

Dziennik Urzędowy C 115

Unii Europejskiej

Tom 49

Wydanie polskie

Informacje i zawiadomienia

16 maja 2006

Zawiadomienie nr	Treść	Strona
	I <i>Informacje</i>	
	
	II <i>Akty przygotowawcze</i>	
	Komitet Regionów	
	62. sesja plenarna w dniach 16 — 17 listopada 2005 r.	
2006/C 115/01	Opinia Komitetu Regionów w sprawie komunikatu Komisji „Polityka spójności wspierająca wzrost gospodarczy i zatrudnienie. Strategiczne wytyczne Wspólnoty na lata 2007 — 2013”	1
2006/C 115/02	Opinia Komitetu Regionów w sprawie planu działania w zakresie pomocy publicznej Mniejsza i lepiej ukierunkowana pomoc publiczna — mapa drogowa reformy pomocy publicznej na lata 2005 — 2009	6
2006/C 115/03	Projekt opinii z inicjatywy własnej Komitetu Regionów w sprawie konkurencyjności i decentralizacji	10
2006/C 115/04	Opinia Komitetu Regionów w sprawie wniosku dotyczącego decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającej program ramowy na rzecz konkurencyjności i innowacji (2007-2013)	17
2006/C 115/05	Opinia Komitetu Regionów w sprawie wniosku dotyczącego decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczącej siódmego programu ramowego Wspólnoty Europejskiej badań, rozwoju technologicznego i demonstracji (2007 — 2013)	20
2006/C 115/06	Opinia Komitetu Regionów w sprawie komunikatu Komisji: „Restrukturyzacja i zatrudnienie. Antycypacja i towarzyszenie restrukturyzacji na rzecz poprawy zatrudnienia: rola Unii Europejskiej”	27
2006/C 115/07	Opinia Komitetu Regionów w sprawie roli parlamentów regionalnych z uprawnieniami ustawodawczymi w życiu demokratycznym Unii	32

Cena:
22 EUR

(Ciąg dalszy na następnej stronie)

2006/C 115/08	Opinia Komitetu Regionów w sprawie wytycznych dotyczących zastosowania i monitoringu przestrzegania zasad pomocniczości i proporcjonalności	35
2006/C 115/09	Opinia Komitetu Regionów w sprawie: „Miejsce współpracy zdecentralizowanej w reformie polityki rozwojowej Unii Europejskiej”	42
2006/C 115/10	Opinia Komitetu Regionów w sprawie komunikatu Komisji do Rady i Parlamentu Europejskiego ustanawiającego program ramowy „Solidarność i zarządzanie przepływami migracyjnymi” na lata 2007 — 2013	47
2006/C 115/11	Opinia Komitetu Regionów w sprawie komunikatu Komisji dla Rady „Europejska przyszłości dla Kosowa”	53
2006/C 115/12	Opinia Komitetu Regionów w sprawie wniosku dotyczącego decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającej działanie Wspólnoty na rzecz obchodów „Europejskiej Stolicy Kultury” w latach 2007 — 2019	56
2006/C 115/13	Projekt opinii Komitetu Regionów w sprawie Zielonej księgi: „Wobec zmian demograficznych: nowa solidarność między pokoleniami”	61
2006/C 115/14	Opinia Komitetu Regionów w sprawie komunikatu Komisji dla Rady, Parlamentu Europejskiego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Niedyskryminacja i równe szanse dla wszystkich — strategia ramowa” wniosku dotyczącego decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Roku na rzecz Równych Szans dla Wszystkich (2007) „W kierunku sprawiedliwego społeczeństwa”	65
2006/C 115/15	Rezolucja Komitetu Regionów w sprawie programu prac Komisji Europejskiej oraz priorytetów komitetu regionów na rok 2006	69
2006/C 115/16	Rezolucja perspektywa finansowa na lata 2007-2013 — co dalej?	73
2006/C 115/17	Opinia perspektywiczna Komitetu Regionów w sprawie: Bezpieczeństwo wszelkich środków transportu zbiorowego, w tym kwestia finansowania	75
2006/C 115/18	Opinia Komitetu Regionów w sprawie wniosku dotyczącego decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ustanowienia programu „Obywatele dla Europy” na rzecz promowania aktywnego obywatelstwa europejskiego w okresie od 2007 do 2013 r.	81
2006/C 115/19	Opinia Komitetu Regionów w sprawie komunikatu Komisji dla Rady i Parlamentu Europejskiego w sprawie sprawozdania z realizacji strategii leśnej UE	84
2006/C 115/20	Opinia Komitetu Regionów w sprawie: „Wkład samorządów lokalnych i regionalnych w walkę ze zmianami klimatycznymi”	88
2006/C 115/21	Raport perspektywiczny Komitetu Regionów w sprawie wdrożenia dyrektywy w sprawie składowania odpadów (1999/31/WE) na szczeblu regionalnym i lokalnym	95

II

(Akty przygotowawcze)

KOMITET REGIONÓW

62. SESJA PLENARNA W DNIACH 16 — 17 LISTOPADA 2005 R.

Opinia Komitetu Regionów w sprawie komunikatu Komisji „Polityka spójności wspierająca wzrost gospodarczy i zatrudnienie. Strategiczne wytyczne Wspólnoty na lata 2007 — 2013”

(2006/C 115/01)

KOMITET REGIONÓW,

uwzględniając komunikat Komisji zatytułowany „Polityka spójności wspierająca wzrost gospodarczy i zatrudnienie. Strategiczne wytyczne Wspólnoty na lata 2007 — 2013” COM(2005) 299 końcowy,

uwzględniając decyzję Komisji Europejskiej z dnia 5 lipca 2005 r. dotyczącą zasięgnięcia jego opinii w tej sprawie zgodnie z art. 265 ust. 1 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską,

uwzględniając decyzję Przewodniczącego Komitetu Regionów z dnia 19 maja 2005 r. o powierzeniu opracowania opinii w tej sprawie Komisji ds. Polityki Spójności Terytorialnej,

uwzględniając komunikat Komisji zatytułowany „Trzeci raport w sprawie spójności: partnerstwo dla wzrostu, zatrudnienia i spójności” COM(2005) 192 wersja ostateczna (SEC(2005)632),

uwzględniając swą opinię w sprawie komunikatu Komisji zatytułowanego „Trzeci raport na temat spójności gospodarczej i społecznej. Nowe partnerstwo dla spójności: konwergencja, konkurencyjność, współpraca” COM(2004) 107 końcowy — (CdR 120/2004 fin) ⁽¹⁾,

uwzględniając swą opinię w sprawie perspektyw finansowych — komunikatu Komisji dla Rady i Parlamentu Europejskiego: „Budowanie naszej wspólnej przyszłości: wyzwania dla polityki i środki budżetowe rozszerzonej Unii na lata 2007 — 2013” COM(2004) 101 końcowy — (CdR 162/2004 fin) ⁽²⁾,

uwzględniając swą opinię w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego COM(2004) 495 końcowy — 2004/0167 (COD) — (CdR 233/2004fin) ⁽³⁾,

uwzględniając swą opinię w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Rady ustanawiającego Fundusz Spójności COM(2004) 494 końcowy — 2004/0166 (AVC) (CdR 234/2004 fin) ⁽⁴⁾,

uwzględniając swą opinię w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego COM(2004) 493 końcowy — 2004/0165 (COD) (CdR 240/2004 fin) ⁽⁵⁾,

⁽¹⁾ Dz.U. C 318 z 22.12.2004, str. 1.

⁽²⁾ Dz.U. C 164 z 5.7.2005, str. 4.

⁽³⁾ Dz.U. C 231 z 20.9.2005, str. 19.

⁽⁴⁾ Dz.U. C 231 z 20.9.2005, str. 35.

⁽⁵⁾ Dz.U. C 164 z 5.7.2005, str. 48.

uwzględniając swą opinię w sprawie wniosku w sprawie rozporządzenia Rady ustanawiającego ogólne zasady dla Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności COM(2004) 492 końcowy — 2004/0163 (AVC) (CdR 232/2004 fin) ⁽⁶⁾,

uwzględniając deklarację z Birmingham w sprawie polityki spójności i krajowych planów ramowych mających na celu wprowadzenie strategii lizbońskiej, przyjętą przez Prezydium KR-u 2 września 2005 r.,

uwzględniając swój projekt opinii (CdR 140/2005 rev.1) przyjęty 30 września 2005 r. przez Komisję ds. Polityki Spójności Terytorialnej (sprawozdawca: **Alain ROUSSET**, Przewodniczący Rady Regionalnej Akwitarii (FR/PSE)),

przyjął na 62. sesji plenarnej w dniach 16 — 17 listopada 2005 r. (posiedzenie z 16 listopada) większością głosów przy jednym głosie wstrzymującym się, następującą opinię:

I. Uwagi ogólne

Komitet Regionów

- 1) **przyjmuje** do wiadomości strategiczne wytyczne Wspólnoty przyjęte przez Komisję Europejską 5 lipca 2005 r.;
- 2) **z zadowoleniem przyjmuje** jasne określenie pierwszeństwa dla regionów opóźnionych w rozwoju, związane w szczególności z rozszerzeniem Unii o dziesięć nowych Państw Członkowskich, które ma być realizowane poprzez cel konwergencji; Europa jest zobowiązana do solidarności z tymi regionami, która powinna zaowocować przyspieszeniem ich rozwoju gospodarczego i społecznego, jak działo się to w przypadku programów poprzednich generacji;
- 3) **przyjmuje** również **z zadowoleniem** wolę kontynuowania europejskiej polityki spójności wobec wszystkich regionów europejskich, poprzez przyszły cel konkurencyjności i zatrudnienia; podkreśla jednak, że w ramach tego celu priorytet powinien zostać przyznany regionom peryferyjnym i/lub mniej konkurencyjnym, aby zmniejszyć różnice w rozwoju między regionami i w obrębie regionów; podstawowym zadaniem polityki spójności jest bowiem korygowanie nierówności regionalnych i lokalnych, a nie wspieranie regionów najbardziej konkurencyjnych;
- 4) **żałuje**, że strategiczne wytyczne Wspólnoty nie wyróżniają odrębnych priorytetów dla regionów konwergencji i dla regionów przyszłego celu konkurencyjności i zatrudnienia; cel konkurencyjności i zatrudnienia powinien być skierowany na projekty dążące do podniesienia konkurencyjności regionalnej (badania naukowe, innowacyjność, edukacja/szkolenia, dostępność — transport, technologie informacyjno-komunikacyjne, usługi użyteczności publicznej) i unikać rozproszenia, często krytykowanego w obecnym okresie;
- 5) **wyraża zadowolenie** z faktu, że polityka spójności jest traktowana jako narzędzie wdrażania strategii lizbońskiej na szczeblu regionalnym, ale podkreśla, iż jest absolutnie konieczne, by służyła ona przede wszystkim korygowaniu różnic rozwojowych na szczeblu regionalnym i lokalnym;
- 6) **podkreśla** podstawową wagę tego dokumentu dla opracowania wspólnotowej polityki spójności na okres 2007 — 2013 i dla nadzorowania tej polityki na szczeblu europejskim pod względem wskazanych celów i priorytetów;
- 7) **kładzie nacisk** na konieczność istnienia strategicznego dokumentu na szczeblu europejskim, dotyczącego polityki regionalnej i spójności, jak ma to już miejsce od kilku lat w przypadku europejskiej strategii zatrudnienia;
- 8) **zastanawia się** jednak nad dysproporcją istniejącą między ambicją wyrażoną w dokumencie i nikłymi środkami, jakie niektóre Państwa Członkowskie mają zamiar poświęcić na jej realizowanie w ramach perspektyw budżetowych na lata 2007 — 2013;
- 9) **zastanawia się** również nad tym, jaki użytek z tego dokumentu zrobią Państwa Członkowskie, szczególnie jeśli perspektywy budżetowe będą niewspółmierne do zadań;
- 10) **przyznaje**, że choć należy, szanując zasadę pomocniczości, pozostawić Państwom Członkowskim możliwość dostosowania strategicznych wytycznych Wspólnoty do ich specyficznych potrzeb i sytuacji, to istotne jest, by nie finansowały one z europejskich funduszy strukturalnych ich polityk krajowych;
- 11) w związku z tym, **jest zaniepokojony** zagrożeniem, jakie tego typu postępowanie mogłoby spowodować dla kontynuowania w perspektywie długoterminowej rzeczywistej polityki wspólnotowej na rzecz spójności, która przecież stanowi jedną z najbardziej zauważalnych dla obywateli europejskich polityk wspólnotowych;
- 12) **żałuje** w związku z tym, że Komisja Europejska zrezygnowała, pod naciskiem Państw Członkowskich, z załączenia wersji krajowych tego dokumentu, opracowanych w oparciu o wyniki programu badań terytorialnych prowadzonych przez Państwa Członkowskie za pośrednictwem programu ESPON (*European Spatial Planning Observation Network*), i które pozwalały na sprawdzenie zgodności strategicznej między celami wspólnotowymi i krajowymi w dziedzinie spójności terytorialnej.

⁽⁶⁾ Dz.U. C 231 z 20.9.2005, str. 1.

1. Strategiczne wytyczne Wspólnoty i strategia lizbońska

Komitet Regionów

1.1 ogólnie **potwierdza** swe poparcie dla strategii lizbońskiej i przyjmuje w tym kontekście do wiadomości wolę Komisji Europejskiej opracowania wytycznych głównie w perspektywie tej strategii; żałuje jednak, że na drugi plan przesunięto priorytety odnośnie środowiska naturalnego i strategii z Göteborga;

1.2 **zgadza się** co do trzech głównych priorytetów zaproponowanych przez Komisję Europejską (uczynić Europę i jej regiony miejscem bardziej atrakcyjnym dla inwestorów, poprawić poziom wiedzy i innowacyjność, jako kluczowych czynników wzrostu, oraz wspierać tworzenie większej liczby lepszych miejsc pracy);

1.3 **żałuje** jednak, iż brak jest odniesienia w tych głównych priorytetach do pojęcia zrównoważonej konkurencyjności; przypomina swe przywiązanie do zasady, by z taką samą uwagą traktowano wszystkie trzy filary rozwoju zrównoważonego (gospodarczy, społeczny i dotyczący środowiska naturalnego);

1.4 **podkreśla** ponownie, że podstawowa słabość strategii lizbońskiej, jak i europejskiej strategii zatrudnienia, leży w jej wdrażaniu, szczególnie na szczeblu Państw Członkowskich; żałuje szczególnie, iż brak jest rzeczywistego podejścia zdecentralizowanego, i że metoda koordynacji nie zdołała włączyć do swych mechanizmów władz regionalnych i lokalnych; **wyraża żal**, że rozwinięta w jej ramach współpraca pozostała głównie współpracą międzyrządową, pomijając coraz większą rolę odgrywaną przez partnerów społecznych w procesie lizbońskim;

1.5 **wyraża** w związku z tym **zadowolenie** z centralnej roli, jaką, według Komisji, powinny odegrać władze regionalne i lokalne w ramach wdrażania tej strategii i z jej powiązania z polityką spójności, tak aby osiągnąć założone cele;

1.6 **zwraca więc uwagę** na potrzebę, by strategiczne wytyczne Wspólnoty, w oparciu o które Państwa Członkowskie i regiony wyznaczają swe priorytety strategiczne w zakresie polityki spójności, zostały włączone do „krajowych lizbońskich programów działania”, a także by silniej podkreślone zostało znaczenie szczebla regionalnego i lokalnego dla strategicznego rozwoju terytorialnego;

1.7 **wyraża życzenie**, by poza regionami, których dotyczy cel konwergencji, i które są priorytetowe dla działań wspólnotowych, fundusze strukturalne były używane w ramach przyszłego celu konkurencyjności i zatrudnienia; chodzi o przyspieszenie w pierwszym rzędzie rozwoju regionów peryferyjnych i mniej konkurencyjnych dzięki priorytetowemu traktowaniu takich dziedzin jak: badania naukowe, innowacyjność, edukacja i szkolenia, dostępność (transport, technologie informacyjno-komunikacyjne, usługi użyteczności publicznej); każdy region europejski powinien mieć możliwość opracowania na szczeblu regionalnym i lokalnym swej własnej agendy lizbońskiej;

1.8 **ostrzega** przed używaniem funduszy europejskich do finansowania lub współfinansowania polityk krajowych lub polityk wspólnotowych (transeuropejskie sieci transportowe, ramowy program badań i rozwoju, program „konkurencyjność i innowacja”), które byłyby podporządkowane wyłącznie logice konkurencyjności krajowej, bez uwzględnienia wymiaru spójności terytorialnej, i które nie wchodziłyby w związek z tym w zakres polityki spójności; chociaż jest uzasadnione i priorytetowe, by regiony opóźnione w rozwoju mogły używać funduszy strukturalnych w ramach tego typu finansowania, byłoby jednak szkodliwe, by regiony uprawnione do wsparcia w ramach przyszłego celu konkurencyjności i zatrudnienia nie mogły skoncentrować środków na rzeczywistych priorytetach rozwoju regionalnego;

1.9 **popiera** swój postulat, by w przyszłości dopuścić także możliwości współfinansowania ze źródeł prywatnych.

1.10 **przypomina** zatem, że o ile w obecnym okresie programowania polityki sektorowe powinny przyczynić się do osiągnięcia celu spójności, to coś wręcz przeciwnego mogłoby się wydarzyć po roku 2007, jeśli wymagać się będzie od polityki spójności finansowania polityk sektorowych;

1.11 w związku z tym **wyraża życzenie**, by oparcie strategicznych wytycznych Wspólnoty o strategię lizbońską nie stało się dla Państw Członkowskich okazją do zawłaszczenia polityki spójności dla celów krajowych, bez uwzględnienia zasad spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej stosowanych do ich obszaru;

1.12 **przestrzega** więc przed potencjalnym zagrożeniem „renacjonalizacji” wspólnotowej polityki spójności;

1.13 **domaga się** w związku z tym, by strategiczne wytyczne Wspólnoty wyznaczały jasne i precyzyjne cele w zakresie spójności terytorialnej, tak by ograniczyć to zagrożenie do minimum.

2. Wymiar terytorialny polityki spójności

Komitet Regionów

2.1 **wyraża żal**, że wymiar terytorialny spójności nie jest traktowany jako samoistny priorytet lub jako podejście przekrojowe stosowane do trzech głównych priorytetów określonych w dokumencie, oraz że nie jest on tematem przewodnim całości strategicznych wytycznych Wspólnoty z tego samego tytułu, co spójność gospodarcza i społeczna;

2.2 **stwierdza raz jeszcze**, że wymiar terytorialny stanowi podstawę polityki regionalnej i polityki spójności;

2.3 **wyraża** w związku z tym **zdziwienie**, że część poświęcona wymiarowi terytorialnemu nie dotyczy miast i obszarów wiejskich i nie jest proporcjonalna do ambicji Komisji Europejskiej wyrażonych w trzecim raporcie na temat spójności, podczas gdy to właśnie dynamika terytorialna pozwala podmiotom i ludności docenić, w terenie, wpływ polityk Unii Europejskiej; przypomina o konieczności uwzględnienia wymiaru miejskiego w programach regionalnych;

2.4 **domaga się**, aby wziąć pod uwagę koncepcję zrównoważonej konkurencyjności w taki sposób, w jaki jest ona przedstawiona w Traktacie ustanawiającym Wspólnotę Europejską, oraz koncepcję policentrycznego rozwoju obszaru Wspólnoty, co powinno pozwolić na przystosowanie charakteru i natężenia prowadzonych polityk do obiektywnej sytuacji konkurencyjności odnośnych obszarów;

2.5 **domaga się**, by wymiar terytorialny zawierał specjalny ustęp poświęcony regionom o trwałych niekorzystnych warunkach (wyspy, góry, niska gęstość zaludnienia), regionom peryferyjnym, strefom wiejskim w delikatnym położeniu i strefom miejskim w trudnej sytuacji oraz dotyczył wzmocnienia więzów między strefami miejskimi i wiejskimi; uznaje znaczenie miast i obszarów miejskich dla urzeczywistniania celów strategii lizbońskiej zmierzających do ukształtowania bezpiecznych, spójnych i wydolnych społeczności nawet w najuboższych częściach miast;

2.6 **oczekuje** w związku z tym opublikowania przez Komisję Europejską komunikatu w sprawie miejskiego wymiaru strategicznych wytycznych polityki spójności;

2.7 **przypomina**, generalnie, przywiązanie samorządów regionalnych i lokalnych do celu spójności terytorialnej jako niezbędnego i nierozdzielonego uzupełnienia celu spójności gospodarczej i społecznej;

2.8 **żałuje**, że tak mało miejsca poświęcono w całym dokumencie współpracy terytorialnej; wyraża w związku z tym zaniepokojenie przewidywanym ograniczeniem przez Państwa Członkowskie środków finansowych przeznaczonych na ten podstawowy cel polityki regionalnej i spójności;

2.9 **ponownie wyraża** swe poparcie dla współpracy transgranicznej jako podstawowego narzędzia integracji europejskiej; życzy sobie, by dziedziny takie jak kultura, środowisko naturalne, wymiana między administracjami, obrona cywilna czy też zdrowie zajmowały należne im miejsce w tym systemie;

2.10 **zaleca** wdrożenie rzeczywistej współpracy ponadnarodowej wychodzącej poza prostą współpracę między Państwami Członkowskimi celem realizacji działań; ten typ współpracy jest autentycznym narzędziem spójności terytorialnej;

2.11 **żąda**, by współpracy ponadnarodowej nadano rzeczywisty charakter strategiczny tworzenia struktury i łączenia różnych obszarów; przypomina, że prace ESPON zawierają liczne sugestie co do ukierunkowania współpracy ponadnarodowej w perspektywie kilku głównych tematów; domaga się większego zaangażowania władz regionalnych i lokalnych, nie tylko w zarządzanie programami, ale również w określanie priorytetów dla działań;

2.12 **zwraca się** do Państw Członkowskich o to, by nie zmniejszały budżetu proponowanego przez Komisję Europejską na rzecz współpracy ponadnarodowej;

2.13 **zaleca** poświęcenie większej uwagi problematyce międzyregionalnej oraz przypomina o ogromnej wadze jaką ma przyznanie na ten cel odpowiedniego budżetu.

3. Dostosowanie środków finansowych do zakładanych celów

Komitet Regionów

3.1 **przypomina** przede wszystkim, że Unia Europejska musi dysponować budżetem adekwatnym do swych zamierzeń, a szczególnie do celów, jakie sobie wyznaczyła na posiedzeniu Rady Europejskiej w Lizbonie;

3.2 **wyraża** w związku z tym **zaniepokojenie** groźbą znacznej dysproporcji między założeniami strategicznymi a skromnością środków finansowych, jakie mogą być na nie przeznaczone w świetle ostatnich negocjacji międzyrządowych;

3.3 **żałuje** zatem, że Komisja Europejska nie proponuje większego skoncentrowania działań wspólnotowych na dziedzinach i obszarach, na których mogłyby one odgrywać rolę rzeczywistej siły napędowej;

3.4 **uznaje**, że w kwestii przyszłego celu konkurencyjności regionalnej i zatrudnienia może być wskazane rozróżnienie między kryteriami Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego, ponieważ o ile słuszne jest, by Europejski Fundusz Społeczny odnosił się do całego obszaru europejskiego z oczywistych powodów, jakimi są bezrobocie i wykluczenie społeczne, to jest jednocześnie konieczne, by Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego uwzględniał przy udzielaniu wsparcia pewną liczbę kryteriów terytorialnych;

3.5 **sugeruje** zatem, by fundusze strukturalne były przeznaczone priorytetowo dla regionów najmniej konkurencyjnych i najmniej uprzywilejowanych w oparciu o kryteria wspólnotowe, z jednoczesnym uwzględnieniem jasnych i obiektywnych kryteriów terytorialnych;

3.6 **wyraża** wreszcie **żał** z braku porozumienia wokół perspektyw budżetowych na posiedzeniu Rady Europejskiej w dniach 16 — 17 czerwca 2005 r.; przypomina o zagrożeniach, jakie przedłużający się brak porozumienia w tej dziedzinie mógłby spowodować dla przygotowań do przyszłego okresu programowania 2007 — 2013.

II. Zalecenia

Komitet Regionów

1. **podkreśla** wagę pracy wykonanej przez Komisję Europejską celem przygotowania tego dokumentu strategicznego, ale zastanawia się nad użytym, jaki zrobią z niego Państwa Członkowskie;

2. **potwierdza** swe poparcie dla priorytetowego traktowania regionów, których dotyczy cel konwergencji, co jest w szczególności związane z rozszerzeniem na dziesięć nowych Państw Członkowskich;

3. **uważa**, że polityka regionalna i spójności nie może się ograniczyć tylko do finansowania przez Państwa Członkowskie polityk sektorowych traktowanych jako priorytetowe w strategii lizbońskiej; główną rolą polityki spójności jest bowiem korygowanie nierówności regionalnych i lokalnych, a nie wspieranie regionów najbardziej konkurencyjnych;

4. **jest zdania**, że sukces strategii lizbońskiej zależy przede wszystkim od jej przystosowania do szczebla regionalnego i lokalnego;

5. **wyraża życzenie**, by regiony kwalifikujące się do przysięgo celu konkurencyjności i zatrudnienia mogły skupić interwencję wspólnotową na finansowaniu rzeczywistych strategii rozwoju regionalnego, wdrażanych na szczeblu regionalnym;

6. **jest zaniepokojony** brakiem uwzględnienia rzeczywistego wymiaru terytorialnego, który stanowi rację bytu polityki wspólnotowej na rzecz spójności;

7. **przywiązuje** w związku z tym szczególną wagę do dążenia do celu spójności terytorialnej, tak ważnego w kontekście rozszerzonej Europy;

8. **domaga się** większej równowagi między wymaganiami związanymi z konkurencyjnością Unii Europejskiej i Państw

Członkowskich a potrzebą spójności terytorialnej obszaru wspólnotowego;

9. **uważa**, że równowaga ta może zostać osiągnięta przez dopuszczenie do funduszy wszystkich regionów europejskich, ale również przez włączenie rzeczywistego wymiaru terytorialnego do krajowych strategicznych ram odniesienia opracowanych przez Państwa Członkowskie celem skupienia działań wspólnotowych na regionach peryferyjnych i/lub mniej konkurencyjnych;

10. **zaleca** podniesienie rangi współpracy terytorialnej w sensie ogólnym, a w szczególności współpracy ponadnarodowej, nadając jej silniejszy charakter strategiczny jako czynnikowi odpowiedzialnemu za tworzenie struktury obszaru wspólnotowego i przyznając jej odpowiednie środki budżetowe;

11. **przypomina** wreszcie o swym poparciu dla propozycji Komisji Europejskiej odnośnie perspektyw budżetowych na lata 2007 — 2013; uważa, że cele sformułowane w ramach strategicznych wytycznych Wspólnoty nie mogą zostać osiągnięte bez realistycznego i ambitnego budżetu wspólnotowego, pozwalającego na kontynuowanie rzeczywistej polityki regionalnej i spójności na całym obszarze Unii Europejskiej.

Bruksela, 16 listopada 2005 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Peter STRAUB

Opinia Komitetu Regionów w sprawie planu działania w zakresie pomocy publicznej Mniejsza i lepiej ukierunkowana pomoc publiczna — mapa drogowa reformy pomocy publicznej na lata 2005 — 2009

(2006/C 115/02)

KOMITET REGIONÓW,

uwzględniając komunikat Komisji „PLAN DZIAŁANIA W ZAKRESIE POMOCY PUBLICZNEJ Mniejsza i lepiej ukierunkowana pomoc publiczna — mapa drogowa reformy pomocy publicznej na lata 2005 — 2009”, COM(2005) 107 wersja ostateczna,

uwzględniając decyzję Komisji Europejskiej z dnia 8 czerwca 2005 r. o zasięgnięciu opinii Komitetu w tej sprawie zgodnie z art. 265 ust. 1 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską,

uwzględniając decyzję swojego Prezydium z dnia 22 lutego 2005 r. roku, powierzając sporządzenie opinii w tej sprawie Komisji ds. Polityki Gospodarczej i Społecznej,

uwzględniając decyzję Komisji z dnia 18 lipca 2005 r. w sprawie stosowania przepisów art. 86 ust. 2 Traktatu o WE do pomocy publicznej w postaci rekompensaty dla niektórych przedsiębiorstw za udział w realizacji usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym, dyrektywę Komisji ../.../WE zmieniającą dyrektywę 80/723/EWG w sprawie przejrzystości stosunków finansowych między Państwami Członkowskimi a przedsiębiorstwami publicznymi oraz projekt wspólnotowych ram prawnych dla pomocy publicznej w postaci rekompensaty za udział w realizacji zadań publicznych,

uwzględniając swoją opinię w sprawie korekty wytycznych w sprawie regionalnej pomocy publicznej (CdR 77/2005 fin),

uwzględniając swoją opinię dotyczącą decyzji Komisji w sprawie stosowania przepisów art. 86 Traktatu o WE do pomocy publicznej w postaci rekompensaty za udział w realizacji zadań publicznych, jak również projektu dyrektywy zmieniającej dyrektywę 80/723/EWG Komisji w sprawie przejrzystości stosunków finansowych między Państwami Członkowskimi a przedsiębiorstwami publicznymi oraz projektu wspólnotowych ram prawnych dla pomocy publicznej w postaci rekompensaty za udział w realizacji zadań publicznych (CdR 155/2004 końcowy) ⁽¹⁾,

uwzględniając swoją opinię w sprawie Białej Księgi nt. usług użyteczności publicznej (CdR 327/2004) ⁽²⁾,

uwzględniając rezolucję Komitetu Regionów z dnia 24 lutego 2005 r. w sprawie ożywienia strategii lizbońskiej,

uwzględniając swój projekt opinii CdR 225/2005 rev. 1 przyjęty dnia 23 września 2005 r. przez Komisję ds. Polityki Gospodarczej i Społecznej (Sprawozdawca: **Gabor BIHARY**, Członek Zgromadzenia Ogólnego Miasta Stołecznego, Przewodniczący Komisji ds. Integracji Europejskiej i Spraw Zagranicznych Zgromadzenia Ogólnego Miasta Stołecznego (HU/PSE)),

na swojej 62. sesji plenarnej w dniach 16 — 17 listopada 2005 r. (posiedzenie z dnia 16 listopada) przyjął następującą opinię:

⁽¹⁾ Dz.U. C 43 z 18.2.2005, s. 13.

⁽²⁾ Dz.U. C 164 z 5.7.2005, s. 53.

Stanowisko Komitetu Regionów

Komitet Regionów

z zadowoleniem przyjmuje podejście Komisji Europejskiej do przeprowadzenia szeregu zakrojonych na dużą skalę konsultacji w sprawie reformy polityki pomocy publicznej oraz zaangażowania europejskich władz lokalnych i regionalnych za pośrednictwem Komitetu Regionów;

ponownie przedstawia swoje stanowisko odnośnie korekty wytycznych w sprawie regionalnej pomocy publicznej.

1. Unowocześniona polityka w dziedzinie pomocy publicznej w kontekście strategii lizbońskiej na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia

Komitet Regionów

1.1 **z zadowoleniem przyjmuje** ideę ścisłego powiązania pomocy publicznej z celami strategii lizbońskiej, jak również jej reorientację ku bardziej selektywnemu podejściu horyzontalnemu (nie lekceważąc potrzeb regionów, do których jest w szczególności kierowana) oraz koncentrację na kluczowych politykach, takich jak polityka innowacji oraz badań i rozwoju, kapitału ludzkiego, przedsiębiorczości, usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym, pomocy regionalnej, zrównoważonego środowiska, transportu, energii oraz polityka w zakresie infrastruktury technologii informacyjnych i komunikacyjnych;

1.2 **uważa** kryterium niepowodzenia rynkowego, opracowane przez Komisję na potrzeby usprawiedliwiania pomocy publicznej, za interesujące podejście, które jednak nie opiera się na postanowieniach Traktatu ustanawiającego WE, nie zostało wyraźnie zdefiniowane, ani nie może być stosowane w odniesieniu do przypadków, gdzie rynki jeszcze nie istnieją. Z tego względu Komitet **opowiada się przeciwko** nadawaniu niepowodzeniu rynkowemu centralnego znaczenia jako kryterium dopuszczalności pomocy publicznej. Ponadto, zastosowanie kryterium niepowodzenia rynkowego będzie dopuszczalne tylko wówczas, jeżeli zgodnie z zasadą pomocniczości, Państwa Członkowskie i regiony zachowają odpowiedni margines swobody w definiowaniu pojęcia niepowodzenia rynkowego, jak również w zakresie doboru środków zaradczych;

1.3 **przypomina**, że rezolucja Komitetu Regionów z dnia 24 lutego 2005 r. w sprawie ożywienia strategii lizbońskiej podkreśla, że „zamiast dążyć do ilościowego ograniczenia pomocy publicznej, UE winna położyć nacisk na dostarczanie lepszej pomocy państwa przy długoterminowym świadczeniu wysokiej jakości usług”; **uważa**, że faktycznie niewłaściwe jest koncentrowanie się na globalnych kosztach pomocy publicznej bez rozróżniania rodzajów takiej pomocy i płynących z nich różnorodnych korzyści dla dobra ogółu;

1.4 **wskazuje**, że pomoc publiczna, pod warunkiem jej odpowiedniego ukierunkowania i skutecznego zarządzania, może przyczynić się znacząco do sprostania wymogom w zakresie obowiązków świadczenia usług publicznych ustalanych

przez władze lokalne i regionalne, oraz **uważa**, że reforma systemu pomocy publicznej powinna uwzględniać ten fakt na równi z wpływem pomocy państwa na funkcjonowanie rynku;

1.5 **zauważa**, że celem art. 81 i 82 Traktatu ustanawiającego WE dotyczących reguł konkurencji mających zastosowanie do przedsiębiorstw jest ochrona konkurencji na rynku jako środek zwiększania dobrobytu konsumentów. Z uwagi na fakt, że definicja „konkurencji” musi być jednorodna i spójna w całym traktacie, Komitet Regionów ubolewa zatem nad brakiem jakiegokolwiek odniesienia do celu dobrobytu konsumentów w Planie działania w zakresie pomocy publicznej;

1.6 **z zaniepokojeniem stwierdza**, że koncepcja niewpływania na wymianę handlową pomiędzy Państwami Członkowskimi nie znajduje już zastosowania jako pierwszorzędne kryterium przy udzielaniu pomocy publicznej. KR rzeczywiście uważa, że większość subsydiów udzielonych przez władze lokalne i regionalne przedsiębiorstwom świadczącym obowiązkowe usługi publiczne niekoniecznie wpływa na wymianę handlową pomiędzy Państwami Członkowskimi w ramach jednolitego rynku czy też znacząco utrudnia konkurencję, tj. tworzy lub wzmacnia dominującą pozycję rynkową określonych przedsiębiorstw;

1.7 **podkreśla** potrzebę międzynarodowej konkurencyjności Unii Europejskiej w zakresie przyciągania inwestycji oraz jest zdania, że zasady pomocy publicznej muszą lepiej odzwierciedlać rzeczywistość gospodarczą otwartej gospodarki światowej oraz zapewniać wystarczającą elastyczność, aby pozwolić regionom w Państwach Członkowskich na konkutowanie o zagraniczne (niepochodzące z UE) projekty inwestycyjne z regionami spoza Unii, które otrzymują znaczną pomoc;

1.8 **uważa**, że rola pomocy publicznej jest istotniejsza w okresach wolniejszego wzrostu gospodarczego, dlatego też proponuje rozważenie elastycznych zasad, które brałyby to pod uwagę;

1.9 **uważa** ponadto, że w ramach gospodarczo zintegrowanego obszaru, im mniej rozwinięte gospodarczo jest Państwo Członkowskie, tym bardziej uzasadniona może być pomoc publiczna jako odsetek PKB w celu rozwoju usług publicznych lub zapewnienia usług publicznych na takim samym poziomie jak w innych Państwach Członkowskich; **uważa** także, że w danym Państwie Członkowskim niektóre regiony (zwłaszcza regiony słabiej rozwinięte i regiony w okresie przekształceń) powinny korzystać ze specjalnych udogodnień;

1.10 **wskazuje**, że Komisja Europejska powinna wzmocnić ocenę skutków własnych decyzji w dziedzinie pomocy publicznej, biorąc w szczególności pod uwagę fakt, że Plan działania w zakresie pomocy publicznej wykorzystuje „podejście ekonomiczne” analizy pomocy publicznej;

1.11 **ubolewa**, że Plan działania w zakresie pomocy publicznej nie odzwierciedla specyfiki partnerstw publiczno-prywatnych w odniesieniu do pomocy publicznej;

2. Koncentracja na kluczowych priorytetach

Komitet Regionów

2.1 **z zadowoleniem przyjmuje** zamiar uproszczenia i skonsolidowania przepisów o wykluczeniach grupowych w zakresie pomocy na rzecz szkolenia i zatrudnienia oraz **zwraca uwagę** na fakt, iż daje to również okazję do ujednoczenia definicji takich jak np. definicja „pracownika defaworyzowanego”, która różni się w poszczególnych wykluczeniach grupowych;

2.2 **jest zdania**, że rozróżnienie pomiędzy szkoleniem szczegółowym a ogólnym jest w praktyce raczej sztuczne i **proponuje** zatem, by w przyszłości nie oceniać intensywności pomocy publicznej w oparciu o to kryterium;

2.3 **z zadowoleniem przyjmuje** starania Komisji, by usunąć niejasności pozostające po orzeczeniu w sprawie Altmark⁽³⁾ poprzez przyjęcie zestawu działań dotyczących reguł finansowania świadczenia obowiązkowych usług publicznych. Komitet Regionów uważa, że działania te poprzez zobowiązanie władz lokalnych i regionalnych do doprecyzowania swoich umów o świadczenie usług publicznych zwiększą przejrzystość oraz odpowiedzialność demokratyczną w zarządzaniu usługami w ogólnym interesie gospodarczym;

2.4 **z zadowoleniem odnotowuje**, że w tym kontekście Komisja Europejska zgadza się z żądaniem Komitetu Regionów, by z procedury notyfikacji wykluczyć pomoc publiczną dla szpitali i towarzystw budownictwa społecznego;

2.5 **podkreśla**, że propozycja ram prawnych dotyczących usług publicznych, która powinna pomóc w zdefiniowaniu pozytywnych zasad, jest potrzebna bardziej niż kiedykolwiek. Takie ramy prawne powinny obejmować na przykład:

- kryteria rozróżniania pomiędzy usługami w ogólnym interesie gospodarczym (SGEI) a usługami użyteczności publicznej o charakterze pozagospodarczym (SGI);
- ogólne zasady i obowiązki związane ze świadczeniem usług użyteczności publicznej, jak powszechność, ciągłość, jakość, skuteczność, dostępność oraz ochrona użytkowników i konsumentów;
- kryteria ograniczania zakłóceń w wymianie handlowej;
- uznanie prawa władz lokalnych i regionalnych do samodzielnego oferowania usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym, oraz przewodnie zasady finansowania;
- mechanizmy oceny.

2.6 **z zadowoleniem przyjmuje** zamiar wydania przez Komisję ogólnego rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych, by wykluczyć pewne kategorie pomocy publicznej z obowiązku notyfikacji Komisji, oraz **uważa**, że to przyszłe rozporządzenie zapewni lepsze sprawowanie rządów;

2.7 **popiera** zamiar poszerzenia wyłączeń grupowych w celu zintegrowania pomocy dla małych i średnich przedsiębiorstw oraz sektora badań i rozwoju;

2.8 **jest zdania**, że ze względu na wymogi proceduralne praktyczne zastosowanie wyłączenia de minimis jest niezwykle trudne. Jakiemukolwiek zwiększeniu progu pomocy de minimis powinno zatem towarzyszyć uproszczenie i objaśnienie obowiązujących zasad stosowania przepisów de minimis, mianowicie poprzez wyjaśnienie:

- (i) czy próg pomocy de minimis ma zastosowanie do niezależnych przedsięwzięć czy też do odrębnych podmiotów prawnych;
- (ii) w jaki sposób bierze się pod uwagę działalność prowadzoną w więcej niż jednym Państwie Członkowskim przez jeden i ten sam podmiot prawny otrzymujący pomoc de minimis w różnych Państwach Członkowskich; oraz
- (iii) jaki status ma pomoc wspólnotowa, gdy ustala się, czy osiągnięto próg pomocy de minimis;

popiera zatem zwiększenie progu pomocy de minimis oraz **wnioskuje**, by było ono oparte o skumulowaną inflację od ostatniego dostosowania w roku 2001;

2.9 **uważa**, że z powodu zwiększenia pomocy państwowej przeznaczonej dla jednostek typu „non-profit” Komisja powinna jasno i wyraźnie wspomnieć o takich jednostkach, stosując się do odpowiedniego orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości;

2.10 **jest zdania**, że poprawa infrastruktury technologii informatycznych i komunikacyjnych (TIK) będzie mieć tak samo istotne znaczenie jak poprawa infrastruktury transportowej i energetycznej; niemniej **zauważa**, że warunki rynkowe dla rozwoju TIK są odmienne, **zwraca** zatem **uwagę** na potrzebę szczególnych wytycznych, które pozwolą na większą elastyczność w przyznawaniu pomocy przeznaczonej ogólnie na rozwój TIK;

2.11

2.11.1 **z zadowoleniem przyjmuje** zapoczątkowanie przez Komisję Europejską 24 sierpnia 2005 r. publicznych konsultacji w sprawie Przeglądu wytycznych dotyczących pomocy na rzecz ochrony środowiska naturalnego, **wyraża jednak żal**, że ostateczny termin nadsyłania odpowiedzi ustalono już na 10 października 2005 r.;

2.11.2 **wyraża** swoje poparcie dla włączenia w zakres obecnych wytycznych również „zdrowia konsumentów”, które zdaniem Komitetu Regionów obejmuje takie pojęcia jak „bezpieczeństwo ludności cywilnej i środowiska, w jakim przebywa”, „bezpieczeństwo pracowników” oraz „zdrowie pracowników”;

2.11.3 **popiera** postulat określenia jasnych zasad dla pomocy inwestycyjnej na rzecz ochrony środowiska przyznawanej przedsiębiorstwom na rozwiązanie problemu zanieczyszczeń powodowanych przez inne przedsiębiorstwa;

⁽³⁾ Sprawa C-280/00 z 24.7.2003.

2.11.4 **opowiada się** za utrzymaniem wyższego poziomu pomocy dla MŚP;

2.11.5 **uważa**, że należy utrzymać wyższy poziom pomocy w regionach, które z uwagi na transformację gospodarcze opóźniają się w spełnieniu wymogów w zakresie ochrony środowiska naturalnego przewidzianych w *acquis communautaire*;

2.12 **z zadowoleniem przyjmuje** fakt, że Komisja Europejska rozpoczęła w dniu 21 września 2005 r. publiczne konsultacje na temat reformy zasad pomocy państwa na rzecz innowacji (COM 2005 (436)), ale ubolewa nad krótkim terminem przesyłania odpowiedzi ustalonym na 21 listopada 2005 r.;

2.12.1 **wyraża**, zgodnie z celem upraszczania, swoje poparcie dla integrowania innowacji w obecne ramy Wspólnoty dla pomocy publicznej dla badań i rozwoju⁽⁴⁾, a nie tworzenia nowych specyficznych regulacji;

2.12.2 **popiera** cel kierowania pomocy publicznej powiązanej z innowacjami do małych i średnich przedsiębiorstw;

2.12.3 **wzywa** do utrzymania możliwego obecnie kumulowania pomocy na rzecz innowacji oraz pomocy regionalnej;

2.12.4 **zastanawia się**, dlaczego dla innowacyjnych przedsiębiorstw rozpoczynających działalność przewidziano jedynie „[50 %] zwolnienie z opodatkowania na świadczenia społeczne i innych podatków lokalnych/regionalnych (tzn. niezwiązanych z dochodem)”;

2.12.5 **z zadowoleniem przyjmuje**, że „pomoc publiczna dla MŚP lub dla działań niezaangażowanych bezpośrednio w rynek może wymagać mniej rygorystycznych reguł proceduralnych i może być zwolniona z obowiązku zgłaszania” COM (2005) 436 (wywód 24);

2.12.6 **podaje jednak w wątpliwość** uwagę, z jaką Komisja skupia się nad zagadnieniem „niepowodzeń rynkowych”. Komisja przyznaje, że działalność innowacyjna jest specyficzna, gdyż często nie jest ona powiązana z rynkiem: „Doświadczenie uczy, że bardzo trudno jest przewidzieć, które z nowatorskich produktów i usług mogą odnieść sukces na rynku.” COM (2005) 436 (wywód 18);

Bruksela, 16 listopada 2005 r.

3. Modernizacja praktyk i procedur pomocy publicznej

Komitet Regionów

3.1 **z zadowoleniem przyjmuje** propozycje Komisji mające na celu poprawę zarządzania pomocą publiczną; w szczególności **popiera** wydanie wytycznych w zakresie najlepszych praktyk po konsultacji z Państwami Członkowskimi oraz zainteresowanymi stronami;

3.2 **wskazuje**, że wspólna odpowiedzialność dzielona z Państwami Członkowskimi stanowi jedną z głównych kwestii reformy pomocy publicznej, a zatem z zadowoleniem przyjmuje elementy Planu działania w zakresie pomocy publicznej, które wzmacniają zaangażowanie Państw Członkowskich;

3.3 **jest zdania**, że wniosek o utworzenie niezależnych władz monitorujących pomoc publiczną w poszczególnych Państwach Członkowskich powinien zostać oceniony pod względem korzyści proceduralnych, jakie z tego wypływają oraz roli, jaką te władze powinny na siebie przyjąć oraz **apeluje** o przeprowadzenie konsultacji z lokalnymi i regionalnymi władzami w trakcie przeprowadzania takiej oceny;

3.4 **wzywa** do utworzenia sieci składającej się z krajowych organów odpowiedzialnych za pomoc publiczną w celu umożliwienia ciągłego przepływu informacji i wymiany najlepszych praktyk, co mogłoby zwiększyć zaangażowanie Państw Członkowskich oraz propagować lepsze sprawowanie rządów;

3.5 **popiera** zaprezentowany system łączący pewną elastyczność ze sztywnym harmonogramem, rozróżniający proste przypadki od tych wymagających bardziej wnikliwego badania;

3.6 **wzywa** w związku z ogłoszonym projektem zmiany rozporządzenia proceduralnego nr 659/1999 do wzmocnienia praw stron trzecich (beneficjentów i powodów) w procedurze następującej po wszczęciu postępowania

3.7 **prosi** o skonsultowanie się z nim w sprawie oceny lub zmiany wytycznych w zakresie pomocy na ratowanie i restrukturyzację, o której mowa w mapie drogowej na lata 2007 — 2008, jak i w kwestii pozostałych reform będących przedmiotem zainteresowania i dotyczących władz lokalnych i regionalnych.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Peter STRAUB

⁽⁴⁾ Dz.U. C 45 z 17.2.1996 r., ss. 5 - 16.

Projekt opinii z inicjatywy własnej Komitetu Regionów w sprawie konkurencyjności i decentralizacji

(2006/C 115/03)

KOMITET REGIONÓW,

uwzględniając decyzję swojego Prezydium z dn. 21 stycznia 2005 r. powierzającą Komisji ds. Polityki Gospodarczej i Społecznej, zgodnie z art. 265 ust. 5 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, przygotowanie opinii na ten temat,

uwzględniając raport grupy wysokiego szczebla pod przewodnictwem Wima Koka „Stawić czoła wyzwaniu — lizbońska strategia rozwoju i zatrudnienia” (listopad 2004),

uwzględniając komunikat Komisji Europejskiej na wiosenny szczyt Rady Europejskiej w 2005 roku „Wspólne działania na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia: nowy początek strategii lizbońskiej” (COM (2005) 24 końcowy),

uwzględniając komunikat Komisji „Poprawa otoczenia regulacyjnego w dziedzinie wzrostu gospodarczego i zatrudnienia w Unii Europejskiej” (COM(2005) 97 końcowy),

uwzględniając swoją opinię w sprawie przeglądu śródkresowego strategii lizbońskiej (CdR 152/2004 wersja ostateczna) ⁽¹⁾,

uwzględniając rezolucję Komitetu Regionów z dnia 24 lutego 2005 r. w sprawie redynamizacji strategii lizbońskiej (CdR 518/2004 wersja ostateczna) ⁽²⁾,

uwzględniając Deklarację końcową z Wrocławia przyjętą na zakończenie Europejskiego Szczytu Regionów i Miast w dniach 19 — 20 maja we Wrocławiu (CdR 158/2005),

uwzględniając projekt swojej opinii w sprawie „Wzrost i zatrudnienie — zintegrowane wytyczne na lata 2005 — 2008” wraz z zaleceniem Komisji w sprawie Ogólnych wytycznych dla polityk gospodarczych Państw Członkowskich oraz Wspólnoty (zgodnie z art. 99 Traktatu WE) oraz wnioskiem dotyczącym decyzji Rady w sprawie wytycznych dla polityk zatrudnienia Państw Członkowskich (CdR 147/2005 fin),

uwzględniając komunikat Komisji (COM (2000) 196 wersja ostateczna) w sprawie: „Działania na szczeblu lokalnym na rzecz zatrudnienia — nadanie Europejskiej Strategii Zatrudnienia wymiaru lokalnego”,

uwzględniając komunikat Komisji (COM (2001) 629 wersja ostateczna) w sprawie wzmocnienia wymiaru lokalnego Europejskiej Strategii Zatrudnienia,

uwzględniając swą opinię w sprawie komunikatu Komisji w sprawie: „Działania na szczeblu lokalnym na rzecz zatrudnienia — nadanie Europejskiej Strategii Zatrudnienia wymiaru lokalnego” (CdR 187/2000 fin),

uwzględniając przyjęty w dn. 23 września 2005 r. przez Komisję ds. Polityki Gospodarczej i Społecznej projekt opinii (CdR 23/2005 rev. 2) (sprawozdawca: **Anders GUSTÅV**, Burmistrz Miasta Solna (SE EPP)),

a także mając na uwadze, co następuje:

- 1) Jest absolutnie konieczne, by władze lokalne i regionalne dysponowały uprawnieniami oraz zasobami administracyjnymi i środkami budżetowymi niezbędnymi do wypełniania swojej naturalnej roli polegającej na promowaniu i zarządzaniu politykami konkurencyjności, innowacji i spójności, dla dobra rozwoju lokalnego i regionalnego.

⁽¹⁾ Dz.U. C 43 z 18.2.05 r., s. 1.

⁽²⁾ Dz.U. C 164 z 5.7.05 r., s. 91.

- 2) Decentralizacja odpowiadająca specyficznym cechom poszczególnych Państw Członkowskich zwiększa autonomię oraz demokrację na szczeblu lokalnym i regionalnym. Stanowi ona również w pewnym stopniu odpowiedź na obawy społeczeństwa związane z globalizacją oraz przemianami społeczno-gospodarczymi w skali światowej.
- 3) Umowy trójstronne pomiędzy szczeblami UE, krajowym i regionalnym, z uwzględnieniem, zależnie od przypadku, problematyki obszarów miejskich, są odpowiednim instrumentem dla zapewnienia większego zaangażowania i lepszego podziału obowiązków pomiędzy wszystkimi zainteresowanymi stronami, w realizacji europejskiej polityki regionalnej.
- 4) Wyzwaniom, jakie niesie ze sobą globalizacja w gospodarce, na które odpowiedzią jest „partnerstwo dla wzrostu i zatrudnienia” ustanowione na szczycie Rady Europejskiej 23 marca 2005 r. w Brukseli celem ożywienia strategii lizbońskiej, można by skuteczniej stawić czoła przy zastosowaniu podejścia oddolnego angażującego władze lokalne i regionalne w tworzenie i realizację opracowywanych w tym celu programów narodowych, biorąc pod uwagę pierwszoplanową rolę owych władz w tworzeniu środowiska sprzyjającego wzrostowi gospodarczemu,

na 62. sesji plenarnej w dniach 16-17 listopada 2005 r. (posiedzenie z dnia 16 listopada) przyjęła następującą opinię:

1. Stanowisko Komitetu Regionów

Komitet Regionów 1.1

Wzmacnianie konkurencyjności regionów, miast i gmin

1.1.1 **stwierdza**, że celem strategii lizbońskiej zakładanym przez Radę Europejską była poprawa konkurencyjności i tempa wzrostu gospodarczego UE, stworzenie większej liczby i lepszej jakości miejsc pracy oraz zapewnienie zrównoważonego rozwoju ekologiczno-społecznego. Do roku 2010 Unia Europejska miała się stać najbardziej rozwiniętym gospodarczo obszarem świata. Pięć lat po obradach w Lizbonie Komisja Europejska stwierdza, że osiągnięto bardzo niewiele. Dlatego też strategia lizbońska potrzebuje nowego impulsu, przy czym na Państwach Członkowskich powinna spoczywać większa odpowiedzialność za jej wdrażanie;

1.1.2 **przedstawia** w tym kontekście swoją opinię z inicjatywy własnej w sprawie „Konkurencyjność a decentralizacja”. Ma ona na celu wykazanie znaczenia decentralizacji dla wzrostu gospodarczego oraz ustalenie czynników kluczowych dla zwiększenia konkurencyjności i wzrostu, działających na poziomie lokalnym i regionalnym. Poprawa konkurencyjności nie powinna jednakże stanowić przeszkody dla zrównoważonego rozwoju. Za rozwój zrównoważony odpowiadają wspólnie wszystkie kraje, obywatele, gminy, miasta i regiony. Fakt, że opinia ta koncentruje się na warunkach konkurencyjności, nie oznacza w żadnym wypadku, że należy pominąć wysiłki zmierzające do urzeczywistnienia rozwoju zrównoważonego;

1.1.3 **zwraca uwagę**, że kluczowe czynniki dla zwiększenia konkurencyjności, o których mowa w niniejszej opinii, to czynniki, na które mają wpływać same gminy, miasta lub regiony. Debata na temat konkurencyjności powinna uwzględniać perspektywę w skali mikro oraz należy wskazać, jaki konkretny wkład mogą tutaj wnieść przedstawiciele szczebla lokalnego

i regionalnego. Z tego względu opinia przedstawia w swej treści propozycje konkretnych środków zmierzających do zwiększenia konkurencyjności, które można zastosować na poziomie lokalnym i regionalnym.

1.2 Europa potrzebuje więcej przedsiębiorstw i rozwijających się małych firm

1.2.1 **stwierdza**, że w pierwszych dekadach po drugiej wojnie światowej Europa rozwijała się w imponującym tempie. W porównaniu do USA, produkcja na mieszkańca w Europie Zachodniej wzrosła z poziomu 40 % na koniec wojny do 70 % w roku 1970, od tego czasu jej wysokość relatywnie nie zmieniła się. Wzrost i rozbudowa systemów socjalnych szły w parze, a pojawiające się w ostatnich latach problemy z finansowaniem tych systemów wiążą się ze słabym wzrostem gospodarczym;

1.2.2 **podkreśla**, że wskutek powojennego rozwoju powstały liczne duże, wiodące na rynku światowym przedsiębiorstwa z dobrymi widokami na przyszłość, jednak odpowiedzialność za zapewnianie konkurencyjności Europy nie może spoczywać wyłącznie na nich. Dla Europy jest nie tylko konieczne, aby obecnie konkurencyjne przedsiębiorstwa były w stanie wytrzymać napór konkurencji światowej, ale muszą przede wszystkim powstać nowe, zdolne do wzrostu firmy, które mogą zastąpić miejsca pracy utracone w innych przedsiębiorstwach, wypartych z rynku, przeniesionych za granicę lub zmuszonych do zmniejszenia produkcji;

1.2.3 **zwraca uwagę**, że większość małych firm rozpoczyna działalność na niewielką skalę na poziomie lokalnym. Przewidywana liczba nowo zakładanych przedsiębiorstw oraz rozwój małych firm zależy w dużym stopniu od lokalnej kultury przedsiębiorczości, nastawienia wobec przedsiębiorczości, dostępności siły roboczej, wiedzy i możliwości finansowania.

1.3 Konkurencyjność tworzy się oddolnie

1.3.1 **uważa**, że władze lokalne i regionalne, jako organy publiczne i instytucje demokratyczne, mają duży wpływ na podłoże, z którego wyrastają nowe przedsiębiorstwa oraz na klimat, w którym się rozwijają. Są one ośrodkiem demokracji dla przedsiębiorstw oraz obywateli, a prowadzona tutaj debata oraz współpraca, której celem jest stworzenie lokalnego środowiska, mają decydujące znaczenie dla rozwoju całej Europy. Wskazanie na znaczenie gmin i regionów dla wzrostu w Europie nie powinno umniejszyć ogromnej i decydującej odpowiedzialności Państw Członkowskich w tym obszarze, jednakże debatę poświęconą konkurencyjności i strategiom wzrostu powinno się poszerzyć o perspektywy jak najbliższe obywatelom Unii, wychodzące od pracowników, pracodawców i poszukujących pracy. Dlatego też zwiększenie konkurencyjności opierać się musi na zasadach pomocniczości i decentralizacji. Decyzje podejmować należy, uznając i uwzględniając lokalną i regionalną dynamikę rozwoju oraz możliwie najbliżej bezpośrednio zainteresowanych;

1.3.2 **zwraca uwagę**, że rola administracji lokalnej i regionalnej w osiąganiu celów konkurencyjności zmienia się w zależności od Państwa Członkowskiego. W państwach o zaawansowanej decentralizacji, gdzie administracja lokalna posiada stosunkowo niezależną pozycję finansową (znaczną część wydatków lokalnych pokrywana jest bezpośrednio z podatków od osób fizycznych i prawnych oraz z przychodu z opłat), istnieje naturalnie silniejsza motywacja na poziomie lokalnym do promowania zatrudnienia, poprawy jakości pracy, przedsiębiorczości i sprzyjającej jej atmosfery, usług z zakresu szkolenia i innowacji oraz poprawy stanu środowiska. Wzmacnia to poziom zaangażowania na szczeblu lokalnym i regionalnym we wprowadzanie celów konkurencyjności. Większe zaangażowanie, do jakiego wzywa Rada Europejska, następuje wyłącznie poprzez korzystanie z faktycznej możliwości uczestniczenia i wywierania wpływu. To, że administracja lokalna znajduje się blisko ludzi niesie za sobą większą przejrzystość i skuteczność w realizacji celów konkurencyjności;

1.3.3 **zwraca uwagę**, że występującą w Europie różnorodność regionalną powinno się postrzegać w większej mierze jako zaletę. Specyfikę poszczególnych regionów należy traktować jako punkt wyjścia. Uwarunkowania panujące np. w wielkich miastach, regionach rozwijających się, na obszarach górskich, na wsi, w regionach podupadających, czy też w okolicach znajdujących się w procesie przemian są zupełnie różne. Nie ma europejskiego modelu, który pasowałby wszystkim. Przykładowo, regiony rozwijające się odgrywają znaczącą rolę w rozwoju całej UE, dlatego trzeba uznać ich potencjał. Wśród takich regionów zawsze znajdują się liderzy wzrostu, jednak w każdym wypadku, wykorzystując przewagę konkurencyjne poszczególnych regionów, wiodące spośród nich posłużyć mogą jako siła napędowa, przy czym właściwi politycy powinni sprzyjać rozwojowi regionów we własnym tempie. Europa nie może sobie pozwolić na jakiegokolwiek utrudnienia w rozwoju ani w przypadku silniejszych, ani słabszych regionów. Poprawa konkurencyjności oraz wzrost przedsiębiorczości możliwe są tylko wówczas, jeśli za punkt wyjścia przyjmie się

uwarunkowania i możliwości występujące w regionach, miastach i gminach Europy;

1.3.4 **podkreśla**, że wprawdzie poszczególne gminy i regiony europejskie różnią się pomiędzy sobą, wszystkie one jednak dysponują potencjałem, są zainteresowane oraz odpowiadają za zwiększanie konkurencyjności.

1.4 Czynniki przyczyniające się do zwiększania konkurencyjności

1.4.1 **podkreśla**, że dynamiczna gospodarka stanowi rdzeń konkurencyjnej Unii Europejskiej. Czynniki tworzące otoczenie sprzyjające zakładaniu i rozwijaniu przedsiębiorstw wskazywane są w różnych opracowaniach. Raport Wima Koka wymienia środki służące zmniejszeniu biurokracji, poprawie jakości stanowionego prawa, wprowadzeniu ułatwień w zakładaniu nowych przedsiębiorstw oraz tworzeniu otoczenia przyjaznego dla przedsiębiorców. Również dokument roboczy Komisji „Benchmarking polityki przedsiębiorczości” (SEC(2004) 1427) wskazuje szereg czynników, takich jak dostęp do źródeł finansowania czy znaczenie innowacji i upowszechniania wiedzy. Komunikat Komisji „Poprawa otoczenia regulacyjnego w dziedzinie wzrostu gospodarczego i zatrudnienia w Unii Europejskiej” (COM (2005) 97) wskazuje ponadto na ogromne znaczenie prawodawstwa dla przedsiębiorczości, zalecając w związku z tym mniej liczne, natomiast lepiej dostosowane regulacje;

1.4.2 **uważa**, że regiony, miasta i gminy niejednokrotnie mogą przyczynić się do wzmocnienia czynników pozytywnie oddziałujących na konkurencyjność. Komitet pragnie wskazać zwłaszcza następujące czynniki, na które władze lokalne i regionalne mogą mieć największy wpływ:

- a) **Zdolność społeczeństwa do stawienia czoła zmianom strukturalnym.** Zdolność do dostosowania się zarówno do powolnych, jak i do gwałtownych zmian strukturalnych, jak np. likwidacja przedsiębiorstw na szeroką skalę, nie wszędzie jest jednakowa. Tam, gdzie występuje silne, dobrze funkcjonujące przywództwo lokalne i regionalne oraz społeczeństwo skłonne do ciągłego kształcenia się, większe są szanse na stawienie czoła zmianom strukturalnym.
- b) **Stosunek do inicjatyw gospodarczych oraz przedsiębiorczości.** Niektóre regiony wyróżniają się szczególną kulturą przedsiębiorczości, która czyni je konkurencyjnymi. Wprawdzie wypracowanie tego rodzaju kultury wymaga czasu, jednak jej stworzenie i pielęgnacja są możliwe.
- c) **Celowość regulacji i przepisów oraz ich stosowanie.** Otoczenie prawne przedsiębiorstw musi być dostosowane do ich aktualnych potrzeb oraz celowe. Obowiązujące przepisy należy stosować w sposób obiektywny oraz ze zrozumieniem problemu. Potrzeba tutaj administracji publicznej zdolnej do wzmocnienia konkurencyjności.
- d) **Dostęp do innowacji i rezultatów badań.** Wyniki badań powinny w większej mierze przekładać się na produkty rynkowe, a innowacje powinny szybciej znajdować praktyczne zastosowanie. Wymaga to społeczeństwa uczącego się nieustannie oraz lokalnej i regionalnej kultury wspierania inicjatyw gospodarczych.

e) **Dostępność wiedzy i zasobów ludzkich.** Uczącemu się społeczeństwu potrzeba łatwiejszego dostępu do wiedzy. Przedsiębiorcom i osobom poszukującym pracy należy ułatwić wzajemne dopasowanie się poprzez poprawę dostępności miejsc pracy oraz uelastycznienie rynku pracy.

f) **Rola rynków lokalnych i regionalnych.** Konkurencyjności nie można oddzielać od konkurencji na skalę światową, europejską, krajową, regionalną czy lokalną. Aby umożliwić wysoki poziom konkurencji na rynkach lokalnych i regionalnych potrzeba administracji, która starać się będzie wzmacniać konkurencyjność. Na administracji samorządowej spoczywa odpowiedzialność wspierania sprawnie funkcjonujących rynków lokalnych i regionalnych.

g) **Dostęp do źródeł finansowania.** O wiele za mało instytucji finansowych kieruje swoją ofertą specjalnie do małych przedsiębiorstw, co utrudnia małym firmom dostęp do środków finansowych i kapitałów wysokiego ryzyka. Dla wzmocnienia kultury przedsiębiorczości potrzeba regionalnych pośredników i usług, których zadaniem byłoby ułatwianie przedsiębiorstwom dostępu do źródeł finansowania.

h) **Oddziaływanie podatków komunalnych i regionalnych na przedsiębiorców.** Aby wypełniać swoje obowiązki administracja publiczna potrzebuje wpływów z podatków. Jednocześnie poziom opodatkowania bezpośrednio wpływa na koszty, na przykład koszty pracy. Wyzwaniem dla rządu i administracji jest ustalenie podatków na takim poziomie, aby stanowiły one możliwie najmniejsze obciążenie dla gospodarki, zapewniając przy tym jednak wymagany poziom dochodów.

1.4.3 **zwraca uwagę,** że władze lokalne i regionalne stanowią znaczącą część gospodarki europejskiej. Sposób, w jaki realizowane są zadania publiczne finansowane z podatków i składek, wpływa również na europejską konkurencyjność. Szczególny wpływ na konkurencyjność administracji publicznej mają następujące czynniki:

a) **Efektywność administracji publicznej.** Większa produktywność sektora publicznego pozytywnie oddziałuje na konkurencyjność. Lepsze wykorzystanie zasobów umożliwia świadczenie usług wysokiej jakości. Dążąc do wzrostu efektywności, potrzeba konkurencyjnej administracji zapewniającej wysokiej jakości obsługę niewielkim kosztem.

b) **Kreatywność w świadczeniu usług.** Zgodnie z zasadą pomocniczości, władze lokalne i regionalne mają swobodę decydowania o tym, jak chcą świadczyć usługi publiczne. Istnieje wiele alternatywnych sposobów zapewnienia świadczenia wysokiej jakości usług. Gotowość ciągłej oceny i szukania kreatywnych form świadczenia usług w celu wzmocnienia ich skuteczności są oznaką konkurencyjnej administracji.

1.4.4 **uważa,** że aby móc wpływać na czynniki zwiększające konkurencyjność, władze lokalne i regionalne muszą postawić sobie szereg wyzwań, takich jak rozbudowa struktur przy-

wództwa, stworzenie kultury przedsiębiorczości, konkurencyjnej administracji, uczącego się społeczeństwa, czy zwiększenie dostępności miejsc pracy i usług;

1.4.5 **stwierdza,** że stopień, w jakim gmina, region czy duże miasto wpływać może na czynniki zwiększające konkurencyjność, zależy m.in. od formalnych kompetencji, zakresu regulacji krajowych, struktury gospodarczej oraz wielu innych uwarunkowań określających możliwości polityki komunalnej lub regionalnej. Pomimo silnie zróżnicowanych uwarunkowań, należy podkreślić, że wszystkie organy władzy lokalnej i regionalnej mają w swoim zasięgu środki umożliwiające zwiększenie konkurencyjności. Nawet jeżeli w danym przypadku kompetentny jest jakiś inny organ, zawsze istnieje możliwość podjęcia kroków w kierunku ściślejszej współpracy z takowym organem. Komitet Regionów proponuje następujących 26 przykładów konkretnych środków mających na celu zwiększenie konkurencyjności.

1.5 Konkretnie środki mające na celu zwiększenie konkurencyjności

Konkurencyjne przywództwo

1.5.1 **Stworzenie przywództwa zdolnego podołać zmianom strukturalnym.** Doświadczenie pokazuje, że niezbędne są otwarty dialog i szeroka współpraca ze wszystkimi zainteresowanymi podmiotami. „Przywództwo” polega nie tylko na kierownictwie politycznym, lecz raczej na całości przewodnictwa w gminie czy regionie. Chodzi tutaj o ciągłą, długookresową współpracę i porozumienie pomiędzy różnymi uczestnikami życia społecznego oraz o wyraźne wskazywanie zadań i odpowiedzialności. Oczywiście przywództwo takie obejmuje również społeczeństwo obywatelskie i gospodarkę. Wzajemna współpraca tworzy podstawy strategicznego rozwoju, co przyczynia się do rozszerzania zasobów wiedzy, więzi społecznych i zaufania, tj. cech charakterystycznych dla regionów odnoszących sukcesy. Aby należycie przygotować się na zmiany strukturalne, przywództwo lokalne i regionalne powinno nieustannie aktualizować swoją wiedzę na temat wspólnego otoczenia.

1.5.2 **Priorytetowa pozycja kwestii związanych z rozwojem.** Normalne jest, że debata na szczeblu lokalnym i regionalnych toczy się przede wszystkim wokół usług finansowanych ze środków publicznych. Nie należy jednak przy tym zapominać o zagadnieniach dotyczących rozwoju całej gospodarki. Kierownictwo polityczne odpowiada za uwzględnianie w porządku obrad problemów dotyczących rozwoju, a zwłaszcza związków pomiędzy lokalną i regionalną konkurencyjnością a dobrobytem w zglobalizowanym świecie. Wymiana handlowa uczyniła Europę bogatą, jednak dzisiaj na pierwszym planie często staje obawa przed konkurencją, a ludzie coraz rzadziej dostrzegają pojawiające się możliwości. Jeśli problemy dotyczące rozwoju umieści się na najważniejszych pozycjach porządku dziennego, a politycy w swych dyskusjach więcej uwagi poświęcą dobru ogółu oraz istniejącym możliwościom zwiększenia dobrobytu, wzrasta poczucie bezpieczeństwa.

1.5.3 Rozwój lokalnych i regionalnych planów działania dla przyspieszenia wzrostu. W ramach procedur przewidzianych w strategii lizbońskiej opracowuje się narodowe plany działania. Również miasta, gminy i regiony muszą planować wzrost. Niezależnie od różnorodnych uwarunkowań lokalnych i regionalnych, plany działania należy tworzyć w celu zwiększenia konkurencyjności oraz wykorzystywania przewag komparatywnych poszczególnych regionów Europy.

1.5.4 Aktywny i konstruktywny współdziałanie w krajowej i europejskiej polityce rozwoju. Dla realizacji europejskich i narodowych planów rozwoju potrzeba aktywnego uczestnictwa zaangażowanego przywództwa lokalnego i regionalnego. Poszczególne szczeble w ramach Unii Europejskiej zależą od siebie nawzajem i tylko w ramach konstruktywnej współpracy Unia, Państwa Członkowskie oraz władze lokalne i regionalne mogą aktywnie przyczynić się do wyzwolenia pełnego potencjału UE. Jest to istotne zwłaszcza dla krajów wspieranych ze środków pochodzących z unijnych funduszy strukturalnych.

1.5.5 Nauka od najlepszych. Jednym z kluczowych czynników z punktu widzenia postępu jest otwartość na strategię i podejście, które są najbardziej odpowiednie dla naszego własnego miasta bądź regionu. Aby sprawdzić, na ile nasze własne założenia i strategię są odpowiednie, dobrze jest porównać je ze strategiami, które odniosły sukces. Tego rodzaju porównań dokonać można, na przykład, w drodze wizyt roboczych poświęconych tej problematyce, z udziałem przedstawicieli przedsiębiorców, szkół wyższych i lokalnych gazet. Można również dokonać krytycznego przeglądu sprawności miasta lub regionu przy pomocy technik benchmarkingu.

1.5.6 Uznanie, że różnorodność i tożsamość regionalna są ważnymi czynnikami dla zwiększania regionalnej konkurencyjności. Lokalni i regionalni przywódcy powinni starać się mocniej o poprawę lokalnej i regionalnej atrakcyjności, opierając się na komparatywnych przewagach swoich regionów. Także różnorodność Europy wykorzystać należy jako przewagę konkurencyjną.

Kultura przedsiębiorczości

1.5.7 Wprowadzanie przedsiębiorczości w szkołach. Uczenie się przez całe życie bynajmniej nie oznacza tylko uczenia się bycia pracownikiem. Przedsiębiorczość jako samodzielny przedmiot bądź jako integralna składowa przedmiotu szkolnego jest ważna z punktu widzenia współczesnego szkolnictwa. Wraz z wiedzą o przedsiębiorczości oraz praktyce przedsiębiorczej uczniowie dowiadują się więcej na temat zależności występujących w społeczeństwie oraz zwiększają swoje szanse znalezienia zatrudnienia. Także dialog z lokalnymi i regionalnymi pracodawcami przyczynia się do lepszego dostosowania programu nauczania do potrzeb rynku pracy.

1.5.8 Rozszerzenie oferty doradztwa dla zakładających przedsiębiorstwa, w tym dla osób, w przypadku których jest to drugie podejście. Przedsiębiorcom mającym pomysły i chęć wcielenia ich w życie należy zapewnić łatwo dostępne i odpowiednio dostosowane doradztwo. Ponadto informacji i doradztwa potrzebują również pracownicy, którzy pragną rozpocząć własną działalność gospodarczą. Co więcej, doświad-

czenie zdobyte przy okazji nieudanego przedsięwzięcia przyczynić się może do pomyślnego stworzenia innego przedsiębiorstwa.

1.5.9 Stworzenie doradczo-informacyjnych punktów kontaktowych dla przedsiębiorców potrzebujących wsparcia w postaci doradztwa i finansowania. Zarówno przedsiębiorcy zakładający własne firmy, jak i okrzepłe już przedsiębiorstwa potrzebują doradztwa i wsparcia. Funkcjonujące przedsiębiorstwo musi wkładać wiele wysiłku w utrzymanie konkurencyjności, a dostęp do profesjonalnego wsparcia i doradztwa ma dla niego znaczną wartość. Również w kontaktach z urzędami przedsiębiorca może potrzebować wsparcia, a w takim przypadku centrum doradczo-informacyjne służyć może swoją pomocą i pośrednictwem. Wielką rolę odgrywają tu także możliwości finansowania. Centrum specjalizujące się w ułatwianiu dostępu do kapitału dla wielu przedsiębiorstw okazać się może ogromną pomocą. Na rynku jest coraz mniej banków o charakterze lokalnym, dlatego też banki coraz mniej wiedzą o lokalnych uwarunkowaniach. Trudności z finansowaniem działalności są wprawdzie problemem wymagającym rozwiązań na szczeblu Państw Członkowskich bądź Wspólnoty, niemniej gminy i regiony mogą tutaj przyczynić się do złagodzenia negatywnych skutków.

1.5.10 Uwrażliwienie urzędników na problematykę przedsiębiorczości. Aby administracja gminna i regionalna mogła wspierać inicjatywy gospodarcze, zamiast rzucać im kłody pod nogi, potrzebuje ona lepszego zrozumienia idei i uwarunkowań przedsiębiorczości. Nie oznacza to jednak kwestionowania kompetencji urzędników czy określonych wymogów. Urzędnik publiczny posiadający większą wiedzę na temat poszczególnych elementów składowych społeczeństwa, dysponuje po prostu większymi możliwościami podejmowania wyważonych decyzji.

1.5.11 Tworzenie gremiów doradczych z udziałem przedstawicieli pracodawców i pracobiorców. Lokalne i regionalne zgromadzenia podejmują niezależne decyzje na podstawie mandatu udzielonego im przez wyborców. Aby decyzje te były możliwie najbardziej uzasadnione merytorycznie, potrzeba stałego dialogu z różnymi przedstawicielami społeczeństwa oraz obywatelami. Zapewnianie zatrudnienia oraz wzrostu gospodarczego wymaga dialogu z lokalnymi i regionalnymi przedsiębiorcami oraz pracownikami. Gremia doradcze, skupiające przedstawicieli polityki, gospodarki oraz pracobiorców, umożliwią poszerzenie podstaw dla podejmowanych decyzji politycznych.

Spółczeństwo uczące się

1.5.12 Wspieranie współpracy pomiędzy placówkami oświatowymi, przedsiębiorstwami, organizacjami i pracownikami. Nauka nie kończy się wraz z ukończeniem szkoły, dlatego należy wspierać kształcenie się przez całe życie, by sprostać nowym wymaganiom dotyczącym kwalifikacji. Lepszą równowagę podaży i popytu na edukację zapewnić mogą na przykład lokalne ośrodki kształcenia. Oferta edukacyjna musi być dostosowana do potrzeb przedsiębiorstw i pracowników. Przede wszystkim należy oferować znacznie więcej kursów wieczorowych.

1.5.13 Wzmocnienie współpracy z uniwersytetami i szkołami wyższymi. Należy zachęcać społeczeństwo do zdobywania wyższego wykształcenia, a także zwiększać dostępność studiów i kursów akademickich. Ogólnie rzecz biorąc, współpraca z uniwersytetami i szkołami wyższymi wymaga poprawy, aby prowadzone badania przekładały się bardziej na zastosowania praktyczne oraz wychodziły naprzeciw potrzebom gospodarki i sektora publicznego. Na przykładzie amerykańskim stwierdzić można, że współdziałanie pomiędzy szkołami wyższymi a społeczeństwem przyczynia się do wzrostu, dlatego gminy i regiony powinny zabiegać o taką współpracę. Jednocześnie potrzeba jednak silniejszych bodźców, które zachęcą szkoły wyższe do podejmowania współpracy.

1.5.14 Wkład w rozpowszechnianie wyników badań. Wyzwaniem dla Europy jest szersze propagowanie praktycznych zastosowań prowadzonych badań. Należy stworzyć punkty kontaktowe, które zajmą się rozpowszechnianiem wyników badań i innowacji możliwie blisko przedsiębiorstw, które mogą skorzystać z nowej wiedzy i pomysłów.

1.5.15 Zachęcanie do tworzenia konsorcjów przedsiębiorstw. Firmy z tej samej branży, położone w niewielkiej odległości od siebie nawzajem, mogą tworzyć klastry przedsiębiorstw, w ramach których wymieniałyby się usługami, personelem oraz pomysłami. Konsorcja pozwalają rozwijać dobre praktyki i zwiększać konkurencyjność dzięki ścisłej współpracy pomiędzy pojedynczymi pracownikami oraz przedsiębiorstwami w ramach tej samej branży i w tym samym obszarze. Wymianę taką należy ułatwiać, zapewniając lepszy dostęp do dobrych praktyk oraz wykwalifikowanego personelu. Zachęcanie do tworzenia konsorcjów stanowi istotny element planowania na szczeblu lokalnym i regionalnym.

Konkurencyjna administracja

1.5.16 Planowanie przestrzenne jako instrument aktywnego wspierania konkurencyjności. Planowanie przestrzenne ma ogromny wpływ na powstawanie rynków lokalnych. Decyduje ono o dostępności obiektów przeznaczonych na działalność gospodarczą oraz o możliwościach zakładania oddziałów przez przedsiębiorstwa. Funkcjonowanie rynku zależy od dostępności sklepów i usług dla klientów. Znaczącą rolę odgrywa tu także komunikacja publiczna. W Europie obowiązuje swoboda przedsiębiorczości, jednak niewłaściwe zastosowanie lokalnego i regionalnego planowania przestrzennego w praktyce utrudniać może zakładanie firm. Planowanie na poziomie regionów i gmin, zarówno w odniesieniu do obszarów miejskich, jak i wiejskich, musi być w większym stopniu nakierowane na wzrost i rozwój.

1.5.17 Ustalenie celów w zakresie poprawy efektywności usług publicznych. Usługi finansowane ze środków publicznych, świadczone na poziomie komunalnym i regionalnym, stanowią znaczną część gospodarki europejskiej. Sposób wykorzystania owych zasobów wpływa nie tylko na usługi na rzecz obywateli, lecz także na konkurencyjność. Efektywne wykorzystanie środków pochodzących z podatków pozytywnie oddziałuje zarówno na całą gospodarkę, jak i na

zatrudnienie. Stałe podnoszenie efektywności oferowanych usług publicznych prowadzi do wzrostu produktywności, szerszego pola manewru dla ustalania stóp podatkowych oraz wyższego poziomu usług. Poprawa efektywności sektora usług publicznych wymaga także uważnej obserwacji i oceny, jak również możliwości porównań i rozwoju na przykładzie dobrych praktyk.

1.5.18 Ocena skutków podejmowanych decyzji dla otoczenia przedsiębiorstw. Urzędy państwowe muszą uwzględniać oddziaływanie swoich decyzji na różnych obywateli lub np. na przedsiębiorstwa. Analogicznie do ocen oddziaływania na środowisko oceny wymagają również oddziaływania na gospodarkę i zatrudnienie. Weryfikować należy także istniejące regulacje celem wyeliminowania przepisów powodujących niepotrzebne koszty oraz szkodliwych z punktu widzenia konkurencyjności przedsiębiorstw.

1.5.19 Ocena i badanie kreatywnych form świadczenia usług. Zgodnie z zasadą pomocniczości, władze lokalne i regionalne powinny starać się wzmocnić skuteczność świadczenia usług poprzez ocenę i badanie kreatywnych form, takich jak outsourcing, co ze swojej strony mogłoby pobudzić rynki lokalne i regionalne.

1.5.20 Usprawnienia procedury zamówień publicznych. Zamówienia publiczne uczynić należy aktywnym i przejrzystym instrumentem wspierania konkurencyjności. Trzeba poszerzać znajomość procedur zamówień publicznych celem poprawy jakości i konsekwencji przy ocenie ofert przetargowych. W wielu wypadkach stworzyć można centrale zamówień publicznych, w ramach których współpracowałyby większa liczba urzędów dla zapewnienia odpowiednio wysokiej jakości.

1.5.21 Wsparcie dla małych przedsiębiorstw poprzez zamówienia publiczne. Zamówienia publiczne nie tylko wymagają koordynacji ponad granicami gmin, trzeba także uważać, aby nie łączyły się one w zlecenia na tyle duże, że wykraczające poza zasięg małych przedsiębiorstw. Zamiast tego wielkie przetargi należy w miarę możliwości rozdzielać na kilka mniejszych zleceń, które mogą zrealizować również małe przedsiębiorstwa. Biurokratyczne obciążenia związane z procedurą przetargową w ramach zamówień publicznych są często po prostu zbyt wielkie dla małych firm. Formularze przetargowe powinny mieć, na ile to możliwe, standardowy układ oraz należy wprowadzić jednolite normy na szczeblu regionalnym, krajowym i wreszcie na poziomie wspólnotowym. Zarówno w przypadku większych przetargów, jak i mniejszych zamówień powinno się w szerszym zakresie stosować narzędzia informatyczne.

1.5.22 Szersze wykorzystanie e-Government. Powinno się rozwijać administrację dostępną drogą elektroniczną (e-Government), aby oszczędzić kosztów obywatelom, przedsiębiorstwom i samej administracji. Funkcjonujące rozwiązania e-Government umożliwiają lepszą obsługę, zwolnienie zasobów na potrzeby zadań o kluczowym znaczeniu oraz ułatwiają coraz częściej spotykaną elektroniczną wymianę informacji pomiędzy urzędami.

1.5.23 **Wspieranie zatrudnienia oraz zmniejszenie zależności od świadczeń socjalnych.** Wszystkie gospodarczo- i społeczno-polityczne środki na poziomie lokalnym i regionalnym należy silniej ukierunkować na tworzenie miejsc pracy, zapewnianie chleba i pracy dla większej liczby osób oraz zmniejszanie zależności od świadczeń socjalnych. Miejsce pracy jest zawsze najlepszym sposobem rozwiązania problemu społecznego. Oddziaływanie prowadzonej polityki społecznej na zatrudnienie wymaga ciągłej analizy i oceny pod kątem możliwych usprawnień proceduralnych. Należałoby także organizować spotkania techniczne w tym obszarze, podczas których dochodziłoby do wymiany dobrych praktyk.

1.5.24 **Zwiększanie zatrudnienia.** Wkład w zwiększanie zatrudnienia mógłby na przykład przybrać formę łatwo dostępnej opieki nad dziećmi oraz działań socjalnych ukierunkowanych na lepszą integrację bezrobotnych imigrantów na rynku pracy i poprzez samozatrudnienie. W tym kontekście ważną rolę odgrywa także równouprawnienie mężczyzn i kobiet: poprawa sytuacji w zakresie równouprawnienia płci ma duże znaczenie dla wzrostu. Również osoby starsze, które przekroczyły już wiek emerytalny, ale chciałyby kontynuować pracę zawodową, są wartościowym zasobem, a społeczeństwo nie powinno im tego utrudniać, lecz raczej temu sprzyjać.

Dostępne miejsca pracy i usługi

1.5.25 **Rozszerzanie rynku pracy poprzez usprawnienia w komunikacji bliskiego zasięgu.** Postęp gospodarczy dużych miast zależy m.in. od ilości dostępnej siły roboczej oraz miejsc pracy, jak również od możliwie niewielkich odległości oraz dobrego systemu komunikacyjnego. Wówczas poszukującym pracy łatwiej jest znaleźć dostępne wakaty. Nie wolno nie doceniać znaczenia dostępu do dużego rynku pracy dla pojedynczego pracownika. Dlatego należy rozbudowywać infrastrukturę komunikacji publicznej bliskiego zasięgu, ułatwiając tym samym dostęp do miejsc pracy. Graniczące ze sobą regiony muszą zapewnić osobom dojeżdżającym do pracy w sąsiednim regionie dojazd środkami komunikacji publicznej nie droższy niż ma to miejsce w obrębie jednego regionu.

1.5.26 **Zapewnienie powszechnego dostępu do usług szerokopasmowych.** Władze lokalne i regionalne mogą przyczynić się do rozwoju zorientowanych rynkowo usług szerokopasmowych. Szerokopasmowe łącza czynią usługi bardziej dostępnymi oraz ułatwiają pracę na odległość.

2. Zalecenia dla zwiększenia lokalnej i regionalnej konkurencyjności

Komitet Regionów

2.1 **pragnie** podtrzymać debatę na temat lokalnej i regionalnej konkurencyjności oraz nawołuje europejskie gminy,

miasta i regiony do podjęcia dyskusji w ramach swoich własnych demokratycznie wybranych organów. Konkurencyjność tworzy się w procesach o charakterze oddolnym, dlatego debata ta, jakże ważna dla przyszłości Europy, powinna się toczyć również tutaj na miejscu, a za słowami muszą iść także czyny;

2.2 **wzywa** europejskie gminy, miasta i regiony, by rozważyły proponowane w niniejszej opinii konkretne środki mające na celu zwiększenie konkurencyjności oraz opracowały lokalne i regionalne plany wzrostu ukierunkowane na poprawę konkurencyjności. Plany te powinny przewidywać środki dostosowane do poszczególnych uwarunkowań lokalnych i regionalnych;

2.3 **wzywa** Państwa Członkowskie do uznania roli, jaką gminy i regiony pełnią w odniesieniu do wzrostu i konkurencyjności, a także do zapewnienia lokalnej i regionalnej dynamiki rozwoju, dając władzom lokalnym i regionalnym większą swobodę manewru w ramach polityki rozwoju. Przygotowanie przez Państwa Członkowskie krajowych programów reform powinno obejmować ocenę roli szczebla lokalnego i regionalnego we wprowadzaniu różnych wytycznych polityki gospodarczej i zatrudnienia. Polityka spójności powinna się koncentrować na realizacji celów strategii lizbońskiej przy wyraźnym założeniu, że miasta i władze lokalne będą miały konkretną rolę do spełnienia;

2.4 **wzywa** Państwa Członkowskie oraz Komisję do uznania znaczącej roli europejskich regionów rozwijających się oraz aglomeracji miejskich dla rozwoju całej Unii Europejskiej. Regiony pozostające w tyle potrzebują siły napędowej europejskich motorów rozwoju gospodarczego;

2.5 **wzywa** Komisję do energicznego propagowania wiedzy na temat regionalnego wzrostu i konkurencyjności w Europie. Konieczne jest strategiczne działanie, aby móc czerpać korzyści z przykładów sukcesów zarówno w Europie, jak i w innych częściach świata. Wspierać należy również benchmarking tematyczny, w którym porównuje się ze sobą podobne regiony;

2.6 **wzywa** Komisję do przedstawiania dorocznych regionalnych raportów na temat konkurencyjności, opisujących sytuacje występujące w regionach celem ułatwienia benchmarkingu tematycznego i rozpowszechniania najlepszych praktyk. Komitet Regionów z przyjemnością oferuje Komisji swoją pomoc w tym zakresie;

2.7 **zamierza** aktywnie uczestniczyć w przygotowaniach do wiosennego szczytu Rady Europejskiej oraz w ocenie narodowych planów działania.

Bruksela, 16 listopada 2005 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Peter STRAUB

Opinia Komitetu Regionów w sprawie wniosku dotyczącego decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającej program ramowy na rzecz konkurencyjności i innowacji (2007-2013)

(2006/C 115/04)

KOMITET REGIONÓW,

uwzględniając wniosek dotyczący decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającej *program ramowy na rzecz konkurencyjności i innowacji (2007-2013)*, COM(2005) 121 końcowy — 2005/0050 (COD),

uwzględniając decyzję Komisji Europejskiej z dnia 6 kwietnia 2005 r. o zasięgnięciu opinii Komitetu w tej sprawie zgodnie z art. 265 i art. 156 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską,

uwzględniając decyzję Przewodniczącego Komitetu z dnia 19 maja 2005 r. o powierzeniu Komisji ds. Polityki Gospodarczej i Społecznej prac nad przygotowaniem opinii na ten temat,

uwzględniając swój projekt opinii (CdR 150/2005 rev.2) przyjęty dnia 23 września 2005 r. przez Komisję ds. Polityki Gospodarczej i Społecznej (Sprawozdawcą był **Harry Dijkma**, członek Zarządu Prowincji Flevoland (NL/ALDE)),

uwzględniając fakt, że Komitet wydał w niedawnej przeszłości opinie na temat większości programów szczegółowych składających się na proponowany we wniosku Komisji program ramowy na rzecz konkurencyjności i innowacji, a także na wiele innych powiązanych z nim tematów, oraz że nie byłoby racjonalne powtarzanie wszystkich opublikowanych już i wciąż aktualnych uwag,

na 62. sesji plenarnej w dniach 16-17 listopada (posiedzenie z dnia 16 listopada 2005 r.) przyjął następującą opinię:

Wstęp do programu CIP

1. Komitet Regionów stwierdza z zadowoleniem, że poprzez wydanie wniosku dotyczącego decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającej program ramowy na rzecz konkurencyjności i innowacji (2007-2013) (dalej zwany programem CIP) Komisja Europejska spełniła jego oczekiwania poprawy koordynacji pomiędzy różnymi rodzajami polityki sektorowej UE, poświęcenie większej uwagi sektorowi MŚP i podkreślenie znaczenia wzmocnienia konkurencyjności.

Program CIP: zarządzanie na różnych szczeblach

2. Komisja jest zdania, że jej wniosek w pełni poszanowuje zasady pomocniczości i proporcjonalności. Komitet zgadza się z większością argumentów Komisji z punktu widzenia obecnej praktyki; uważa jednak, że — zwłaszcza jeśli chodzi o wdrażanie tej polityki — władze samorządowe nie otrzymały tu roli, która jest im należna choćby ze względu na ich współodpowiedzialność za dobre sprawowanie rządów w Europie.

3. Komitet uznaje program CIP sam w sobie za ulepszenie w porównaniu do obecnej sytuacji. Jest on jednak nadal przykładem podejścia odgórnego, które niekoniecznie prowadzi do najlepszych rezultatów.

4. Za pomocą programów ramowych UE powinna pobudzać organy władzy i przedsiębiorstwa do odnajdowania własnych możliwości w zmieniającej się sytuacji międzynarodowej i działać przy tym przede wszystkim jako czynnik napędzający i tworzący odpowiednie warunki, uzupełniając podejście odgórne podejściem oddolnym, zamiast tworzenia

odgórnych programów, które są tak szczegółowe, że ograniczają funkcję władz niższego szczebla do wypełniania podanych zadań.

5. Proces umiędzynarodawiania się gospodarki przyspiesza w ogromnym tempie. Dlatego też zdaniem Komitetu europejski program ramowy na rzecz konkurencyjności i innowacji wyposażony w solidny budżet pozostaje koniecznością, także w wypadku innego podziału ról i zadań między UE, Państwa Członkowskie i władze samorządowe.

6. Po części dzięki efektowi dźwigni, wkład finansowy UE tworzy znaczną europejską wartość dodaną. Komitet uważa, że polityka konkurencyjności i innowacji musi być wyposażona w dostateczny budżet, na potrzeby całej Europy. Aby zrealizować cele strategii lizbońskiej niezbędne jest zaangażowanie polityczne i finansowe władz wszystkich szczebli w UE.

7. W związku z tym Komitet zastanawia się, czy strategia lizbońska nie jest wciąż jeszcze zbyt oparta na myśleniu linearnym i czy myślenie polegające na przełamywaniu tendencji nie byłoby bardziej odpowiednie, biorąc pod uwagę szczególnie potencjał Europy.

8. Potencjałem Europy jest różnorodność, a nie ujednolicenie. Dostosowanie polityki do potrzeb jest też konieczne, jeśli jej celem ma być wzmocnienie konkurencyjności przez innowację. Biorąc pod uwagę praktykę administracyjną władz samorządowych, mają one najlepszą pozycję do tego, by wspierać konkurencyjność przez innowację na swoim terenie. Na najniższym, bliskim przedsiębiorstwom poziomie najlepiej jest realizować podejście zintegrowane, najszybciej można też tam osiągnąć współdziałanie i nawiązać więzy współpracy.

9. Dlatego też władze samorządowe muszą grać pierwszoplanową rolę, jako pełnowartościowi partnerzy, we wdrażaniu tej polityki w całej Unii Europejskiej.

10. Komitet wzywa w związku z powyższym władze wszystkich szczebli w UE do dalszego rozwijania innowacyjności w swojej organizacji, a w szczególności do poszukiwania sposobów zachęcania stron trzecich do działań innowacyjnych. Wiarygodność, a dzięki niej też skuteczność polityki innowacji, zwiększa się bez wątpienia znacznie, kiedy władze same dają dobry przykład w tej dziedzinie.

Uproszczenie i spójność programu CIP

11. Program CIP stanowi uproszczenie obecnej sytuacji. Z punktu widzenia spójności i skuteczności polityki lepiej byłoby jednak, gdyby działał jeden tylko komitet zarządzający i obowiązywał jeden program działań, zamiast trzech. Warto podkreślić skądinąd, że z faktu istnienia różnych programów działań o tym samym celu wynika konieczność dobrej koordynacji między nimi, aby móc osiągnąć jak największe korzyści.

12. Komisja przedstawia w swoim wniosku wzajemne powiązania merytoryczne między częściami składowymi programu CIP oraz powiązania między programem CIP a odnośnymi programami europejskimi; wynika z tego spójny obraz. Byłoby pożądanym, aby roczne programy działań jasno wskazywały, jak można wykorzystać w praktyce spójność między programem CIP a innymi programami europejskimi — przede wszystkim siódmym programem ramowym na rzecz badań, rozwoju technologicznego i demonstracji (FP7-RTD) — aby osiągnąć zintegrowane programy działań na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym, które będą w stanie umożliwić jak najlepsze współdziałanie.

13. Program CIP stanowi ogólny program ramowy o wielu możliwościach działania. Roczne programy działań powinny przede wszystkim jasno określać, kiedy i dla kogo dostępne są jakie działania, a także jakie są stosowane przez Komisję kryteria, czyli jakie będą faktyczne możliwości w praktyce. Komitet życzy sobie, aby informowano go w podobny sposób jak Parlament Europejski o postępach w ustanawianiu programów działań, tak aby w razie potrzeby mógł na czas wyrazić swoje uwagi. Rządy regionalne także powinny mieć dostęp do projektów programów, aby mogły wyrazić swoje opinie i sugestie, budując w ten sposób swoją rolę prekursorów konkurencyjności.

14. Programy europejskie są często uważane za skomplikowane, a nawet trudno dostępne. Komitet wzywa zatem Komisję do czuwania nad tym, aby stworzone procedury były krótkie i proste oraz miały jasne kryteria i minimalne wymogi administracyjne od momentu wnioskowania aż po audyt, oraz wzywa do zapewnienia — co powinno być oczywiste — optymalnego wykorzystania technologii informacyjnych i komunikacyjnych (ICT).

15. W związku z powyższym, Komitet usilnie wzywa Komisję do przekazania przynajmniej zadań administracyjnych na poziomie wykonawczym władzom samorządowym, które mają możliwości i wolę podjęcia się ich.

Przedsiębiorczość i innowacja

16. Komitet stwierdza z zadowoleniem, że Komisja wzięła pod uwagę całą gamę przedsiębiorstw, które należą do sektora MŚP, włącznie z przedsiębiorstwami bardzo małymi, bardziej tradycyjnymi i rodzinnymi. To samo dotyczy roli funduszy i pośredników finansowych działających lokalnie i regionalnie. Jednak polityka odpowiednich instytucji europejskich lub organów zarządzających i sprawujących nadzór utrudnia często udzielanie kapitału ryzyka dla bardziej odważnych inicjatyw. Dlatego także w tym zakresie potrzebna jest zmiana polityki i jej uregulowań.

17. W programie CIP położono nacisk na współpracę, także transnarodową, przy czym ustanowiono wymóg, że partnerzy muszą pochodzić z przynajmniej trzech krajów. Komitet zaleca, aby umożliwić także współpracę bliźniaczą, ze względu na dużą skuteczność intensywnej współpracy między dwoma partnerami.

18. Aby pomóc małym i średnim przedsiębiorstwom przekroczyć próg utrudniający im współpracę, warto pobudzać współpracę między przedsiębiorstwami na małą skalę, na płaszczyźnie lokalnej i regionalnej, jako potencjalny zaczątek dalej sięgającej współpracy.

19. Komitet wyraża zadowolenie, że w podprogramie na rzecz przedsiębiorczości wyraźnie wymieniono młodzież jako grupę docelową jego działań. Ze społecznego punktu widzenia należałoby jednak również mocno podkreślić znaczenie wspierania przedsiębiorczości osób starszych lub pochodzących z mniejszości.

Polityka w zakresie ICT

20. Komitet zaleca, aby w programie w zakresie ICT (technologii informacyjnych i komunikacyjnych) dawać rynkowi odpowiednie zachęty, poprzez — podobnie jak w przypadku technologii ekologicznych — podejście „łańcuchowe”, aby osiągnąć szybszą realizację koniecznych aplikacji informatyczno-szerokopasmowych, infrastruktury szerokopasmowej itp. technologii.

21. Organy władzy, podobnie jak cały sektor usług, korzystają z technologii ICT w mniejszym stopniu niż jest to pożądanym. Komitet jest zdania, że także władze samorządowe muszą poczynić wysiłki, aby stać się wzorem w tej dziedzinie. Jeśli ich możliwości i środki finansowe są niewystarczające, powinny otrzymać wsparcie od organów władzy szczebla krajowego i europejskiego w poszukiwaniu kreatywnych rozwiązań, nie zapominając jednak o maksymalnym wykorzystaniu swoich możliwości na własną odpowiedzialność.

Inteligentna Energia dla Europy

22. We wstępnym rozdziale Uzasadnienia swojego wniosku Komisja wspomina program LIFE jako jeden z istniejących obecnie instrumentów, które zostają włączone w ramy programu CIP. W dalszej treści wniosku nie ma już mowy o programie LIFE, przynajmniej nie w wyraźny sposób. Dlatego też należy wyjaśnić rolę programu CIP wobec programu LIFE.

23. Chociaż nie ma o tym mowy w programie CIP, Komitet wychodzi z założenia, że ostatnio rozpoczęta Europejska kampania na rzecz energii odnawialnej, trwająca do 2008 r., oraz podprogram *Inteligentna Energia dla Europy* są ze sobą skoordynowane.

Pomoc publiczna

24. Komitet z zadowoleniem odnosi się do faktu, że 21 września 2005 r. Komisja Europejska rozpoczęła konsultacje publiczne w sprawie zasad regulujących pomoc publiczną na rzecz innowacji (COM (2005) 436), niemniej ubolewa z powodu ustalenia bardzo krótkiego terminu na przesyłanie uwag.

W tej kwestii Komitet pragnie sformułować poniższe uwagi:

- Komitet popiera, zgodnie z celem upraszczania, włączenie innowacji w zakres dotychczasowych przepisów zamiast tworzenia nowych regulacji;
- Popiera cel ukierunkowania pomocy publicznej związanej z innowacją na małe i średnie przedsiębiorstwa;
- Wnioskuje o zachowanie dotychczasowej dozwolonej kumulacji środków na innowacje i pomoc regionalną;
- Komitet zastanawia się, w odniesieniu do nowych przedsiębiorstw o innowacyjnym charakterze, dlaczego przewiduje

się jedynie „obniżenie [o 50 %] składek na zabezpieczenia społeczne i innych lokalnych bądź regionalnych świadczeń społecznych (niezależnych od zysku)”;

- Z zadowoleniem odnosi się do stwierdzenia, że „pomoc publiczna dla MŚP lub dla działań niezaangażowanych bezpośrednio w rynek może wymagać mniej rygorystycznych reguł proceduralnych i może być zwolniona z obowiązku zgłaszania” (punkt 24 uzasadnienia).

Komitet odnosi się jednak z rezerwą do faktu zwrócenia przez Komisję szczególnej uwagi na „niepowodzenia rynkowe”. Komisja w istocie stwierdza, że działalność związana z innowacją jest specyficzna ze względu na to, że jest nierzadko oddalona od rynku: „Doświadczenie uczy, że bardzo trudno jest przewidzieć, które z nowatorskich produktów i usług mogą odnieść sukces na rynku.” (punkt 18 uzasadnienia).

Uwaga końcowa

25. Komitet zamierza przyczynić się tą opinią do zwiększenia skuteczności polityki na rzecz wzmocnienia konkurencyjności przez innowację oraz posunięcia naprzód debaty na temat perspektyw finansowych; uważa przy tym, że przyjęcie programu CIP w proponowanej postaci przyczyni się do bardziej zrównoważonego podziału zadań i odpowiedzialności w europejskiej strukturze rządów.

Bruksela, dnia 16 listopada 2005 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Peter STRAUB

Opinia Komitetu Regionów w sprawie wniosku dotyczącego decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczącej siódmego programu ramowego Wspólnoty Europejskiej badań, rozwoju technologicznego i demonstracji (2007 — 2013)

(2006/C 115/05)

KOMITET REGIONÓW,

uwzględniając wniosek dotyczący decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczącej siódmego programu ramowego Wspólnoty Europejskiej badań, rozwoju technologicznego i demonstracji (2007 — 2013) (COM(2005) 119 końcowy) — 2005/0043 (COD) — 2005/0044 (CNS),

uwzględniając komunikat Komisji „Budowa Europejskiej Przestrzeni Badawczej (ERA) wiedzy na rzecz wzrostu” (COM(2005) 118 końcowy),

uwzględniając decyzję Komisji Europejskiej z 31 marca 2005 r. o zasięgnięciu jego opinii zgodnie z art. 265 ust. 1 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską,

uwzględniając decyzję swojego Przewodniczącego z 19 maja 2005 r. w sprawie powierzenia Komisji ds. Kultury i Edukacji opracowania opinii na ten temat,

uwzględniając decyzję Rady Europejskiej podjętą na szczycie w Lizbonie w 2000 r. o powołaniu do życia „Europejskiej Przestrzeni Badawczej” i utworzeniu tym samym platformy dla wspólnej polityki na rzecz badań i rozwoju technologicznego w Unii Europejskiej,

uwzględniając decyzję Rady Europejskiej ze szczytu w Barcelonie w marcu 2002 r. dotyczącą celu, który Unia Europejska powinna sobie wyznaczyć, aby do końca 2010 r. wydatki na badania zwiększyć do poziomu 3 % PKB Wspólnoty,

uwzględniając komunikat Komisji „A European initiative for growth — Investing in networks and knowledge for growth and jobs”, (Europejska inicjatywa na rzecz wzrostu — inwestowanie w sieci i wiedzę dla wzrostu i zatrudnienia COM(2003) 690 wersja ostateczna),

uwzględniając komunikat Komisji „Science and technology, the key to Europe's future — Guidelines for future European Union policy to support research” (Nauka i technologia: kluczowe dziedziny dla przyszłości Europy — kierunki polityki wspierania badań naukowych w Unii Europejskiej COM(2004) 353 wersja ostateczna) oraz opinię Komitetu Regionów w tej sprawie, CdR 194/2004 fin⁽¹⁾),

uwzględniając komunikat Komisji w nawiązaniu do uwag i zaleceń wysokiego szczebla gremium niezależnych ekspertów w sprawie oceny efektywności nowych instrumentów szóstego programu ramowego (COM(2004) 574 wersja ostateczna),

uwzględniając komunikat Komisji Europejskiej na wiosenny szczyt Rady Europejskiej w 2005 roku „Wspólne działania na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia: nowy początek strategii lizbońskiej” (COM (2005) 24 końcowy),

uwzględniając wniosek dotyczący decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającej program ramowy na rzecz konkurencyjności i innowacji (2007 — 2013), (COM(2005) 121 końcowy — 2005/0050 (COD)),

uwzględniając komunikat Komisji „Mobilizowanie potencjału umysłowego Europy: umożliwianie uniwersytetom wnieśienia pełnego wkładu do strategii lizbońskiej” (COM (2005) 152 końcowy) oraz opinię Komitetu Regionów w tej sprawie (CdR 154/2005 fin),

uwzględniając raport grupy roboczej wysokiego szczebla pod przewodnictwem profesora Ramona Marimona „Ocena efektywności nowych instrumentów siódmego programu ramowego” (21 czerwca 2004 r.),

uwzględniając opinię (CdR 155/2005 rev.2) przyjętą 22 września 2005 r. przez Komisję ds. Kultury i Edukacji (CdR 155/2005; sprawozdawca: **Lars NORDSTRÖM**, członek rady regionu Västra Götaland (SE/ALDE)),

⁽¹⁾ Dz.U. C 71 z 22.03.2005 r., str. 22.

a także mając na uwadze, co następuje:

1. Wymienione we wniosku Komisji główne cele są niezbędne dla wdrożenia strategii lizbońskiej. Podniesienie wydatków badawczych do 3 % PKB UE, z czego 2 % ma pochodzić z sektora prywatnego oraz ukierunkowanie badań i rozwoju na budowę europejskiego społeczeństwa i gospodarki opartych na wiedzy to bardzo ambitne cele, które można osiągnąć tylko poprzez wspólne wysiłki i skoordynowany wkład Państw Członkowskich i Unii Europejskiej.
2. Badania, innowacyjność oraz kształcenie ustawiczne są kluczem do wzrostu i konkurencyjności Europy.
3. Konieczne podwojenie wydatków badawczych Unii Europejskiej w okresie 2007 — 2013 jest zgodne z celami strategii lizbońskiej, jak i z faktem, że w roku 2004 do Unii przystąpiło dziesięć nowych państw. Urzeczywistnienie propozycji zawartych we wniosku leży w interesie wszystkich państw europejskich, nawet jeżeli inne aspekty perspektyw finansowych na lata 2007 — 2013 powinny ulec ewentualnym zmianom.
4. Istnieje wysoki stopień ciągłości pomiędzy obecnym szóstym programem ramowym badań, rozwoju technologicznego i demonstracji (2002 — 2006) a przyszłym siódmym programem ramowym, przy czym wniosek obejmuje także nowe obszary, jak np. stworzenie Europejskiej Rady ds. Badań Naukowych oraz wspólne inicjatywy technologiczne.
5. Działania przewidziane we wniosku Komisji nie są instrumentami spójności, bez wątpienia przyczyniają się jednak do tworzenia więzi w Europie,

na 62. sesji plenarnej w dniach 16-17 listopada 2005 r. (posiedzenie z dnia 16 listopada) jednogłośnie przyjął następującą opinię:

Stanowisko Komitetu Regionów

1. Ogólne uwagi Komitetu

Komitet Regionów

1.1 **z zadowoleniem przyjmuje** fakt, że **kontekst polityczny oraz cele** tego wniosku przedstawiono w osobnym komunikacie dotyczącym stworzenia Europejskiej Przestrzeni Badawczej, który przedłożono wraz z wnioskiem;

1.2 **w znacznej mierze pozytywnie ocenia wniosek Komisji**, ponieważ w dużym stopniu zachowuje on **ciągłość** w stosunku do obecnego programu ramowego. Warunki dla uczestnictwa władz lokalnych i regionalnych oraz małych i średnich przedsiębiorstw (MSP) uległy poprawie, choć instrumenty VII programu ramowego nadal faworyzują „obszerne inicjatywy”;

1.3 w związku z działaniami na rzecz nadania nowego impulsu wdrażaniu strategii lizbońskiej **podkreśla** wagę zawarcia porozumienia w sprawie perspektywy finansowej, które zapewni niezbędne finansowanie VII programu ramowego w kształcie zaproponowanym przez Komisję;

1.4 **z zadowoleniem przyjmuje** proceduralne, finansowe i prawne **uproszczenia**, zawarte w dokumencie roboczym dotyczącym realizacji, dołączonym do wniosku i **przywiązuje szczególną wagę do stwierdzenia**, że **uproszczenia** są konieczne na każdym etapie procedury składania wniosków, prowadzenia negocjacji i realizacji projektu;

1.5 **stwierdza**, że Komisja poprzez **szeroko zakrojone konsultacje** poznała opinie licznych zainteresowanych

podmiotów oraz, że wniosek opiera się na wynikającej z tego **ocenie następstw**, w której zawarte są zdobyte informacje i analizy;

1.6 **podziela opinię**, że „wiedza” stanowi rdzeń strategii lizbońskiej, a innowacje, edukacja i badania naukowe są elementami „trójkąta wiedzy”. Komitet pragnie przy tym podkreślić, że **dążenie do jakości i wybitnych osiągnięć** jest **centralnym aspektem polityki badań**, gdyż zdobyta w ten sposób wiedza wnosi wkład w długofalowy wzrost gospodarczy, zatrudnienie i spójność społeczną;

1.7 **wspiera** kompleksowe cele programu oraz podział siódmego programu ramowego na cztery programy szczegółowe: Współpraca, Pomysły, Ludzie i Możliwości, które pokrywają się głównymi celami europejskiej polityki w zakresie badań;

1.8 **z zadowoleniem przyjmuje** dalszą **koncentrację** działań badawczych przeprowadzanych w ramach współpracy transgranicznej — od projektów badawczych i sieci aż po koordynację programów badawczych — na następujących nielicznych tematach, objętych programem „Współpraca”:

- a) zdrowie,
- b) żywność, rolnictwo i biotechnologia,
- c) technologie informacyjne i komunikacyjne,
- d) nanonauki, nanotechnologie, materiały i nowe technologie produkcyjne,
- e) energia,
- f) środowisko (łącznie ze zmianami klimatycznymi),

- g) transport (łącznie z aeronautyką),
- h) nauki społeczno-ekonomiczne i humanistyczne,
- i) bezpieczeństwo i przestrzeń kosmiczna;

1.9 **wiąże duże nadzieje z programem „Pomysły”**, w ramach którego ma powstać autonomiczna Europejska Rada ds. Badań Naukowych wspierająca wybitne przedsięwzięcia badawcze zainicjowane przez naukowców, prowadzone we wszystkich dziedzinach nauki i technologii przez pojedyncze rywalizujące ze sobą zespoły; **podkreśla** szczególnie znaczenie autonomicznej Europejskiej Rady ds. Badań Naukowych i opowiada się za systematycznym rozpowszechnianiem rezultatów badań;

1.10 **z zadowoleniem przyjmuje** fakt, że w ramach programu „Ludzie” zostaną wzmocnione działania na rzecz szkoleń i rozwijania kariery przez naukowców i położony zostanie większy nacisk na umiejętności i rozwój kariery oraz ściślejsze powiązania z systemami krajowymi w pełnej współpracy z władzami lokalnymi i regionalnymi. Koncepcję Europejskiej Rady ds. Badań Naukowych należy rozwinąć w takim kierunku, by utrzymywała ona ściśle kontakty z administracją lokalną i regionalną oraz z Komitetem Regionów;

1.11 w związku z **programem „Możliwości” podkreśla** szczególną konieczność wzajemnego dopasowania programu ramowego i funduszy strukturalnych w celu zwiększenia europejskich możliwości w dziedzinie badań, kształcenia i innowacji, zwłaszcza w odniesieniu do infrastruktur badawczych, badań na rzecz małych i średnich przedsiębiorstw, regionalnych zespołowych projektów badawczych i do wykorzystania pełnego potencjału badawczego w regionach „konwergencji” UE, wszelkich zagadnień z zakresu „Nauka w społeczeństwie” oraz wieloaspektowej współpracy międzynarodowej;

1.12 Europa winna dążyć do jak najlepszej integracji nowych Państw Członkowskich. Włączenie ich do wszystkich polityk i instrumentów unijnych to warunek skutecznego wykorzystania znacznego potencjału ludzkiego i gospodarczego, jaki te kraje reprezentują, w budowie bardziej spójnej i konkurencyjnej oraz stale się rozwijającej Europy. Programy ramowe powinny służyć przyspieszeniu tego procesu integracji.

2. Program „Współpraca”

2.1 Podstawową rolę odgrywa przy tym transfer i rozpowszechnianie wiedzy. Obecny program ramowy przewiduje odpowiednie mechanizmy, nie jest natomiast jednoznaczne, czy są one systematycznie i efektywnie stosowane. Jakie są wyniki? Nie wiadomo na ten temat zbyt wiele, ponieważ nie ma jasnych wymagań dotyczących kontynuacji. Rozwiązanie mogłoby polegać na tym, by przy przyjętych projektach nakładać większe wymagania dotyczące dalszego rozwoju i realizacji strategii na rzecz transferu wiedzy. Komisja powinna mieć to na uwadze i sprawdzać uzyskane efekty.

2.2 Technologie informacyjne i komunikacyjne to dziedzina o kluczowym znaczeniu dla wszelkich aspektów przemysłu,

biznesu, branży usługowej, nauki i technologii, w tym również dla bezpieczeństwa i obronności. Europa ma na tym polu wiele do nadrobienia, zwłaszcza w porównaniu z Japonią i Stanami Zjednoczonymi; w szczególności chodzi tu o zapotrzebowanie na superkomputery w wielu istotnych dziedzinach, jak badania nad klimatem, bezpieczeństwem i materiałami oraz synteza nowych leków.

2.3 W związku z ekologicznym wymiarem zrównoważonego rozwoju, Komitet zwraca uwagę na perspektywy wykorzystania zasobów przyrody. Dlatego powinno się prowadzić badania w takich dziedzinach jak: bioenergia i biopaliwa, genomika roślin, technika drewna, zrównoważone leśnictwo, technologia górnictwa, technologia utylizacji śmieci oraz turystyka.

2.4 Komitet pragnie ponownie wyrazić swe wielkie zadowolenie z włączenia do VII programu ramowego bardzo ważnego **podprogramu „Energia”**. Mimo to — choć badania naukowe w zakresie energii stanowią również jeden z głównych priorytetów VII programu badań Euratomu, konieczne jest położenie na to niezwykle istotne zagadnienie jeszcze większego nacisku. Energia to podstawowy zasób konkurencyjnej gospodarki; tymczasem — jak powszechnie wiadomo — Europa jest w niepokojącym stopniu uzależniona od importu źródeł energii.

2.5 Nastawieniu na ekologię powinno towarzyszyć uwzględnienie wymiaru społecznego i w tym kontekście Komitet Regionów chciałby podkreślić przede wszystkim integrację jako ważne zagadnienie przekrojowe. Powinno się prowadzić na przykład badania na temat sposobów wdrażania polityki integracyjnej w Państwach Członkowskich UE, dalszych działań, stojących za nimi celów oraz używanych wskaźników, a także na temat wpływu polityki fiskalnej na integrację (w wielu Państwach Członkowskich podatki pobierane są na poziomie krajowym, podczas gdy duża część kosztów integracji, np. działania przeciw wykluczeniu, ponoszona jest przez władze lokalne i regionalne). W polityce integracji istotne są także aspekty demokracji, takie jak: wpływ formalnego prawa głosu, czy różne postrzeganie polityki integracyjnej na różnych płaszczyznach społecznych. Kolejne zagadnienia dotyczą problemu uchodźców oraz dyskryminacji na rynku pracy.

2.6 Komitet pozytywnie ocenia rozpoczęcie realizacji projektu **Galileo**; niezależnie od jego wielkiego znaczenia w dziedzinie innowacji, zdaniem Komitetu o interdyscyplinarnym i wielofunkcyjnym charakterze tego projektu przesądzą wykorzystane w nim rozwiązania techniczne, a zwłaszcza ich praktyczne zastosowanie.

2.7 Komitet jest zdania, że badania w zakresie zdrowia publicznego oraz opieki medycznej i pielęgniarskiej w szerszym znaczeniu powinny być częścią priorytetowych zagadnień badawczych we wspólnym ogólnoeuropejskim interesie. Do tych zagadnień należą także różne aspekty zdrowia publicznego, np. sposoby zmniejszenia szkodliwego wpływu alkoholu i tytoniu. Wiedza na temat zakresu oraz oddziaływania problematyki alkoholowej i tytoniowej jest potrzebna zarówno na krótszą jak i dłuższą metę.

2.8 W tym kontekście także zagadnienia dotyczące rozwoju miast, a wykraczające poza aspekty środowiska, powinny stać się przedmiotem badań. Chodzi tu o takie dziedziny jak: transport, planowanie przestrzenne miast, wodociągi i kanalizacja, dziedzictwo kulturowe i turystyka, ale także problematyka integracyjna i podatkowa. Zagadnienia te były ujęte w piątym programie ramowym, jednakże ominięto je w szóstym programie. Dlatego też zaleca się, by w siódmym programie ramowym spojrzeć na rozwój miast z szerszej perspektywy.

2.9 Ważny obszar badań Komitet Regionów dostrzega na styku teorii i praktyki. Zdolność do praktycznego zastosowania wiedzy opartej na badaniach stanowi ogromne wyzwanie zarówno dla sektora publicznego jak i prywatnego, m.in. w związku z reformą i dalszym rozwojem systemów ochrony socjalnej. Dotyczy to w zasadzie wszystkich obszarów badań, jednak w szczególnej mierze nowej wiedzy w dziedzinie usług. Badania nad zastosowaniem wyników badań powinny zatem zostać wzmocnione. Przedmiotem nowego obszaru badań mogłyby być np. metodyka przenoszenia rezultatów badań do wykorzystania w praktyce, bariery dla zmian, czy kwestie, dlaczego niektóre strategie poprawy są skuteczne, a inne nie, jak przebiegają procesy zmian oparte na uczeniu się, jak zaangażować pracowników oraz jak system pomysłów racjonalizatorskich może przyczynić się do powstania kreatywnego środowiska. Tym samym europejska polityka w zakresie badań powinna zdefiniować dziedzinę badań, poświęconą wzajemnemu oddziaływaniu pomiędzy badaniami i praktycznym zastosowaniem, której celem byłoby krzewienie innowacji i rozwoju. UE powinna uznać tą potrzebę i wesprzeć tworzenie tego obszaru badań w sektorze usług.

2.10 Zdaniem Komitetu zagadnieniami starzenia się społeczeństwa powinny się zająć, po pierwsze, programy badawcze poszczególnych Państw Członkowskich, które następnie trzeba w większym stopniu skoordynować na szczeblu europejskim. Procedury koordynowania programu powinny zostać rozbudowane w ramach współpracy ponadregionalnej według schematu ERA-NET na podstawie art. 169 Traktatu WE. Po drugie, wspieranie badań w dziedzinie starzenia się społeczeństwa powinno być w znacznym stopniu wzmocnione poprzez siódmy program ramowy. Pokrewnym tematem jest np. zagadnienie „aktywnego starzenia się”, którym zajmuje się komunikat Komisji w sprawie zwiększenia zatrudnienia starszych pracowników oraz wydłużenia wieku zakończenia aktywności zawodowej. Pojęcie „aktywne starzenie się” należy jednak pojmować szerzej. Dlatego powinno się np. pogłębiać wiedzę na temat zdrowego starzenia się i jednocześnie wskazywać, jaki wkład starsza generacja może wnieść w życie społeczeństwa. Państwa Członkowskie UE różnią się kulturowo i mają też inne doświadczenia dotyczące postawy wobec zmian demograficznych, co może stanowić punkt wyjścia dla szeregu różnorodnych interdyscyplinarnych zagadnień badawczych. Oprócz implikacji zbyt niskiej stopy urodzeń, imigracji i silnego spadku liczby ludności badania powinny dotyczyć wpływu starzenia się społeczeństwa na potrzeby wobec służby zdrowia (opieki medycznej i pielęgniarskiej) oraz leczenia we własnym zakresie. Koordynacja pomiędzy europejskim programem badawczym a programami poszczególnych państw jest wprawdzie wspomniana w ramach programu „Współpraca”, jednak zdaniem Komitetu należałoby ją wzmocnić. Pojęcie „starzenie się” obejmuje zarówno aspekty społeczne, jak i ekonomiczne oraz kulturalne. Opracowywanie rozwiązań społecznych i strategii

adaptacyjnych w odpowiedzi na zmiany demograficzne jest jednym z największych wyzwań politycznych nadchodzących lat, zwłaszcza na szczeblu regionalnym. Dlatego bardzo ważny jest udział szczebla lokalnego i regionalnego w opracowywaniu krajowych programów badawczych.

2.11 Zdaniem Komitetu Regionów, w wyniku podziału na ten program ramowy i program na rzecz konkurencyjności i innowacji (CIP), niewyraźne stało się rozgraniczenie pomiędzy badaniami naukowymi, innowacyjnością i gospodarką. Pomysły, które choć przyczyniają się do wzrostu i zatrudnienia, ale nie da się ich jednoznacznie przyporządkować do jednego z tych programów, są w ten sposób narażone na niepowodzenie z powodu zbyt ścisłych procedur biurokratycznych. W najgorszym wypadku odstraszy to potencjalnych wnioskodawców, na co Europa nie może sobie pozwolić. Dlatego też bardzo ważne jest, by Komisja jako całość pracowała nad zapewnieniem, aby administracyjne rozgraniczenia pomiędzy różnymi dyrekcjami generalnymi i ich programami nie stały się przeszkodą dla obiecujących projektów.

2.12 Udział władz lokalnych i regionalnych w platformach technologicznych może być pomocny z uwagi na fakt, że w zakresie ich kompetencji wchodzi ważne gospodarczo zagadnienie. Powinny one uczestniczyć w opracowywaniu strategii badawczych dla nowych, odpowiadających potrzebom obywateli platform technologicznych oraz współpracować przy udoskonalaniu odpowiednich, niedawno uruchomionych platform. Władze lokalne i regionalne w sposób naturalny pośredniczą we współpracy pomiędzy szkołami wyższymi, biznesem i sektorem publicznym, co stanowi warunek dla funkcjonowania platform technologicznych. Istnieją platformy technologiczne, które można dobrze dostosować do rozwoju działalności lokalnej i regionalnej. Platformy technologiczne to długofalowe przedsięwzięcia, ale siłą napędową ich rozwoju o wiele częściej są dawno ukształtowane dziedziny techniki niż podstawowe potrzeby obywateli.

2.13 Komitet jest zdania, że miasta, gminy i regiony, z uwagi na swoje kompetencje w dziedzinie rozwoju ekonomicznego i społecznego mieszkańców miast i obszarów miejskich, powinny włączyć się w pełnym wymiarze w programy na rzecz innowacji i kształcenia ustawicznego. Pod tym względem powinny one odgrywać rolę katalizatorów sprzyjających zawieraniu partnerstw, które ułatwiłyby szeroki dostęp do środków finansowych oraz mobilizować władze lokalne do pobudzania rozwoju innowacji i badań na swoim terenie.

2.14 Komitet wyraża zadowolenie, że szereg Państw Członkowskich w Radzie oraz Parlament Europejski podjęli w siódmym programie ramowym zagadnienie umotywowanych społecznie platform badawczych (Socially Motivated Research Platforms — SMRP). Należy traktować je jako uzupełnienie platform technologicznych, w ten sposób, że przy opracowywaniu długoterminowych strategii badawczych przez właściwe podmioty, takie jak: instytucje państwowe, badacze (na uniwersytetach, w szkołach wyższych i instytutach), ale także podmioty ze sfery biznesu, decydujące znaczenie powinny mieć potrzeby społeczne. Europa potrzebuje nowej wiedzy, aby lepiej rozumieć problemy wynikające z wyzwań społecznych, np. z pewnych różnic międzykulturowych i etnicznych, z rozwoju demograficznego, ze zmian w środowisku naturalnym, w tym także ze zmian klimatu. Celem umotywowanych

społecznie platform badawczych jest połączenie wszystkich podmiotów zainteresowanych rozwojem wiedzy, aby móc stawić czoła dużym, długotrwałym wyzwaniom stojącym przed Europą. Do najważniejszych zainteresowanych należą oczywiście ostateczni beneficjenci rozwoju wiedzy, którymi są często władze lokalne i regionalne.

2.15 Koncepcja umotywowanych społecznie platform badawczych opiera się w dużej mierze na inicjatywie zainteresowanych podmiotów publicznych i społecznych, potrzebujących nowych wiadomości, pozyskanych dzięki wybitnym badaniom z różnych dziedzin społecznych. Koncepcja ta przewiduje także aktywny udział podmiotów zainteresowanych w zdefiniowaniu problemów i zagadnień badawczych. Ponadto podmioty społeczne mają angażować się w rozpowszechnianie i zastosowanie zdobytej wiedzy. Dzięki ich znacznemu udziałowi w definiowaniu problemu automatycznie zwiększają się szanse na sukces. Tym samym SMRP mają działać jako uzupełnienie platform technologicznych, w których to przemysł ma decydujący głos. W zależności od dziedziny badań, także i przedstawiciele przemysłu mogą silnie angażować się w działalność poszczególnych SMRP, nawet jeśli to inne podmioty określają kierunek SMRP. Idea SMRP obejmuje także badanie interdyscyplinarne, aby właściwie podejść do złożonych zagadnień dotyczących jednostki oraz całego społeczeństwa. Tego typu zagadnienia najlepiej analizuje się właśnie z perspektywy różnych dziedzin nauki. Częścią SMRP jest szeroko zakrojona współpraca międzynarodowa mająca pobudzić rozwój wiedzy oraz zwiększać możliwości społecznej odnowy.

2.16 W dyskusji na temat SMRP poruszono wiele kwestii, spośród których do części Komitet Regionów pragnie się przy tej okazji odwołać. Są to: przemiany demograficzne w Europie (starzenie się społeczeństwa), Europa a integracja/migracja oraz rozwój zrównoważony z punktu widzenia ekologii.

Problem *starzenia się społeczeństwa* dotyczy bowiem wszystkich Państw Członkowskich i wymaga rozwiązań w dziedzinie zdrowia, opieki (np. e-zdrowie, zdrowe starzenie się, bezpieczne mieszkanie), systemów emerytalnych, przedłużenia czasu aktywności zawodowej, itd. Przemiany demograficzne przedstawia się często jako problem, choć dzięki nim otwierają się także nowe możliwości. Starsze pokolenie stanowi znaczne źródło wiedzy, oparte na kompetencjach i doświadczeniu. Starsi obywatele to często świetnie poinformowani i wymagający klienci/użytkownicy/pacjenci, którzy w wielu dziedzinach oczekują innowacyjnych rozwiązań. W jaki sposób można na każdym etapie życia i możliwie najlepiej wykorzystać i rozwijać potencjał ludzki — dla dobra jednostki i całego społeczeństwa? W ramach zagadnienia „*Integracja i migracja*” można podjąć przykładowo pewne aspekty integracji, życia zawodowego, dyskryminacji itd. W ramach zagadnienia „*Rozwój zrównoważony — ochrona środowiska*” można by skoncentrować się na kwestii gospodarki przestrzennej w Europie: miasto jako źródło bodźców, ze szczególnym uwzględnieniem wzajemnego oddziaływania miasta i wsi; zanieczyszczenie środowiska i jego wpływ na krajobraz, ze szczególnym uwzględnieniem wzajemnego oddziaływania miasta i terenów wiejskich w różnych regionach; odpowiedzialność Europy za globalny rozwój zrównoważony, ze szczególnym uwzględnieniem wzajemnego oddziaływania uwarunkowania na świecie i sytuacji w Europie.

3. Program „Pomysły”

3.1 Istotne jest, aby Europejska Rada ds. Badań Naukowych we współpracy z niezależnymi i uznanymi naukowcami zachowywała pełną niezależność. Jej praca powinna się odznaczać przejrzystą administracyjnie procedurą rozpatrywania wniosków. Musi być przy tym jednoznaczne, kto ustala priorytety.

3.2 Wyniki badań finansowanych przez Europejską Radę ds. Badań Naukowych w ramach programu „Pomysły” muszą być systematycznie udostępniane naukowcom działającym także w innych regionach Europy. Niezbędne do tego celu środki powinny zostać wydzielone z budżetu przeznaczanego na przedsięwzięcia wspierające mobilność naukowców lub przekazane w formie bezpośredniej dotacji od Europejskiej Rady ds. Badań Naukowych. W tym drugim przypadku dotacja powinna stanowić jedynie niewielką część całkowitej sumy przeznaczonej na zatwierdzone projekty.

4. Program „Ludzie”

4.1 Komitet uważa, że należy ułatwić kobietom pracę w dziedzinie badań, aby zapewnić wystarczającą liczbę naukowców w Europie. W tym kontekście ważnym czynnikiem mogą być różne działania polityczne oraz zmiana mentalności w gospodarce i na uniwersytetach. Zestaw działań „*Maria Curie*” powinien zostać rozbudowany, aby już wśród uczniów szkół ponadpodstawowych rozbudzić zainteresowanie dla roli i miejsca kobiet w nauce i badaniach, i tym samym zwiększyć udział kobiet.

4.2 Komitet podkreśla, że przyciągnięcie licznych renomowanych zespołów badaczy do Europy wymagać będzie z pewnością podjęcia wielu różnych inicjatyw. Różnice, które utrudniają zrobienie pełnej perspektywy kariery w Europie, są natury zarówno geograficznej, prawnej, administracyjnej jak i kulturowej. Porównanie szczebli kariery, poziomu dochodów, świadczeń społecznych itd. pozwoliłoby na lepsze wykorzystanie możliwości zawodowych badaczy w Europie. Inną możliwością mogłoby być stworzenie etatów łączących pracę zawodową z badaniami naukowymi.

4.3 Komitet jest zdania, że należałoby podkreślić znaczenie ustawicznego kształcenia jako potencjału dla wzrostu w Europie oraz jako sposobu do osiągnięcia europejskich celów w zakresie polityki badań. Pozytywnie należy ocenić fakt, że ten punkt widzenia reprezentowany jest także we wniosku Komisji i ważne jest, by działania te były realizowane zarówno na szczeblu regionalnym, jak i krajowym i wspólnotowym. W tym kontekście Komitet przywołuje inicjatywę „*Wspólne platformy nauki*” Dyrekcji Generalnej ds. Badań Naukowych, Dyrekcji Generalnej ds. Przedsiębiorstw oraz Komitetu Regionów. Inicjatywa ta skierowana jest do władz szczebla regionalnego i ma na celu udostępnienie im konkretnych narzędzi z dziedziny kształcenia, np. regionalne przeglądy, porównania osiągnięć („benchmarking”) oraz charakterystyki.

4.4 Zdaniem Komitetu, Komisja powinna ponadto uwzględnić fakt, że szanse zawodowe naukowców w Europie dotyczą wszystkich Państw Członkowskich UE, a w nich z kolei tych sektorów publicznych, za które odpowiedzialne są władze lokalne i regionalne.

4.5 Komitet podkreśla ponadto, że powinno się zastosować wzmocnione środki w celu wykształcenia nowej generacji badaczy, którzy mogą działać na uniwersytetach, w gospodarce i w sektorze publicznym. Można tu wspomnieć m.in. o środkach w ramach kształcenia naukowców, np. gdzie doktoranci zdobywaliby praktyczne doświadczenia zarówno w obszarze gospodarki jak i sektora publicznego. Przyszli badacze muszą być wykształceni i przygotowani do pracy poza środowiskiem akademickim.

5. Program „Możliwości”

Komitet z zadowoleniem przyjmuje tę część programu ramowego. Jest zdania, że wszystkich jego sześć części jest ważnych, ale chciałby szczególnie podkreślić, co następuje:

5.1 Inicjatywa *Regiony oparte na wiedzy* jest szczególnie mile widziana m.in. dlatego, że uwydatnia szczególne znaczenie regionów dla innowacji i wzrostu. Nie można wystarczająco mocno podkreślić znaczenia regionów opartych na wiedzy dla ogólnego wzrostu gospodarczego w Europie — są one filarami gospodarek narodowych.

5.2 Komitet z zadowoleniem przywitałby mocniejsze powiązanie programów ramowych i funduszy strukturalnych. Należy odnotować napięcia pomiędzy wspieraniem badań na najwyższym poziomie a wspieraniem spójności. Napięcia te można zmniejszyć poprzez zachęcanie podmiotów we wszystkich regionach do badań na najwyższym poziomie; Komitet Regionów zlecił ponadto opracowanie analizy zdolności strukturalnej i gotowości władz lokalnych i regionalnych do wspierania badań i rozwoju. Analiza bada m.in. powiązania pomiędzy badaniami i rozwojem, funduszami strukturalnymi oraz zagadnieniami innowacji.

5.3 Komitet Regionów jest świadomy prowadzonej w Europie dyskusji nad perspektywami finansowymi. Ogromne znaczenie ma jednak podtrzymanie tych nowych inicjatyw nawet w sytuacji, gdy fundusze zostaną zmniejszone w stosunku do omawianego wniosku Komisji. Przewidziane środki, wynoszące ok. 160 mln euro, czyli jedynie ok. 2 % całkowitej kwoty 7,4 mld euro przeznaczonej na program „Możliwości”, są całkowicie niewystarczające w stosunku do ambitnych celów wniosku.

5.4 Ponadto brakuje wyraźnych wysiłków mających na celu powiązanie szkół wyższych ze wspólnym opracowywaniem i wspieraniem komercyjnego zastosowania wyników pracy nad

badaniami i rozwojem we współpracy z przemysłem. Przyczyną tego stanu rzeczy może być fakt, że dziedziny innowacyjne zostały wyłączone i zajmuje się nimi specjalny program ramowy na rzecz konkurencyjności i innowacji, tzw. program CIP. Nie ma pewności co do powiązań i możliwego zazębiania się tych programów ramowych. Komisja powinna to wyjaśnić. Możliwe jest, że nie pojawią się żadne trudności, jeżeli jednak stałoby się inaczej, Komisja powinna posiadać gotowy model zapewniający lepszą kompatybilność tych programów. Jako przykład podany został kapitał ryzyka dla wspólnych inicjatyw technologicznych: czy projekt w fazie wprowadzania na rynek jest uprawniony do otrzymania wsparcia w ramach siódmego programu ramowego, czy też w tej fazie należy wnioskować o przyznanie środków z programu CIP?

5.5 Komitet Regionów wskazuje na fakt, że także instytuty badawcze powinny zyskać uznanie jako naturalni sprzymierzeńcy dla przekładania innowacji na techniczne zastosowania i wspólnego opracowywania produktów. W zależności od specyficznej struktury gospodarczej i kształtu sektora publicznego danego regionu może występować duże zapotrzebowanie na specjalizację. Komisja powinna wskazywać nie tylko na synergie w ramach polityki spójności, ale także na znaczenie środków UE przy wdrażaniu zarówno krajowych jak i regionalnych strategii innowacji.

5.6 Komitet Regionów podziela zdanie Komisji, że w regionach „konwergencji” UE, tak jak są one definiowane w ramach funduszy strukturalnych, drzemie znaczny potencjał badawczy, który można uruchomić.

5.7 Sektory wymagające mniejszych nakładów na badania, a które również w wysokim stopniu przyczyniają się do wzrostu gospodarczego w Europie i do rozwoju procesu lizbońskiego, nie powinny zostać poza obszarem zainteresowań. Jak dotąd szósty program ramowy jest nastawiony głównie na obszary, gdzie potrzebne są intensywne badania. Wsparcie finansowe dla dziedzin wymagających mniej intensywnych badań, które umożliwi im korzystanie z już istniejących technologii, może zaowocować innowacjami, które w przeciwnym przypadku nie pojawiłyby się. Należałoby zatem poświęcić tym podmiotom więcej uwagi w programie badawczym.

5.8 Komitet Regionów z zadowoleniem przyjmuje program działań „Nauka w społeczeństwie” oraz podkreśla znaczenie tego ważnego obszaru nowego programu ramowego.

6. Zalecenia Komitetu Regionów

Komitet Regionów

6.1 **uważa**, że społeczny i ekologiczny wymiar zrównoważonego rozwoju powinny w większym stopniu stanowić motywy przewodni dla całego VII programu ramowego;

6.2 **ma nadzieję**, że Komisja przejmie aktywną rolę i będzie na wiele sposobów wspierać procesy umotywowanych społecznie platform badawczych (SMRP — *Socially Motivated Research Platforms*), tak jak to robiła w przypadku platform technologicznych. Na przykład można by na początek zdefiniować ideę SMRP oraz zachęcać różne zainteresowane podmioty do wypracowania długoterminowej wizji i strategicznej agendy badawczej, do uczestniczenia w różnych platformach w charakterze obserwatorów oraz udzielania rad i innego rodzaju wsparcia; jednocześnie podmioty te mogłyby zapewnić przejrzystość i otwartość, jak również pewne wsparcie organizacyjne. W ten sposób Komisja utorowałaby drogę dla pomysłów wdrażania;

6.3 **stwierdza**, że różni przedstawiciele szczebla lokalnego i regionalnego aktywnie pracują nad pozyskiwaniem odpowiednich podmiotów dla dalszego rozwijania idei SMRP. Komitet z zadowoleniem przyjąłby dialog pomiędzy Komisją, Parlamentem Europejskim, Radą, instytucjami badawczymi w poszczególnych państwach, władzami lokalnymi i regionalnymi, jak i badaczami i innymi podmiotami, który dotyczyłyby przede wszystkim starzenia się społeczeństwa;

6.4 **uważa**, że zadaniem całej Komisji powinna być troska o to, by realizacji programu nie utrudniały problemy administracyjno-techniczne, które mogą być spowodowane tym, że zarządzanie siódmym programem ramowym i zarządzanie programem ramowym na rzecz konkurencyjności i innowacji (CIP) należy do zadań różnych dyrekcji generalnych; oba programy muszą zostać w jasny sposób rozgraniczone;

6.5 **podkreśla** wagę postępu technicznego w VII programie ramowym oraz wytworzenia ścisłych synergii z programem ramowym na rzecz konkurencyjności i innowacji (CIP) w celu rozwijania działalności i zwiększania zatrudnienia w przedsiębiorstwach opartych na wiedzy we wszystkich regionach europejskich;

6.6 **uważa**, że najważniejsze zagadnienia programu muszą zostać uzupełnione o ogólne kwestie związane ze zdrowiem ludności oraz sektorem opieki lekarskiej i pielęgniarstwa. Ponadto należy prowadzić badania nad różnorodnymi aspektami rozwoju miast — nie jedynie tymi związanymi z ochroną środowiska;

6.7 z uwagi na znaczenie MŚP jako motoru rozwoju gospodarki europejskiej **proponuje**, by w VII programie ramowym starano się osiągnąć równowagę między wielkimi inicjatywami a ofertą dla MŚP, np. w drodze zwiększenia finansowania dla inicjatywy „Regiony wiedzy”;

6.8 **zaleca**, by Komisja spróbowała odnaleźć przykłady udanej współpracy różnych zaangażowanych podmiotów na szczeblu lokalnym. Mogłoby to przybrać formę konkursu;

6.9 **zaleca** Radzie i Parlamentowi Europejskiemu wyrażanie zgody dla wniosku Komisji dotyczącego przyznania dla siódmego programu ramowego środków w wysokości 72 726 mln euro.

Bruksela, dnia 16 listopada 2005 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Peter STRAUB

Opinia Komitetu Regionów w sprawie komunikatu Komisji: „Restrukturyzacja i zatrudnienie. Antycypacja i towarzyszenie restrukturyzacji na rzecz poprawy zatrudnienia: rola Unii Europejskiej”

(2006/C 115/06)

KOMITET REGIONÓW,

uwzględniając komunikat Komisji: „Restrukturyzacja i zatrudnienie. Antycypacja i towarzyszenie restrukturyzacji na rzecz poprawy zatrudnienia: rola Unii Europejskiej”, COM(2005) 120 końcowy;

uwzględniając decyzję Komisji Europejskiej z dnia 31 marca 2005 r. o zasięgnięciu opinii Komitetu w tej sprawie, zgodnie z art. 265 ust. 1 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską;

uwzględniając decyzję swojego Prezydium z dnia 12 kwietnia 2005 r. powierzającą sporządzenie opinii w tej sprawie Komisji ds. Polityki Gospodarczej i Społecznej;

uwzględniając swoją opinię w sprawie: „Wzrost i zatrudnienie — Zintegrowane Wytyczne na lata 2005-2008” (CdR 147/2005 fin);

uwzględniając swoją opinię w sprawie korekty wytycznych w sprawie regionalnej pomocy publicznej (CdR 77/2005 fin);

uwzględniając swoją opinię w sprawie komunikatu Komisji w sprawie agendy społecznej (CdR 80/2005 fin);

uwzględniając swoją opinię w sprawie komunikatu Komisji w sprawie: „Społeczny wymiar globalizacji — wkład polityki unijnej w równomierne rozdzielanie korzyści” (CdR 328/2004 fin);

uwzględniając swój projekt opinii CdR 148/2005 rev. 2, przyjęty przez Komisję ds. Polityki Gospodarczej i Społecznej dnia 23 września 2005 r., (sprawozdawca: **Irene OLDFATHER**, członkini Parlamentu Szkockiego, UK/PES);

przyjął jednogłośnie na 62. sesji plenarnej w dniach 16-17 listopada 2005 r. (posiedzenie z dnia 16. listopada) następującą opinię:

1. Stanowisko Komitetu Regionów

Komitet Regionów

1.1 **z zadowoleniem przyjmuje** komunikat jako pożyteczny wkład w kluczową debatę dotyczącą restrukturyzacji przedsiębiorstw oraz jej wpływu na zatrudnienie. Restrukturyzacja stała się odpowiedzią na zmiany rynkowe, utworzenie rynku wewnętrznego oraz globalizację. Jest ona przez wiele przedsiębiorstw postrzegana jako istotny element utrzymania konkurencyjności; co więcej, może być także uważana za szansę na podjęcie nowych działań o większej wartości dodanej oraz szansę na tworzenie większej ilości zrównoważonych miejsc pracy w ramach danego obszaru;

1.2 **wyraża zadowolenie** z faktu, że restrukturyzacja gospodarcza omawiana jest w kontekście strategii lizbońskiej dla wzrostu oraz europejskiego modelu społecznego. KR pragnie podkreślić znaczenie europejskiego modelu społecznego dla łagodzenia negatywnych skutków restrukturyzacji zarówno dla osób indywidualnych, jak i dla społeczności lokalnych i uznaje konieczność podjęcia kroków, aby tym skutkom zapobiegać;

1.3 **przyznaje**, że konieczne jest zapewnienie dobrego zarządzania restrukturyzacją w celu spełnienia podwójnego wymogu gospodarczego i społecznego. Musi być ono częścią długofalowej wizji rozwoju gospodarki europejskiej, aby zapewnić, że zmiany będą rzeczywiście służyły wzmocnieniu jej konkurencyjności;

1.4 **zauważa**, że w komunikacie rozważono jedynie szczebel UE. Wziąwszy pod uwagę istotną rolę samorządu lokalnego i regionalnego oraz Państw Członkowskich, Komitet Regionów żałuje, że komunikat nie objął szerszego zakresu zagadnień i że nie rozważono w nim interakcji między różnymi szczeblami administracji i ich rolami. Niemniej, UE posiada kompetencje w takich obszarach jak rozwój jednolitego rynku, polityka handlu i rozwoju oraz agenda lizbońska. Istotne jest, by Komisja Europejska rozważyła wpływ tych polityk na restrukturyzację gospodarczą i odwrotnie;

1.5 **zgadza się** z komunikatem, że koszt restrukturyzacji może być wysoki nie tylko dla dotkniętych nią pracowników, ale także ze względu na jej negatywne skutki dla gospodarki lokalnej i regionalnej;

1.6 **podkreśla** istotną rolę Europejskiego Centrum Monitorowania Zmian w położeniu nacisku na najlepszą praktykę, co pozwoli na stworzenie lepszych podstaw dla publicznej debaty na temat restrukturyzacji i delokalizacji.

BIEŻĄCE WYZWANIA

Komitet Regionów

1.7 **zgadza się**, że następujące przyczyny mogą prowadzić do restrukturyzacji na poziomie przedsiębiorstw:

- jednolity rynek europejski oraz otwarcie gospodarek na międzynarodową konkurencję
- innowacje technologiczne
- ewolucja ram regulacyjnych
- znaczne zmiany w zakresie popytu;

1.8 **dowodzi**, że w komunikacie należało bardziej szczegółowo rozważyć globalizację i przenoszenie dużych ilości miejsc pracy poza UE;

1.9 **sugeruje**, że zmiany zachodzące w zakresie sektorowej organizacji zatrudnienia i jakości miejsc pracy są istotne dla kształtowania polityki zatrudnienia i kształcenia oraz polityki przemysłowej i rolnej na szczeblu UE. Komunikat stwierdza, że w okresie 1977-2002 stworzono w Unii około 30 milionów miejsc pracy. W sektorze usług utworzono 44 mln miejsc pracy, natomiast w przemyśle utracono 7 mln miejsc pracy, a w rolnictwie 7,5 mln. Stopa zatrudnienia wzrosła o 25,1 % dla pracowników o wysokich kwalifikacjach, 14,2 % dla pracowników o średnich kwalifikacjach oraz o jedyne 2,2 % w przypadku pracowników niewykwalifikowanych;

1.10 **popiera** ujęte w komunikacie korzyści dla wzrostu i zatrudnienia pod względem pogłębienia rynku wewnętrznego oraz otwarcia gospodarki na handel. KR przyjmuje również z zadowoleniem uznanie w komunikacie regionalnego wpływu tych polityk oraz potrzebę sprawiedliwości społecznej w objętych nimi dziedzinach;

1.11 **popiera** wyrażony w komunikacie pogląd, że na skutki restrukturyzacji można wywierać wpływ poprzez polityki służące poprawie funkcjonowania rynku pracy, wzmocnieniu aktywnych polityk zatrudnienia oraz antycypowaniu zmian, a także tworzeniu mechanizmów ułatwiających zmianę zawodu. KR pragnie również podkreślić wagę skutecznych strategii lokalnego i regionalnego rozwoju gospodarczego, które pomagają w osiągnięciu wzrostu gospodarczego i dywersyfikacji bazy gospodarczej. W tego rodzaju gospodarkach o wiele łatwiej jest zarządzać restrukturyzującą przedsiębiorstw;

1.12 **zauważa**, że za pozytywny przykład otwarcia gospodarki na handel i dostarczenia pomocy przedsiębiorstwom oraz pracownikom podaje się wydany w Stanach Zjednoczonych w 2002 r. Trade Adjustment Assistance Reform Act. Niemniej, KR uważa, że w UE istnieje wiele przykładów agencji publicznych które pomyślnie przeprowadziły proces restrukturyzacji, mogący służyć za model.

REAKCJE NA POZIOMIE WSPÓLNOTOWYM

i. Podejście ogólne

Komitet Regionów

1.13 **popiera** potrzebę większej koordynacji polityk wspólnotowych, które wpływają na restrukturyzację, a w szczególności z zadowoleniem przyjmuje utworzenie grupy zadaniowej skupiającej służby Komisji mające wpływ na restrukturyzację;

1.14 **zgadza się** z analizą polityk wspólnotowych wpływających na restrukturyzację tak, by można było w nich dokonać odpowiednich zmian.

ii. Reforma Europejskiej Strategii Zatrudnienia (ESZ)

Komitet Regionów

1.15 **wzywa** Państwa Członkowskie do dołożenia starań, by środki uzgodnione w ramach ESZ zostały skutecznie i bezzwłocznie wdrożone;

1.16 **z zadowoleniem przyjmuje** wskazane w komunikacie istotne powiązania między strategią lizbońską, ESZ i unijnymi funduszami strukturalnymi. KR podkreśla wagę środków wspierających adaptację i restrukturyzację, zaproponowanych przez Komisję Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS). KR podkreśla również potrzebę prowadzenia wysokiej jakości szkoleń w zakresie zarządzania, zorientowanych na potrzeby lokalne i zakładających szeroki wachlarz uczestników, tak by pracodawcy i pracownicy posiadali umiejętności skutecznego zarządzania zmianą i dlatego też z zadowoleniem przyjmuje propozycje szkolenia „menedżerów zmiany”;

1.17 **całkowicie zgadza się** z konkluzją zawartą w komunikacie mówiącą, że „antycypacja zmian jest najskuteczniejsza na poziomie lokalnym” i że „polityka regionalna i polityka spójności Unii Europejskiej powinny pełnić rolę katalizatora”⁽¹⁾;

⁽¹⁾ COM(2005) 120, s. 12.

1.18 **wzywa** Państwa Członkowskie do odpowiedniego finansowania polityki regionalnej i polityki spójności tak, aby mogły one pełnić rolę katalizatora zmiany;

1.19 **przypomina**, że istnieją jeszcze regiony w krajach, które były już członkami Unii przed ostatnim rozszerzeniem, wymagające, przynajmniej przez okres przejściowy, objęcia politykami rozwoju regionalnego poprzez fundusze strukturalne i spójnościowe, tak by możliwe było osiągnięcie przez nie poziomu pozostałych regionów unijnych.

iii. Reforma instrumentów finansowych Wspólnoty mająca na celu ulepszenie antycypacji i zarządzania restrukturyzacją

Komitet Regionów

1.20 **zgadza się** z komunikatem, że, oprócz ESZ oraz unijnych funduszy strukturalnych, VII Program Ramowy oraz unijne programy kształcenia i szkolenia mogą przyczynić się do rozwoju konkurencyjnej gospodarki opartej na wiedzy, która ułatwia mobilność osób;

1.21 **proponuje** zwiększenie pomocy przeznaczonej na badania, rozwój i innowacyjność, mając na uwadze znaczne korzyści tego typu działań w kontekście procesów restrukturyzacji przedsiębiorstw i dla ograniczenia ich ewentualnych negatywnych skutków dla gospodarki na szczeblu lokalnym i regionalnym;

1.22 **zauważa**, że nie zostały uwzględnione różnego rodzaju skutki restrukturyzacji dla kobiet i mężczyzn, co wymaga przyjęcia specyficznych środków dla danej problematyki;

1.23 **wyraża zaniepokojenie** z powodu niskiego budżetu przyznanego na cel konkurencyjności w trakcie negocjacji Państw Członkowskich. Restrukturyzacja będzie nadal przebiegać na tych obszarach; wiele obszarów potrzebuje wsparcia w celu przeprowadzenia pełnej modernizacji gospodarek regionalnych i stworzenia gospodarki opartej na wiedzy;

1.24 **ponownie zapewnia** o swoim poparciu dla propozycji Komisji dotyczących funduszu dostosowania do wzrostu, w ramach negocjacji funduszy strukturalnych na okres 2007-2013;

1.25 **z zadowoleniem odnosi się** do faktu nadania nowej dynamiki poprzez propozycję utworzenia funduszu dostosowania do globalizacji, którego celem byłoby łagodzenie skutków poważnych wstrząsów społeczno-gospodarczych na szczeblu lokalnym i regionalnym wywołanych restrukturyzacją związaną z globalizacją, które nie były możliwe do przewidywania przez władze lokalne i regionalne;

1.26 **podkreśla** znaczenie reformy WPR, a także polityki rozwoju obszarów wiejskich w redukowaniu szkodliwych skutków restrukturyzacji, które dotyczą pracowników rolnych oraz społeczności wiejskie i kładzie szczególny nacisk na znaczenie polityk rozwoju lokalnego.

iv. Polityka w zakresie przemysłu i przedsiębiorstw

Komitet Regionów

1.27 **popiera** podejście przyjęte przez UE w kwietniu 2004 r., kiedy dokonano przeglądu polityki w zakresie przemysłu i przedsiębiorstw. W czasie tego przeglądu udoskonalono ramy regulacyjne dla przedsiębiorstw, udzielono poparcia dla większej konkurencyjności i innowacji oraz ustanowiono działania koordynacyjne na poziomie sektorowym;

1.28 **popiera** zawartą w komunikacie sugestię, by Komisja Europejska wskazała sektory podatne na szybkie i głębokie zmiany i skoncentrowała się, poprzez grupy wysokiego szczebla skupiające wszystkie zainteresowane podmioty, na analizie ewolucji konkurencyjności, szansach i zagrożeniach dla środowiska, skutkach na poziomie regionalnym oraz działaniach, które mogą zostać podjęte na poziomie wspólnotowym w celu antycypacji zmian i zarządzania nimi.

v. Polityka konkurencji

Komitet Regionów

1.29 **zauważa**, że obecne wytyczne w sprawie ratowania i restrukturyzacji przedsiębiorstw przeżywających trudności zostały wprowadzone w październiku 2004 r. bez zasięgnięcia opinii Komitetu Regionów lub Parlamentu Europejskiego;

1.30 **odnotowuje**, że w czerwcu 2005 r. Komisja opublikowała plan działania w zakresie pomocy publicznej (ang. SAAP) ^(?), który będzie przedmiotem odrębnej opinii KR-u. KR ponadto zauważa, że plan ten zapowiada ocenę i modyfikację wytycznych w sprawie pomocy w zakresie ratowania i restrukturyzacji przedsiębiorstw w latach 2007/2008 oraz podkreśla potrzebę zasięgnięcia opinii Komitetu Regionów przed wprowadzeniem nowych wytycznych w 2009 r.;

1.31 **podkreśla** wagę projektu rozporządzenia ustanawiającego ogólne zasady dla Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności (COM(2004)492), mówiącego, że jeżeli w ciągu siedmiu lat od daty podjęcia decyzji o dofinansowaniu przedsiębiorstwa korzystające z dofinansowania zatrzymają działalność produkcyjną, w wyniku czego nastąpi utrata miejsc pracy, będą one musiały zwrócić otrzymane kwoty (art. 56).

^(?) COM(2005) 107 końcowy – CdR 225/2005

vi. Polityka zewnętrzna

Komitet Regionów

1.32 **z zadowoleniem przyjmuje** zawarte w komunikacie stwierdzenie, że agenda społeczna stosuje się również do środków zewnętrznych oraz uwzględnia wspieranie zatrudnienia, polityki socjalnej i akceptowalnych warunków pracy dla wszystkich. W komunikacie stwierdza się następnie, że wśród celów agendy społecznej znajdują się: promowanie podstawowych praw socjalnych, rozwój dialogu społecznego, odpowiedzialność społeczna przedsiębiorstw oraz proaktywne zarządzanie zmianami na poziomie globalnym. Cele te będą nadawać kierunek kontaktom UE z organizacjami międzynarodowymi takimi jak MOP, OECD, ONZ, MFW, Bank Światowy i WTO.

vii. Wzmocnienie partnerstwa na rzecz zmian

Komitet Regionów

1.33 **popiera** zawartą w komunikacie uwagę, że Komisja będzie kontynuować partnerstwo na rzecz zmian poprzez wzmocnienie dialogu społecznego, komunikat w sprawie odpowiedzialności społecznej przedsiębiorstw oraz poprzez utworzenie Forum Restrukturyzacyjnego;

1.34 **uważa**, że pierwsze Forum Restrukturyzacyjne zorganizowane w czerwcu 2005 r. było olbrzymim sukcesem i oczekuje z radością przekształcenia go w regularne wydarzenie. W szczególności zaś z zadowoleniem przyjmuje zamiar skoncentrowania się podczas przyszłego forum na szczeblu lokalnym i regionalnym;

1.35 **zgadza się**, że zaproponowany komunikat w sprawie odpowiedzialności społecznej przedsiębiorstw powinien dotyczyć przede wszystkim najlepszych praktyk stosowanych przez przedsiębiorstwa i zainteresowane podmioty w celu stawienia czoła restrukturyzacji. W komunikacie zawarte jest stwierdzenie, że istnieją dowody, iż często przedsiębiorstwa o wyższej konkurencyjności i odporności na niekorzystne zmiany posiadają większą zdolność przeprowadzenia restrukturyzacji w sposób społecznie odpowiedzialny. KR z zadowoleniem przyjmuje te wnioski;

1.36 **z zadowoleniem przyjmuje** zawartą w komunikacie propozycję powierzenia Europejskiemu Centrum Monitorowania Zmian monitorowania restrukturyzacji oraz przygotowania analizy ilościowej i jakościowej restrukturyzacji, która będzie przydatna dla debaty publicznej.

viii. Dostosowanie ram regulacyjnych i umownych

1.37 **z zadowoleniem przyjmuje** wysunięte w tej części propozycje dotyczące działań zmierzających do modernizacji i uproszczenia przepisów, przewidzianych w lizbońskim programie działań i propozycję dotyczącą Zielonej księgi w sprawie prawa pracy, w której rozważone zostaną nowe

modele organizacji pracy oraz rola prawa pracy w procesie dostosowywania się do restrukturyzacji. Dzięki temu można by przeanalizować promowanie „restrukturyzacji zwrotnej”: do środków takich należą przerwy na szkolenia, urlop naukowy, dzielenie czasu pracy (job-sharing), praca na odległość i w niepełnym wymiarze godzin. Są one mniej niekorzystne niż przymusowe zwolnienia, które towarzyszą agresywniejszej restrukturyzacji.

ix. Drugi etap konsultacji europejskich partnerów społecznych w sprawie restrukturyzacji przedsiębiorstw i europejskich rad zakładowych

Komitet Regionów

1.38 **zgadza się** z komunikatem, że partnerzy społeczni muszą być bardziej zaangażowani w antycypację zmian i zarządzanie nimi oraz w restrukturyzację;

1.39 **z zadowoleniem przyjmuje** podejście Komisji do pracy nad zmianą dyrektywy w sprawie europejskich rad zakładowych, zapoczątkowanej w kwietniu 2004 r. Komisja wskazała przy tym na cztery obszary porozumienia w sprawie roli rad zakładowych w antycypacji i zarządzaniu zmianą oraz restrukturyzacji. Do obszarów tych należy przyjęcie najlepszej praktyki i wspólnego podejścia do restrukturyzacji.

2. Zalecenia Komitetu Regionów

Komitet Regionów

2.1 **uważa**, że restrukturyzacja gospodarcza na poziomie przedsiębiorstw stanowi nieuniknioną część procesu modernizacji, zmierzającej do stworzenia zorientowanej na przyszłość gospodarki opartej na wiedzy, lecz podkreśla potrzebę wzmocnienia europejskiego modelu społecznego w celu załagodzenia problemów, których źródłem, dla osób indywidualnych i społeczności lokalnych, może być restrukturyzacja;

2.2 **zgadza się** z Komisją Europejską, że Forum Restrukturyzacyjne ma do odegrania wartościową rolę i że przyszłe forum powinno przeanalizować rolę szczebla lokalnego i regionalnego w restrukturyzacji;

2.3 **wzywa** do prowadzenia większej ilości badań nad sposobami reagowania przez administrację, w tym zwłaszcza nad rolą unijnych, krajowych, regionalnych i lokalnych szczebli administracji oraz nad wzajemnymi relacjami pomiędzy nimi, a także do prowadzenia większej ilości badań na temat przyczyn restrukturyzacji, w tym szczególnie na temat globalizacji;

2.4 **wzywa**, by polityki unijne, narodowe oraz lokalne opierały się bardziej na bezpieczeństwie zatrudnienia, niż na bezpieczeństwie miejsca pracy. Stanowiłoby to odejście od koncepcji pracy na całe życie (bezpieczeństwa miejsca pracy) i przejście do sytuacji, w której pracownicy zdobywają umiejętności, by móc z większą łatwością przenosić się z jednego miejsca pracy do drugiego (bezpieczeństwo zatrudnienia);

2.5 **podkreśla** rolę Europejskiego Centrum Monitorowania Zmian i jego rolę w dostarczaniu aktualnych informacji na temat restrukturyzacji gospodarczej, które nadawać będą charakter debacie dotyczącej antycypacji i zarządzania zmianami;

2.6 **podkreśla** potrzebę większej koordynacji polityk unijnych w celu dostosowywania się do zmiany i zarządzania nią i, w duchu zaleceń Komisji, sugeruje włączenie polityk w dziedzinie edukacji i kształcenia zawodowego do listy polityk wymagających większej koordynacji;

2.7 **pragnie**, by dobrze funkcjonująca ESZ odgrywała kluczową rolę w dostosowywaniu się do zmiany i zarządzaniu nią oraz w tworzeniu miejsc pracy w sektorach rozwijających się;

2.8 **podkreśla** fakt, że łatwiej jest zarządzać restrukturyzacją na poziomie przedsiębiorstwa w przypadku, gdy agencje lokalne i regionalne opracowały strategie rozwoju gospodarczego promujące wzrost i służące dywersyfikacji gospodarki. Ułatwia to byłym pracownikom znalezienie innego zatrudnienia;

2.9 **potwierdza** kluczową rolę unijnych funduszy strukturalnych i Europejskiego Funduszu Społecznego w restrukturyzacji i zarządzaniu zmianą. KR wzywa Państwa Członkowskie do uzgodnienia budżetu UE pozwalającego władzom lokalnym i regionalnym na modernizację ich gospodarek i zredukowanie w ten sposób szkodliwych skutków restrukturyzacji na poziomie indywidualnego przedsiębiorstwa, mając na względzie, że chodzi tu o problematykę horyzontalną dotyczącą wszystkich typów regionów;

2.10 **zaleca**, by Państwa Członkowskie UE ponownie rozważyły utworzenie funduszu na dostosowania do wzrostu lub globalizacji ze środków funduszy strukturalnych UE, który pozwoliłby UE na interwencję w przypadku dotknięcia gospodarki lokalnej bądź regionalnej przez kryzys wywołany restrukturyzacją. KR uważa, że środki z tego funduszu mogłyby być uruchamiane tylko w przypadku osiągnięcia progu regionalnego, określonego w kategoriach udziału procentowego pracowników dotkniętych skutkami wstrząsu wynikłego z restrukturyzacji, którego nie dało się przewidzieć, stopy bezrobocia w regionie i wpływu na poziom regionalnego DNB. Zgadza się, że fundusz powinien obejmować działania mające na celu amortyzację takiego wstrząsu pod względem kapitału

ludzkiego tzn. poprzez szkolenia i relokację pracowników, jak również zaleca, by fundusz ten został utworzony w ramach budżetu UE jako niezależny fundusz o stałym charakterze posiadający swój własny ustalony budżet roczny. KR popiera przekazanie na ten fundusz środków w wys. 1 mld euro rocznie;

2.11 **zaleca**, by Unia Europejska rozważyła działania zmierzające do dywersyfikacji gospodarek wiejskich i zwiększenia ich konkurencyjności tak, by zredukować poważne skutki restrukturyzacji rolnictwa, szczególnie podkreślając istotną rolę jaką w tym kontekście mogą odgrywać polityki rozwoju lokalnego;

2.12 **z zadowoleniem przyjmuje** propozycje dotyczące polityki w zakresie przemysłu i przedsiębiorstw, lecz **zaleca**, by Komisja Europejska ściśle współpracowała z władzami lokalnymi i regionalnymi w celu wyłonienia sektorów przechodzących szybkie zmiany;

2.13 **wyraża życzenie**, by zasięgnięto jego opinii w czasie przeglądu wytycznych w sprawie ratowania i restrukturyzacji przedsiębiorstw w 2007/2008;

2.14 **zaleca**, by względy związane z agendą społeczną odgrywały kluczową rolę w negocjacjach z organizacjami międzynarodowymi i w cyklu negocjacji handlowych WTO (tzw. Runda Rozwojowa Doha);

2.15 **podkreśla** potrzebę odpowiedzialnego zarządzania zmianą i restrukturyzacją na poziomie przedsiębiorstw oraz potrzebę zagwarantowania przez różne szczeble administracji, że pracodawcy są świadomi swych zobowiązań. KR zaleca, by cel ten osiągnano kilkoma drogami na poziomie unijnym: poprzez wzmocnienie dialogu społecznego, komunikat w sprawie odpowiedzialności społecznej przedsiębiorstw i negocjacje związane z dyrektywą w sprawie europejskich rad zakładowych;

2.16 **zaleca**, by przedsiębiorstwa rozważyły przede wszystkim promowanie „restrukturyzacji zwrotnej”. Do środków takich należą przerwy na szkolenia, urlop naukowy, dzielenie czasu pracy, praca na odległość i w niepełnym wymiarze godzin. Są one mniej niekorzystne niż przymusowe zwolnienia, które towarzyszą agresywniejszej restrukturyzacji dokonywanej poprzez zamykanie oddziałów.

Bruksela, 16 listopada 2005 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Peter STRAUB

Opinia Komitetu Regionów w sprawie roli parlamentów regionalnych z uprawnieniami ustawodawczymi w życiu demokratycznym Unii

(2006/C 115/07)

KOMITET REGIONÓW,

uwzględniając decyzję Prezydium z 15 czerwca 2004 r. o powierzeniu Komisji ds. Konstytucyjnych i Sprawowania Rządów w Europie przygotowania opinii z inicjatywy własnej w sprawie roli parlamentów regionalnych w życiu demokratycznym Unii,

uwzględniając Traktat ustanawiający Konstytucję dla Europy, a w szczególności zapisy dotyczące stosowania zasady pomocniczości,

uwzględniając swoją opinię w sprawie Traktatu ustanawiającego Konstytucję dla Europy (CdR 345/2003 fin ⁽¹⁾),

uwzględniając swoją opinię z dnia 13 października 2005 r. w sprawie: „Czas do namysłu: struktura, zagadnienia i ramy oceny debaty nad Unią Europejską” (CdR 250/2005 fin);

uwzględniając deklarację Prezydium z 26 października 2001 r. w sprawie roli regionów posiadających uprawnienia legislacyjne w procesie decyzyjnym Wspólnoty (CdR 191/2001 fin),

uwzględniając wspólny plan działania na okres 2003-2004 Komitetu Regionów oraz Konferencji Europejskich Regionalnych Zgromadzeń Ustawodawczych (CALRE),

uwzględniając oświadczenia przyjęte przez przewodniczących Europejskich Regionalnych Zgromadzeń Ustawodawczych w dniach 27-28 października 2003 r. w Reggio di Calabria, 26 października 2005 r. w Mediolanie i 24-25 października 2005 r. w Barcelonie;

uwzględniając dokument z Oviedo, ustanawiający Konferencję Europejskich Regionalnych Zgromadzeń Ustawodawczych (CALRE) w 1997 r., w którym także ustalono jej cele i zasady;

uwzględniając projekt opinii (CdR 221/2004 rev 3) przyjęty dnia 22 kwietnia 2005 r. przez Komisję ds. Konstytucyjnych i Sprawowania Rządów w Europie (sprawozdawcą był Luc Van Den Brande, BE-EPP, deputowany do parlamentu flamandzkiego, senator);

a także mając na uwadze, co następuje:

- 1) W niektórych państwach członkowskich regiony posiadają uprawnienia legislacyjne, a zatem uprawnione są do wdrażania w życie ustawodawstwa europejskiego.
- 2) Traktat ustanawiający Konstytucję dla Europy wyraźnie nadaje regionom wyposażonym w uprawnienia ustawodawcze szczególne kompetencje w zakresie procesu kontroli i stosowania zasady pomocniczości, a w związku z tym regiony te zyskują szczególne miejsce w procesie demokratycznego podejmowania decyzji w Unii Europejskiej.
- 3) Przedmiot niniejszej opinii, w której analiza specyfiki parlamentów regionalnych wyposażonych w uprawnienia ustawodawcze dokonana zostaje na podstawie kompetencji przyznanych im przez Traktat konstytucyjny, w żadnym stopniu nie umniejsza znaczenia innych politycznych szczebli decyzyjnych; zalecenia tej opinii są także do zastosowania, *mutatis mutandis*, na innych politycznych szczeblach decyzyjnych.
- 4) Parlamenti regionalne wyposażone w uprawnienia ustawodawcze samodzielnie zapewniają wykonanie podejmowanych przez siebie decyzji i z tej racji zostały wyraźnie wymienione w protokole w sprawie stosowania zasad pomocniczości i proporcjonalności do Traktatu konstytucyjnego.

(¹) Dz.U. C 71 z 22.3.2005, str. 1.

- 5) Treść dyskusji mających miejsce w czasie przesłuchania na temat roli parlamentów o uprawnieniach ustawodawczych i zgromadzeń regionalnych w życiu demokratycznym Unii, zorganizowanego przez Komisję ds. Konstytucyjnych i Sprawowania Rządów w Europie 3 marca 2005 r., potwierdziła coraz większy udział parlamentów regionalnych o uprawnieniach ustawodawczych w procesie ujednolicania polityki europejskiej.
- 6) Przerwa w procesie ratyfikacji Traktatu konstytucyjnego nie może w żaden sposób powstrzymać podjętych już inicjatyw zmierzających do silniejszego zaangażowania parlamentów regionalnych w demokratyczne życie Unii oraz ich udziału w opracowywaniu prawodawstwa wspólnotowego, jak też w jego stosowaniu i kontroli, wynikających z konsensusu politycznego w sprawie Traktatu konstytucyjnego.

na 62. sesji plenarnej w dniach 16-17 listopada 2005 r. (posiedzenie z dn. 16 listopada) przyjął niniejszą opinię:

1. Stanowisko Komitetu Regionów

Komitet Regionów

1.1 **zaleca** włączenie do obecnie obowiązujących Traktatów protokołu w sprawie stosowania zasad pomocniczości i proporcjonalności oraz protokołu w sprawie roli parlamentów narodowych w Unii Europejskiej, które mogą w znaczny sposób ulepszyć demokrację i udział obywateli w procesie decyzyjnym Unii Europejskiej;

1.2 **uważa**, iż demokracja regionalna ma zasadniczy udział we włączaniu obywateli w kształtowanie polityki, a zatem zasługuje na to, by w Unii Europejskiej była traktowana z należną jej uwagą i że trzeba z tego względu zwiększyć udział wybieralnych zgromadzeń regionalnych i lokalnych w zbliżaniu Europy do jej obywateli, m.in. poprzez pełne włączenie tych zdecentralizowanych organów w proces decyzyjny;

1.3 **sądzi**, iż parlamenty regionalne przyczyniają się do budowania obywatelstwa europejskiego w poszanowaniu różnorodności kulturowej i językowej Unii;

1.4 **jest przekonany**, iż wzmocnienie autonomii lokalnej i regionalnej w szeregu państw członkowskich znacząco przyczyni się do stworzenia Europy rządzącej się, między innymi, zasadami demokracji, bliskości i decentralizacji;

1.5 **odnotowuje**, iż wszystkie Państwa Członkowskie Unii Europejskiej przeszły przez proces znacznych przeobrażeń decentralizacyjnych, w wyniku których regiony zajęły ważną pozycję w wymiarze politycznym i gospodarczym na arenie europejskiej;

1.6 **wskazuje na fakt**, iż zgromadzenia lokalne i regionalne stanowią nieodłączny element formy, jaką państwa europejskie nadają demokracji u siebie; należy zatem stwierdzić, iż organy polityczne szczebla lokalnego i regionalnego powinny zająć należne im miejsce w debacie europejskiej;

1.7 **ubolewa**, iż wola uwzględnienia zdecentralizowanych uprawnień parlamentów regionalnych wyposażonych w

kompetencje ustawodawcze, dla której pozytywny impuls dała deklaracja z Laeken, nie zaowocowała w Traktacie ustanawiającym Konstytucję dla Europy przyznaniem regionom prawa do bezpośredniego wnoszenia skarg;

1.8 **wyraża zadowolenie z faktu**, iż uzyskał prawo odwoływania się do Trybunału Sprawiedliwości w sprawie aktów legislacyjnych, które zgodnie z Konstytucją winny być z nim konsultowane, ubolewając jednocześnie, iż regiony posiadające uprawnienia ustawodawcze nie mają (jeszcze) prawa do samodzielnego wszczynania postępowań przed Trybunałem Sprawiedliwości;

1.9 **stwierdza** zatem, iż zgromadzenia regionalne, a w szczególności, ustawodawcze będą mogły zwracać się do KR oraz, jeżeli zajdzie taka potrzeba, odwoływać się do narodowych procedur parlamentarnych celem wszczęcia w danym przypadku postępowania na drodze sądowej;

1.10 **popiera** wysiłki i działania podejmowane przez Konferencję Europejskich Regionalnych Zgromadzeń Ustawodawczych (CALRE) w celu włączenia regionalnych organów parlamentarnych w europejski proces decyzyjny;

1.11 **pragnie ponownie podkreślić**, iż zgodnie z zaleceniami Białej księgi w sprawie sprawowania rządów w Europie wszystkie szczeble władzy odpowiedzialne za wprowadzanie w życie ustawodawstwa wspólnotowego winny w pełni uczestniczyć w jego przygotowywaniu oraz w kształtowaniu polityki europejskiej. Uważa, że tym bardziej odnosi się to do regionalnych zgromadzeń legislacyjnych, gdyż to właśnie one muszą uchylać regionalne akty normatywne, poprzez które wdrażane jest ustawodawstwo europejskie, oraz w efekcie popiera ich aktywny udział w procesie wstępnych konsultacji legislacyjnych oraz uczestnictwo w dialogu ustrukturyzowanym za pośrednictwem ich reprezentatywnych stowarzyszeń;

1.12 **zapoznał się** z różnymi propozycjami oraz inicjatywami zmierzającymi do wzmocnienia współpracy międzyparlamentarnej na szczeblu europejskim i **uważa**, że współpraca ta może służyć pogłębieniu integracji europejskiej;

1.13 **uważa** jednakże, iż należy dokładniej zbadać, czy sugestie te są zasadne i realistyczne, a przede wszystkim ustalić, czy mogą one służyć zwiększeniu oddziaływania politycznego zgromadzeń regionalnych;

1.14 **nalega**, że otwarty w UE okres refleksji nad tekstem Traktatu konstytucyjnego nie powinien w żadnym wypadku stanowić kroku w tył lub porzucenia tych dążeń;

1.15 **podkreśla**, iż załączony do Traktatu ustanawiającego Konstytucję dla Europy protokół w sprawie stosowania zasad pomocniczości i proporcjonalności, który stanowi, iż w ramach nadzoru nad stosowaniem zasady pomocniczości do parlamentu narodowego lub izby parlamentu narodowego należy konsultowanie się, w razie potrzeby, z parlamentami regionalnymi mającymi kompetencje ustawodawcze, jest ważnym, pierwszym krokiem na drodze do efektywnego uznania roli tychże zgromadzeń;

1.16 **stwierdza** ponadto, iż mechanizmy stosowania i monitorowania zasady pomocniczości i proporcjonalności dotyczą wszystkich zgromadzeń regionalnych, w zależności od przyznanym im kompetencji;

1.17 **zwraca uwagę na fakt**, iż wnioski Komisji Europejskiej dotyczące sprawowania rządów w Europie i Traktat ustanawiający Konstytucję dla Europy niewątpliwie zatwierdzają fakt, że UE przyjęła system wieloszczeblowego sprawowania rządów (*multi-level governance*); system ten wymaga, by różne płaszczyzny rządów utrzymywały między sobą stosunki oparte na partnerstwie horyzontalnym i zmierzające do zapewnienia skutecznego i zintegrowanego procesu decyzyjnego, oraz by wyjaśniono podział uprawnień pomiędzy poszczególnymi szczeblami politycznymi, tak aby było dokładnie wiadomo, kto wykonuje jakie obowiązki i zadania oraz który szczebel ponosi odpowiedzialność;

1.18 **zaznacza**, iż uczestnictwo w Komitecie Regionów parlamentów regionalnych wyposażonych w kompetencje ustawodawcze stanowi dodatkowy atut odzwierciedlający dużą różnorodność władz terytorialnych na obszarze UE oraz umożliwiający bliższą współpracę pomiędzy Komitetem a regionalnymi zgromadzeniami ustawodawczymi, w celu wzmocnienia demokracji regionalnej w Europie, zapewnienia lepszego wykonywania nowych obowiązków w tej dziedzinie przewidzianych w Traktacie ustanawiającym Konstytucję dla Europy oraz właściwego stosowania zasady pomocniczości i proporcjonalności, we współdziałaniu z regionalnymi władzami wykonawczymi;

1.19 **uważa**, iż ratyfikacja Traktatu ustanawiającego Konstytucję dla Europy przez parlamenty regionalne o uprawnieniach legislacyjnych stwarza doskonałą szansę uwydatnienia ich roli oraz miejsca w integracji europejskiej.

2. Zalecenia Komitetu Regionów

Komitet Regionów

2.1 **pragnie**, by w rezultacie procesu ratyfikacji Traktatu ustanawiającego Konstytucję dla Europy parlamenty regionalne, zgromadzenia regionalne i organy lokalne, zgodnie z przyznanymi im kompetencjami, zaangażowały się czynnie jako instytucje w debatę europejską oraz we wspólnotowy proces decyzyjny, podejmując się swojej odpowiedzialności wobec obywateli, czyniąc to w szczególności w związku z trwającym obecnie okresem refleksji;

2.2 **zaleca** w związku z tym, by parlamenty regionalne zostały zaangażowane w fora parlamentarne zaplanowane przez Parlament Europejski w ramach okresu refleksji, żeby wspierać dialog europejski w celu przezwyciężenia kryzysu konstytucyjnego;

2.3 **zaleca** włączenie władz lokalnych i regionalnych, a w szczególności parlamentów regionalnych posiadających uprawnienia ustawodawcze w proces przygotowywania aktów prawnych, w uzgodnienia poprzedzające tworzenie prawa wspólnotowego oraz w konsultacje w ramach wdrażania mechanizmu wczesnego ostrzegania;

2.4 **kładzie nacisk** na potrzebę pełnego zaangażowania parlamentów regionalnych w główne kwestie zaproponowanego przez Komisję Europejską Planu D, zarówno w ramach inicjatyw wspólnotowych, jak i zalecanych debat krajowych, w celu podjęcia dyskusji na temat przyszłości Europy i oczekiwań obywateli;

2.5 **zamierza** prowadzić bardziej intensywną współpracę i dialog z parlamentami regionalnymi posiadającymi uprawnienia ustawodawcze w celu zoptymalizowania ich uczestnictwa w procesie legislacyjnym;

2.6 **stwierdza**, że w ramach współpracy z siecią samorządów regionalnych i lokalnych oraz ich związkami będzie uważnie przyjmował sugestie co do skarg przeciwko aktom prawnym UE w ramach swoich wewnętrznych procedur pozostających do ustalenia;

2.7 **będzie działać na rzecz** tego, by parlamenty regionalne posiadające uprawnienia ustawodawcze, zależnie od kompetencji wykonywanych przez Unię, mogły działać jako część systemu parlamentarnego swych krajów lub jako izby parlamentów krajowych oraz by mogły również występować do swych parlamentów krajowych w ramach zaskarżania naruszeń zasady pomocniczości do Trybunału Sprawiedliwości;

2.8 **zwraca się** do parlamentów regionalnych wyposażonych w uprawnienia ustawodawcze oraz do zgromadzeń regionalnych o uczestniczenie w regularnym aktualizowaniu sporządzonego przez KR „Wykazu podziału kompetencji między Unią Europejską, państwami członkowskimi a władzami regionalnymi i lokalnymi” (CdR 104/2004);

2.9 **domaga się** rozpatrzenia możliwości powołania na szczeblu parlamentów regionalnych wyposażonych w uprawnienia ustawodawcze komisji parlamentarnych ds. nadzoru nad stosowaniem zasady pomocniczości. Komisje takie stałyby się głównymi partnerami do kontaktów w ramach wspomnianych sieci;

2.10 **opowiada się za** zawarciem w tych państwach członkowskich, w których uprawnienia podzielone są między szczebel krajowy a regionalny, wiążących uzgodnień wewnętrznych dotyczących procedury wczesnego ostrzeżenia w ramach monitoringu stosowania zasady pomocniczości, aby zapewnić jawność i przejrzystość tego procesu oraz proponuje sporządzenie wykazu tych porozumień proceduralnych przyjętych w państwach członkowskich;

2.11 **zaleca**, aby procesowi monitorowania zasady pomocniczości towarzyszył proces reformy wewnętrznej w państwach członkowskich, przy poszanowaniu istniejących struktur

konstytucyjnych, wzmacniający udział parlamentów regionalnych o uprawnieniach ustawodawczych w mechanizmach przewidzianych w protokole dotyczącym stosowania i kontroli zasady pomocniczości i proporcjonalności;

2.12 **zaleca** parlamentom regionalnym, by korzystały z przysługujących im podstawowych kompetencji regionalnych w ramach europejskiego procesu decyzyjnego, nie tylko na podstawie ich możliwości instytucjonalnych, lecz również fiskalnych;

2.13 **wreszcie, usilnie zachęca** Unię Europejską do włączenia się i nadania impulsu debacie regionalnej w Europie, która powinna w każdym bądź razie odbywać się na zasadach współpracy między Parlamentem Europejskim, parlamentami krajowymi i władzami lokalnymi i regionalnymi, a w szczególności parlamentami regionalnymi wyposażonymi w uprawnienia ustawodawcze. Warunki tej współpracy należy uprzednio szczegółowo uzgodnić, kształtując je tak, by wykazać jej przydatność dla demokracji europejskiej;

Bruksela, 16 listopada 2005 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Peter STRAUB

Opinia Komitetu Regionów w sprawie wytycznych dotyczących zastosowania i monitoringu przestrzegania zasad pomocniczości i proporcjonalności

(2006/C 115/08)

KOMITET REGIONÓW,

uwzględniając decyzję swojego Prezydium z 20 czerwca 2004 r. dotyczącą powierzenia Komisji do Spraw Konstytucyjnych i Sprawowania Rządów w Europie opracowania opinii z inicjatywy własnej na temat: „Zastosowanie i monitoring przestrzegania zasad pomocniczości i proporcjonalności”, zgodnie z art. 265 ust. 5 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską;

uwzględniając podpisany 29 października 2004 r. przez szefów państw i rządów Traktat ustanawiający Konstytucję dla Europy, a w szczególności przepisy „Protokołu w sprawie stosowania zasad pomocniczości i proporcjonalności” (zwanego w dalszej części protokołem w sprawie pomocniczości) (CIG 87/04 rev 1, CIG 87/04 Add 1 rev 1, CIG 87/04 Add 2 rev 1);

uwzględniając komunikat Komisji w sprawie wdrożenia ramowych działań „Aktualizacja i upraszczanie wspólnotowego dorobku prawnego” (COM(2004) 432 wersja ostateczna);

uwzględniając swoją opinię w sprawie rewizji Traktatu o Unii Europejskiej (CdR 136/1995) oraz swoją opinię uzupełniającą w sprawie stosowania zasady pomocniczości w Unii Europejskiej (CdR 136/1995 załącznik);

uwzględniając swoją rezolucję w sprawie wyników konferencji międzyrządowej (CdR 305/1997 fin);

uwzględniając swoją opinię „Na rzecz prawdziwej kultury pomocniczości! Apel Komitetu Regionów” (CdR 302/1998 fin) ⁽¹⁾;

uwzględniając swoją opinię „Lepsze stanowienie prawa 1998 — wspólna odpowiedzialność” (CdR 50/1999 fin) ⁽²⁾;

uwzględniając swoją opinię „Wdrażanie prawodawstwa Unii Europejskiej przez regiony i samorządy lokalne” (CdR 51/1999 fin) ⁽³⁾;

uwzględniając swoją opinię w sprawie konferencji międzyrządowej 2000 (CdR 53/1999 fin) ⁽⁴⁾;

uwzględniając swoją rezolucję w sprawie kolejnej konferencji międzyrządowej (CdR 54/1999) ⁽⁵⁾;

uwzględniając swoją opinię w sprawie raportu Komisji dla Rady Europejskiej „Lepsze stanowienie prawa 1999” (CdR 18/2000 fin) ⁽⁶⁾;

uwzględniając swoją opinię w sprawie raportu Komisji „Lepsze stanowienie prawa 2002” oraz komunikat Komisji „Aktualizacja i upraszczanie wspólnotowego dorobku prawnego” (CdR 62/2003 fin) ⁽⁷⁾;

uwzględniając swoją opinię w sprawie „Lepsze stanowienie prawa 2004” oraz „Poprawa otoczenia regulacyjnego w dziedzinie wzrostu gospodarczego i zatrudnienia w Unii Europejskiej” (CdR 121/2005 fin);

uwzględniając swoją opinię w sprawie Traktatu ustanawiającego Konstytucję dla Europy (CdR 354/2003 fin);

uwzględniając swoją opinię w sprawie: „Okres refleksji: struktura, zagadnienia i ramy oceny debaty nad Unią Europejską” (CdR250/2005 fin);

uwzględniając projekt opinii (CdR 220/2004 rev 3) przyjęty w dniu 4 października 2005 r. przez Komisję do Spraw Konstytucyjnych i Sprawowania Rządów w Europie (sprawozdawca: Peter STRAUB, DE/EPP, przewodniczący parlamentu krajowego Badenii-Wirtembergii);

a ponadto mając na uwadze, co następuje:

- 1) w toku ciągłej ewolucji zasady pomocniczości w traktatach jego propozycje były w ostatnich latach stopniowo uwzględniane w traktatach;
- 2) pierwsza konferencja na temat pomocniczości, która odbyła się z jego inicjatywy 27 maja 2004 r. w Berlinie, przyniosła wyniki;
- 3) zasada pomocniczości zostaje rozszerzona na władze regionalne i lokalne (art. I-11), co oznacza jednocześnie konkretyzację zapisanej w Konstytucji zasady poszanowania samorządu lokalnego i regionalnego (art. I-5 ust. 1);
- 4) Komisja Europejska jest w fazie pre-legislacyjnej zobligowana do prowadzenia szerokiej konsultacji z władzami regionalnymi i lokalnymi (art. 2 protokołu w sprawie pomocniczości);
- 5) jako instytucjonalny rzecznik regionów i gmin w Unii otrzymał on prawo wnoszenia skarg do Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości w celu ochrony swoich praw (art. III-365, ust. 3);
- 6) otrzymał prawo do wnoszenia skarg w przypadku nieprzestrzegania zasady pomocniczości (art. III-365 oraz art. 8 protokołu w sprawie pomocniczości);

⁽¹⁾ Dz.U C 198 z 14.7.1999, str. 73.

⁽²⁾ Dz.U C 374 z 23.12.1999, str. 11.

⁽³⁾ Dz.U C 374 z 23.12.1999, str. 25.

⁽⁴⁾ Dz.U C 156 z 6.6.2000, str. 6.

⁽⁵⁾ Dz.U C 293 z 13.10.1999, str. 74.

⁽⁶⁾ Dz.U C 226 z 8.8.2000, str. 60.

⁽⁷⁾ Dz.U C 73 z 23.3.2004, str. 38.

- 7) wraz z innymi instytucjami i parlamentami narodowymi jest on adresatem rocznych sprawozdań Komisji Europejskiej w sprawie stosowania art. I-11 Konstytucji (pomocniczość i proporcjonalność) (art. 9 protokołu w sprawie pomocniczości);
- 8) zostanie utworzony tzw. system wczesnego ostrzegania w celu politycznej kontroli przestrzegania zasady pomocniczości, przyznający po raz pierwszy parlamentom narodowym i regionalnym rolę w procesie legislacyjnym Unii Europejskiej (art. 6 protokołu w sprawie pomocniczości);

Przyjął jednomyślnie na 62. sesji plenarnej w dniach 16-17 listopada 2005 r. (posiedzenie z dnia 16 listopada) następującą opinię:

STANOWISKO I ZALECENIA KOMITETU REGIONÓW

1. Uwagi wstępne odnośnie stanu procesu ratyfikacji Traktatu konstytucyjnego

Komitet Regionów

1.1 **stwierdza**, że większość Państw Członkowskich ratyfikowała Traktat konstytucyjny, natomiast społeczeństwa dwóch Państw Członkowskich odrzuciły Traktat konstytucyjny w referendum;

1.2 **przyjmuje** z zadowoleniem ustanowienie przez Radę Europejską na posiedzeniu w dniach 16-17 czerwca 2005 r. „przerwy na refleksję” w procesie ratyfikacji i **uważa za niezbędne** wykorzystanie tego okresu na zastanowienie się, w jaki sposób Unia mogłaby lepiej dostosowywać swoją politykę do oczekiwań społeczeństw i usprawnić komunikację z obywatelami; **podkreśla**, że przedstawiciele władz regionalnych i lokalnych, którzy znajdują się szczególnie blisko obywateli, mogą wnieść tutaj decydujący wkład zwłaszcza poprzez zgłaszanie propozycji i inicjatywy;

1.3 **podkreśla** potrzebę aktywnego udziału szczebla lokalnego i regionalnego w „przerwie na refleksję” oraz przedstawił zalecenia dotyczące struktury debaty, tematów do omówienia i oceny (CdR 250/2005);

1.4 **podkreśla**, że zorientowanie polityki europejskiej na zasady pomocniczości i proporcjonalności oraz rozwój kultury pomocniczości mogą w decydujący sposób przyczynić się do wzmocnienia społecznego zaufania do współpracy europejskiej i przezwyciężyć sceptycyzm wyrażony w negatywnych wynikach referendów;

1.5 dlatego też **apeluje** do instytucji i organów UE o bezzwłoczne wdrożenie w stopniu, na jaki zezwala obowiązujące prawo, przewidzianych w Traktacie konstytucyjnym zasad pomocniczości i proporcjonalności oraz ich kontroli niezależnie od ratyfikacji Traktatu konstytucyjnego;

1.6 w związku z tym **uważa za niezbędne**, aby tak jak to przewiduje nowy Protokół w sprawie stosowania zasady pomocniczości i proporcjonalności uwzględniać w większym stopniu wymiar regionalny i lokalny Unii Europejskiej w ramach szerokich konsultacji poprzedzających przyjęcie każdego aktu prawnego oraz sporządzać dla każdej europejskiej ustawy ramowej „kartę pomocniczości”, w której Komisja Europejska oceni skutki prawne i finansowe ustawy ramowej dla władz regionalnych i lokalnych; (CdR 121/2005, punkt 2.1.2)

2. Polityczna ocena pomocniczości i proporcjonalności w Traktacie konstytucyjnym

Komitet Regionów

2.1 **wyraża swoje duże zadowolenie z tego**, że w toku kolejnych reform traktatów poczynawszy od roku 1996 oraz w postaci podpisanego 29 października 2004 r. Traktatu konstytucyjnego, a w szczególności w ramach pracy Konwentu w sprawie Konstytucji, spełnione zostały niemal wszystkie zalecenia odnośnie zasady pomocniczości sformułowane przezeń w ciągu ostatnich 10 lat, stanowiące w ten sposób świadectwo jego powagi i wpływu w europejskim procesie stanowienia prawa;

2.2 **wyraża zadowolenie** z nowej definicji zasady pomocniczości i ze swojego udziału w nadzorowaniu ex post jej stosowania; **uznaje**, że wraz z innymi instytucjami i parlamentami narodowymi jest on adresatem rocznych sprawozdań Komisji Europejskiej w sprawie stosowania art. I-11 Konstytucji (pomocniczość i proporcjonalność — art. 9) (CdR 354/2003 pkt 1.12);

2.3 **podkreśla**, że dzięki zmianom w Traktacie konstytucyjnym przestaje pełnić tylko i wyłącznie swoją dotychczasową funkcję doradcą dla organów stanowiących Unii Europejskiej, lecz uzyskuje również istotną rolę przy kontroli stosowania zasady pomocniczości i jego rola instytucjonalna w Unii tym samym zostaje wzmocniona;

2.4 **podejmie wszelkie starania**, by przygotować się do wypełniania tego nowego zadania i jeszcze ściślej niż dotychczas współpracować z zainteresowanymi instytucjami i reprezentowanymi przezeń samorządami regionalnymi i lokalnymi;

2.5 **podkreśla**, że poważne zastosowanie zreformowanej zasady pomocniczości, tzn. silniejsze uwzględnienie podmiotów regionalnych i lokalnych, może stać się kluczowym elementem w formułowaniu polityk i działań instytucji europejskich w bardziej konkretny sposób, zważywszy na fakt że regiony oraz samorządy lokalne jako jednostki najbliższe obywatelom mogą przekazywać instytucjom europejskim wnioski i sugestie dotyczące konkretnych potrzeb w zakresie rozwoju gospodarczo-społecznego zgłaszanych przez regiony i samorządy lokalne. Ponadto władze lokalne i regionalne mogą przyczynić się do promowania idei Europy wśród obywateli;

2.6 **przyjmuje z zadowoleniem** propozycję przedstawioną w trakcie sesji plenarnej 24 lutego 2005 r. przez przewodniczącego Komisji Barrosa dotyczącą wzmocnienia partnerstwa politycznego z Komisją UE i dalszych prac nad umową o współpracy z roku 2001; przypomina o swoich oczekiwaniach dotyczących autentycznego dialogu z Komisją, który powinien zostać rozszerzony na kluczowe zagadnienia (CdR 354/2003 pkt 1.18);

2.7 **przyjmuje z zadowoleniem**, że w Traktacie konstytucyjnym po raz pierwszy, jak to postulował wielokrotnie Komitet⁽⁸⁾, wprowadza się jasne kategorie kompetencji (wyłączna, dzielona, uzupełniająca, art. I-12) i dokonuje dokładnego rozgraniczenia tych kompetencji pomiędzy Unię, Państwa Członkowskie oraz ich samorzady regionalne i lokalne (art. I-13 do I-18);

2.8 **przypomina** w związku z tym, że głównym celem zasady pomocniczości jako dynamicznej zasady politycznej umożliwiającej dostosowywanie działań związanych z wykonywaniem kompetencji podzielonych pomiędzy instytucje a organy uczestniczące w życiu publicznym Unii jest zapewnienie tego, by decyzje zapadały w Europie na tym szczeblu, na którym można uzyskać najlepszy skutek przy możliwie jak największej bliskości w stosunku do obywatela;

2.9 **stwierdza**, że zasada pomocniczości jest zasadą dynamiczną, która w jednej dziedzinie może prowadzić do zwiększenia, a w innej — do zmniejszenia „udziału Europy” (CdR 302/98 pkt 1.1.5);

2.10 **podkreśla**, że Unia Europejska potrzebuje zarówno harmonizacji, jak i zachowania tradycyjnej różnorodności i **opowiada się** za Europą, w której różnorodność i tożsamość jej narodów mogą w pełni rozwinąć swoją siłę w celu wspierania owocnej konkurencji bez szkody dla solidarności i spójności wewnątrz Unii⁽⁹⁾;

2.11 **zwraca zatem uwagę** Komisji Europejskiej na to, że stosowanie zasady pomocniczości oznacza w szczególności proaktywne sprawdzenie, czy w danym przypadku potrzebna jest w ogóle inicjatywa legislacyjna na szczeblu europejskim;

2.12 **podkreśla**, że zgodnie z punktem 1 „Protokołu w sprawie stosowania zasad pomocniczości i proporcjonalności” załączonego do Traktatu konstytucyjnego wszystkie organy europejskie są zobowiązane do przestrzegania tych zasad i ich wdrażania w trakcie całego procesu legislacyjnego, a więc również podczas posiedzeń w Parlamencie Europejskim i w Radzie Ministrów; jest zatem bardzo ważne, by z uwagi na swoje nowe zadanie Komitet otrzymał bądź powiększył środki pozwalające mu na monitorowanie przestrzegania w szczególności zasady pomocniczości w trakcie całej procedury legislacyjnej oraz w razie konieczności na odwoływanie się do Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości;

2.13 **zwraca z zadowoleniem uwagę** na to, że dzięki włączeniu do zasady pomocniczości szczebla lokalnego zostało jednoznacznie potwierdzone, że w tej zasadzie nie chodzi tylko o poszanowanie praw szczebla krajowego i regionalnego, lecz że Unia Europejska musi również gwarantować poszanowanie praw miast, gmin i regionów w ramach samorządu lokalnego i regionalnego;

⁽⁸⁾ Opinia w sprawie „Ulepszenie podziału i definicji kompetencji w Unii Europejskiej” (CdR 119/2002 fin).

⁽⁹⁾ CdR 308/1998.

2.14 **ubolewa** natomiast nad tym, że kryteria dotyczące kontroli zgodności z zasadą pomocniczości projektów legislacyjnych Unii Europejskiej zawarte w protokole w sprawie pomocniczości załączonym do Traktatu z Amsterdamu nie zostały w całości przeniesione do nowego protokołu w sprawie pomocniczości oraz **nakłania** Komisję Europejską do tego, by w przyszłości w ramach stosowania tej zasady wskazała, czy:

— dana dziedzina wykazuje aspekty ponadnarodowe, które nie mogą zostać dostatecznie uregulowane przez działania Państw Członkowskich ani ich samorzady regionalne i lokalne;

— podejmowanie działań wyłącznie przez Państwa Członkowskie czy też ich samorzady regionalne i lokalne bądź zaprzestanie działań na szczeblu Wspólnoty byłoby naruszeniem wymogu Traktatu czy też w inny sposób poważnie szkodziłyby interesom Państw Członkowskich bądź ich samorządów regionalnych i lokalnych;

— działania na szczeblu Wspólnoty ze względu na ich zakres bądź ich skutek przyniosłyby wyraźne korzyści w porównaniu z działaniami na szczeblu Państw Członkowskich bądź ich samorządów regionalnych i lokalnych;

2.15 **uważa**, że przy monitorowaniu zasady pomocniczości należy uwzględnić, na ile możliwe jest uzyskanie poprzez środki Unii dochodów związanych z efektem skali i wartości dodanej na drodze działań przygranicznych i ponadnarodowych;

2.16 **podkreśla**, że w przypadku, gdy prawodawstwo europejskie staje się w świetle zasady pomocniczości niezbędne, należy je tak skonstruować, by pole działania dla decyzji na szczeblu krajowym, regionalnym i gminnym pozostało możliwie jak największe oraz że intensywność regulacji na szczeblu europejskim należy jeszcze bardziej niż do tej pory ograniczyć do stopnia absolutnie niezbędnego dla osiągnięcia celów Traktatu (zasada proporcjonalności); mając na celu szczególnie zagwarantowanie i stworzenie miejsc pracy, nie można obarczać obywateli i przedsiębiorców zbędną biurokracją; dlatego Komitet **z zadowoleniem przyjmuje** również kroki podejmowane przez Komisję Europejską w kierunku aktualizacji i uproszczenia wspólnotowego dorobku prawnego, tym niemniej kroki te należy w dalszym ciągu intensyfikować;

2.17 **ubolewa** w związku z tym, że przepisy dotyczące zasady proporcjonalności są mniej kompleksowe i jasne niż te dotyczące pomocniczości; tym bardziej, że Konstytucja uznaje autonomię samorządu regionalnego i lokalnego (art. I-5 oraz część II — preambuła) i że jednostki lokalne i regionalne są odpowiedzialne za wdrażanie ponad 70 % aktów prawnych UE;

2.18 **wskazuje** w związku z tym na istniejące orzecznictwo Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości⁽¹⁰⁾, z którego wynika, że już przy ocenie zgodności danej inicjatywy ustawodawczej z zasadą pomocniczości należy brać pod uwagę aspekty proporcjonalności i że obu zasad nie można od siebie całkowicie oddzielić;

⁽¹⁰⁾ (C 491/01)

2.19 odnośnie prawa do wnoszenia skarg w kwestiach związanych z pomocniczością **wyjaśnia**, że chodzi mu o skuteczny wkład szczebla regionalnego i lokalnego do ulepszenia stosowania zasady pomocniczości poczynając od formułowania projektów ustawodawczych przez Komisję Europejską skończywszy na ich uchwaleniu przez Parlament Europejski i Radę Ministrów;

2.20 **wzywa zatem** Komisję Europejską, Parlament Europejski, Radę Ministrów oraz parlamenty narodowe i regionalne do tworzenia prawdziwej kultury pomocniczości w Unii oraz do wspólnej pracy nad zakotwiczeniem tej zasady głęboko w świadomości osób odpowiedzialnych politycznie na szczeblu europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym oraz do prowadzenia długofalowego dialogu na temat konkretnych działań mających na celu stosowanie zasad pomocniczości i proporcjonalności;

2.21 **przypomina** w tym kontekście o ścisłym związku między realizacją zasady pomocniczości i zasadami dobrego sprawowania rządów w Europie (*good governance*), gdyż zasady te prowadzą do wzmocnienia demokratycznej legitymacji i przejrzystości Unii, a Traktat konstytucyjny przyczynia się do godnego pochwały rozszerzenia konsultacji pre-legislacyjnych między Komisją a samorządami regionalnymi i lokalnymi (art. 2 protokołu w sprawie pomocniczości), co powinno doprowadzić do rzeczystej wymiany opinii;

2.22 **zaprasza** parlamenty narodowe, które podobnie jak i on uzyskały prawo wnoszenia skarg do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, by weszły w stały dialog z Komitetem w celu rozwijania wspólnych strategii w zakresie efektywnego stosowania protokołu w sprawie pomocniczości oraz efektywnego i przejrzystego realizowania na szczeblu krajowym zapisanej w Traktacie konstytucyjnym konsultacji z przedstawicielami szczebla lokalnego i regionalnego, a szczególnie zapisanej w Traktacie konstytucyjnym konsultacji z parlamentami regionalnymi posiadającymi kompetencje ustawodawcze;

2.23 **zaprasza** parlamenty regionalne do dalszego koordynowania z nim działań i przedsięwzięcia kroków umożliwiających szybkie podejmowanie decyzji i skuteczną wymianę informacji w kwestiach pomocniczości w ramach systemu wczesnego ostrzegania.

3. Rola Komitetu Regionów przy kontroli zasad pomocniczości i proporcjonalności od etapu pre-legislacyjnego do wnoszenia skarg do Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości

a) Faza pre-legislacyjna

Komitet Regionów

3.1 **podkreśla**, że faza przygotowywania aktów prawnych daje zarówno jemu jak i samorządom terytorialnym najwięcej możliwości do skutecznego wnoszenia wymiaru lokalnego i regionalnego oraz zwraca uwagę na to, że jak najwcześniejsze włączanie go i uwzględnianie jego stanowiska mogłoby uczynić zbędnym odwoływanie się do Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości z powodu łamania zasady pomocniczości;

3.2 przyjmuje z zadowoleniem fakt, że Komisja Europejska przed złożeniem wniosków ustawodawczych musi uprzednio sprawdzić ich oddziaływanie finansowe i administracyjne oraz oczekuje, że w arkuszu pomocniczości uwzględniane będzie również jej oddziaływanie na lokalne i regionalne jednostki administracyjne, gdyż ten szczebel zarządzania i administracji często jest odpowiedzialny ostatecznie za regulację, wdrażanie i realizację nowych inicjatyw UE; zwraca się z prośbą do Parlamentu Europejskiego, aby w podobny sposób uwzględnić oddziaływanie jego poprawek do wniosków ustawodawczych (CdR 354/2003 pkt 1.21);

3.3 **podkreśla**, że Komisja powinna jak najczęściej używać prawodawstwa ramowego, pozostawiając władzom krajowym, regionalnym i lokalnym wybór najbardziej stosownej formy i metod dla osiągnięcia zakładanych celów;

3.4 **wzywa** Komisję Europejską, by już w ramach procedury przesłuchań zgodnie z art. 2 protokołu w sprawie pomocniczości przedkładała arkusze pomocniczości z rzetelnymi danymi dotyczącymi zasad pomocniczości i proporcjonalności oraz oceny skutków;

3.5 **oczekuje**, że Komisja Europejska będzie w sposób regularny włączać go w pre-legislacyjny proces konsultacji, zgodnie z art. 2 protokołu w sprawie pomocniczości;

3.6 **oczekuje**, że uzyska możliwość udziału w ramach procedury corocznego raportu Komisji Europejskiej dla Rady Europejskiej w sprawie stosowania zasady pomocniczości; do tego raportu należy w szczególności załączać jego opinię w sprawie rocznego raportu Komisji Europejskiej na temat stosowania art. I-11 Konstytucji (pomocniczość i proporcjonalność);

3.7 w celu dalszego rozwoju kultury pomocniczości w Unii Europejskiej **proponuje** corocznie przeprowadzać konferencję na temat pomocniczości z udziałem Komisji Europejskiej, Rady Ministrów, Parlamentu Europejskiego, Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości, jak również parlamentów narodowych i zgromadzeń regionalnych w celu przedyskutowania i ewaluacji postępów, przeszkód i tendencji w stosowaniu zasad pomocniczości i proporcjonalności;

3.8 **wyraża przekonanie**, że możliwości jego współdziałania w procesach pre-legislacyjnych powinny być dalej rozszerzane, dlatego **zaprasza** Komisję Europejską do tego, by w przewidzianej w roku 2005 rewizji umowy kooperacyjnej poświęcić kwestiom współpracy w stosowaniu zasady pomocniczości szczególną uwagę i jego nowej roli.

b) Procedura legislacyjna

Komitet Regionów

3.9 **podkreśla**, że ze względu na swoją istniejącą już rolę doradczą ma on prawo do sprawdzania zgodności projektów aktów prawnych UE z zasadą pomocniczości i zasadą proporcjonalności oraz do przekazywania swojego stanowiska instytucjom europejskim i parlamentom narodowym;

3.10 **stwierdza**, że przeprowadzając ewaluację zasady pomocniczości, nie powinien ograniczać się do dziedzin konsultacji obligatoryjnej, lecz powinien być w stanie „kierować swoim losem”;

3.11 **jest świadomy tego**, że prawo Komitetu do wnoszenia skarg w celu ochrony swoich praw będzie prowadziło do wzmocnienia jego roli politycznej;

3.12 **zwraca uwagę na to**, że w przeciwieństwie do parlamentów narodowych nie jest związany jakimkolwiek terminem w ramach systemu wczesnego ostrzegania w przypadku formułowania zarzutów niezachowania zasady pomocniczości i proporcjonalności;

3.13 ze względu na konieczność dotrzymania terminów w systemie wczesnego ostrzegania **postanawia** zatem i w wypadku wniesienia skargi przez KR, przyznać Prezydium uprawnienia do sprawdzania, w ramach dziedzin objętych obowiązkową konsultacją z Komitetem, zgodności projektów legislacyjnych przedkładanych przez Komisję z zasadami pomocniczości i proporcjonalności, jak również zobowiązać je do przekazywania instytucjom europejskim i parlamentom narodowym jego stanowiska; tryb postępowania Prezydium powinien zostać określony w ramach nowelizacji regulaminu wewnętrznego KR-u;

3.14 **podkreśla**, że w trakcie całego przebiegu procesu prowadzonego zachowanie treści opinii do wszelkich projektów legislacyjnych pozostaje nadal w kompetencjach wyspecjalizowanych komisji działających w Komitecie i ich sprawozdawców;

3.15 **podkreśla** jednak, że konieczne jest zapewnić monitorowanie jego oceny sposobu stosowania zasad pomocniczości i proporcjonalności przez cały czas trwania procesu legislacyjnego; w szczególności sprawozdawcy będą musieli zwrócić uwagę na to, czy w trakcie dyskusji w Parlamencie bądź w Radzie Ministrów nie dokonano w tekście zmian, które czynią dany wniosek niezgodnym z zasadą pomocniczości i proporcjonalności; w razie potrzeby należy o tym poinformować Komitet (Prezydium);

3.16 dlatego też w związku ze swoimi nowymi kompetencjami związanymi z monitorowaniem stosowania zasady pomocniczości **zaprasza** Radę Ministrów i Parlament Europejski do zbadania możliwości podjęcia negocjacji na temat umowy kooperacyjnej z uwagi na określony w Traktacie konstytucyjnym obowiązek konsultowania się w przyszłości z Komitetem w określonych przypadkach (art. III-388); odnośnie kompetencji w zakresie pomocniczości powinny w tej umowie zostać ustalone w szczególności procedury zlecania mu przygotowywania opinii, jak również przepływ informacji z Parlamentem oraz z Radą Ministrów w ramach procedury współdecydowania;

3.17 **zamierza** w fazie testowej skorzystać — w ramach obowiązujących przepisów i jeszcze przed wejściem w życie europejskiego Traktatu konstytucyjnego — z instrumentów

kontroli zasady pomocniczości, w szczególności chodzi tu o stworzenie sieci elektronicznej łączności z regionalnymi i lokalnymi jednostkami administracyjnymi i stowarzyszeniami takich jednostek.

c) *Skarga do Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości*

Komitet Regionów

3.18 **stwierdza**, że Europejski Trybunał Sprawiedliwości stosował do tej pory kontrolę przestrzegania zasady pomocniczości w bardzo ograniczonym zakresie. Trybunał sprawdził mianowicie zasadniczo, czy organy spełniły swój obowiązek polegający na fakcie zajęcia stanowiska w sprawie zachowania zasady pomocniczości. Ta kontrola nie dotyczyła natomiast kwestii prawa materialnego, chyba że zaistniało oczywiste naruszenie. W związku z tym, że Traktat konstytucyjny wzmocnił znaczenie zasady pomocniczości oraz jej monitorowania, należy zacząć i upewnić się, czy Europejski Trybunał Sprawiedliwości zintensyfikuje jej kontrolę;

3.19 **stwierdza**, że zgodnie z art. III-365 ma prawo do wniesienia skargi na złamanie zasady pomocniczości w ciągu dwóch miesięcy od dnia wejścia w życie danego aktu prawnego;

3.20 **przyjmuje z zadowoleniem** fakt, że wraz z prawem składania skargi w związku z ochroną swoich praw oraz kontrolą stosowania zasady pomocniczości w aktach legislacyjnych, przy których konsultacja Komitetu jest obowiązkowa, otrzymuje nowy mandat w sprawach sądowych;

3.21 **uważa**, że może odwołać się do Trybunału Sprawiedliwości w sprawie naruszenia zasady pomocniczości, nawet jeśli nie przyjął krytycznej opinii w sprawie stosowania zasad pomocniczości, lecz ograniczył się do sporządzenia opinii w ramach pełnienia swej funkcji konsultacji obligatoryjnej bądź fakultatywnej;

3.22 **postanawia** korzystać z prawa skargi do Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości jako środka ostatecznego, który stosowany będzie jedynie wtedy, gdy wyczerpane zostaną inne środki;

3.23 **postanawia**, że o wnoszeniu skarg do Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości w sprawie naruszenia zasady pomocniczości zasadniczo będzie decydować Prezydium. Na wniosek Prezydium decyduje zgromadzenie plenarne, o ile możliwe będzie pogodzenie tego z przewidzianymi terminami; ze względu na znaczenie wniesienia takiej skargi zgromadzenie plenarne zastrzega sobie jednak prawo do rewidowania decyzji Prezydium; tryb postępowania w tej sytuacji należy określić w ramach nowelizacji regulaminu wewnętrznego KR-u.

3.24 **stwierdza**, że w ramach współpracy z siecią samorządów regionalnych i lokalnych oraz ich związkami będzie uważnie przyjmował sugestie co do skarg przeciwko aktom prawnym UE w ramach swoich wewnętrznych procedur pozostających do ustalenia.

Bruksela, 16 listopada 2005 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Peter STRAUB

ZAŁĄCZNIK

PROJEKT SCHEMATU ANALIZY POMOCNICZOŚCI ⁽¹⁾

1. **Dokument referencyjny Komisji Europejskiej**
2. **Podstawa prawna**
3. **Uzasadnienie i cel działań:**
 - Czy dane działanie leży w dziedzinie podlegającej wyłącznej kompetencji Wspólnoty czy też w dziedzinie kompetencji dzielonej z Państwami Członkowskimi?
 - Czy cele zamierzonego działania odpowiadają zobowiązaniom ciążącym na Unii?
 - Czy działanie podjęte na szczeblu Wspólnoty przyniesie wartość dodaną?
 - Czy wykazano, że potencjalne działania na szczeblu Państwa Członkowskich byłyby niewystarczające?
 - Czy cel zamierzonego działania mógłby zostać osiągnięty w sposób wystarczający na szczeblu lokalnym bądź regionalnym?
4. **Wymiar lokalny i regionalny:**
 - Czy uwzględniono wymiar lokalny i regionalny zamierzonego działania?
 - Jakich potencjalnych skutków należy się spodziewać dla uregulowań na szczeblu lokalnym i regionalnym?
5. **Wybór instrumentów:**
 - Czy zaproponowany instrument (dyrektywa, rozporządzenie itd.) jest najwłaściwszy?
6. **Uproszczenie przepisów prawa i procedur administracyjnych:**
 - Czy proponowane działanie odpowiada kryteriom uproszczenia legislacji i administracji zarówno na szczeblu wspólnotowym, jak i Państw Członkowskich?
 - Jakie korzyści, a jakie zobowiązania niesie ze sobą proponowane działanie dla samorządów lokalnych i regionalnych?
7. **Ocena finansowa:**
 - Ocena arkusza finansowego załączonego do wniosku Komisji Europejskiej.
 - Ocena skutków dla finansów lokalnych i regionalnych.
8. **Konsultacja zewnętrzna:**
 - Czy w procesie konsultacji uwzględniony został wymiar lokalny i regionalny proponowanego działania?
 - Czy inicjatywa Komisji Europejskiej była przedmiotem konsultacji z samorządami lokalnymi i regionalnymi? Czy konsultacja ta była pożyteczna dla sprawy?
9. **Analiza skutków:**
 - Czy inicjatywa Komisji Europejskiej była przedmiotem analizy skutków?
 - Czy uwzględnione zostały skutki terytorialne?
10. **Proporcjonalność:**
 - Czy uregulowanie to jest właściwe, wymagane i odpowiada potrzebom?
 - Czy forma prawna, zakres uregulowania i dostosowanie uregulowania do istniejącej sytuacji są właściwe?
 - Czy ciężar finansowy i nakład administracyjny są odpowiednie?

⁽¹⁾ Projekt ten został opracowany w ramach działania B32 reformy administracyjnej Komitetu Regionów. Celem tego zabiegu jest stopniowe włączanie do struktury opinii Komitetu Regionów wg art. 51 regulaminu wewnętrznego oceny przestrzegania zasady pomocniczości oraz oczekiwanych skutków dla samorządów lokalnych i regionalnych z punktu widzenia administracyjnego i finansowego. Funkcjonalność tego schematu analizy pomocniczości jest w tej chwili poddawana ocenie w oparciu o kilka opinii próbnych i powinna być gotowa do ogólnego zastosowania w ciągu roku 2005. Zostanie ona uzupełniona analizą polityczną zawartą w głównej części opinii i opatrzoną przepisami wykonawczymi.

Opinia Komitetu Regionów w sprawie: „Miejsce współpracy zdecentralizowanej w reformie polityki rozwojowej Unii Europejskiej”

(2006/C 115/09)

KOMITET REGIONÓW,

uwzględniając decyzję Prezydium z 5 lipca 2005 r., powierzającą Komisji ds. Stosunków Zewnętrznych (RELEX), zgodnie z art. 265 ust. 5 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, przygotowanie opinii z inicjatywy własnej w sprawie „Miejsce współpracy zdecentralizowanej w reformie polityki rozwojowej Unii Europejskiej”,

uwzględniając „Strategię stosunków zewnętrznych Komitetu Regionów: wytyczne” (DI CdR 8/2005), przyjętą 30 czerwca 2005 r. przez Komisję RELEX do przekazania Prezydium,

uwzględniając program pracy komisji RELEX (CdR 62/2005 pkt 8 załącznik 6) przyjęty przez Prezydium na posiedzeniu z dnia 12 kwietnia 2005 r., w tym zwłaszcza punkt 1.3,

uwzględniając swoją opinię z 23 lutego 2005 r. w sprawie komunikatu Komisji „Społeczny wymiar globalizacji” (CdR 328/2004 fin) ⁽¹⁾,

uwzględniając swoją opinię z 9 października 2003 r. w sprawie komunikatu Komisji „Trade and development — Assisting developing countries to benefit from trade” (Handel i rozwój — jak pomagać krajom rozwijającym się czerpać korzyści z handlu) (CdR 100/2003 fin) ⁽²⁾,

uwzględniając swoją opinię z 3 lipca 2003 r. w sprawie „The impact on local and regional authorities of the negotiations on the General Agreement on Trade in Services (GATS) at the WTO” (Wpływ negocjacji nad Układem Ogólnym w sprawie Handlu Usługami (GATS) w ramach WTO na władze lokalne i regionalne) (CdR 103/2003 fin) ⁽³⁾,

uwzględniając art. 177-181 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską,

uwzględniając konkluzje Rady Europejskiej, która odbyła się w dniach 23 — 24 maja 2005 r. i przyjęła m.in. komunikaty Komisji z 12 kwietnia 2005 r.,

uwzględniając komunikat Komisji do Rady, Parlamentu Europejskiego oraz Europejskiego Komitetu Społeczno-Ekonomicznego „Przyspieszenie postępów w realizacji Milenijnych Celów Rozwoju — wkład Unii Europejskiej”, COM (2005) 132 końcowy z 12 kwietnia 2005 r.,

uwzględniając wyniki konsultacji w sprawie przyszłości polityki rozwojowej Unii Europejskiej rozpisanej przez Komisję 7 stycznia 2005 r.,

uwzględniając konkluzje Rady Europejskiej z Brukseli z 16 — 17 czerwca 2005 r. (10255/05), w tym zwłaszcza punkt IV,

uwzględniając zmodyfikowane Porozumienie z Cotonou podpisane dnia 25 czerwca 2005 r.;

uwzględniając komunikat Komisji do Rady, Parlamentu Europejskiego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów — wniosek dotyczący Wspólnej Deklaracji Rady, Parlamentu Europejskiego i Komisji w sprawie polityki rozwoju Unii Europejskiej — „Konsensus europejski”, COM(2005) 311 końcowy z 13 lipca 2005 r.,

uwzględniając raport przedstawiony 21 marca 2005 r. przez Sekretarza Generalnego Organizacji Narodów Zjednoczonych w sprawie obecnego stanu i perspektyw realizacji milenijnych celów rozwoju, omówiony podczas szczytu w Nowym Jorku we wrześniu 2005 r.;

uwzględniając swój projekt opinii (CdR 224/2005) przyjęty 15 września 2005 r. przez Komisję ds. Stosunków Zewnętrznych (sprawozdawca: Juliette SOULABAILLE, mer Corps-Nuds, FR/PSE),

⁽¹⁾ Dz.U. C 164 z 5.7.2005, str. 82

⁽²⁾ Dz.U. C 23 z 27.1.2004, str. 8

⁽³⁾ Dz.U. C 256 z 24.10.2003, str. 83

a także mając na uwadze, co następuje:

- 1) rolę Komitetu Regionów jako instytucji jest wyrażanie specyficznego charakteru projektów współpracy zdecentralizowanej realizowanych na rzecz rozwoju przez europejskie samorzady terytorialne.
- 2) z punktu widzenia skuteczności i wagi działań UE na rzecz realizacji światowych celów walki z ubóstwem, istotne jest uwzględnienie specyficznego wkładu podmiotów, które z natury rzeczy dysponują doświadczeniem w zakresie rozwoju i organizacji demokracji bliskiej potrzebom i oczekiwaniom ludności.
- 3) Komisja przekazała KR-owi wniosek dotyczący Wspólnej Deklaracji Rady, Parlamentu Europejskiego i Komisji w sprawie polityki rozwoju Unii Europejskiej — „Konsensus europejski”, COM(2005) 311 końcowy,

na 62. sesji plenarnej w dniach 16 — 17 listopada 2005 r. (posiedzenie z dnia 16 listopada) przyjął jednomyślnie następującą opinię:

1. Stanowisko Komitetu Regionów

1.1 W sprawie europejskiej polityki rozwoju

Komitet Regionów

1.1.1 **przypomina**, że unijna polityka rozwojowa jest zapisana w artykułach 177-181 Traktatu i stanowi jeden z głównych elementów działań zewnętrznych Unii Europejskiej;

1.1.2 **popiera** reformę europejskiej polityki rozwoju przyjętą w listopadzie 2000 r., która stawia sobie za główny cel walkę z ubóstwem na świecie, potwierdzając w ten sposób zaangażowanie na rzecz demokracji i praw człowieka, i która powstała w duchu partnerstwa z państwami-beneficjentami; Komitet podkreśla znaczenie Milenijnych Celów Rozwoju ONZ i leżącego u ich podstawy zagadnienia zwalczania ubóstwa. KR wskazuje, że, co powinno zostać jasno określone, tych ambitnych celów nie da się osiągnąć bez aktywnego uczestnictwa władz lokalnych i regionalnych, którym należy przypisać ważną rolę w zakresie polityki rozwojowej;

1.1.3 **docenia** wysiłki zmierzające do umocnienia dostrzeżalności i skuteczności pomocy europejskiej oraz do upodmiotowienia państw korzystających z tej pomocy (opracowanie właściwej strategii rozwojowej w perspektywie wieloletniej, utworzenie EuropeAid, obecnie efektywna już dekoncentracja programów europejskich realizowanych w ramach delegacji Komisji);

1.1.4 **stwierdza**, że polityka rozwojowa Unii Europejskiej skierowana jest obecnie na 151 krajów i obszarów, których lista ustalana jest na poziomie międzynarodowym, i że realizowana jest ona w ramach wielu programów geograficznych i tematycznych oraz Porozumienia z Cotonou w odniesieniu do krajów AKP;

1.1.5 **wyraża ubolewanie**, że w roku 2002 w komunikacie „*Udział podmiotów niepaństwowych w polityce rozwojowej Unii Europejskiej*”⁽⁴⁾, pragnąc przyczynić się do upodmiotowienia ludności zainteresowanych krajów w jej programach rozwoju, Komisja uwzględniła przede wszystkim organizacje społeczeństwa obywatelskiego, nie wzięwszy pod uwagę wkładu samorządów terytorialnych;

1.1.6 wobec powyższego **wyraża zadowolenie** ze zmian w tym podejściu, które wynikają z modyfikacji ostatnio wprowadzonych do Porozumienia z Cotonou przy okazji jego śródrokowego przeglądu⁽⁵⁾, a zwłaszcza, że jego artykuł 4 rozszerza na „lokalne władze zdecentralizowane” postanowienia, które do tego momentu obejmowały jedynie podmioty niepaństwowe;

1.2 W odniesieniu do miejsca, które zajmuje współpraca zdecentralizowana

Komitet Regionów

1.2.1 przez nazwę „współpraca zdecentralizowana” **rozumie** współpracę międzynarodową nawiązywaną przez europejskie samorzady terytorialne (zgodnie z definicją ustaloną w prawodawstwie każdego Państwa Członkowskiego) pod kierownictwem demokratycznie wybranych władz wykonawczych i angażującą żywotne siły danego obszaru niezależnie od władzy centralnej, jak i od organizacji społeczeństwa obywatelskiego;

1.2.2 **ubolewa**, że wkład europejskich samorządów terytorialnych w europejską politykę rozwojową, jak również w inne polityki dotyczące pomocy zagranicznej, wciąż jeszcze nie jest znany na szerszą skalę;

⁽⁴⁾ COM(2002) 598 końcowy.

⁽⁵⁾ COM(2005) 185 końcowy.

1.2.3 **stwierdza**, że w wyniku braku informacji miejsce samorządów lokalnych w różnych programach należących do polityki rozwojowej jest określone niejasno, co powoduje, że:

- a) niektóre programy, jak np. URB-AL albo Asia-Urbs (obecnie włączone do programu Asia Pro Eco II) przewidują dla nich odrębne miejsce,
- b) zarówno w komunikacie z 2002 r. „*Udział podmiotów niepaństwowych PN (ANE) w polityce rozwojowej Unii Europejskiej*” jak i w Porozumieniu z Cotonou podpisanym w czerwcu 2000 r. „władze” lokalne są wymienione pośród podmiotów państwowych, różnych od podmiotów niepaństwowych,
- c) podczas gdy w rozporządzeniu dotyczącym linii „współpraca zdecentralizowana” te same „władze lokalne (łącznie z gminami)” są wymienione pośród podmiotów społeczeństwa obywatelskiego;

1.2.4 **wyraża życzenie**, by w odniesieniu do podmiotów rozwoju innych niż rządy zadbane o lepsze proporcje pomiędzy różnymi formami organizacji społeczeństwa obywatelskiego określanymi jako „podmioty niepaństwowe” a samorządami terytorialnymi. Nie stoi to w żaden sposób na przeszkodzie partnerskiej współpracy, którą często nawiązują podmioty niepaństwowe w celu prowadzenia współpracy zdecentralizowanej.

1.3 *W odniesieniu do samorządów lokalnych jako podmiotów polityki rozwojowej*

Komitet Regionów

1.3.1 **podkreśla**, że w ramach przepisów krajowych Państw Członkowskich europejskie samorządy lokalne od wielu lat prowadzą współpracę ze swymi miejscowymi odpowiednikami w krajach trzecich spoza obszaru Unii Europejskich, a zwłaszcza w krajach rozwijających się;

1.3.2 **zauważa**, że bez względu na zakres inicjatywy przyznany samorządom, Państwa Członkowskie, uznając rolę uzupełniającą samorządów, udzielają im często wsparcia w różnych formach, co ma na celu umocnić skuteczność współpracy zdecentralizowanej i przyczynić się do koordynacji pomiędzy szczeblem państwowym i samorządowym w zakresie polityki rozwojowej;

1.3.3 **przypomina**, że samorządy wnoszą do współpracy zdecentralizowanej wiedzę praktyczną i doświadczenie wynikające z ich kompetencji w różnych dziedzinach: usługi dla ludności w zakresie zdrowia i szkolnictwa, usługi komunalne (woda, odpady), rozwój gospodarczy obszaru w tym poprzez handel, lecz również poprzez udzielanie wsparcia instytucjonalnego w zakresie zarządzania na szczeblu lokalnym, doświadczenia z demokracjami lokalnymi i regionalnymi oraz funkcjo-

nalnymi instytucjami demokratycznymi, nadawanie odpowiedniej rangi dziedzictwu kulturowemu, nie wspominając o roli, jaką mogą one odegrać dla szerzenia pokoju (tzw. „dyplomacja miast”). Działanie ich jest więc szczególnie cenne dla „zdecentralizowanych władz lokalnych” w krajach rozwijających się, by mogły one podjąć zadania wynikające z nałożenia na nie przez decentralizację nowego zakresu odpowiedzialności;

1.3.4 **podkreśla** jednocześnie, że samorządy terytorialne mają szczególną pozycję, aby uwrażliwiać obywateli UE na problematykę pomocy rozwojowej i zachęcać ich do podejmowania działań w tym kierunku;

1.3.5 **przyznaje**, że wielość systemów krajowych, dziedzin, które obejmuje współpraca samorządów lokalnych, odrębny charakter każdej społeczności oraz różnice w zasobach ludzkich i środkach finansowych, jakie przeznaczają one na współpracę zdecentralizowaną, tworzą obraz zarazem bogaty i złożony;

1.3.6 **uważa**, że czytelność jest elementem odgrywającym podstawową rolę dla uznania wkładu samorządów lokalnych w walkę z ubóstwem i w działalność na rzecz rozwoju demokracji, gdyż pozwala na uznanie współpracy zdecentralizowanej nie tyle za zwykłe pomnożenie działań i programów, lecz za *lokalny wymiar globalnej strategii* na rzecz rozwoju na poziomie danego kraju czy regionu;

1.3.7 **z zadowolenie przyjmuje** inicjatywy podjęte przez samorządy lokalne, zarówno europejskie jak i w krajach rozwijających się, by zorganizować ich współpracę na bazie kryteriów tematycznych lub geograficznych;

1.3.8 **wyraża zadowolenie** z utworzenia w roku 2004 światowej organizacji o nazwie „Cités et Gouvernements Locaux Unis” (CGLU) w oparciu o wartości pokoju, samorządności lokalnej i solidarności, która skupia społeczności wszystkich regionów świata wokół problematyki współpracy międzynarodowej. CGLU uznana jest obecnie za partnera dialogu przez Organizację Narodów Zjednoczonych;

1.4 *W odniesieniu do wniosku dotyczącego Wspólnej Deklaracji Rady, Parlamentu Europejskiego i Komisji w sprawie polityki rozwoju Unii Europejskiej — „Konsensus europejski”, COM(2005) 311 końcowy*

Komitet Regionów

1.4.1 **dziękuje** Komisji za włączenie go do grona adresatów wniosku dotyczącego Wspólnej Deklaracji, która ma wielkie znaczenie polityczne;

1.4.2 **wyraża swe zadowolenie** z powyższego, gdyż uważa, że jest to przejawem uznania samorządów lokalnych za podmioty europejskiej polityki rozwojowej;

1.4.3 **podziela** ogólny zamysł tekstu, a mianowicie, by „*globalizacja stała się pozytywną siłą całej ludzkości*” — stanowisko to rozwinął sam KR w jednej ze swych opinii ⁽⁶⁾;

1.4.4 **docenia** wolę nadania większej spójności działaniom Unii Europejskiej na rzecz rozwoju: poprzez określenie „ram tematycznych” mających pomóc w wyborze priorytetów, spójności między polityką wewnętrzną i zagraniczną (szczególnie konieczną dla handlu zagranicznego oraz rolnictwa) oraz między działaniem Komisji i Państw Członkowskich;

1.4.5 **wyraża zadowolenie**, że rola samorządów lokalnych — jako podmiotów zarządzania lokalnego i rozwoju zdecentralizowanego — została jasno wspomniana w wielu spośród dziedzin tematycznych działań przyjętych do realizacji, jednocześnie zaznacza, że można by ją wymienić również dla innych dziedzin (zwłaszcza dostępu do wody);

1.4.6 z zainteresowaniem **oczekuje** zapowiedzianego przez Komisję specjalnego tekstu poświęconego sytuacji w Afryce i pomocy dla tego kontynentu.

2. Zalecenia Komitetu Regionów

Komitet Regionów

2.1 **zaleca**, by miejsce współpracy zdecentralizowanej rozważać według następujących kryteriów:

- a) globalne podejście do walki z ubóstwem w świecie oraz wysiłki zmierzające w kierunku realizacji Milenijnych Celów Rozwoju ONZ muszą wyraźnie wziąć w rachubę wymiar lokalny zarówno w odniesieniu do potrzeb, jak i możliwości ich zaspokojenia;
- b) stąd też ważnym jest, by uznać, że samorzady, tak jak i inne podmioty, dysponują praktyczną wiedzą i specyficznym doświadczeniem wynikającym z zakresu ich kompetencji i obowiązków wobec ludności obszarów im podlegających;
- c) w celu polepszenia oddziaływania europejskiej polityki rozwojowej należy włączyć do niej podmioty, które są wyrazicielami demokracji i nośnikami rozwoju oraz uznają wraz z Unią Europejską zasady partnerstwa i upodmiotowienia;
- d) uznaje fakt, że rozwój międzynarodowy jest procesem dwukierunkowym i że oprócz tego, iż władze lokalne i regionalne Europy mogą się w bardzo dużym stopniu do niego przyczynić, wnosząc pomysły i najlepsze praktyki, odnoszą one również korzyści z większej interakcji i powiązań z rządami oraz samorządami i społecznościami lokalnymi na całym świecie, wynosząc naukę z ich pracy i doświadczeń;

e) uznaje, że lepsze zarządzanie ma kluczowe znaczenie dla powodzenia polityki rozwojowej, a kluczowym elementem dobrego zarządzania jest uznanie faktu, że najlepiej podejmować decyzje na szczeblu jak najbardziej zbliżonym do obywateli, na których będzie ono miało wpływ.

2.2 w oparciu o doświadczenie organizacyjne samorządów lokalnych nadających konkretny kształt współpracy zdecentralizowanej na rzecz rozwoju, zwłaszcza w ramach „Cités et Gouvernements Locaux Unis” (CGLU) oraz biorąc przykład z organizmów działających na rzecz współpracy zdecentralizowanej, **proponuje** przyjąć następujące zasady:

2.2.1 wobec europejskich samorządów lokalnych:

a) określić działania w ramach współpracy zdecentralizowanej, co jest podstawowym warunkiem, by ich bogactwo mogło zostać docenione przez rozmówców z Unii Europejskiej i by przyczynić się do wymiany doświadczeń i do synergii pomiędzy samorządami. Należy pogratulować pomysłodawcom obserwatorium stosunków współpracy zdecentralizowanej pomiędzy Europą i Ameryką Południową (powstałego w wyniku konkursu projektów zorganizowanego w ramach Urb-Al.) i przewidzieć podobne projekty w innych regionach świata;

b) zachęcać do tworzenia platform podobnych do tych, które mają do swej dyspozycji organizacje pozarządowe (CONCORD), co doprowadzi do nawiązania dialogu politycznego między instytucjami unijnymi i samorządami lokalnymi zainteresowanymi rozwojem;

c) ułatwiać wymianę informacji i myśli między samorządami, w tym poprzez zaplanowanie finansowania programów twinningowych między samorządami z UE a samorządami z krajów rozwijających się;

d) opracować analizę różnych systemów prawnych i rozporządzeń, które w różnych Państwach Członkowskich warunkują działania prowadzone przez samorzady terytorialne w ramach współpracy międzynarodowej;

2.2.2 w stosunku do społeczności z krajów rozwijających się — dopasować ogólne zasady przyznawania europejskiej pomocy dla rozwoju do podejścia zdecentralizowanego:

a) w odniesieniu do *dekoncentracji* działań Komisji: delegacje Komisji powinny być uczulone na wymiar lokalny kładąc nacisk na charakter uzupełniający współpracy zdecentralizowanej wobec pomocy udzielanej przez państwo, jak również podkreślając jej znaczenie dla postępu demokracji i decentralizacji, co odpowiada potrzebom społeczności lokalnych zainteresowanych krajów. Na tej bazie można by opracować wytyczne, do uwzględnienia na wszystkich etapach opracowania programów, począwszy od stadium koncepcyjnego aż po finansowanie ich realizacji;

⁽⁶⁾ CdR 328/2004 fin.

b) w celu umocnienia integracji regionalnej należałoby zachęcać do powoływania stowarzyszeń i tworzenia sieci skupiających demokratycznie wybranych przedstawicieli władz lokalnych, które mogłyby korzystać z pomocy swych europejskich kolegów — radnych i deputowanych;

c) w celu *zharmonizowania pomocy* można by organizować „Krajowe fora” skupiające europejskie społeczności działające w danym kraju rozwijającym się; można by je przewidzieć w czterech krajach, w których decyzją Rady Europejskiej z Barcelony z marca 2002 r. harmonizacja pomocy udzielanej przez Państwa Członkowskie jest już próbnie stosowana;

2.3 **zaleca** włączenie samorządów lokalnych w proces ożywienia europejskiej polityki rozwojowej, jakiego pragnie Komisja, gdyż potrafią one, często wspólnie z organizacjami pozarządowymi, zająć się *uczulaniem ludności na zagadnienia wyzwań i korzyści płynących z walki z ubóstwem w świecie* prowadząc specyficzne działania wobec własnych obywateli, a zwłaszcza wobec młodzieży;

2.4 W odniesieniu do wniosku dotyczącego Wspólnej Deklaracji Rady, Parlamentu Europejskiego i Komisji w sprawie polityki rozwoju Unii Europejskiej — „Konsensus europejski”, COM(2005) 311 końcowy

Bruksela, 16 listopada 2005 r.

Komitet Regionów

2.4.1 **wyraża wątpliwości**, zważywszy na szczególną uwagę jaką skupiają na sobie kraje pozostające w relacji „trudnego partnerstwa” z Unią Europejską, co do przekształceń, jakim podlegnie od roku 2007 linia budżetowa „współpraca zdecentralizowana”, która obecnie ⁽⁷⁾ jest zarezerwowana wyłącznie dla nich, a której środki są obecnie stale niewystarczające;

2.4.2 **pragnąłby**, żeby pomoc budżetowa, której waga powinna wzrosnąć w ramach systemu pomocy europejskiej, stała się okazją, by rządy krajów z nich korzystających przekazały z budżetu krajowego samorządom lokalnym środki proporcjonalne do zakresu odpowiedzialności, jaką im powierzono w ramach przeprowadzanej decentralizacji;

2.4.3 **zwraca się** do Komisji o to, by w ramach nowego etapu polityki rozwojowej Unii Europejskiej uwzględniła zalecenia niniejszej opinii.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Peter STRAUB

⁽⁷⁾ Rozporządzenie Rady 625/2004 na lata 2004 – 2006 – linia budżetowa nr 21 02 13.

Opinia Komitetu Regionów w sprawie komunikatu Komisji do Rady i Parlamentu Europejskiego ustanawiającego program ramowy „Solidarność i zarządzanie przepływami migracyjnymi” na lata 2007 — 2013

(2006/C 115/10)

KOMITET REGIONÓW,

uwzględniając komunikaty Komisji do Rady i Parlamentu Europejskiego ustanawiające program ramowy „Solidarność i zarządzanie przepływami migracyjnymi” na lata 2007 — 2013 (COM(2005) 123 wersja ostateczna),

uwzględniając decyzję Komisji Europejskiej z dnia 6 kwietnia 2005 r. o zasięgnięciu jego opinii zgodnie z art. 265 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską,

uwzględniając decyzję Prezydium z dnia 22 lutego 2005 r. o powierzeniu Komisji ds. Stosunków Zewnętrznych sporządzenia opinii w tej sprawie,

uwzględniając swoją opinię z 6 lipca 2005 r. w sprawie Zielonej księgi w sprawie podejścia UE do zarządzania migracją ekonomiczną (CdR 82/2005 fin),

uwzględniając swój projekt opinii (CdR 144/2005 rev. 1) przyjęty dnia 15 września 2005 r. przez Komisję ds. Stosunków Zewnętrznych (sprawozdawca: Christos PALEOLOGOS, Członek Rady Gminy Livadia (GR/PSE)),

a także mając na uwadze, co następuje:

Rozpatrywany program na rzecz solidarności dostarczy nowego narzędzia politycznego do stworzenia dla wszystkich obywateli Unii przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości.

Celem jego jest zapewnienie równowagi między efektywnym wsparciem wszelkich polityk europejskich w zakresie wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości a potrzebami krajowymi, regionalnymi i lokalnymi w myśl idei dzielenia się obowiązkami.

Zarówno czynniki odpychające, jak i przyciągające nadal będą przyczyną ruchów migracyjnych z mniej rozwiniętych i niebezpiecznych krajów całego świata do państw Unii, a siatki przestępcze, idee i ruchy rasistowskie i ksenofobiczne oraz luki administracyjne mogą stanowić zagrożenie dla uregulowanej i zarządzanej migracji sprzyjającej integracji społeczno-gospodarczej i przynoszącej korzyści zarówno migrantom, jak również społecznościom krajów pochodzenia i osiedlania się.

Rosnące zaangażowanie Unii w szereg polityk i działań wymaga odpowiedniego finansowania oraz instrumentarium.

W związku ze starzeniem się ludności i spadkiem liczby osób w wieku produkcyjnym zwiększenie strumienia imigracji jest prawdopodobne i staje się coraz bardziej konieczne w celu zaspokojenia potrzeb rozszerzonej Unii.

Program ramowy zawiera solidną podstawę prawną dotyczącą organów regionalnych i lokalnych, która podkreśla, że „każde Państwo Członkowskie organizuje współpracę partnerską, w zgodzie z przepisami i praktykami obowiązującymi aktualnie w danym kraju, z wyznaczonymi przez siebie władzami i organami, mianowicie: (a) właściwymi władzami regionalnymi, lokalnymi, miejskimi i innymi organami publicznymi”;

na 62. sesji plenarnej w dniach 16 — 17 listopada 2005 r. (posiedzenie z dnia 16 listopada) przyjął jednomyślnie następującą opinię:

1. Stanowisko Komitetu Regionów

Komitet Regionów

1.1 **z zadowoleniem przyjmuje** wniosek Komisji dotyczący ustanowienia programu ramowego „Solidarność i zarządzanie przepływami migracyjnymi” na lata 2007 — 2013;

1.2 **ma świadomość** znaczenia i zasięgu migracji na świecie oraz jej wagi dla różnicowania i rozwoju, szczególnie w społecznościach lokalnych. KR w pełni zgadza się z koniecznością koordynowania polityki w dziedzinie imigracji, azyłu i

integracji w Unii Europejskiej. Jest to obecnie jeszcze ważniejsze w rozszerzonej Wspólnocie;

1.3 **ma świadomość** znaczenia kierowanej przez Wspólnotę, wszechstronnej i zrównoważonej polityki na rzecz zarządzania ruchami migracyjnymi, obejmującej bezpieczeństwo granic, skuteczną **ochronę** osób potrzebujących ochrony międzynarodowej, skuteczną repatriację obywateli krajów trzecich nielegalnie przebywających na terenie Unii, włączenie legalnych imigrantów w życie gospodarcze, kulturowe i polityczne;

1.4 **podkreśla**, że projektowanie i wprowadzanie w życie prawodawstwa należy do kompetencji szczebla państwowego, natomiast zadanie polegające na ułatwianiu przyjmowania imigrantów, ich osiedlania się i integracji należy głównie do władz szczebla lokalnego i regionalnego. KR akcentuje zatem ważną rolę samorządów terytorialnych, których odpowiedzialność szczególnie w dziedzinie planowania, zakwaterowania, kształcenia i rynku pracy ma bezpośredni wpływ na integrację i może wspierać spójność społeczną, integrację społeczną i zrównoważone społeczeństwo;

1.5 **podkreśla**, że samorządy terytorialne mają nadzieję stanowić kluczowe ogniwo w łańcuchu solidarności oraz przyczynić się do wyeliminowania przyczyn migracji poprzez wzmocnienie działań na rzecz współpracy finansowej, jak również poprzez wspólną strategię na rzecz promowania transgranicznej współpracy regionów i państw w dziedzinie zarządzania ruchami migracyjnymi. Ich kompetencje w dziedzinie migracji, imigracji i integracji, jak również ich pozycja jako operatorów bądź właścicieli infrastruktury, stawiają te władze na czele procesów mających na celu zapobieganie, finansowanie i zarządzanie ruchami migracyjnymi;

1.6 **podkreśla**, że w wielu państwach Unii Europejskiej podatki pobierane są na szczeblu krajowym, podczas gdy kosztami walki z wykluczeniem społecznym związanym z imigracją obciążony jest szczebel lokalny. Brak uzgodnień pomiędzy różnymi szczeblami może utrudniać optymalne wykorzystanie zasobów gospodarczych. Tego rodzaju dzielenie obciążeń mogłoby uzupełnić działania na szczeblu unijnym oraz przynieść pozytywne wyniki w tej dziedzinie;

1.7 a) **przypomina**, że kobiety są dyskryminowane zarówno ze względu na płeć, jak i pochodzenie etniczne. Uwzględnienie kwestii płci umożliwiłoby lepsze ukierunkowanie i większą skuteczność wysiłków na rzecz lepszego zarządzania ruchami migracyjnymi. Nie można nie doceniać znaczenia kobiet w powodzeniu integracji, ponieważ to one często tworzą bezpośredni związek z dziećmi w obrębie rodziny;

b) **podkreśla** fakt, iż udana polityka migracyjna wymaga uwzględnienia wartości innych niż tylko czysto ekonomiczne. Imigracja otwiera perspektywy mogące wzbogacić życie poszczególnych obywateli, może też dostarczyć UE umiejętności cennych w kontekście światowym;

c) **wzywa** Radę i Komisję do dalszego korzystania z wiedzy nabytej przez samorządy terytorialne przez dziesięciolecia praktycznych doświadczeń związanych z wprowadzaniem w życie polityki migracyjnej;

1.8 a) **podkreśla**, że inicjatywy mające zapewnić skuteczność pomocy finansowej przeznaczonej na wspólną politykę imigracyjną powinny uwzględniać różnice regionalne.

Pomoc ta powinna zachęcać do elastycznych rozwiązań, a samorządy terytorialne powinny mieć swobodę wyboru stylu pracy;

b) **apeluje** o uwzględnienie w dyskusji nad przyszłą europejską polityką spójności społecznej działań prowadzonych w niektórych regionach, w których pomoc z tytułu funduszy strukturalnych może ulec zmniejszeniu i w których znacznie wzrosła w ostatnich latach liczba imigrantów. Dotyczy to w szczególności dużych miast;

1.9 **podkreśla**, że imigracja nie wystarczy do pokrycia w dłuższej perspektywie zapotrzebowania na siłę roboczą w UE i odsyła do swojej opinii w sprawie udziału pracowników w starszym wieku w rynku pracy;

1.10 Pilną sprawą, zarówno ze względów gospodarczych, społecznych, jak i politycznych, jest wprowadzenie w życie strategii służących rozwiązaniu problemu znacznej grupy imigrantów znajdujących się poza rynkiem pracy.

1.11 **apeluje** o podjęcie środków, które pozwolą skutecznie reagować na zjawisko masowego nielegalnego napływu i przebywania pracowników na terytorium UE. Należy podjąć środki i wprowadzić mechanizmy, które umożliwią imigrantom naruszającym obowiązujące prawo imigracyjne bezzwłoczne zalegalizowanie swojego statusu, zwłaszcza jeśli nielegalny charakter ich pobytu jest wynikiem niewydolności administracji lub szczególnej sytuacji geopolitycznej Państw Członkowskich. Powinny to być rozwiązania wyjątkowe, jednorazowe i połączone z: a) zapewnieniem właściwych warunków osiedlenia zainteresowanych osób, b) ugruntowaniem przekonania, że nielegalnej imigracji nie można tolerować, c) surowym zwalczaniem przemytu osób i wykluczenia społecznego oraz d) ustanowieniem przepisów i polityk skutecznie wspierających legalną imigrację w poszukiwaniu pracy;

1.12 **podkreśla**, iż należy uznać i wspierać u każdego poszczególnego imigranta potrzebę pracy w celu utrzymania się. Oprócz aspektów ekonomicznych, przedsiębiorczość i małe przedsiębiorstwa przyczyniają się do pozytywnego rozwoju społecznego. Możliwość posiadania i kierowania przedsiębiorstwem sprzyja integracji, przeto powinna zyskać więcej poparcia ze strony społeczeństwa;

1.13 **z zadowoleniem przyjmuje** rosnącą w UE świadomość kreatywności imigrantów i ich zmysłu przedsiębiorczości. Wzrost liczby przedsiębiorców i nowych przedsiębiorstw ma decydujące znaczenie dla powodzenia procesu integracji i stanowi ważny wkład w realizację strategii lizbońskiej;

1.14 **podkreśla** znaczenie ścisłej współpracy organizacji pozarządowych z samorządami terytorialnymi oraz popiera ich programy mające na celu przyspieszenie polityk i działań związanych z migracją (takich jak włączanie imigrantów w życie polityczne i społeczne państwa itd.);

1.15 **z zadowoleniem przyjmuje** decyzję ustanawiającą Europejski Fundusz na rzecz Uchodźców, a zwłaszcza zapis o integracji grup, o których mowa. KR przypomina, że ogromna większość proponowanych jako kwalifikujące się działań na rzecz poprawy warunków osiedlenia, jak i integracji uchodźców, wchodzi w zakres kompetencji samorządów terytorialnych;

1.16 **z zadowoleniem przyjmuje** decyzję ustanawiającą Fundusz Granic Zewnętrznych i przypomina, iż rozwój i spójność społeczna w niektórych regionach Europy cierpi z powodu ich położenia na granicach Unii. Fakt ten winien znaleźć odzwierciedlenie w wyżej wymienionej decyzji;

1.17 **zauważa**, że niepowodzenie polityki integracji w Unii Europejskiej można częściowo wyjaśnić faktem, iż samorządy lokalne i regionalne nie zostały włączone w proces kształtowania polityki w tej dziedzinie. Samorządy terytorialne stanowią szczebel decyzyjny znajdujący się najbliżej obywateli, ale często lekceważono i nie zawsze uwzględniano konsekwencje wdrażania polityki na szczeblu lokalnym;

1.18 **przypomina**, że warunkiem osiągnięcia spójności społecznej jest uwzględnienie zagadnień integracji we wszystkich dziedzinach polityki. Polityka wspólnotowa w dziedzinie imigracji i integracji powinna być zgodna z szerszymi celami UE dotyczącymi polityki społecznej, polityki gospodarczej, polityki zagranicznej i polityki rozwoju oraz z podstawowymi wartościami europejskimi, takimi jak równość szans, prawa człowieka, godność osoby ludzkiej, tolerancja, poszanowanie różnicowania, zwalczanie dyskryminacji oraz promowanie większego uczestnictwa w życiu społecznym;

1.19 **podkreśla** fakt, że za integrację odpowiedzialne jest całe społeczeństwo oraz że wymaga ona wysiłków zarówno ze strony imigrantów, jak i miejscowej ludności, w celu osiągnięcia trwałej spójności i rozwoju społecznego;

1.20 **przyznaje**, że o ile zagadnienia związane z rynkiem pracy mają decydujące znaczenie dla integracji imigrantów, to nie można ich rozpatrywać niezależnie od kontekstu, zważywszy, że stopień integracji zależy również od wielu innych czynników, takich jak pochodzenie społeczne, wykształcenie i znajomość języka, jak również udział w życiu społecznym. Powodzenie integracji imigrantów stanowi jeden z kroków ku osiągnięciu społeczeństwa, w które każdy będzie się angażował, z pożytkiem zarówno dla jednostki, społeczności lokalnej, jak i społeczeństwa w szerokim tego słowa znaczeniu;

1.21 **ubolewa** nad faktem, iż w programie na rzecz solidarności w niewystarczającym stopniu wspomina się o sytuacji prawie 500 000 osób ubiegających się o azyl w Unii Europejskiej, które oczekują na kartę pobytu lub równoważny dokument, a których ogromna większość znajduje się poza legalnym rynkiem pracy;

1.22 **podkreśla**, że różnica pomiędzy szczeblem krajowym, który skupia uwagę na zapotrzebowaniu na siłę roboczą

pochodzącą z imigracji, a szczeblem lokalnym, na którym podejmuje się wysiłki w celu przeciwdziałania wykluczeniu, marginalizacji i ksenofobii, wzmacnia konieczność dialogu i współpracy na wszystkich szczeblach;

1.23 **uważa**, że działania i środki prowadzące stopniowo do przyznania oficjalnego prawa do głosowania, które przyczyni się do zwiększenia zaangażowania imigrantów w proces demokratyczny, winny stanowić ważną część programu na rzecz solidarności;

1.24 **z zadowoleniem przyjmuje** decyzję ustanawiającą Europejski Fundusz Powrotu Imigrantów i przypomina, że kompleksowe zarządzanie powrotami winno obejmować czynnik lokalny, zwłaszcza uznanie wkładu samorządów terytorialnych na granicach UE w utrzymanie systemu dobrowolnego powrotu.

2. Zalecenia Komitetu Regionów

Komitet Regionów

2.1 **podkreśla**, iż niezbędna jest zrównoważona polityka promująca środki zapewniające umiarkowany poziom legalnej migracji wraz z działaniami zniechęcającymi do migracji nielegalnej oraz walka z przemytem i handlem ludźmi. KR podkreśla również istotne znaczenie migracji w uzupełnianiu niedoborów umiejętności i wzywa Radę Europejską do opracowania skutecznych inicjatyw politycznych w tych dziedzinach, włącznie z zatrudnianiem obywateli państw krajów w sektorze badań naukowych;

2.2 **podkreśla**, że samorząd terytorialny winien być w większym stopniu włączony w kształtowanie i wdrażanie polityki azylowej. KR proponuje rozważenie poszerzenia zakresu finansowania w ramach współpracy regionalnej i nowej polityki sąsiedztwa, które są objęte trzecim głównym celem funduszy strukturalnych na lata 2007 — 2013, w celu włączenia tych zadań oraz ma nadzieję, że wspólne programy wielostronne prowadzone w ramach tego celu, jak i dwustronne plany działania, które będą wdrażane jako część polityki sąsiedztwa, będą koordynowane w sposób skuteczny;

2.3 **podkreśla**, że koniecznie należy przewidzieć konkretne włączenie samorządów terytorialnych w proces zarówno tworzenia, jak i realizacji działań w ramach wszystkich czterech funduszy, w celu urzeczywistnienia horyzontalnego podejścia w sprawie partnerstwa;

2.4 **proponuje** wzmocnienie działań i środków angażujących edukację w wysiłki na rzecz zarządzania ruchami migracyjnymi, zwłaszcza w dziedzinie integracji imigrantów i uchodźców;

2.5 **proponuje** dodanie następujących szczegółowych przepisów horyzontalnych:

Zalecenie 1

Artykuł 3

Tekst proponowany przez Komisję COM(2005) 123 wersja ostateczna — 2005/0049 (COD)	Poprawka Komitetu Regionów
<p style="text-align: center;">Artykuł 3 Cele szczegółowe</p> <p>1. Fundusz przyczyni się do osiągnięcia następujących celów szczegółowych:</p> <p>a) Wprowadzenie zintegrowanego zarządzania powrotami w Państwach Członkowskich oraz usprawnienie jego organizacji i stosowania;</p> <p>b) Wzmocnienie współpracy Państw Członkowskich w ramach zintegrowanego zarządzania powrotami;</p> <p>c) Promowanie skutecznego i jednolitego stosowania wspólnych norm dotyczących powrotu imigrantów zgodnie z rozwojem polityki w tej dziedzinie.</p>	<p style="text-align: center;">Artykuł 3 Cele szczegółowe</p> <p>1. Fundusz przyczyni się do osiągnięcia następujących celów szczegółowych:</p> <p>a) Wprowadzenie zintegrowanego zarządzania powrotami w Państwach Członkowskich oraz usprawnienie jego organizacji i stosowania, <u>w szczególności poprzez tworzenie w razie potrzeby mechanizmów współpracy pomiędzy władzami krajowymi, regionalnymi i lokalnymi;</u></p> <p>b) Wzmocnienie współpracy Państw Członkowskich w ramach zintegrowanego zarządzania powrotami;</p> <p>c) Promowanie skutecznego i jednolitego stosowania wspólnych norm dotyczących powrotu imigrantów zgodnie z rozwojem polityki w tej dziedzinie.</p>

Uzasadnienie:

Ponieważ wniosek Komisji oparty jest na podstawie prawnej, gdzie zastosowanie ma procedura współdecyzji, Komitet Regionów powinien starać się przedstawiać konkretne poprawki do wniosku Komisji zgodnie z modelem wykorzystywanym przez Parlament Europejski.

Zalecenie 2

Artykuł 4 ust.1

Tekst proponowany przez Komisję COM(2005) 123 wersja ostateczna – 2005/0049 (COD)	Poprawka Komitetu Regionów
<p style="text-align: center;">Artykuł 4 Działania kwalifikowane w Państwach Członkowskich</p> <p>1. Do uzyskania wsparcia z Funduszu kwalifikują się działania zmierzające do osiągnięcia celu określonego w art. 3 ust. 1 lit. a), w szczególności zaś:</p> <p>a) Ustanowienie lub poprawa skutecznej, stabilnej i długotrwałej współpracy operacyjnej władz Państw Członkowskich z władzami konsularnymi i służbami migracyjnymi państw trzecich w celu uzyskiwania dokumentów podróжных wymaganych do powrotu obywateli państw trzecich oraz zapewnienia szybkiej i skutecznej procedury odsyłania;</p> <p>b) Wsparcie i ułatwienia przy dobrowolnym powrocie obywateli państw trzecich przebywających nielegalnie na terenie UE, szczególnie poprzez programy dobrowolnego powrotu, w celu nadania powrotom charakteru stałego;</p> <p>c) Uproszczenie procedur towarzyszących przymusowemu odsyłaniu obywateli państw trzecich w celu wzmocnienia wiarygodności i integralności polityki migracyjnej oraz ograniczenia okresu przetrzymywania osób oczekujących na przymusowe wydalenie.</p>	<p style="text-align: center;">Artykuł 4 Działania kwalifikowane w Państwach Członkowskich</p> <p>1. Do uzyskania wsparcia z Funduszu kwalifikują się działania zmierzające do osiągnięcia celu określonego w art. 3 ust. 1 lit. a), w szczególności zaś:</p> <p>a) Ustanowienie lub poprawa skutecznej, stabilnej i długotrwałej współpracy operacyjnej władz Państw Członkowskich z władzami konsularnymi i służbami migracyjnymi państw trzecich w celu uzyskiwania dokumentów podróжных wymaganych do powrotu obywateli państw trzecich oraz zapewnienia szybkiej i skutecznej procedury odsyłania;</p> <p>b) Wsparcie i ułatwienia przy dobrowolnym powrocie obywateli państw trzecich przebywających nielegalnie na terenie UE, szczególnie poprzez programy dobrowolnego powrotu, w celu nadania powrotom charakteru stałego;</p> <p>c) Uproszczenie procedur towarzyszących przymusowemu odsyłaniu obywateli państw trzecich w celu wzmocnienia wiarygodności i integralności polityki migracyjnej oraz ograniczenia okresu przetrzymywania osób oczekujących na przymusowe wydalenie;</p> <p>d) <u>Działania przyczyniające się do poprawy koordynacji między różnymi szczeblami władz krajowych, regionalnych, lokalnych, miejskich i innymi organami publicznymi.</u></p>

Uzasadnienie:

Ponieważ wniosek Komisji oparty jest na podstawie prawnej, gdzie zastosowanie ma procedura współdecyzji, Komitet Regionów powinien starać się przedstawiać konkretne poprawki do wniosku Komisji zgodnie z modelem wykorzystywanym przez Parlament Europejski.

Zalecenie 3

Artykuł 4 ust. 2

Tekst proponowany przez Komisję COM(2005) 123 wersja ostateczna – 2005/0049 (COD)	Poprawka Komitetu Regionów
<p style="text-align: center;">Artykuł 4</p> <p style="text-align: center;">Działania kwalifikowane w Państwach Członkowskich</p> <p>(...)</p> <p>2. Do uzyskania wsparcia z Funduszu kwalifikują się działania zmierzające do osiągnięcia celu określonego w art. 3 ust. 1, lit. b), w szczególności zaś:</p> <p>a) Współpraca przy gromadzeniu i dostarczaniu potencjalnym powracającym informacji na temat kraju ich pochodzenia.</p> <p>b) Współpraca przy ustanawianiu skutecznych, stabilnych i długotrwałych stosunków roboczych Państw Członkowskich z władzami konsularnymi i służbami imigracyjnymi państw trzecich w celu uzyskania pomocy konsularnej przy zdobywaniu dokumentów podróży wymaganych do powrotu obywateli państw trzecich oraz zapewnieniu szybkiej i skutecznej procedury odsyłania;</p> <p>c) Opracowanie wspólnych, zintegrowanych planów powrotu imigrantów oraz ich wdrożenie, w tym programy dobrowolnych powrotów do konkretnych krajów pochodzenia, krajów poprzedniego zamieszkania lub krajów tranzytowych;</p> <p>d) Analiza obecnej sytuacji i możliwości wzmocnienia współpracy administracyjnej wśród Państw Członkowskich w dziedzinie powrotu imigrantów oraz rola organizacji międzynarodowych i pozarządowych w tym kontekście;</p> <p>e) Wymiana informacji, wsparcie i doradztwo w sprawach dotyczących powrotu grup wymagających szczególnego traktowania;</p> <p>f) Organizacja seminariów na temat doświadczeń w stosowaniu sprawdzonych praktyk odnoszących się do konkretnych krajów i regionów trzecich;</p> <p>g) Wspólne środki umożliwiające przyjęcie osób powracających w ich krajach pochodzenia, krajach poprzedniego zamieszkania lub krajach tranzytowych;</p> <p>h) Wspólne opracowanie działań zapewniających trwałą reintegrację osób powracających w kraju pochodzenia lub kraju poprzedniego zamieszkania;</p> <p>i) Wspólne środki służące monitorowaniu sytuacji osób powracających oraz tego, czy powrót ma charakter stały.</p>	<p style="text-align: center;">Artykuł 4</p> <p style="text-align: center;">Działania kwalifikowane w Państwach Członkowskich</p> <p>(...)</p> <p>2. Do uzyskania wsparcia z Funduszu kwalifikują się działania zmierzające do osiągnięcia celu określonego w art. 3 ust. 1, lit. b), w szczególności zaś:</p> <p>a) Współpraca przy gromadzeniu i dostarczaniu potencjalnym powracającym informacji na temat kraju ich pochodzenia.</p> <p>b) Współpraca przy ustanawianiu skutecznych, stabilnych i długotrwałych stosunków roboczych Państw Członkowskich z władzami konsularnymi i służbami imigracyjnymi państw trzecich w celu uzyskania pomocy konsularnej przy zdobywaniu dokumentów podróży wymaganych do powrotu obywateli państw trzecich oraz zapewnieniu szybkiej i skutecznej procedury odsyłania;</p> <p>c) Opracowanie wspólnych, zintegrowanych planów powrotu imigrantów oraz ich wdrożenie, w tym programy dobrowolnych powrotów do konkretnych krajów pochodzenia, krajów poprzedniego zamieszkania lub krajów tranzytowych;</p> <p>d) Analiza obecnej sytuacji i możliwości wzmocnienia współpracy administracyjnej wśród Państw Członkowskich w dziedzinie powrotu imigrantów oraz rola organizacji międzynarodowych i pozarządowych w tym kontekście;</p> <p>e) Wymiana informacji, wsparcie i doradztwo w sprawach dotyczących powrotu grup wymagających szczególnego traktowania;</p> <p>f) Organizacja seminariów na temat doświadczeń w stosowaniu sprawdzonych praktyk odnoszących się do konkretnych krajów i regionów trzecich;</p> <p>g) Wspólne środki umożliwiające przyjęcie osób powracających w ich krajach pochodzenia, krajach poprzedniego zamieszkania lub krajach tranzytowych;</p> <p>h) Wspólne opracowanie działań zapewniających trwałą reintegrację osób powracających w kraju pochodzenia lub kraju poprzedniego zamieszkania;</p> <p>i) Wspólne środki służące monitorowaniu sytuacji osób powracających oraz tego, czy powrót ma charakter stały;</p> <p>j) <u>Organizacja seminariów i wspólnych szkoleń dla pracowników krajowych, regionalnych, lokalnych, miejskich i innych właściwych organów administracyjnych, wykonawczych i sądowych;</u></p> <p>k) <u>Promowanie „Podręcznika dobrych praktyk” (Handbook of Best Practices), będącego wspólną inicjatywą Rady Unii Europejskiej, Komisji Europejskiej, Parlamentu Europejskiego oraz Komitetu Regionów. Podręcznik ten powinien zawierać artykuły autorstwa pracowników władz krajowych, regionalnych i lokalnych, w tym strategie na rzecz integracji obywateli, współpracy ze stowarzyszeniami i organizacjami pozarządowymi, tworzenia sieci lokalnych, zbierania danych i badań, jak i współpracy z siłami policyjnymi i instytucjami.</u></p> <p><u>Zależnie od potrzeby działanie to powinno uwzględniać regionalne i lokalne władze publiczne.</u></p>

Uzasadnienie

Ponieważ wniosek Komisji oparty jest na podstawie prawnej, gdzie zastosowanie ma procedura współdecyzji, Komitet Regionów powinien starać się przedstawiać konkretne poprawki do wniosku Komisji zgodnie z modelem wykorzystywanym przez Parlament Europejski.

2.6 **ubolewa**, że wydatki przewidziane na pomoc techniczną we wszystkich czterech decyzjach są niskie, mimo że kampanie na rzecz zwiększenia świadomości społecznej są niezbędne dla powodzenia i skuteczności wszystkich polityk w dziedzinie wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości;

2.7 **zachęca** władze lokalne i regionalne do wymieniających się programami szkoleniowymi oraz do pracy na rzecz synergii i partnerstwa z odpowiednimi władzami europejskimi i krajowymi;

2.8 **zachęca** władze lokalne i regionalne do wniesienia wkładu w szybkie i skuteczne wdrożenie działań proponowanych w programie ramowym;

2.9 **rozpoczyna** plan działania Komitetu Regionów na rzecz wspierania ducha sprawiedliwego podziału obowiązków w dziedzinie migracji pomiędzy Państwa Członkowskie, a w ramach Państw Członkowskich pomiędzy władze krajowe, regionalne, lokalne, miejskie i inne władze publiczne;

2.10 **podkreśla**, że należy traktować go jako partnera istotnego, mającego na sercu interes Wspólnoty, który skuteczniej przyczynia się do wyjaśnienia zadań przedstawicieli szczebla lokalnego i regionalnego w kwestiach finansowania i zarządzania przepływami migracyjnymi na lata 2007-2013, a tym samym przyczynia się do włączenia ich do mechanizmu współpracy, który Unia pragnie wdrożyć.

Bruksela, 16 listopada 2005 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Peter STRAUB

Opinia Komitetu Regionów w sprawie komunikatu Komisji dla Rady „Europejska przyszłość dla Kosowa”

(2006/C 115/11)

KOMITET REGIONÓW,

uwzględniając komunikat Komisji dla Rady w sprawie *Europejskiej przyszłości dla Kosowa* (COM(2005) 156 końcowy),

uwzględniając decyzję Komisji Europejskiej z dnia 11 maja 2005 r. o zasięgnięciu opinii Komitetu w tej sprawie zgodnie z art. 265 ust. 1 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską,

uwzględniając decyzję Prezydium z dnia 12 kwietnia 2005 r. powierzającą Komisji ds. Stosunków Zewnętrznych sporządzenie opinii w tej sprawie,

uwzględniając konkluzje Prezydencji Rady Europejskiej odbytej w Brukseli w dniach 16 — 17 czerwca 2005 r.,

uwzględniając konkluzje Prezydencji Rady Europejskiej odbytej w Salonikach w dniach 19 — 20 czerwca 2003 r.,

uwzględniając decyzję Rady z dnia 14 czerwca 2004 r. w sprawie zasad, priorytetów i warunków zawartych w Partnerstwie Europejskim z Serbią i Czarnogórą, w tym z Kosowem,

uwzględniając raport w sprawie przygotowania Serbii i Czarnogóry do negocjacji Układu o Stabilizacji i Stowarzyszenia z Unią Europejską (SEC(2005) 478 wersja ostateczna),

uwzględniając opinię Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy w sprawie bieżącej sytuacji w Kosowie, przyjętą 3 czerwca 2005 r. (dok. 10572, sprawozdawca: Marianne Tritz),

uwzględniając raport Sekretarza Generalnego w sprawie Tymczasowej Misji Administracyjnej Narodów Zjednoczonych w Kosowie z dnia 23 maja 2005 r. (dok. 05-33918),

uwzględniając rezolucję Rady Bezpieczeństwa Narodów Zjednoczonych 1244 (1999) z dnia 10 czerwca 1999 r.,

uwzględniając umowę o współpracy między Komitetem Regionów a Kongresem Władz Lokalnych i Regionalnych Rady Europy z dnia 13 kwietnia 2005 r., CdR 62/2005,

uwzględniając swoją opinię w sprawie Roli organów lokalnych i regionalnych Unii Europejskiej w procesie konsolidacji demokratycznej na Bałkanach Zachodnich — CdR 101/2003 fin ⁽¹⁾,

uwzględniając konkluzje przyjęte przez uczestników konferencji odbytej w Prisztinie 22 czerwca 2005 r. (deklaracja z Prisztiny), CdR 145/2005 fin,

uwzględniając swój projekt opinii (CdR 143/2005 rev 2) przyjęty w dniu 15 września 2005 r. przez swoją Komisję ds. Stosunków Zewnętrznych (sprawozdawca: **Tomaž ŠTEBE**, burmistrz Gminy Mengeš (SI/EPP)),

pragnąc przedstawić poglądy na temat europejskiej przyszłości dla Kosowa widzianej z perspektywy lokalnej i regionalnej,

a także mając na uwadze, co następuje:

1. Konkluzje Prezydencji Rady Europejskiej odbytej w Salonikach w dniach 19 — 20 czerwca 2003 r. nadały całemu regionowi zachodnich Bałkanów europejskie perspektywy na przyszłość. Perspektywy te podkreślono ponownie w konkluzjach Prezydencji Rady Europejskiej odbytej w Brukseli w dniach 16 — 17 czerwca 2005 r.
2. Wszystkie kraje zachodnich Bałkanów, jak również Kosowo, przechodzą obecnie pozytywne zmiany nastawienia, w tym nastawienia wobec Międzynarodowego Trybunału Karnego dla byłej Jugosławii (ang. ICTY). Zmiany te stanowią ważny krok w kierunku ich ostatecznej integracji z Unią Europejską. Nadal jednak potrzeba dalszych znaczących postępów.

⁽¹⁾ Dz.U C 73 z 23.3.2004, str. 1.

3. Co do Kosowa, ludzie okazali pokojową powściągliwość po rezygnacji byłego premiera Haradinaja, zaś rządzący wykazali się polityczną dojrzałością, dokonując płynnego przejścia do nowego rządu Kosowa, kierowanego przez premiera Kosumiego. Towarzyszyło temu ponowione zobowiązanie do realizacji programu poprzedniego rządu, zogniskowanego na wdrażaniu standardów ONZ-u.
4. Rząd Kosowa przyjął dokument „Reforma samorządu lokalnego — program roboczy 2005” w dniu 22 lutego 2005 r. Reforma ma na celu ulepszenie usług na szczeblu lokalnym, żeby (a) zapewnić zrównoważone rządy i warunki życia dla wszystkich ludzi w Kosowie; (b) włączenie wszystkich społeczności w demokratyczne struktury Kosowa; (c) utworzenie i umocnienie funkcjonujących instytucji demokratycznych w Kosowie, jak tego wymagają standardy.
5. Kontynuowane są działania zmierzające do gospodarczej integracji Kosowa z regionem. Te podejmowane stale wysiłki mają na celu podjęcie problemu wciąż trudnej sytuacji ekonomicznej w Kosowie, w tym niskiego poziomu dochodów, wysokiego bezrobocia i ogromnych braków w infrastrukturze. Istnieje pilna potrzeba stworzenia ram prawnych jasno określających prawa własności.
6. Trwający właśnie ambitny i kompleksowy przegląd implementacji standardów powinien zainicjować realistyczny proces prowadzący do ustalenia przyszłego statusu Kosowa. Silne, autonomiczne i wieloetniczne samorządy lokalne i regionalne są warunkiem długotrwałego pokoju i dobrobytu Kosowa oraz kluczowym elementem wszelkich wynegocjowanych umów na temat przyszłego statusu Kosowa.
7. W końcowej deklaracji konferencji na temat roli lokalnych i regionalnych samorządów UE w procesie konsolidacji demokracji w regionie zachodnich Bałkanów, zorganizowanej wspólnie z Komitetem Regionów, Komisją Europejską, Kongresem Władz Lokalnych i Regionalnych Rady Europy i Paktem Stabilności dla Europy Południowo-Wschodniej w Prisztinie 22 czerwca 2005 r., podkreśla się, że gdyby w przyszłości mieszkańcy Kosowa mieli zostać członkami Unii Europejskiej, żywotne znaczenie miałoby wprowadzenie decentralizacji i demokracji uczestniczącej, która w pełni respektowałaby demokratyczne wartości i prawa mniejszości,

na 62. sesji plenarnej w dniach 16 — 17 listopada 2005 r. (posiedzenie z dnia 16 listopada) przyjął następującą opinię:

1. Stanowisko Komitetu Regionów

Komitet Regionów

1.1 **przyjmuje z zadowoleniem** niniejszy raport oraz wnioski przedstawione przez Komisję w komunikacie „Europejska przyszłość dla Kosowa” (COM (2005) 156 wersja ostateczna), w których ukazane są ramy zakończenia obecnego impasu odnośnie rozwoju społeczeństwa wieloetnicznego w Kosowie, na rzecz umożliwienia jego uczestnictwa w kontekście pokoju i dobrobytu w regionie;

1.2 **przyjmuje z zadowoleniem** raport w sprawie przygotowania Serbii i Czarnogóry do negocjacji Układu o Stabilizacji i Stowarzyszeniu z Unią Europejską (SEC(2005) 478 wersja ostateczna), który kończy się pozytywnym zaleceniem w kwestii rozpoczęcia negocjacji nad stabilizacją i stowarzyszeniem, pod warunkiem że Serbia i Czarnogóra będą stale kontynuować przygotowania;

1.3 **przyjmuje z zadowoleniem** konkluzje Prezydencji Rady Europejskiej odbytej w Brukseli w dniach 16 — 17 czerwca 2005 r. i załączoną deklarację w sprawie Kosowa, w których podkreśla się, że wynik kompleksowego przeglądu sytuacji w Kosowie nie był przesądzony: szczególne znaczenie mają wdrażanie standardów, zwłaszcza tych określonych jako priorytetowe, i proces decentralizacji;

1.4 **uważa**, że władze lokalne i regionalne Kosowa i Unii Europejskiej powinny pomagać w realizacji wyzwania, którym jest europejska przyszłość dla Kosowa;

1.5 **przyjmuje z zadowoleniem** zaangażowanie Komisji polegające na skoncentrowaniu się na specyficznej sytuacji i szczególnych potrzebach Kosowa, tak aby kraj ten mógł dokonać postępu w procesie stabilizacji i stowarzyszenia;

1.6 **przyjmuje z zadowoleniem** aktywne położenie akcentu na rozwój i potrzebę reform w Kosowie wraz ze zobowiązaniem do uruchomienia środków Komisji na rzecz przyspieszenia wspomnianego rozwoju i reform;

1.7 **popiera** propozycję Komisji Europejskiej zbadania nowych możliwości w celu zapewnienia, iż Kosowo będzie mogło w pełni korzystać ze wszystkich odpowiednich instrumentów Unii Europejskiej;

1.8 **przywiązuje** najwyższą wagę do dialogu politycznego między społecznościami Kosowa oraz między władzami w Belgradzie i Prisztinie jako jedyne go sposobu osiągnięcia owej większej stabilności, która jest warunkiem wstępnym integracji całego regionu zachodnich Bałkanów z Unią Europejską;

1.9 **przyjmuje z zadowoleniem** wstępne wysiłki Tymczasowych Instytucji Autonomicznych Kosowa (PISG) zmierzające do reformy samorządu lokalnego w Kosowie;

1.10 **przypomina**, że decentralizacji musi towarzyszyć autentyczne przekazanie kompetencji, a zwłaszcza zasobów finansowych i własności współmiernie do nowych obowiązków powierzonych władzom lokalnym i regionalnym;

1.11 **popiera** żywotną rolę, jaką odgrywają stowarzyszenia władz lokalnych i regionalnych, przedstawiając wspólne opinie władz lokalnych i regionalnych rządowi oraz stanowiąc kluczowe instrumenty wspierania potencjału działania poprzez polityków szczebla lokalnego i regionalnego;

1.12 **popiera** zaangażowanie Komisji w konsultacje wysokiego szczebla z udziałem głównych podmiotów międzynarodowych na rzecz ustanowienia skoordynowanej polityki wobec Kosowa i **przyjmuje z zadowoleniem** decyzję o przeprowadzeniu kompleksowego przeglądu postępów dokonanych w procesie wdrażania standardów dla Kosowa;

2. Zalecenia Komitetu Regionów

Komitet Regionów

2.1 **wzywa** Komisję do czynnego zaangażowania lokalnych samorządów Kosowa w zadanie wdrażania reform politycznych, społecznych i gospodarczych na najniższym szczeblu z pełnym poszanowaniem zasad pomocniczości, proporcjonalności i dobrego zarządzania;

2.2 **zaleca** Komisji promowanie i wspieranie — w ścisłej współpracy z samorządami lokalnymi — kampanii informacyjnych w celu informowania obywateli UE o stosunkach z Kosowem oraz informowania obywateli Kosowa o wartościach UE;

2.3 **zaleca** Komisji wspieranie — w ścisłej współpracy z samorządami lokalnymi — wymiany i programów twinningowych, które pomogą w zwiększeniu wzajemnego zrozumienia między obywatelami a administracją UE i Kosowa oraz we wzmocnieniu potencjału administracyjnego na szczeblu lokalnym i regionalnym;

2.4 **zaleca** Komisji, by udzielając pomocy na rzecz budowania ram instytucjonalnych, poświęcała szczególną uwagę potencjałowi samorządów lokalnych, w szczególności w celu wsparcia wdrażania prawa i poprawy komunikacji i współpracy między rządem centralnym a samorządem lokalnym;

2.5 **wzywa** do podjęcia wysiłku współpracy i wymiany doświadczeń i najlepszych praktyk zdobytych w ramach polityki przedakcesyjnej, wdrażanej wraz z samorządami lokalnymi i regionalnymi Państw Członkowskich UE, państw kandydatkich i krajów zachodnich Bałkanów;

2.6 **podkreśla**, że jedną z dróg rozwinięcia zaufania publicznego i stabilności w Kosowie i w regionie zachodnich

Bałkanów jest współpraca transgraniczna między władzami lokalnymi i regionalnymi;

2.7 **zachęca** wszystkich odpowiedzialnych za wdrażanie standardów, szczególnie Tymczasowe Instytucje Autonomiczne Kosowa (PISG), do kontynuowania implementacji reformy samorządu lokalnego na całym terytorium Kosowa oraz do pomagania samorządom lokalnym w Kosowie w dostosowywaniu się do Europejskiej karty samorządu lokalnego, zwłaszcza poprzez zapewnienie samorządom lokalnym w Kosowie finansów, terenów i zasobów ludzkich niezbędnych do pełnienia przez nie obowiązków w dziedzinie społecznej i gospodarczej;

2.8 **przypomina** wszystkim odpowiedzialnym za wdrażanie standardów, szczególnie Tymczasowym Instytucjom Autonomicznym Kosowa (PISG), że zachowanie i promowanie dialektów regionalnych i języków mniejszości oraz dziedzictwa kulturalnego wszystkich społeczności jest kluczowym czynnikiem osiągnięcia tolerancji i wzajemnego zrozumienia w pluralistycznym, wieloetnicznym i wielokulturowym Kosowie;

2.9 **zachęca** wszystkich odpowiedzialnych za wdrażanie standardów, szczególnie Tymczasowe Instytucje Autonomiczne Kosowa (PISG), by ułatwiali uczestnictwo osób ze wszystkich grup etnicznych i społeczności w procesie decyzyjnym, zwłaszcza na szczeblu samorządów lokalnych i miejskich, i **podkreśla**, że wieloetniczne samorządy miejskie są kluczowym elementem procesu stabilizacji i pojednania w Kosowie;

2.10 **zaleca** wszystkim odpowiedzialnym za wdrażanie standardów, szczególnie Tymczasowym Instytucjom Autonomicznym Kosowa (PISG), by zdwoili wysiłki mające na celu osiągnięcie konkretnych pilnych rezultatów, szczególnie jeśli chodzi o powrót uchodźców, powrót wysiedlonych i swobodę przemieszczania się dla wszystkich społeczności;

2.11 **prosi** wszystkich odpowiedzialnych za wdrażanie standardów, szczególnie Tymczasowe Instytucje Autonomiczne Kosowa (PISG), o poczynienie kroków we współpracy z UE i instytucjami międzynarodowymi, by spojrzeć w przyszłość po wdrożeniu standardów i przygotować się na implementację prawodawstwa UE, w tym także na szczeblu lokalnym;

2.12 **zaleca** ścisłą współpracę z Kongresem Władz Lokalnych i Regionalnych Europy oraz wspieranie szerszego uczestnictwa samorządów Kosowa w europejskim procesie demokratycznym;

2.13 **zaleca** w kontekście perspektyw finansowych 2007 — 2013 przyznanie wystarczającego wsparcia finansowego dla Kosowa.

Bruksela, 16 listopada 2005 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Peter STRAUB

Opinia Komitetu Regionów w sprawie wniosku dotyczącego decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającej działanie Wspólnoty na rzecz obchodów „Europejskiej Stolicy Kultury” w latach 2007 — 2019

(2006/C 115/12)

KOMITET REGIONÓW,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej dotyczący decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającej działanie Wspólnoty na rzecz obchodów „Europejskiej Stolicy Kultury” w latach 2007 — 2019 COM(2005) 209 wersja ostateczna 2005/102 (COD),

uwzględniając decyzję Komisji Europejskiej z dnia 30 maja 2005 r. o zasięgnięciu opinii Komitetu w tej sprawie zgodnie z art. 265 ust. 1 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską,

uwzględniając decyzję Przewodniczącego Komitetu Regionów z dnia 25 lipca 2005 r., powierzającą sporządzenie tej opinii Komisji ds. Kultury i Edukacji,

uwzględniając swoją opinię w sprawie wniosku dotyczącego decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającej inicjatywę wspólnotową na rzecz obchodów „Europejskiej Stolicy Kultury” (CdR 448/97fin) ⁽¹⁾,

uwzględniając swoją opinię w sprawie wniosku dotyczącego decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającej decyzję 1419/1999/WE ustanawiającą działanie Wspólnoty na rzecz obchodów „Europejskiej Stolicy Kultury” w latach 2005 — 2019 (CdR 393/2003fin) ⁽²⁾,

uwzględniając swoją opinię w sprawie kultury i różnic kulturowych oraz ich znaczenia dla przyszłości Europy (CdR 447/97 fin) ⁽³⁾,

uwzględniając opinię Komisji ds. Kultury i Edukacji przyjętą 22 września 2005 r. (CdR 251/2005 rev.1) (sprawozdawca: Seamus Murray, Członek Rady Hrabstwa Meath i Władz Regionu Środkowowschodniego (IE/UEN-EA)),

przyjął na 62. sesji plenarnej w dniach 16 — 17 listopada 2005 r. (posiedzenie z dnia 17 listopada) jednogłośnie następującą opinię:

1. Stanowisko Komitetu Regionów

W odniesieniu do Europejskiej Stolicy Kultury (ESK)

Komitet Regionów

1.1 **uważa** ESK za potężne narzędzie służące prezentowaniu, wspieraniu, wzbogacaniu i doświadczaniu kultury europejskiej i kultur lokalnych i docenia fakt, że wyznaczenie na ESK może mieć bardzo pozytywny wpływ na miasta, nie tylko w sektorze kultury, ale także poprzez zapewnienie możliwości gospodarczych i możliwości zatrudnienia w sektorze turystyki, wypoczynku i sportu oraz, że może się również stać się katalizatorem odnowy miast;

1.2 **dostrzega**, że wpływ ESK może być większy, jeżeli impreza ta stanowić będzie integralną część długoterminowej strategii kulturalnego rozwoju miasta oraz uznaje za ważne, by ESK promowała bardziej zrównoważone podejście do rozwoju

kulturalnego. Ponadto, Komitet dostrzega, że ESK coraz bardziej nabiera wymiaru regionalnego, jako że miasta angażują okoliczne obszary w opracowywanie i realizację swoich programów kulturalnych;

1.3 **uważa**, że wartość i potencjał ESK są niedoceniane, przede wszystkim w rezultacie niskiego poziomu pomocy finansowej ze strony UE oraz ponieważ nie podkreśla się rozwoju wymiaru europejskiego ESK i zwiększania widoczności miast oraz ponieważ brakuje wsparcia dla miast w zakresie przygotowywania i realizacji ich programów kulturalnych;

1.4 **jest zdania**, że w przeszłości Unia Europejska nie wykorzystywała możliwości posłużenia się inicjatywą ESK dla celów wsparcia promowania integracji i tożsamości europejskiej, jeżeli weźmiemy pod uwagę wysoką widoczność i powszechną znajomość ESK. Komitet sądzi, że ESK może pomóc obywatelom w identyfikowaniu się z Unią Europejską.

⁽¹⁾ Dz.U. C 180, z 11.6.1998, s. 70.

⁽²⁾ Dz.U. C 121, z 30.4.2004, s. 15.

⁽³⁾ Dz.U. C 180, z 11.6.1998, s. 63.

W odniesieniu do proponowanych procedur selekcji i monitorowania

Komitet Regionów

1.5 **z zadowoleniem przyjmuje** przedłożoną przez Komisję Europejską propozycję zreformowania procedury selekcji ESK oraz wprowadzenia procesu monitorowania wyznaczonych miast w okresie przygotowywania programów kulturalnych;

1.6 **uważa**, że wniosek Komisji Europejskiej zawiera propozycje naprawy wielu niedostatków obecnego procesu selekcji oraz że proponowane podejście wprowadza właściwą równowagę pomiędzy potrzebą: zapewnienia prawdziwego elementu konkurencji pomiędzy miastami, wzmocnienia roli komisji selekcyjnej, położenia większego nacisku na europejski wymiar ESK oraz uznania wkładu Państw Członkowskich i roli Rady w procesie nominowania i wyznaczania;

1.7 **z zadowoleniem przyjmuje** i wspiera następujące aspekty proponowanej procedury selekcji i monitorowania:

- wcześniejsze wyznaczanie ESK oraz wydłużenie okresu przygotowawczego przeznaczanego na opracowanie przez miasta programu kulturalnego;
- zapewnienie miastom większej jasności poprzez podział kryteriów oceny programu kulturalnego na związane z „wymiarem europejskim” oraz z „miastem i mieszkańcami”, a także wyznaczenie celów dla obu grup kryteriów;
- większą przejrzystość procesu selekcji oraz przykładanie większej wagi do tworzenia europejskiej wartości dodanej;
- wprowadzenie elementu konkurencji jako zachęty i inspiracji dla wyznaczonych miast do podnoszenia jakości i ilości elementów artystycznych w ich programach kulturalnych;
- regularne kontakty pomiędzy wyznaczonymi miastami a komisją monitorującą w celu śledzenia postępów, zapewniania wskazówek oraz rozwiązywania potencjalnych problemów na możliwie najwcześniejszym etapie fazy przygotowań;

1.8 **wzywa** Komisję Europejską do pełnego rozważenia centralnej roli, jaką miasta będą odgrywały w procesie selekcji i monitorowania oraz w tym kontekście jest zdania, że wniosek w jego obecnej treści jest zarówno niejednoznaczny jak i nakazowy oraz wprowadza niepewność dla miast, które chciałyby zorganizować obchody ESK;

1.9 **posiada** pewne zastrzeżenia co do następujących aspektów proponowanej procedury selekcji i monitorowania:

- potencjalnego obciążenia wyznaczonych miast przygotowaniem sprawozdań śródk okresowych, monitorujących i oceniających. Może to być nieproporcjonalne w stosunku do bardzo ograniczonego udziału finansowego UE w całkowitych budżetach miast przeznaczonych na obchody ESK, a zwłaszcza może stanowić problem dla mniejszych miast pragnących organizować obchody ESK;

— w oparciu o przeszłe doświadczenia — zdolności komisji monitorującej do zapewniania miastom fachowego wsparcia w przygotowywaniu programów i przekazania praktycznego doświadczenia z realizacji projektu ESK;

— potencjalnych opóźnień, które nadal mogą się pojawiać w nowym procesie wyznaczania, zwłaszcza w okresie pomiędzy nominowaniem miasta przez Państwo Członkowskie a decyzją Rady o wyznaczeniu danego miasta;

1.10 **uważa, że** konieczne są dalsze wyjaśnienia niektórych aspektów proponowanej procedury selekcji i monitorowania, a w szczególności:

- definicji „niezależnych ekspertów” mianowanych do komisji selekcyjnej i monitorującej przez instytucje europejskie oraz konsekwencji tej definicji dla dokonywania nominacji przez te instytucje;
- procedury przyznawania nagrody (wspomnianej w art. 11) wyznaczonym miastom, które spełniają kryteria i zalecenia komisji;

1.11 **popiera** skład komisji selekcyjnej (opisany w art. 5) obejmujący 13 członków — 7 z instytucji europejskich oraz 6 nominowanych przez zainteresowane Państwa Członkowskie. Uprasza jednakże, by wśród osób nominowanych przez Państwa Członkowskie znalazła się osoba z właściwego krajowego zrzeszenia reprezentującego władze lokalne i/lub miejskie;

1.12 **z zadowoleniem przyjmuje** kryteria dotyczące powiązań pomiędzy programami dwu wyznaczonych miast, co zalecał w swojej wcześniejszej opinii (CdR 393/2003fin) oraz uważa, że komisja monitorująca ma do odegrania kluczową rolę przy zapewnianiu, by te synergije zostały wypracowane na etapie przygotowywania programu;

1.13 **podkreśla**, że wszystkie Państwa Członkowskie traktowane są w ramach inicjatywy ESK tak samo, bez względu na datę ich przystąpienia. Komitet jest rozczarowany, że Komisja Europejska ponownie nie przewidziała dalszego rozszerzenia UE oraz prosi Komisję Europejską o wyjaśnienie sytuacji państw obecnie prowadzących negocjacje akcesyjne.

W odniesieniu do finansowania i wsparcia dla Europejskich Stolic Kultury

Komitet Regionów

1.14 **z zadowoleniem przyjmuje** zawartą w programie Kultura 2007 propozycję potrójnego, w stosunku do obecnego programu, wkładu finansowego Wspólnoty dla każdej Stolicy Kultury, ponieważ wierzy, że zapewni to maksymalny stopień widoczności zaangażowania UE, będzie odpowiadało ponownemu naciskowi na europejski wymiar programów kulturalnych miast oraz pomoże w większym stopniu sprostać oczekiwaniom wyznaczonych miast;

1.15 **ostrzega** przed jakimkolwiek uszczuplaniem budżetu projektu Europejskiej Stolicy Kultury w ramach programu Kultura 2007 w trakcie toczących się negocjacji nad perspektywami finansowymi na lata 2007 — 2013;

1.16 **uważa**, że Komisja powinna natychmiast wyjaśnić swoją propozycję finansowego wspierania wyznaczonych miast poprzez „nagrodę” oraz objaśnić potencjalne korzyści z tej procedury dla wyznaczonych miast w porównaniu do obecnej praktyki. Ponadto, Komitet chciałby poprosić Komisję o używanie terminu innego niż „nagroda” na nazwanie takiego wsparcia, jako że nagroda sugeruje uzyskanie wyróżnienia lub zaszczytu w wyniku wygrania konkursu, a nie otrzymanie płatności w zamian za spełnienie pewnych kryteriów programu;

1.17 **wyraża zaniepokojenie** często odczuwanymi przez miasta długimi opóźnieniami w realizowaniu przez Komisję Europejską płatności dla Stolicy Kultury, gdzie może się zdarzyć, że miasta otrzymają znaczną część funduszy dopiero po zakończeniu roku, na który zostały wyznaczone;

1.18 **z zadowoleniem przywitałby** dalsze propozycje wsparcia, jakiego Komisja Europejska mogłaby udzielać wyznaczonym miastom przy przygotowywaniu i realizacji ich programów kulturalnych;

1.19 **z zadowoleniem przywitałby** także wsparcie ze strony Komisji Europejskiej dla miast po zakończeniu roku, na który zostały wyznaczone, w celu zapewnienia by wpływy ESK utrzymywały się przez dłuższy okres czasu oraz by ESK pozostawiła po sobie spuściznę kulturalną w danym mieście. Komisja monitorująca mogłaby odegrać tu pewną rolę przy zapewnianiu, by w programach miast zapisana była trwałość działań w sektorze kulturalnym, a pomoc finansowa UE pomogłaby to osiągnąć.

W odniesieniu do zaangażowania krajów trzecich

Komitet Regionów

1.20 **wspiera** ogólne propozycje Komisji w odniesieniu do włączania krajów trzecich w projekt ESK poprzez wznowienie inicjatywy „Miesiąca Kultury”, raczej niż dodatkowe obchody ESK w kraju trzecim. Komitet chciałby jednak wyjaśnienia, jak inicjatywa „Miesiąca Kultury” byłaby wspierana finansowo na szczeblu UE;

1.21 **jest zdania**, że muszą istnieć synergie pomiędzy wyznaczonymi ESK a (przynajmniej dwoma) miastami, gdzie odbywa się inicjatywa „Miesiąca Kultury”, przy czym powiązania takie powinny skupiać się głównie wokół transgranicznej i międzyregionalnej współpracy kulturalnej. Takie działania i powiązania z „Miesiącem Kultury” powinny stanowić centralny element programów kulturalnych ESK. Komitet uważa, że podejście takie wzmocniłoby europejski wymiar ESK;

1.22 **sądzi** zatem, że propozycja przyszłego zaangażowania państw trzecich powinna być opracowana w połączeniu z obecnym wnioskiem dotyczącym ESK, tak by procesy wyznaczania miast odbywały się w tym samym czasie zarówno dla projektu ESK jak i dla inicjatywy „Miesiąca Kultury”;

W odniesieniu do zaangażowania Komitetu Regionów

Komitet Regionów

1.23 **podtrzymuje** swoje zobowiązanie do angażowania się w obchody ESK oraz pragnie nadal aktywnie uczestniczyć w procesie selekcji i monitorowania zaproponowanym przez Komisję Europejską;

1.24 **chciałby**, aby jaśniej sformułowany został zapis dotyczący nominowania członków komisji selekcyjnej, tak by zostało zapewnione, że jeden z jej wybieranych członków nadal reprezentuje Komitet w procesie wyznaczania. Komitet pragnąłby także kontynuować praktykę wyznaczania zastępcy dla swojego reprezentanta, w celu zachowania aktywnego udziału także w przypadku, gdy przedstawiciel ten nie jest w stanie uczestniczyć w posiedzeniach komisji;

2. Zalecenia Komitetu Regionów

W odniesieniu do procedury selekcji i monitorowania

Komitet Regionów

2.1 **zaleca**, by miasta wykorzystywały obchody ESK jako część swojej długoterminowej strategii rozwoju kulturalnego w celu promowania bardziej trwałego podejścia do rozwoju kulturalnego oraz zwiększenia wpływu i dziedzictwa pozostałego po ESK w miastach;

2.2 **zwraca się** do Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji Europejskiej z prośbą o minimalizowanie potencjalnych opóźnień pomiędzy momentem mianowania miast przez Państwa Członkowskie a wyznaczeniem ich przez Radę, tak by miasta dysponowały możliwie najdłuższym czasem na przygotowanie programu;

2.3 **wnosi**, by Państwa Członkowskie uwzględniły wśród sześciu nominowanych przez siebie członków komisji selekcyjnej ESK jednego przedstawiciela krajowego zrzeszenia reprezentującego władze lokalne lub miejskie;

W odniesieniu do pomocy dla Europejskich Stolic Kultury

Komitet Regionów

2.4 **uprasza** Komisję Europejską o zmniejszenie obciążeń administracyjnych nałożonych na wyznaczone miasta w okresie przygotowawczym, przy wdrażaniu nowych rozwiązań odnośnie monitorowania;

2.5 **wnosi**, by wyznaczone miasta były informowane, z odpowiednim wyprzedzeniem przed rozpoczęciem realizacji ich programu, o wysokości pomocy finansowej, jaką otrzymają od UE, w celu usprawnienia planowania. Komitet wyraża zadowolenie z intencji Komisji Europejskiej przyznawania „nagrody” miastom, które spełniają kryteria, sześć miesięcy przed rozpoczęciem roku, na który zostały wyznaczone, ale życzyłby sobie dalszych informacji odnośnie tego, jak i na jakich warunkach „nagroda” będzie przyznawana;

2.6 **żąda**, by Komisja Europejska natychmiast usprawniła procedury wykorzystywania funduszy oraz przyspieszyła proces wypłacania tych funduszy dla Stolic Kultury;

2.7 **uprasza**, by Komisja Europejska, w ramach procesu monitorowania, umożliwiła wyznaczonym miastom łatwy dostęp do praktycznego doświadczenia i specjalistycznej wiedzy poprzez wspieranie świadczenia usług doradczych. Usługi te powinny być elastyczne i dostosowane do potrzeb miast oraz powinny być dodatkowe do jakichkolwiek informacji zapewnianych miastom za pośrednictwem strony internetowej Komisji. Mogłoby to mieć miejsce dzięki:

- a) udostępnieniu miastom informacji o mentorach, takich jak dyrektorzy czy eksperci techniczni z miast, które we wcześniejszych latach gościły u siebie program Stolica Kultury; lub
- b) ożywienia działalności sieci Europejskich Stolic Kultury i Miesiący Kultury, w celu ułatwienia wymiany doświadczeń i świadczenia wsparcia dla nowo wyznaczonych miast;

2.8 **prosi** Komisję Europejską o przedstawienie dalszych propozycji, jak mogłaby ona wspierać wyznaczone miasta w przygotowywaniu i realizacji ich programów kulturalnych, w szczególności poprzez:

a) bezpośrednie wsparcie dla miast w działaniach marketingowych, szerszej dystrybucji materiałów promocyjnych oraz zapewnianiu ESK większej widoczności;

b) przygotowywanie wskazówek, jak miasta mogą spełnić szerokie wymagania w zakresie oceny i monitorowania;

2.9 **prosi** Komisję Europejską o zapewnienie wsparcia finansowego i innego rodzaju pomocy dla miast po zakończeniu roku, na który zostały wyznaczone, w celu zapewnienia by wpływy ESK utrzymywały się przez dłuższy czas oraz by ESK pozostawiła po sobie spuściznę kulturalną w mieście.

W odniesieniu do szerszego zaangażowania w program Europejska Stolica Kultury

Komitet Regionów

2.10 **prosi** Komisję Europejską o bezzwłoczne wyjaśnienie, jakie rozwiązania zostaną zastosowane w odniesieniu do obchodów ESK w przypadku dalszego rozszerzenia UE;

2.11 **zaleca**, by dwa miasta z krajów trzecich gościły u siebie inicjatywę „Miesiąca Kultury” oraz by miasta te były wyznaczone w tym samym czasie co ESK, tak by mogły pomiędzy nimi powstać synergie na wczesnym etapie przygotowań oraz by wzmocnić europejski wymiar programów kulturalnych ESK.

W odniesieniu do zaangażowania Komitetu Regionów

Komitet Regionów

2.12 **podkreśla**, że jego przedstawiciel w komisji selekcyjnej nadal powinien pozostawać jednym z jej wybieranych członków, tak jak miało to miejsce w przeszłości oraz aby ułatwić wewnętrzną koordynację prosi, by przedstawiciel ten był mianowany na dwa, a nie trzy lata.

Zalecenie 1

Artykuł 5, ustęp 3

Tekst proponowany przez Komisję	Poprawka Komitetu Regionów
<p>Dwóch członków komisji mianuje Parlament Europejski, dwóch Rada, dwóch Komisja i jednego Komitet Regionów.</p> <p>Członkowie komisji selekcyjnej to niezależni eksperci, w stosunku do których nie zachodzi konflikt interesów oraz którzy posiadają znaczne doświadczenie i wiedzę z zakresu kultury, kulturalnego rozwoju miast lub organizacji obchodów Europejskiej Stolicy Kultury.</p> <p>Na zasadzie wyjątku od punktu pierwszego w pierwszym roku obowiązywania niniejszej decyzji, Komisja mianuje dwóch ekspertów na okres jednego roku, dwóch Parlament Europejski na okres dwóch lat, dwóch Rada na okres trzech lat oraz jednego Komitet Regionów na okres trzech lat.</p>	<p>Dwóch członków komisji mianuje Parlament Europejski, dwóch Rada, dwóch Komisja i jednego Komitet Regionów.</p> <p>Członkowie komisji selekcyjnej to <u>czołowe niezależni eksperci niezależne autorytety</u>, w stosunku do których nie zachodzi konflikt interesów oraz którzy posiadają znaczne doświadczenie i wiedzę z zakresu kultury, kulturalnego rozwoju miast lub organizacji obchodów Europejskiej Stolicy Kultury.</p> <p>Na zasadzie wyjątku od punktu pierwszego w pierwszym roku obowiązywania niniejszej decyzji, dwóch <u>członków ekspertów</u> mianuje Komisja na okres jednego roku, dwóch Parlament Europejski na okres dwóch lat, dwóch Rada na okres trzech lat oraz jednego Komitet Regionów na okres <u>dwóch trzech</u> lat.</p>

2.13 **prosi**, aby wniosek dotyczący decyzji potwierdził rolę Komitetu Regionów w komisji monitorującej oraz aby komisji tej powierzono odgrywanie aktywnej roli w zapewnianiu, by synergia pomiędzy programami kulturalnymi wyznaczonych miast zostały wypracowane na etapie przygotowywania programu.

Zalecenie 2

Artykuł 9, ustęp 2

Tekst proponowany przez Komisję	Poprawka Komitetu Regionów
<p>Nie później niż 24 miesiące przed rozpoczęciem obchodów, Komisja zwoła spotkanie siedmiu ekspertów mianowanych przez Parlament Europejski, Radę, Komisję i władze odpowiedzialne za realizację programów w miastach wyznaczonych na Europejskie Stolice Kultury.</p> <p>Począwszy od tego etapu eksperci ci będą tworzyli „komisję monitorującą”.</p> <p>Będą się spotykać, aby oceniać przygotowanie imprezy, w szczególności w odniesieniu do europejskiej wartości dodanej programów.</p>	<p>Nie później niż 24 miesiące przed rozpoczęciem obchodów, Komisja zwoła spotkanie siedmiu <u>członków</u> ekspertów mianowanych przez Parlament Europejski, Radę, Komisję, <u>Komitet Regionów</u> i władze odpowiedzialne za realizację programów w miastach wyznaczonych na Europejskie Stolice Kultury.</p> <p>Począwszy od tego etapu <u>członkowie</u> eksperti ci będą tworzyli „komisję monitorującą”.</p> <p>Będą się spotykać, aby oceniać przygotowanie imprezy, w szczególności w odniesieniu do europejskiej wartości dodanej programów <u>oraz synergii pomiędzy programami obu miast</u>.</p>

Bruksela, 17 listopada 2005 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Peter STRAUB

Projekt opinii Komitetu Regionów w sprawie Zielonej księgi: „Wobec zmian demograficznych: nowa solidarność między pokoleniami”

(2006/C 115/13)

KOMITET REGIONÓW,

uwzględniając komunikat Komisji Europejskiej: Zielona księga „Wobec zmian demograficznych: nowa solidarność między pokoleniami”, COM 94 końcowy,

uwzględniając decyzję Komisji Europejskiej z 16 marca 2005 r. o zasięgnięciu opinii Komitetu w tej sprawie zgodnie z art. 265 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską,

uwzględniając decyzję Przewodniczącego Komitetu z dnia 10 stycznia 2005 r. roku powierzającą sporządzenie tej opinii Komisji ds. Polityki Gospodarczej i Społecznej,

uwzględniając komunikat Komisji: „W stronę Europy dla każdego wieku: Promowanie dobrobytu i solidarności między pokoleniami”, COM(1999) 221 końcowy,

uwzględniając swoją opinię w sprawie raportu Komisji dla Rady, Parlamentu Europejskiego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego oraz Komitetu Regionów, raportu sporządzonego na życzenie sztokholmskiej Rady Europejskiej „Zwiększanie udziału siły roboczej oraz promowanie aktywnego starzenia się” (COM (2002) 9 końcowy) (CdR 94/2002 fin) ⁽¹⁾,

uwzględniając komunikat Komisji: „Odpowiedź Europy na problem starzenia się ludności na świecie: Promowanie postępu gospodarczego i społecznego w starzejącym się społeczeństwie świata. Dokument Komisji Europejskiej na Drugie Światowe Zgromadzenie na temat Starzenia się Społeczeństw” COM(2002) 143 końcowy,

uwzględniając swoją opinię w sprawie komunikatu Komisji do Rady, Parlamentu Europejskiego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów w sprawie imigracji, integracji i zatrudnienia, COM(2003) 336 końcowy, CdR 223/2003 fin ⁽²⁾,

uwzględniając swoją opinię w sprawie komunikatu Komisji do Rady, Parlamentu Europejskiego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów w sprawie zwiększenia zatrudnienia starszych pracowników oraz wydłużenia wieku zakończenia aktywności zawodowej, COM (2004) 146 końcowy (CdR 151/2004 fin) ⁽³⁾,

uwzględniając swoją opinię w sprawie: Zielona księga w sprawie podejścia UE do zarządzania migracją ekonomiczną, COM(2004) 811 końcowy (CdR 82/2005),

uwzględniając projekt opinii CdR 152/2005 rev. 1 przyjęty w dniu 23 września 2005 r. przez Komisję ds. Polityki Gospodarczej i Społecznej (sprawozdawca: **Roman LÍNEK**, zastępca hetmana kraju pardubickiego (CS/EPP)),

przyjął na 62. sesji plenarnej w dniach 16 — 17 listopada 2005 r. (posiedzenie z dnia 17 listopada) następującą opinię:

1. Uwagi Komitetu Regionów

Komitet Regionów

w odniesieniu do niektórych głównych zagadnień omawianych w Zielonej księdze:

Wyzwania dla demografii europejskiej

1.1 **sądzi**, że polityka publiczna na szczeblu europejskim, narodowym, a także regionalnym i lokalnym musi uwzględniać współczesne zmiany demograficzne w Europie;

1.2 **jest zdania**, że dyskusja nad zmianami demograficznymi i zarządzaniem ich skutkami musi mieć miejsce na szczeblu europejskim, narodowym, regionalnym i lokalnym, że dyskusja ta wpisuje się w proces wdrażania strategii lizbońskiej i że musi ona przynieść odpowiedzi na pytania, jak:

— zwiększyć solidarność międzypokoleniową poprzez silniejszą integrację społeczną młodzieży, emerytów i osób starszych;

— wspierać jakość życia, wysoki poziom zdrowia dla wszystkich, jak też kształcenie ustawiczne (także po przejściu na emeryturę);

— dostosować systemy produkcji i ochrony socjalnej do wymagań starzejącego się społeczeństwa;

⁽¹⁾ Dz.U. C 287 z 22.11.2002, s. 1

⁽²⁾ Dz.U. C 109 z 30.4.2004, s. 46

⁽³⁾ Dz.U. C 43 z 18.2.2005, s. 7

- zapewnić, by starzenie się było uwzględniane we wszystkich dziedzinach działań politycznych;
- wspierać społeczne warunki funkcjonowania rodziny i samotnych rodziców.

Uważa, że konieczne jest wytworzenie pod wszystkimi względami bardziej przyjaznego klimatu społecznego dla rodzin, dla dzieci i ich rodziców lub opiekunów jak i dla osób będących na czymś utrzymaniu i ich rodzin, co umożliwi ludziom realizowanie własnych strategii życiowych w ramach wypełniania planów bycia partnerem i rodzicem, przy jednoczesnym poszanowaniu dla różnorodnych zainteresowań i potrzeb różnych typów rodzin i poszczególnych członków rodziny. Wymaga to przede wszystkim zapewnienia rodzinom bezpieczeństwa ekonomicznego i stworzenia perspektyw na przyszłość. W tym sensie polityka gospodarcza i polityka rynku pracy są warunkami *sine qua non* skutecznej polityki wobec rodzin;

1.3 **uważa**, że lepsza równowaga pomiędzy karierą zawodową a życiem rodzinnym może przyczynić się do poprawy sytuacji w odniesieniu do wychowywania dzieci oraz opieki i pielęgnacji osób będących na czymś utrzymaniu na przykład dzięki ofercie usług dla rodzin, a także nowym inicjatywom w zakresie urlopów wychowawczych dla obojga rodziców;

1.4 **mniema**, że osiągnięciu bardziej wyrównanego podziału obowiązków domowych i rodzinnych pomiędzy mężczyzną a kobietą sprzyja oferta usług ze strony państwa i sektora prywatnego, przy zachowaniu współuczestnictwa w tych obowiązkach obu partnerów zgodnie z ich możliwościami i zgodnie ze wzajemnym porozumieniem oraz przy poszanowaniu równości mężczyzn i kobiet;

1.5 **zaleca** wspieranie udziału kobiet w rynku pracy. Należy również rozwijać i promować skuteczne formy działań dla osiągnięcia tego celu, w tym środków korygujących, by nie dyskryminować rodziców samotnie wychowujących dzieci;

1.6 **sądzi**, że można poprawić rozwój usług społeczno-edukacyjnych dla dzieci w wieku 0-3 lat oraz opieki nad osobami starszymi i osobami będącymi na czymś utrzymaniu w sektorze państwowym i prywatnym poprzez stworzenie ram prawnych, o ile jeszcze nie istnieją, zachęcających sektor prywatny do podejmowania działań w tym zakresie, np. poprzez udogodnienia zarówno dla usługodawców jak i dla usługobiorców w tym sektorze;

1.7 **podkreśla**, że dostęp rodziców, w szczególności młodych, do rynku pracy, samorealizacji zawodowej i możliwości posiadania wymarzonej liczby dzieci, musi wychodzić przede wszystkim z ich własnej inicjatywy, przy spełnieniu warunku braku dyskryminacji rodzin z dziećmi;

1.8 **jest zdania**, że współczesne zmiany demograficzne w Europie wywierają presję na rynek pracy i system zabezpieczeń społecznych. Podkreśla pilną potrzebę wprowadzenia środków mających na celu poprawę sytuacji starszych pracowników na rynku pracy oraz odpowiednich inicjatyw politycznych, które nie tylko spowodują odwrócenie zmian, ale przyniosą także

nowe możliwości w zakresie lepszej jakości życia zawodowego, prawa do kształcenia ustawicznego, większej elastyczności przy wyborze programów emerytalnych, włączenia do rynku pracy osób będących w trudnej sytuacji społecznej lub dyskryminowanych w inny sposób, jak również, o ile to konieczne, stopniowego pojawiania się pozytywnej motywacji dla zwiększania liczby lat aktywnej pracy zawodowej. Mniema, że należałoby wszcząć szeroką dyskusję na temat prawa wszystkich ludzi do otrzymywania emerytury na akceptowalnym poziomie, włącznie z osobami wykonującymi nietypowe zawody czy osobami z grup wysokiego ryzyka;

1.9 **uważa**, że w związku ze zmniejszającą się liczbą osób czynnych zawodowo konieczne są analizy potrzeb rynku pracy oraz ściślejsza współpraca wszystkich grup społeczeństwa, w celu zapewnienia wzrostu liczby pracowników wykwalifikowanych. Poza odpowiedzialnością przedsiębiorstw za system kształcenia przygotowujący miejsca odpowiadające potrzebom, należy wspierać przede wszystkim: a) ukierunkowaną rekrutację pracowników; b) środki towarzyszące, takie jak na przykład bardziej praktyczne niż teoretyczne podejście do kształcenia; c) zwiększenie liczby studentów oraz d) środki umożliwiające absolwentom pozostanie w słabiej rozwiniętych regionach;

1.10 **podkreśla**, że informacja jest podstawowym instrumentem, dzięki któremu społeczność imigracyjna zapoznaje się nie tylko z dostępnymi zasobami, lecz także z osobliwościami społeczeństwa, w którym zdecydowała się żyć;

1.11 **zauważa**, że imigracja sama w sobie nie może rozwiązać wszystkich problemów wynikających z demograficznego starzenia się społeczeństwa ani zastąpić reform gospodarczych, czy potrzeby większej elastyczności rynku pracy, może jednak być uzupełniającym czynnikiem przy rozwiązywaniu problemów związanych z procesami demograficznymi zachodzącymi obecnie w Europie;

1.12 **uważa**, że imigrację trzeba traktować jako zasoby dla społeczeństw europejskich, lecz nie może ona stanowić jedynego rozwiązania problemu starzenia się populacji europejskiej. Polityka integracji imigrantów, a w szczególności ludzi młodych, i starszych, mająca zasadnicze znaczenie dla zapewnienia spójności społecznej na coraz bardziej wielokulturowym obszarze, którym jest Europa XXI wieku — powinny obejmować działania w zakresie gospodarczym, społecznym, kulturowym i socjalnym. Niewystarczająca integracja imigrantów może jednak, w perspektywie krótkoterminowej, nieść ze sobą ryzyko wzrostu wydatków socjalnych państwa. KR jest zdania, że walka z dyskryminacją (związaną zwłaszcza z przynależnością do mniejszości) powinna zostać zintensyfikowana oraz, że Państwa Członkowskie i samorządy terytorialne powinny być zachęcane do wymiany informacji o najlepszych praktykach;

1.13 **sądzi**, że instrumenty Wspólnoty, zwłaszcza ramy prawne walki z dyskryminacją, fundusze strukturalne oraz strategia zatrudnienia mogą aktywnie wspierać integrację imigrantów do europejskiego systemu wartości;

1.14 **uważa**, że odpowiednia polityka migracyjna ze strony UE może znacząco pomóc państwom stawić czoła wyzwaniom imigracji i ułatwić integrację imigrantów przebywających legalnie na terenie Unii, doprowadzając jednocześnie do istotnego postępu w walce z nielegalną imigracją oraz spełnienia potrzeb pracowników z państw trzecich przebywających na rynku pracy w krajach UE.

Nowa solidarność między pokoleniami

1.15 **podkreśla** konieczność wszechstronnego wychowania i edukacji dzieci pozwalającej na rozwój ich osobowości zorientowanej na treści społeczno-kulturalne oraz system wartości, i dającej zdolność do prowadzenia pełnowartościowego życia i reagowania na różne sytuacje zgodnie z własnymi opiniami. Stabilne środowisko rodzinne umożliwi zdrowy rozwój dzieci pod względem fizycznym i psychicznym, a tym samym funkcjonowanie systemu ekonomicznego and socjalnego społeczeństwa;

1.16 **podkreśla** potrzebę postrzegania nieletnich jako aktywnych, uczestniczących i kreatywnych podmiotów, zdolnych zmieniać otoczenie osobiste i społeczne wokół siebie i uczestniczyć w poszukiwaniu i zaspokajaniu swoich potrzeb oraz potrzeb innych osób oraz zwraca uwagę, że istota praw nieletnich nie może zostać naruszona z powodu braku podstawowych zasobów socjalnych;

1.17 **jest zdania**, że należy docenić rolę, jaką w dziedzinie edukacji odgrywają w wielu Państwach Członkowskich samorządy terytorialne. **Podkreśla**, że zmiany w zakresie kształcenia początkowego są wynikiem nowego pojmowania kształcenia ustawicznego, którego podstawowym postulatem jest zapewnienie równych szans w zakresie kształcenia oraz umożliwienie pełnej integracji ze społeczeństwem. Konieczne jest powiązanie kształcenia dorosłych z kształceniem początkowym przy poszanowaniu dla różnorodności potrzeb edukacyjnych poszczególnych grup;

1.18 **uważa**, że system edukacji może zapewnić właściwe warunki dla pomyślnego przechodzenia młodych ludzi ze szkoły do życia zawodowego poprzez powiązanie szkolenia początkowego z zatrudnieniem i dalszymi studiami, połączenie kształcenia i praktyki w przedsiębiorstwach oraz poprzez funkcjonowanie dobrze zorganizowanego systemu informacji i doradztwa zwłaszcza na poziomie regionalnym i lokalnym;

1.19 **uważa**, że do uwzględnienia specyficznych potrzeb wszystkich grup wiekowych prowadzącego do modernizacji organizacji pracy mogą przyczynić się możliwości dokonania tak przez kobiety jak i mężczyzn szybkiej zmiany między pracą na pełen etat a pracą w niepełnym wymiarze godzin, elastyczny czas pracy czy nowe formy zatrudnienia, jak np. praca na odległość;

1.20 **jest przekonany**, że cel ustalony przez Radę Europejską w Sztokholmie 23-24 marca 2001 r., by do roku 2010 podnieść do 50 % udział w rynku pracy osób z grupy wiekowej

od 55 do 64 lat bez względu na płeć, może zostać osiągnięty jedynie pod warunkiem, że średni wiek pracowników ulegnie podwyższeniu przy równoczesnym polepszeniu organizacji pracy, zwłaszcza w zakresie kształcenia ustawicznego;

1.21 **jest zdania**, że należy w większym stopniu włączyć osoby starsze w projekty i środki związane z zaangażowaniem obywatelskim. Może to przybrać formę opieki nad dziećmi i młodzieżą, nad seniorami, pracy w dziedzinie kultury, a także pielęgnacji osób sędziwych i opieki nad nimi. Pielęgnacja i sąsiedzka opieka świadczona wzajemnie przez seniorów stanowi sposób zapobiegania osamotnieniu, wzmacnia ich zdrowie oraz zachowuje integrację społeczną starszych obywateli;

1.22 **jest zdania**, że udział osób starszych w życiu gospodarczym i społecznym można urzeczywistnić dzięki stworzeniu w miejscu pracy warunków pozwalających osobom starszym na wykonywanie pracy odpowiadającej ich możliwościom. Nie jest powszechną regułą, że starsi obywatele są mniej produktywni w pracy zawodowej niż pozostała część społeczeństwa. W zakresie życia społecznego konieczne jest zachęcanie osób starszych do wspierania swoich dzieci poprzez przekazywanie im wiedzy i doświadczenia;

1.23 **mniema**, że przemieszczanie się emerytów pomiędzy Państwami Członkowskimi wymaga stworzenia instrumentu prawnego, który pozwoli rozwiązać zagadnienia ochrony socjalnej i ochrony zdrowia w ramach migracji wewnątrz UE;

1.24 **jest zdania**, że należy dokonywać rozróżnienia pomiędzy świadczeniami emerytalnymi i zasiłkami pozwalającymi osobom niepełnosprawnym na samodzielną egzystencję;

1.25 Nierówność kobiet i mężczyzn w zakresie zagadnień emerytalnych wynika z ogromnych różnic pomiędzy wynagrodzeniami za pracę dla mężczyzn i kobiet, segregacji zawodowej i braku możliwości kształcenia dla kobiet; niedostatków polityki, która umożliwiałaby pogodzenie życia zawodowego i osobistego, niedostatków służb socjalnych występujących w większości państw Unii Europejskiej. Prawdziwa polityka równości szans połączona z propagowaniem urlopów wychowawczych dla mężczyzn opiekujących się dziećmi czy też urlopów dla nich na opiekę nad osobą starszą, mogłyby przyczynić się do polepszenia sytuacji emerytalnej kobiet. Władze publiczne powinny podjąć walkę z ubóstwem starszych kobiet;

1.26 **sądzi**, że wsparcie dla osób starszych powinno opierać się na zasadzie tradycyjnego i nowoczesnego kształcenia przez całe życie (np. w formie tzw. e-learning). W ramach wprowadzanych nowych form aktywności zawodowej należy wspierać pracę na odległość, wykorzystywanie internetu i innych nowoczesnych technologii. Osoby starsze powinny w większym stopniu uczestniczyć w życiu publicznym oraz należy wspierać ich pozostawanie na rynku pracy, co może oznaczać dla społeczeństwa uzyskanie znakomitych zasobów ludzkich i gospodarczych.

2. Zalecenia Komitetu Regionów

Komitet Regionów

2.1 **zgadza się**, że polityka zatrudnienia i polityka społeczna UE powinny systematycznie uwzględniać „podejście zgodne z cyklem życia” w celu wsparcia reformy i realizacji strategii lizbońskiej;

2.2 **zaleca**, aby władze lokalne i regionalne, w ramach przynależnych im kompetencji, tworzyły zintegrowane polityki skierowane na rozwój osób nieletnich, dzięki zapewnieniu im odpowiednich środków, zwłaszcza w odniesieniu do praw wyszczególnionych w prawodawstwie każdego z Państw Członkowskich i w Karcie Praw Podstawowych, w ustępie dotyczącym praw nieletnich;

2.3 **jest przekonany**, że UE powinna podnieść poziom świadomości podmiotów politycznych i prywatnych w zakresie skutków cyklu życia poprzez wprowadzenie oceny wpływu inicjatyw politycznych dotyczących jakości pracy, równowagi pomiędzy życiem zawodowym a prywatnym, czasu pracy, kształcenia ustawicznego, opieki nad dziećmi i innymi osobami niesamodzielnymi, jakości życia, równości szans, integracji społecznej oraz modernizacji przepisów dotyczących zabezpieczenia społecznego;

2.4 **podkreśla**, że UE powinna, w nawiązaniu do Zielonej księgi w sprawie zmian demograficznych, wszcząć dalsze dyskusje nad wagą polityk uwzględniających cykl życia na różnych arenach politycznych: Rady Ministrów, dialogu społecznego i obywatelskiego, właściwych agencji UE itd;

2.5 **jest przekonany**, że UE powinna sponsorować dalsze badania mające na celu poszerzenie wiedzy na temat przebiegu życia zawodowego i jego wpływu w ciągu cyklu życia na dochody, zatrudnienie, zabezpieczenie społeczne i równowagę pomiędzy życiem zawodowym a życiem prywatnym;

2.6 **wzywa** zarówno UE, jak i Państwa Członkowskie do promowania korzystniejszego klimatu społecznego i stworzenia lepszych warunków dla rodzin — czyli dzieci i ich rodziców lub opiekunów;

2.7 **podkreśla**, że promowanie rodziny jest kluczowym czynnikiem przy odwracaniu trendu zmian demograficznych w Unii Europejskiej, które zagrażają przyszłej żywotności gospodarki i spokojowi społecznemu. Skuteczna polityka rodzinna musi być realizowana w oparciu o zasadę pomocniczości oraz przy udziale szerokiego spektrum podmiotów społeczeństwa obywatelskiego, zarówno na szczeblu regionalnym jak i lokalnym.

Bruksela, 17 listopada 2005 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Peter STRAUB

Opinia Komitetu Regionów w sprawie komunikatu Komisji dla Rady, Parlamentu Europejskiego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Niedyskryminacja i równe szanse dla wszystkich — strategia ramowa” wniosku dotyczącego decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Roku na rzecz Równych Szans dla Wszystkich (2007) „W kierunku sprawiedliwego społeczeństwa”

(2006/C 115/14)

KOMITET REGIONÓW,

uwzględniając komunikat Komisji dla Rady, Parlamentu Europejskiego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Niedyskryminacja i równe szanse dla wszystkich — strategia ramowa” (COM(2005) 224 końcowy) oraz wniosek dotyczący decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Roku na rzecz Równych Szans dla Wszystkich (2007) „W kierunku sprawiedliwego społeczeństwa” COM(2005) 225 końcowy — 2005/0107 (COD),

uwzględniając decyzję Komisji Europejskiej z 1 stycznia 2005 r. o zasięgnięciu opinii Komitetu w tej sprawie zgodnie z art. 265 ust. 1 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską,

uwzględniając rezolucję Parlamentu Europejskiego w sprawie ochrony mniejszości i polityki walki z dyskryminacją w rozszerzonej Europie oraz przysłą opinię KR-u w odpowiedzi na rezolucję,

uwzględniając decyzję Przewodniczącego Komitetu z dnia 25 lipca 2005 r., powierzając sporządzenie opinii w tej sprawie Komisji ds. Polityki Gospodarczej i Społecznej,

uwzględniając swój projekt opinii w sprawie równego traktowania (CdR 513/99 fin) ⁽¹⁾,

uwzględniając dyrektywę 2000/43/WE wprowadzającą w życie zasadę równego traktowania osób bez względu na pochodzenie rasowe lub etniczne oraz dyrektywę 2000/78/WE ustanawiającą ogólne warunki ramowe równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy,

uwzględniając swoją opinię w sprawie wdrożenia zasady równego traktowania mężczyzn i kobiet w dostępie do dóbr i usług i w zaopatrzeniu w nie (CdR 19/2004 fin) ⁽²⁾,

uwzględniając swoją opinię dotyczącą Zielonej Księgi w sprawie równości i zakazu dyskryminacji w rozszerzonej UE COM(2004) 379 wersja ostateczna (CdR 241/2004 fin) ⁽³⁾,

uwzględniając przyjęty w dn. 23 września 2005 r. przez Komisję ds. Polityki Gospodarczej i Społecznej projekt opinii (CdR 226/2005 rev. 1) (sprawozdawca: **Peter MOORE**, Członek Rady Miasta Sheffield (UK-ALDE)),

a także mając na uwadze, co następuje:

- 1) Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską (Art. 13 TWE) uznaje za cel podstawowy zwalczanie wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną.
- 2) postanowienia Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej, przyjętej w Nicei w grudniu 2000 r., wprowadzają stanowczy zakaz dyskryminacji: „Zakazana jest wszelka dyskryminacja w szczególności ze względu na płeć, rasę, kolor skóry, pochodzenie etniczne lub społeczne, cechy genetyczne, język, religię lub przekonania, opinie polityczne lub wszelkie inne opinie, przynależność do mniejszości narodowej, majątek, urodzenie, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną”.

⁽¹⁾ Dz.U. C 226 z dnia 8.8.2000, str. 1.

⁽²⁾ Dz.U. C 121 z dnia 30.4.2004, str. 25.

⁽³⁾ Dz.U. C 71 z dnia 22.3.2005, str. 62.

- 3) Dyrektywa dotycząca równości rasowej (2000/43/WE) oraz dyrektywa ramowa dotycząca zatrudnienia (2000/43/WE) miały zostać transponowane przez Państwa Członkowskie do prawa krajowego przed końcem roku 2003.
- 4) Agenda Społeczna 2005 — 2010, która stanowi uzupełnienie i wsparcie strategii lizbońskiej, odgrywa kluczową rolę w popieraniu społecznego wymiaru wzrostu gospodarczego, a ponadto jednym z priorytetów Agendy Społecznej jest promowanie równych szans dla wszystkich,

jednogłośnie przyjął na 62. sesji plenarnej w dniach 16 — 17 listopada 2005 r. (posiedzenie z dnia 16 listopada) następującą opinię:

1. Stanowisko Komitetu Regionów

Komitet Regionów

I. Wyniki konsultacji dotyczących Zielonej Księgi

1.1 **z zadowoleniem** przyjmuje starania Komisji, by uwzględnić uwagi i spostrzeżenia otrzymane od ponad 1 500 organizacji w odpowiedzi na proces konsultacji dotyczący przyjętej przez Komisję w maju 2004 r. Zielonej Księgi w sprawie równości i zakazu dyskryminacji w rozszerzonej UE;

1.2 **zauważa**, że poza Komitetem Regionów w procesie konsultacji wzięła udział duża liczba samorządów lokalnych i regionalnych oraz ich stowarzyszeń;

1.3 **podkreśla**, że zainteresowanie Zieloną Księgą wykazane przez szczebel lokalny i regionalny odzwierciedla fakt, że samorzady terytorialne mają do odegrania ważną rolę w opracowywaniu strategii zajmujących się niedyskryminacją i równością szans dla wszystkich. Jest to spowodowane głównie ich rolą jako znaczących pracodawców, jak również ich odpowiedzialnością jako dostawców towarów i usług oraz jako zamawiających towary i usługi;

1.4 **wyraża** wdzięczność, że Komisja zasadniczo uwzględniła wiele obaw Komitetu, wyrażonych w opinii w sprawie Zielonej Księgi, w szczególności w odniesieniu do wysiłków na rzecz poprawy wdrażania w życie prawodawstwa o niedyskryminacji, informowania i zwiększania świadomości, zaangażowania zainteresowanych stron oraz w odniesieniu do potrzeby poprawy mechanizmów monitorowania i raportowania.

II. Zapewnienie skutecznej ochrony prawnej przed dyskryminacją

1.5 **z zadowoleniem przyjmuje** propozycję sporządzenia rocznego obszernego sprawozdania dotyczącego krajowych środków wykonawczych transponujących przepisy dyrektyw 2000/43/WE i 2000/78/WE;

1.6 **z zadowoleniem przyjmuje** opublikowanie na początku 2006 r. sprawozdania Komisji dla Rady i Parlamentu analizującego stan transpozycji dyrektyw 2000/43/WE i 2000/78/WE;

1.7 **podkreśla** jednak, że stan wdrażania polityk zwalczania dyskryminacji przez Państwa Członkowskie jest niezadowalający.

III. Ocena potrzeby podjęcia dalszych działań w celu uzupełnienia obecnych ram prawnych

1.8 **przypomina** Komisji, że ubolewa nad faktem powstania hierarchii ochrony pomiędzy różnymi grupami podlegającymi pod art. 13 oraz że należy stworzyć obszerniejsze ramy polityki UE w odniesieniu do wieku, płci, pochodzenia etnicznego, niepełnosprawności, religii oraz wiary i orientacji seksualnej;

1.9 **zwraca uwagę**, że jakkolwiek osiągnięto postęp odnośnie zatrudnienia kobiet, nadal zarabiają one mniej niż mężczyźni nawet, gdy mają wysokie wykształcenie i wykonują porównywalną pracę. Ponadto, pracodawcy nadal zajmują negatywne stanowisko wobec różnic związanych z płcią gdy chodzi o ciężę i macierzyństwo;

1.10 **zwraca uwagę** na zagadnienie kobiet migrujących zarówno w życiu zawodowym jak i w stosunkach interpersonalnych oraz rodzinnych i wzywa do przeprowadzenia badań na ten temat do roku 2008;

1.11 **zauważa** z zainteresowaniem propozycję Komisji, aby przeprowadzić studium wykonalności dotyczące ewentualnych nowych inicjatyw uzupełniających obecne ramy prawne.

IV. Włączanie niedyskryminacji i równych szans dla wszystkich do głównego nurtu (mainstreaming)

1.12 **przyznaje**, że samo prawodawstwo nie wystarczy, aby poradzić sobie z głęboko zakorzenionymi wzorcami nierówności, jakich doświadczają niektóre grupy, oraz przyznaje, że należy rozwijać narzędzia służące włączaniu niedyskryminacji do głównego nurtu. Powinno to również pomóc w skupieniu uwagi na sytuacjach wielokrotnej dyskryminacji;

1.13 **ponawia** swoją propozycję, aby dla potrzeb włączania zasad równości do głównego nurtu polityki ustanowione zostały mechanizmy zapewniające, że kwestie i zasady równości będą w sposób należyty uwzględniane przy formułowaniu, prowadzeniu i ocenianiu wszelkich rodzajów polityki;

1.14 **zauważa**, że Traktat konstytucyjny zwiększa możliwości zwalczania dyskryminacji w Unii Europejskiej dzięki rozszerzeniu zakazu dyskryminacji w art. II-81, wprowadzeniu horyzontalnej klauzuli niedyskryminacji (art. III-118) oraz umocnieniu roli Parlamentu Europejskiego w przyjmowaniu przepisów na rzecz zwalczania dyskryminacji (art. III-125). Bez względu na przebieg procesu ratyfikacji Traktatu konstytucyjnego, art. 13 Traktatu o WE już dostarcza postawy prawnej do rozwijania integrującego podejścia do wszelkich podstaw dyskryminacji.

V. Promowanie innowacji i dobrych praktyk oraz uczenie się na ich podstawie

1.15 **uważa**, że edukacja stanowi ważny środek służący zwalczaniu dyskryminacji, a samorządy terytorialne odgrywają istotną rolę w tej dziedzinie;

1.16 **z zadowoleniem przyjmuje** zamiar Komisji, by promować wymianę doświadczeń i dobrych praktyk między różnymi zainteresowanymi, oraz wierzy, że samorządy terytorialne powinny odgrywać kluczową rolę w tych działaniach;

1.17 **z zadowoleniem przyjmuje** zwiększenie nacisku na równość płci w propozycjach funduszy strukturalnych po roku 2006, lecz także dostrzega znaczenie podejścia horyzontalnego do zwalczania dyskryminacji;

1.18 **głęboko wierzy**, że programy finansowania wspierające wymianę dobrych praktyk oraz uczenie się od innych nie powinny być nadmiernie biurokratyczne w odniesieniu do ich wymogów administracyjnych, które mogą zahamować zainteresowanie dostępnym finansowaniem;

1.19 **dostrzega** cenną pracę wykonaną przez Europejskie Centrum Monitorowania Rasizmu i Ksenofobii jak również zamiar zastąpienia go nową Agencją Praw Podstawowych, oraz stanowczo wzywa do wyposażenia nowej agencji w odpowiednie zasoby, aby była ona w stanie w pełni odegrać swoją rolę w zwalczaniu dyskryminacji.

VI. Podnoszenie świadomości i współpraca z zainteresowanymi stronami

1.20 **uważa**, że inicjatywy mające na celu podnoszenie świadomości są niezmiernie istotne dla zwiększenia wiedzy społeczeństwa o przysługujących im prawach na szczeblu UE. Należy przy tym zwrócić szczególną uwagę na młodzież i dzieci;

1.21 **sugeruje**, że istotne jest angażowanie grup mniejszościowych oraz społeczności lokalnych, zwłaszcza na obszarach wiejskich oraz na obszarach, gdzie występuje na przykład niewielka populacja mniejszości etnicznej;

1.22 **popiera** inicjatywę ustanowienia roku 2007 Europejskim Rokiem Równych Szans dla Wszystkich i sądzi, że jest to szczególnie odpowiedni moment, gdyż właśnie wtedy minie

10 lat od Europejskiego Roku przeciw Rasizmowi oraz od podpisania Traktatu amsterdamskiego, który wniósł nowe prawodawstwo w zakresie równości;

1.23 **wskazuje**, że w przypadku położenia zbyt dużego nacisku na działania na wielką skalę i o szerokim oddźwięku istnieje ryzyko, że uwaga zostanie skupiona na głównych wydarzeniach, z potencjalną szkodą dla wydarzeń lokalnych oraz wydarzeń w ramach danej społeczności;

1.24 **zgadza się** z celami szczegółowymi wybranymi dla Europejskiego Roku, którymi są prawa, uznawanie, reprezentacja i poszanowanie;

1.25 **uważa**, że powinien istnieć bezpośredni związek z proponowanym na rok 2008 Europejskim Rokiem Dialogu Międzykulturowego, a wszelkie działania w roku 2007 winny się wzajemnie wspierać;

1.26 **podkreśla**, że rola mediów będzie miała niezmiernie istotne znaczenie dla powodzenia Europejskiego Roku. Należy zwrócić stosowną uwagę na rolę mediów lokalnych. Kontakty między samorządami terytorialnymi a lokalnymi mediami przyczynią się do zwiększenia społecznej świadomości w trakcie tego roku;

1.27 **podkreśla** potrzebę prowadzenia konsultacji z sektorem samorządów terytorialnych, skąd bierze początek wiele polityk Unii Europejskiej, co często wymaga znacznego zaangażowania administracyjnego i finansowego. Właściwe formułowanie zasad polityki oraz lepsze stanowienie prawa wymagają wkładu ze strony głównych zainteresowanych.

VII. Przeciwdziałanie dyskryminacji i wykluczeniu społecznemu, których doświadczają pokrzywdzone mniejszości etniczne

1.28 **popiera** zwrócenie przez Komisję szczególnej uwagi na sytuację Romów oraz utworzenie grupy doradczej wysokiego szczebla ds. społecznej i zawodowej integracji mniejszości etnicznych.

2. Zalecenia Komitetu Regionów

Komitet Regionów

Wdrożenie w życie istniejącego prawodawstwa

2.1 **przypomina** Sekretarzowi Generalnemu KR-u o swojej prośbie, by poddać ocenie politykę personalną oraz profil pracowniczy Sekretariatu Generalnego pod kątem zgodności z nowym prawodawstwem oraz by zdać sprawozdanie zarówno Prezydium jak również Komisji ECOS w ciągu najbliższych sześciu miesięcy;

2.2 **wzywa** delegacje narodowe KR-u do zapewnienia, by nominacje złożone na kadencję w roku 2006 były zrównoważone pod względem płci i pochodzenia etnicznego oraz by Rada wzięła to pod uwagę przy przyjmowaniu nominacji.

Propagowanie najlepszych praktyk oraz uczenie się z nich

2.3 **ponawia** swój apel, by KR zlecił i opublikował dla samorządów lokalnych jako pracodawców wademekum dobrych praktyk w zakresie zwalczania dyskryminacji oraz następnie wzywa, by wademekum to obejmowało naszą rolę jako dostawców towarów i usług oraz jako ich zamawiających, jak również jako liderów pod względem spójności społecznej i niedyskryminacji, łącząc przykłady inicjatyw z każdego Państwa Członkowskiego obejmujących wszystkie sześć podstaw dyskryminacji, o których mowa w art. 13. Przykłady skutecznego partnerstwa będą szczególnie mile widziane, w przypadkach gdy samorzady terytorialne współpracują z innymi partnerami w celu dostarczenia usług. Publikacja tego dokumentu powinna zbiec się w czasie z inauguracją Europejskiego Roku Równych Szans dla Wszystkich (2007). KR podejmie odpowiednie starania, aby nie powielić żadnych z prowadzonych przez Komisję inicjatyw w tym zakresie;

2.4 w odniesieniu do finansowania przez UE, **zwraca się z prośbą** do Komisji, by poszukiwała twórczych sposobów umożliwienia małym organizacjom pozarządowym dostępu do niższych poziomów finansowania, z należytym uwzględnieniem mechanizmów administracji i raportowania;

2.5 lepsze zbieranie danych, monitorowanie i analiza są ważne przy informowaniu o rozwoju skutecznych polityk, promujących równość i zwalczających dyskryminację. KR **podkreśla**, że samorzady terytorialne muszą być zaangażowane w dyskusje z Komisją na temat rozwijania porównywalnych danych liczbowych w celu identyfikacji i zwrócenia uwagi na rozmiar istniejących nierówności. Monitorowanie danych winno obejmować możliwie jak najwięcej aspektów potencjalnej dyskryminacji, nie tylko płeć i etniczność. Istotna jest także ocena oddziaływania różnych rodzajów działań oraz określenie, czy konieczne są zmiany.

Dalsze działania w celu uzupełnienia obecnych ram prawnych

2.6 KR **ponawia** swoje żądanie, wyrażone uprzednio w swojej opinii w sprawie Zielonej Księgi, aby prawodawstwo w zakresie towarów i usług rozciągnąć na wszystkie dziedziny, o których mowa w art. 13;

2.7 wykonane w przyszłości przez Komisję studium wykonalności badające możliwe nowe działania, które uzupełnią obecne ramy prawne, **powinno wykorzystywać** materiały zebrane przez KR w procesie sporządzania wademekum dobrych praktyk w zakresie zwalczania dyskryminacji.

Zaangażowanie zainteresowanych stron

2.8 **wzywa** Komisję, by przy powoływaniu się na główne zainteresowane strony w sposób wyraźny wymieniła samorzady lokalne i regionalne, czyniąc to konsekwentnie w całym tekście zarówno komunikatu w sprawie strategii ramowej jak i dokumentu ustanawiającego Europejski Rok Równych Szans dla Wszystkich;

2.9 **podkreśla**, że szczebel lokalny i regionalny oraz Komitet Regionów powinny być w pełni włączone w jakiegokolwiek dalsze działania określone w strategii ramowej;

2.10 w szczególności Komitet Regionów **pragnie** zostać włączony do dorocznego Szczytu Równości wysokiego szczebla, o którym mowa w projekcie strategii ramowej;

2.11 należy uwzględnić wymiar lokalny/regionalny w planowanej przez Komisję grupie doradczej wysokiego szczebla ds. społecznej i zawodowej integracji mniejszości etnicznych.

Działania podnoszące świadomość, w tym Europejski Rok Równych Szans dla Wszystkich (2007)

2.12 **wzywa** prezydentkę brytyjską do szybkiego zakończenia prac nad dokumentem przez Radę, aby zawczasu zapewnić podstawę prawną na ten rok;

2.13 **popiera** cele szczegółowe:

- i) Prawa — Podnoszenie świadomości społecznej w zakresie prawa do równości i niedyskryminacji. Ponieważ samorzady terytorialne stanowią wybieralne organy najbliższe obywatelowi, Komitet uważa, że mają one do odegrania w tej kwestii istotną rolę, zwłaszcza przy rozpowszechnianiu informacji w regionach Europy oddalonych od głównych obszarów miejskich. Z zadowoleniem przyjmuje pracę wykonaną w ramach akcji Komisji wykorzystującej autobus do rozpowszechniania informacji na temat praw obywateli UE w odniesieniu do równych szans i zachęca Komisję, aby w przyszłości akcje takie nie ograniczały się jedynie do stolic Państw Członkowskich. Przy promowaniu odwiedzin autobusu informacyjnego w okolicy należy zastosować proaktywne podejście angażujące samorzady terytorialne oraz KR;
- ii) Reprezentacja — Ożywianie debaty na temat sposobów zwiększania udziału w życiu społeczeństwa ze wszystkimi mniejszościami, ze szczególnym naciskiem na zwiększenie zaangażowania społeczności romskich i muzułmańskich;
- iii) Uznawanie — Honorowanie i przychylnie nastawienie do różnorodności;
- iv) Poszanowanie i tolerancja — Propagowanie bardziej spójnego społeczeństwa oraz eliminowanie stereotypów i uprzedzeń. Ważnym narzędziem w osiągnięciu tego celu może być organizacja wydarzeń kulturalnych z wykorzystaniem muzyki, przedstawień teatralnych i sportu. Komisja mogłaby sponsorować te wydarzenia i współpracować z podmiotami lokalnymi i regionalnymi oraz społeczeństwem obywatelskim w celu zapewnienia, by wydarzenia te odbywały się na całym terytorium uczestniczących państw i były zwieńczone dużym festiwalem europejskim łączącym Rok Równych Szans dla Wszystkich (2007) z Rokiem Dialogu Międzykulturowego (2008). Wydarzenie to odbyłoby się na terenie jednego z dwóch państw pełniących prezydentkę w roku 2008 (Słowenia/Francja);

2.14 **z zadowoleniem przyjmuje** stanowisko Komisji, że państwa uczestniczące powinny desygnować krajowy organ koordynacyjny, w skład którego wchodziłoby przedstawiciele rządu krajowego, partnerów społecznych, docelowych społeczności oraz innych segmentów społeczeństwa obywatelskiego, lecz **wzywa**, by w skład każdego z organów koordynacyjnych wchodziłoby przedstawiciele samorządów lokalnych i regionalnych;

2.15 **zachęca** samorządy lokalne i regionalne do wykorzystywania logo Europejskiego Roku w celu nagłośnienia prowadzonych przez siebie w roku 2007 działań propagujących równe szanse;

2.16 **proponuje**, by na początku roku 2007 KR zorganizował konferencję inauguracyjną ten Rok Europejski, jak miało to miejsce w poprzednich latach.

Bruksela, 16 listopada 2005 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Peter STRAUB

Rezolucja Komitetu Regionów w sprawie programu prac Komisji Europejskiej oraz priorytetów komitetu regionów na rok 2006

(2006/C 115/15)

KOMITET REGIONÓW,

uwzględniając program pracy Komisji na rok 2006 zatytułowany „Wyzwolić pełen potencjał Europy” (COM(2005) 531 wersja ostateczna),

uwzględniając cele strategiczne 2005-2009 (COM(2005) 12 końcowy),

uwzględniając wieloletni program strategiczny 2004-2006 sześciu prezydentów,

uwzględniając komunikat Komisji zatytułowany „Wkład Komisji w okres refleksji i plany na przyszłość: Plan D dla demokracji, dialogu i debaty” (COM(2005) 494 końcowy),

uwzględniając protokół dotyczący trybów współpracy między Komisją Europejską a Komitetem Regionów (DI CdR 81/2001 rev. 2),

uwzględniając rezolucję Komitetu Regionów w sprawie ożywienia strategii lizbońskiej (CdR 518/2004),

uwzględniając uchwałę Komitetu Regionów w sprawie przyszłości perspektyw finansowych na lata 2007-2013 (CdR 203/2005),

a także mając na uwadze, co następuje: samorządy terytorialne to kompetentne władze w procesie implementacji istotnej części polityk UE,

a także mając na uwadze, co następuje: o ile samorządy terytorialne przyczyniają się do określenia priorytetów UE, może to stopniowo wzmocnić polityczną legitymację polityk UE,

a także mając na uwadze, co następuje: Komitet Regionów określi na początku swej czwartej kadencji w lutym 2006 r. priorytety na lata 2006-2010,

na 62. sesji plenarnej w dniach 16-17 listopada 2005 r. (posiedzenie z dnia 17 listopada) przyjął następującą uchwałę:

Komitet Regionów,

PERSPEKTYWY FINANSOWE

Uważa, że przyjęcie przez prezydencję brytyjską ambitnych perspektyw finansowych jest konieczne, by umożliwić Unii Europejskiej wywiązanie się ze swego mandatu i uzyskać silne poparcie społeczeństwa, wznowić proces reform, zapewnić europejską wartość dodaną unijnym politykom spójności oraz polityce rolnej, położyć podwaliny dla prawdziwie unijnej polityki badań naukowych i innowacji.

OKRES REFLEKSJI

Potwierdza swoje zaangażowanie w sprawę Traktatu konstytucyjnego i swe przywiązanie do jego osiągnięć, które w porównaniu z dotychczas obowiązującymi traktatami, znacznie udoskonalając i upraszczając funkcjonowanie Unii Europejskiej oraz zwiększając przejrzystość jej działań, gwarantują poprawę systemu sprawowania rządów w Europie.

Poleca Komisji Europejskiej, by uwzględniła jego propozycję „mapy drogowej” na rzecz zdecentralizowanej debaty w okresie refleksji, opracowanej na podstawie koncepcji bliskiego kontaktu z mieszkańcami regionów i miast Europy w zakresie celów Unii, wartości dodanej jaką ona przedstawia, jej podstawowych wartości i polityk.

Wzywa Komisję Europejską, by w ramach wdrażania planu D, jak i przyszłej polityki informacyjnej i komunikowania, mając na celu uzyskanie większego poparcia obywateli dla integracji europejskiej, przyjęła podejście ambitne, zaangażowane a przede wszystkim zdecentralizowane.

Gotowy jest w tym kontekście wywiązać się ze swych zobowiązań wobec regionalnych i lokalnych władz publicznych oraz prasy regionalnej i lokalnej, które niezaprzeczalnie są niezbędnym elementem w procesie komunikowania się z obywatelami; w związku z powyższym **prosi** o zwiększenie środków finansowych do swej dyspozycji przeznaczonych na ten cel, by wnieść odpowiedni wkład w debatę okresu refleksji.

SPRAWOWANIE RZĄDÓW

Z zadowoleniem przyjmuje stanowisko Komisji Europejskiej uznające, że Unia Europejska nie osiągnie swych celów bez wspólnego wkładu jej instytucji, publicznych władz krajowych, regionalnych i lokalnych, jak i samych obywateli; **pragnie**, by jego partnerstwo w procesie opracowywania i wdrażania polityk unijnych doprowadziło zwłaszcza do:

- zastanowienia się nad wkładem, jaki porozumienia i umowy trójstronne ukierunkowane na określone cele mogłyby stanowić dla mechanizmów ożywienia strategii lizbońskiej;
- systematycznego odwoływania się do konsultacji z władzami lokalnymi i regionalnymi we wczesnym stadium przygotowania prawodawstwa europejskiego i to niezależnie od przebiegu procesu ratyfikacji Traktatu konstytucyjnego;

— dalszego systematycznego stosowania nowej metody analizy oddziaływania w odniesieniu do ważniejszych inicjatyw Komisji Europejskiej i jej zaangażowanie w przeprowadzanie analizy oddziaływania;

— wprowadzenia poziomu regionalnego do krajowych planów działania w zakresie uproszczenia prawodawstwa;

— zwracania szczególnej uwagi na transpozycję prawodawstwa unijnego do prawa krajowego i jej skutki dla prawa ustanawianego przez władze lokalne i regionalne.

Przyjmuje z zadowoleniem planowaną przez Komisję intensyfikację procesu konsultacji i oceny oddziaływania otoczenia regulacyjnego w ramach celu lepszego stanowienia prawa. W kontekście możliwego oddziaływania wspólnej polityki handlowej na regiony i gminy wzywa Komisję do wysłuchania opinii KR-u także w przypadku inicjatyw dotyczących wspólnej polityki handlowej, zwłaszcza przy opracowywaniu zaleceń w sprawie mandatów negocjacyjnych w odniesieniu do międzynarodowych umów handlowych.

Wzywa wobec powyższego Komisję Europejską, by poparła bardziej proaktywny wkład Komitetu na etapie przygotowywania działań wspólnotowych, polegający na sporządzaniu opinii perspektywicznych w sprawie przyszłych polityk wspólnotowych i dotyczących ich oddziaływania na władze lokalne i regionalne, jak również poprzez sporządzanie raportów na temat oddziaływania niektórych dyrektyw na szczeblu lokalnym i regionalnym.

Podkreśla w kontekście wysiłku kodyfikacyjnego i nowelizacji wniosków prawodawczych podjętych przez Komisję, że „lepiej stanowić prawo” nie oznacza wyłącznie „wydawać mniej prawa”. Każdemu wnioskowi prawodawczemu, który Komisja wycofuje powinno towarzyszyć uzasadnienie oceniające europejską wartość dodaną danego wniosku.

DOBROBYT

Potwierdza przekonanie, że z taką samą uwagą należy traktować trzy filary strategii lizbońskiej: gospodarczy, społeczny i zagadnienia środowiska naturalnego.

Zachęca Komisję Europejską do rozważenia, w kontekście procesu korekty i wdrażania Zintegrowanych Wytucznych dla Wzrostu i Zatrudniania, ważnej roli, jaką władze lokalne i regionalne odgrywają w osiągnięciu wyższego wzrostu gospodarczego i zatrudnienia w UE.

Sądzi, że spójność i konkurencyjność stanowią dwa wzajemnie wspierające się cele, które muszą być realizowane razem: dotarcie do nie dość wykorzystywanego potencjału oraz kapitału terytorialnego może zwiększyć konkurencyjność danego obszaru i w cenny sposób przyczynić się do realizacji celów równowagi i spójności terytorialnej. Ponadto **popiera** koncepcję, według której konkurencyjność zależy od sposobu działania jednolitego rynku i nalega, by szczególną uwagą otoczyć obszary przygraniczne.

Uznaje, że struktury odpowiedzialne za zarządzanie strategią lizbońską w Państwach Członkowskich powinny zostać dostosowane tak, by umożliwić bardziej bezpośrednie i ściślejsze formalne zintegrowanie pomocy funduszy strukturalnych i strategii lizbońskiej.

W pełni **zgodny jest** z oceną Komisji Europejskiej, że globalizacja jest stanem rzeczywistym, który należy zaakceptować, by przywrócić Europie dynamiczny wzrost gospodarczy i zapewnić odpowiedniej jakości miejsca pracy, zwłaszcza uprzedzając restrukturyzacje związane z globalizacją i organizując działania im towarzyszące.

Wzywa Komisję Europejską do dalszego znoszenia przeszkód na drodze mobilności obywateli oraz do zachęcania obywateli do korzystania z możliwości w całej Unii Europejskiej, co stanowi zasadniczy proces dla zdynamizowania gospodarki.

Uznaje, że kształcenie i szkolenia są podstawowymi instrumentami osiągnięcia celów strategii lizbońskiej i że zapewniają one włączenie wszystkich Europejczyków do społeczeństwa opartego na wiedzy. Dlatego też **z zadowoleniem przyjmuje** fakt, że Komisja **skupi się** na zagadnieniu uznawania kwalifikacji i będzie zachęcać do mobilności oraz zajmie się zagadnieniem kultury przedsiębiorczości.

Przywiązuje dużą wagę do tego, by na zasadach sprawiedliwości społecznej i regionalnej promować społeczeństwo informacyjne zapewniające, by wszyscy obywatele posiadali umiejętności konieczne, by żyć i pracować w nowej epoce technologii cyfrowych. KR czyniło nadal będzie czynić wysiłki, by wnieść cenny wkład do rozwoju lokalnych i regionalnych usług elektronicznych i elektronicznej administracji podkreślając, że działania lokalne i regionalne są najskuteczniejszą metodą osiągnięcia wyników w tym zakresie.

Podziela stanowisko Komisji Europejskiej w sprawie konieczności stworzenia transeuropejskiej sieci w oparciu o europejską inicjatywę na rzecz wzrostu i zapewniając, by znaczne dodatkowe zasoby zostały zrekomensowane nowymi środkami polepszającymi system działania i koordynację sieci.

Uważa, że sieci transeuropejskie w branży transportu, telekomunikacji i energetyki mają podstawowe znaczenie dla osiągnięcia pełnego potencjału gospodarki europejskiej, połączenia rozszerzonej Europy w całość i polepszenia spójności terytorialnej.

SOLIDARNOŚĆ

Popiera wolę skoncentrowania wysiłków, by wprowadzić odpowiednio zaplanowaną nową generację Funduszy strukturalnych, jednak przypomina w tym kontekście o skutkach administracyjnych i finansowych, jakie dla samorządów lokalnych i regionalnych wynikają z opóźnienia spowodowanego przedłużającym się brakiem porozumienia w sprawie perspektyw finansowych.

Z uwagą **będzie śledził** realizowanie celu „europejskiej współpracy terytorialnej”, zwłaszcza określenie obszarów mogących podlegać temu celowi, uproszczenie procedur administracyj-

nych i spójność jego działań ze strategicznymi wytycznymi europejskimi.

Z naciskiem zaleca, by przyszłe programy finansowane przez fundusze strukturalne pokrywały takie aspekty jak ożywienie obszarów miejskich, nagłące potrzeby społeczne, poszczególne działania w zakresie polityki mieszkaniowej, restrukturyzacji gospodarczej i transportu publicznego, elementy które dotyczą raczej obszarów metropolitarnych; uznaje jednocześnie znaczenie wszystkich regionów Europy i konieczność zachowania równowagi pomiędzy terenami miejskimi i wiejskimi w przyszłych programach.

Zachęca Państwa Członkowskie i ich samorządy terytorialne do wykorzystania środków Europejskiego Funduszu Społecznego na konkretną pomoc dla obszarów dotkniętych zjawiskiem przemocy miejskiej. **Wzywa** Komisję do utrzymania inicjatywy URBAN i jej celów w kolejnych funduszach strukturalnych.

Z przekonaniem popiera nowy instrument prawny jakim jest „Europejskie ugrupowanie współpracy terytorialnej”(GECT), którego wartość dodana polega na ułatwianiu inicjatyw współpracy pomiędzy samorządami lokalnymi i regionalnymi i **przypomina**, jak ważne jest, by nie obciążać procedur kontrolnych na etapie tworzenia GECT. Komitet stworzył forum podmiotów współpracy lokalnej i regionalnej mające za cel śledzić przebieg procedury przyjęcia regulaminu GECT i powstawanie pierwszych takich ugrupowań.

Potwierdza konieczność zachowania rolnictwa wielofunkcyjnego we wszystkich regionach Europy zwłaszcza, że rolnictwo zajmuje 90 % obszaru Unii i **wyraża zadowolenie**, że kontynuowane są prace nad reformą WPR w branżach jeszcze niezreformowanych; w tym też kontekście **przypomina**, że przy okazji przyszłych reform stosowne by było poszukać środków sprzyjających zarządzaniu dużymi obszarami i ogólnie rzecz biorąc ich rozwojowi gospodarczemu, wychodząc poza zakres nowych mechanizmów kompensujących trudne warunki naturalne najczęściej występujące w gospodarstwach rolnych.

Uważa za niezbędne, by kontynuować działania w zakresie usług użyteczności publicznej, które dotyczą sektora usług użyteczności publicznej, a posiadają strategiczne znaczenie dla władz regionalnych i lokalnych. Szczególnie podkreśla konieczność utworzenia horyzontalnych i międzysektorowych wspólnotowych ram odniesienia określających zakres usług użyteczności publicznej, które należy wyłączyć z zasad konkurencji rynkowej. W tym kontekście w roku 2006 **rozważy** ze szczególnym zainteresowaniem komunikat w sprawie sektora usług użyteczności publicznej.

Przypomina o wyzwaniu politycznym, gospodarczym i społecznym, jakimi są dla europejskich samorządów terytorialnych zmiany demograficzne. Zjawisko to powinno być impulsem do podjęcia działań we wszystkich dziedzinach życia publicznego, gdyż od zdolności przewidzenia tych zmian zależy trwałość naszych społeczeństw; **wzywa** wobec tego Komisję, by w ciągu roku 2006 zainicjowała działania następcze wobec Zielonej Księgi w sprawie zmian demograficznych.

Z zadowoleniem przyjmuje inicjatywy Komisji, by rozwijać nową strategię bezpieczeństwa i higieny pracy, która pozwoli Unii Europejskiej określić spójniejsze ramy w tej dziedzinie. **Podkreśla** potrzebę zapewnienia pełnego zaangażowania się władz lokalnych i regionalnych, zwłaszcza w opracowanie wskaźników zdrowia i przyszłych analiz porównawczych.

Podkreśla z naciskiem znaczenie równości szans, dla której społeczności lokalne i terytorialne odgrywają kluczową rolę, jako główny pracodawca oraz dostawca usług i dóbr. W tym względzie oczekuje komunikatu Komisji Europejskiej w sprawie strategii w zakresie równości płci.

Z zadowoleniem przyjmuje propozycję zorganizowania rocznego forum dialogu w roku 2008 i **potwierdza**, że dla KR-u poszanowanie różnorodności kulturowej i językowej jest jedną z podstawowych zasad leżących u podstaw procesu integracji europejskiej, który nie polega na eliminowaniu różnic i kształtowaniu jednolitej tożsamości, lecz na wspieraniu większej współpracy i zrozumienia między ludami Europy.

Podziela punkt widzenia Komisji Europejskiej, która określa walkę ze zmianami klimatycznymi jako jedno z głównych wyzwań przyszłości, do którego należy podejść w sposób kompleksowy, poprzez współpracę na wszystkich poziomach rządów, poprzez partnerstwa z sektorem prywatnym, służbą zdrowia, grupami społeczności lokalnych, szkolnictwem, organizacjami zajmującymi się efektywnością energetyczną.

Wzywa Komisję Europejską, by włączyła do Planu działania więcej środków skierowanych do dostawców energii i przemysłu energetycznego i **proponuje**, by środkami ekonomicznymi zachęcać do stosowania środków efektywności energetycznej, zwłaszcza stosowania energii odnawialnych oraz by umożliwić przyznawanie pomocy państwowej w zakresie środków zachęcających do innowacji w dziedzinie ochrony środowiska naturalnego i zwiększania wydajności mających na celu polepszenie efektywności energetycznej, przyczyniając się do innowacji, większej konkurencyjności Europy i zapewniając trwałe i bezpieczne dostawy energii.

Podkreśla konieczność powstania dynamicznej branży morskiej opartej na rozwoju zrównoważonym, wymagając jednak, by wkład samorządów lokalnych i regionalnych w zarządzanie zasobami morskimi został w pełni uznany i włączony do nowej polityki UE.

BEZPIECZEŃSTWO

Popiera wdrażanie dziesięciu priorytetów programu haskiego na najbliższe pięć lat, które świadczą o woli i zdecydowaniu, by wzmocnić Przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości oraz **zwraca się do** Komisji Europejskiej, by opracowała odrębny plan działania skierowany na władz lokalne i regionalne pozwalający na lepsze uwzględnienie wymiaru lokalnego i regionalnego w działaniach unijnych.

Popiera zaangażowanie Komisji Europejskiej w walkę z przestępczością zorganizowaną i terroryzmem i **przypomina** swą

propozycję utworzenia europejskiego obserwatorium bezpieczeństwa obszarów miejskich, które składałoby się z przedstawicieli władz lokalnych i regionalnych Państw Członkowskich zdolnych przekazywać informacje przydatne przy opracowywaniu koncepcji politycznej, promowaniu i koordynowaniu badań, zbieraniu, kategoryzacji i opracowywaniu danych dotyczących bezpieczeństwa, zwłaszcza poprzez rozpowszechnianie przykładów i dobrych praktyk oraz poprzez zawieranie partnerstw regionalnych i lokalnych.

Ponawia swe zalecenie, by wykorzystywać fundusze strukturalne dla podtrzymania i rozwinięcia instrumentów realizacji przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości i **zachęca** Komisję Europejską, by w ramach nowych perspektyw finansowych wdrożyć wytyczne w tej sprawie poparte w trzecim raporcie o spójności.

Zgadza się z opinią, że system transportowy jest podstawową troską organizatorów transportu i kluczowych zainteresowanych stron, takich jak władze publiczne i pasażerowie, oraz że niedawne ataki terrorystyczne w Londynie i Madrycie w dramatyczny sposób przypomniały o konieczności większego skoncentrowania się na zagadnieniach bezpieczeństwa systemu transportowego w UE.

Zachęca Komisję Europejską do zaplanowania i zaaprobowania działań transgranicznych wymagających czynnego udziału obszarów przygranicznych, jak i polepszenia koordynacji nowego funduszu solidarności z funduszami strukturalnymi i **sugeruje**, by zwiększyć koordynację unijnego mechanizmu obrony cywilnej tworząc na wszystkich obszarach zwiększonego ryzyka regionalne ośrodki obrony cywilnej, które miałyby za zadanie zbieranie danych, kontrolowanie i utworzenie systemu wczesnego ostrzeżenia.

EUROPA JAKO PARTNER NA ŚWIECIE

Zamierza kontynuować swe zaangażowanie w sprawę międzykulturowego dialogu politycznego pomiędzy przedstawicielami samorządów lokalnych i regionalnych Państw Członkowskich, krajów kandydujących i przygotowujących się do złożenia swej kandydatury; **uznaje** za pożądane w tym kontekście ustanowienie mieszanego komitetu konsultacyjnego z Turcją i **ponawia** swe wezwanie, by Komisja Europejska zaproponowała, jak tylko to możliwe, rozwiązanie operacyjne pozwalające zaradzić brakowi podstawy prawnej umożliwiającej utworzenie wspólnego komitetu konsultacyjnego w sprawie układu o stabilizacji i stowarzyszeniu z Chorwacją i państwami Bałkanów Zachodnich.

Zachęca Komisję Europejską, by w ścisłej współpracy z samorządami terytorialnymi i społeczeństwem obywatelskim, promowała i wspierała kampanie informacyjne na temat procesu rozszerzenia Unii Europejskiej na poziomie lokalnym i regionalnym zarówno w Państwach Członkowskich, jak i krajach kandydujących i ewentualnych krajach kandydackich.

Popiera wzmocnienie polityki sąsiedztwa poprzez nowe plany działania; **zachęca** Komisję Europejską do uwzględnienia wkładu współpracy transgranicznej i międzyregionalnej w opracowywaniu tych działań oraz **prosi** o włączenie go do ich opracowania, wdrożenia i oceny.

Potwierdza swe zaangażowanie na rzecz wzmocnienia partnerstwa eurośródziemnomorskiego, jak i swą prośbę o środki na rzecz zwiększenia udziału i włączenia stowarzyszeń samorządów lokalnych i regionalnych oraz **wzywa** do utworzenia w ramach instytucji eurośródziemnomorskich nowego forum, którego zadaniem będzie z jednej strony zachęcanie do współpracy terytorialnej i zdecentralizowanej, a z drugiej zachęcanie do zawierania partnerstw i do rozwijania programów operacyjnych dla całego obszaru basenu Morza Śródziemnego.

Wyraża ubolewanie, że wkład europejskich samorządów lokalnych w europejską politykę rozwoju jest nadal nie dość znany i wobec powyższego **zaleca**, by ponownie poddać pod rozagę miejsce współpracy zdecentralizowanej biorąc pod uwagę fakt, że samorzady lokalne, obok innych podmiotów, mają do swej dyspozycji wiedzę i doświadczenie pozwalające im na globalne podejście do walki z ubóstwem na świecie i podjęcie działań zmierzających do realizacji Milenijnych celów rozwoju Organizacji Narodów Zjednoczonych.

Zwraca się do swego Przewodniczącego z prośbą, by przekazał niniejszą rezolucję Komisji Europejskiej, Parlamentowi Europejskiemu, Radzie i Prezydencji austriackiej i fińskiej.

Bruksela, 17 listopada 2005 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Peter STRAUB

Rezolucja perspektywa finansowa na lata 2007-2013 — co dalej?

(2006/C 115/16)

Komitet Regionów,

uwzględniając swoją opinię w sprawie perspektywy finansowej — komunikat „Budowanie naszej wspólnej przyszłości: wyzwania dla polityki i środki budżetowe rozszerzonej Unii na lata 2007-2013” (CdR 162/2004 fin),

uwzględniając rezolucję Parlamentu Europejskiego w sprawie „Budowanie naszej wspólnej przyszłości: wyzwania dla polityki i środki budżetowe rozszerzonej Unii na lata 2007-2013” (A6-0153/2005),

a także mając na uwadze, co następuje:

- 1) Rada Europejska na swym posiedzeniu w dniach 16-17 czerwca br. nie osiągnęła porozumienia w sprawie budżetu na kolejny okres planowania (2007-2013).
- 2) Prezydencja brytyjska była wzywana do kontynuowania dyskusji w oparciu o dotychczasowe osiągnięcia w celu uzgodnienia wszystkich kwestii niezbędnych do osiągnięcia porozumienia w najbliższym możliwym terminie.
- 3) Konieczne jest przyjęcie jeszcze w roku 2005 perspektywy finansowej umożliwiającej skuteczną politykę solidarności, spójności terytorialnej i większego wzrostu i zatrudnienia w Europie począwszy od roku 2007,

na 62. sesji plenarnej w dniach 16-17 listopada 2005 r. (posiedzenie z dnia 17 listopada) przyjął następującą rezolucję:

Komitet Regionów

w deklaracji przyjętej wspólnie z Parlamentem Europejskim dnia 6 kwietnia 2005 r. oraz w deklaracji wrocławskiej z dnia 20 maja 2005 r.;

1. ponownie **potwierdza** swe poparcie dla zrównoważonych propozycji Komisji Europejskiej w ich początkowej postaci, ukształtowanej na podstawie realnej oceny potrzeb i przyjętej po szeroko zakrojonych, czteroletnich konsultacjach z władzami lokalnymi i regionalnymi; poparcie to Komitet wyrażał już w swej opinii (CdR 162/2004 fin), potwierdzając je

2. **akceptuje** propozycje przedstawione przez prezydencję luksemburską, w szczególności natomiast **zgadza się** z Parlamentem Europejskim, że perspektywa finansowa powinna

zostać ukształtowana w sposób, który zagwarantuje wystarczające środki na pełną realizację celów w zakresie konkurencyjności i rozwoju oraz dostęp wszystkich regionów europejskich do funduszy regionalnych i strukturalnych. Jest to niezbędne, jeśli Unia Europejska ma wykonać przyjęte przez siebie zobowiązania i uniknąć wzrostu społecznego rozczarowania swym działaniem. Wszelkie obniżenie pułapu budżetowego stanowi zagrożenie dla podstawowych zasad polityki spójności, a w konsekwencji podważa zasadę solidarności, stanowiącą wszakże szczególnie i podstawowy składnik integracji europejskiej i europejskiego modelu społecznego. Obcinanie budżetu w tej dziedzinie może skutkować renacjonalizacją polityki regionalnej w większości krajów dawnej piątnastki UE, co jest oczywiście sprzeczne z poglądami europejskich regionów i samorządów lokalnych;

3. **zwraca uwagę** na zbieżność poglądów między KR-em a Parlamentem Europejskim, podkreślając znaczenie PE jako równoprawnego partnera negocjacji budżetowych;

4. **wzywa** Państwa Członkowskie, by oparły się nawoływaniom do ograniczenia budżetu Unii; **proponuje** natomiast, by Państwa Członkowskie zapewniły UE budżet, który pozwoli jej skutecznie działać w tych dziedzinach, w których musi ona i może w korzystny i zauważalny sposób oddziaływać na warunki życia obywateli Europy oraz na ich miejsca życia i pracy. Komitet **zwraca uwagę**, że będzie to wymagało silnego przywództwa, nie ulegającego wątpliwości udowodnienia partnerskiej współpracy międzybranżowej i ciągłej publicznej debaty w najbliższych miesiącach w celu uzgodnienia głównych dziedzin, w których Unia zapewnia owo korzystne oddziaływanie;

5. **przypomina** Państwom Członkowskim, że polityka spójności jest dziedziną, w której UE przynosi rzeczywistą wartość dodaną; finansowanie tej dziedziny na szczeblu unijnym generuje bowiem większe zyski i silniejszy efekt dźwigni niż na szczeblu krajowym. Polityka spójności sprawdziła się jako nieodzowne narzędzie zwalczania nierówności gospodarczych i społecznych między regionami europejskimi oraz wewnątrz nich; nierówności te stanowią główną przeszkodę w osiągnięciu sprawnie działającego europejskiego rynku wewnętrznego. Polityka spójności ma podstawowe znaczenie dla tego, by te regiony, które są w tyle za średnią unijną, były w stanie osiągnąć cele strategii lizbońskiej; należy zatem bezwzględnie

uznać ją za nieodzowne uzupełnienie polityczne wszystkich strategii na rzecz rozwoju i zatrudnienia w Europie;

6. **popiera** wysiłki podejmowane przez Przewodniczącego Komisji Europejskiej w celu wznowienia rozmów na temat perspektywy finansowej, **uwważając**, że może to również umożliwić postęp w debacie nad zasadami modernizacji budżetu UE; **podkreśla** jednak, że wszelkie propozycje w tej dziedzinie muszą opierać się na pewnych minimalnych założeniach finansowych. W tym kontekście Komitet odnotowuje propozycje utworzenia „Funduszu Dostosowania do Globalizacji” oraz mechanizmów JEREMIE i JASPERS, uznając, że rozwiązania te należy proponować jako uzupełnienie, a nie alternatywę dla linii budżetowych mających służyć osiągnięciu celu w zakresie konwergencji, konkurencyjności i zatrudnienia;

7. w tejże dziedzinie **ostrzega** ponadto przed przeznaczaniem środków unijnych na realizację wyłącznie krajowych polityk konkurencyjności i zatrudnienia, w przekonaniu, że najlepszym sposobem zagospodarowania funduszy unijnych jest dalsze kształtowanie spójności terytorialnej w ramach programu na rzecz konkurencyjności i rozwoju wpisanego w główny nurt ogólnounijnej polityki spójności; co więcej, żąda by zasady współfinansowania z funduszy strukturalnych w dalszym ciągu umożliwiały współfinansowanie ze źródeł prywatnych;

8. **wyraża ubolewanie** z powodu faktu, że nieformalny szczyt w Hampton Court 27 października nie zaowocował wznowieniem debaty na temat perspektywy finansowej;

9. szczególne **obawy wiąże** z tym, że opóźnianie porozumienia będzie negatywnie oddziaływało na sposób postrzegania Europy przez jej obywateli, utrudni rozruch kolejnego okresu programowania i wywoła niestabilność finansową w samorządach lokalnych i terytorialnych UE, co pociągnie za sobą negatywne reperkusje gospodarcze, przede wszystkim w nowych Państwach Członkowskich, które mogą mieć poważne trudności z realizacją zobowiązań powstałych w okresie przejściowym, a do których spełnienia Państwa Członkowskie zobowiązały się w umowach akcesyjnych przed ostatnim rozszerzeniem Unii Europejskiej.

10. ponownie **wzywa** prezydentkę brytyjską do zrobienia wszystkiego, co konieczne dla osiągnięcia porozumienia do końca bieżącego roku.

Bruksela, 17 listopada 2005 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Peter STRAUB

Opinia perspektywiczna Komitetu Regionów w sprawie: Bezpieczeństwo wszelkich środków transportu zbiorowego, w tym kwestia finansowania

(2006/C 115/17)

KOMITET REGIONÓW,

uwzględniając pismo Komisarz Margot Wallström do Przewodniczącego Petera Strauba z dn. 3 czerwca 2005 r., zawierające wniosek o sporządzenie przez KR opinii w sprawie bezpieczeństwa wszelkich środków komunikacji zbiorowej, w tym kwestii finansowania, zgodnie z art. 265 ust. 1 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską;

uwzględniając Białą Księgę w sprawie Europejskiego Systemu Rządów przedstawioną przez Komisję Europejską w 2001 roku, która wzywa Komitet Regionów do „odgrywania bardziej proaktywnej roli przy analizowaniu polityki, na przykład poprzez sporządzanie raportów rozpoznawczych, zanim zostaną przedstawione propozycje Komisji”;

uwzględniając protokół o współpracy z września 2001 roku pomiędzy Komisją Europejską a Komitetem Regionów, w którym zachęca się Komitet Regionów do „opracowania dokumentów strategicznych analizujących sprawy, które Komisja uważa za istotne; te »raporty perspektywiczne« dogłębniej zanalizują problemy w dziedzinach, w których Komitet Regionów ma odpowiednie zasoby informacji lokalnej”;

uwzględniając decyzję swojego Przewodniczącego z dnia 25 lipca 2005 r. o powierzeniu Komisji ds. Polityki Spójności Terytorialnej prac nad przygotowaniem opinii w tej sprawie,

uwzględniając swoją opinię w sprawie komunikatów Komisji do Rady i Parlamentu Europejskiego „Zapobieganie, przygotowanie oraz odpowiedź na ataki terrorystyczne” „Zapobieganie i zwalczanie finansowania terroryzmu poprzez środki mające na celu usprawnienie wymiany informacji, zwiększenie przejrzystości i wykrywalności transakcji finansowych” „Gotowość i radzenie sobie z konsekwencjami w walce z terroryzmem” „Ochrona infrastruktury strategicznej w walce z terroryzmem” COM(2004) 698 końcowy — COM(2004) 700 końcowy — COM(2004) 701 końcowy — COM(2004) 702 końcowy — (CdR 465/2004 fin),

uwzględniając swój projekt opinii (CdR 209/2005 rev. 1), przyjęty dnia 30 września 2005 r. przez Komisję ds. Polityki Spójności Terytorialnej (sprawozdawca: **Robert NEILL**, Członek Zgromadzenia Miasta Londyn (UK/EPP)),

a także mając na uwadze, co następuje:

- 1) Bezpieczeństwo systemów transportu zawsze stanowiło naczelną troskę organizatorów transportu oraz głównych zainteresowanych stron takich jak władze publiczne i pasażerowie. Jednakże ostatnie ataki terrorystyczne w Londynie i Madrycie w brutalny sposób przypominają o potrzebie zwrócenia większej uwagi na kwestię bezpieczeństwa systemów transportowych w UE. Komitet Regionów z zadowoleniem przyjmuje zamiar opublikowania przed końcem roku 2005 przez Komisję Europejską komunikatu w tej sprawie, włączając w to również kwestię finansowania środków bezpieczeństwa. Państwa Członkowskie oraz ich władze lokalne i regionalne powinny w pierwszej kolejności przemyśleć sposób, w jaki zareagują na publikację tego komunikatu.
- 2) KR z zadowoleniem także przyjmuje działania podejmowane bądź przewidziane na szczeblu wspólnotowym jak i krajowym w dziedzinie bezpieczeństwa lotnictwa, żeglugi i przewozów towarowych.
- 3) Rządy Państw Członkowskich są zdania, iż zagrożenie atakami terrorystycznymi na cele cywilne utrzyma się w najbliższej przyszłości. Zagrożenie to dotyczy w szczególności systemów transportu, ponieważ właśnie tam regularnie w dużej liczbie obecni są ludzie, a często nie występuje tam możliwość przeprowadzenia systematycznych kontroli bezpieczeństwa.
- 4) Z uwagi na odpowiedzialność władz lokalnych i regionalnych oraz stowarzyszonych władz publicznych w wielu kwestiach związanych z transportem, odgrywają one kluczową rolę w staraniach, by zredukować to zagrożenie jak i minimalizować następstwa wszelkich ataków terrorystycznych.

- 5) Żaden z systemów transportu nie będzie całkowicie bezpieczny. Zawsze będzie istnieć ryzyko ataku terrorystycznego, tak więc należy opracowywać i/lub aktualizować strategię w celu zredukowania tego ryzyka i zarządzania nim. Istnieje już na świecie wiedza z dziedziny zarządzania ryzykiem, gdyż rozwijano ją w odpowiedzi na ataki terrorystyczne z wcześniejszych dziesięcioleci, jak również na ataki z 11 września i późniejsze. Obecnie wyzwanie stanowi sposób wykorzystania tej wiedzy w skomplikowanych sieciach takich jak systemy transportowe, które mogą dotyczyć wielu różnych podmiotów publicznych i prywatnych, oraz finansowania związanych z tym zmian w istniejących praktykach.
- 6) Łatwość dostępu do skutecznej i niedrożej infrastruktury transportowej stanowi zasadniczą część życia w Państwach Członkowskich UE. Obywatele UE mogą być częstymi użytkownikami lokalnych systemów transportu, jednak polegają oni również na światowej sieci transportu i logistyki, która dostarcza nie tylko miejsc pracy i możliwości handlowych, lecz stanowi podstawę dostaw towarów podstawowych, w tym żywności. Należy podjąć dalsze działania w odpowiedzi na zagrożenie terrorystyczne, lecz nie mogą one prowadzić do niewspółmiernych zakłóceń sieci transportowej. Istotne i utrzymujące się zakłócenia, które są celem terrorystów, miałyby poważne następstwa dla życia społeczno-gospodarczego w UE.
- 7) Niniejszy raport w żadnym wypadku nie ma na celu omówienia pełnego zakresu działań wykorzystujących strategię walki z terroryzmem. Skupia się on na kwestiach, które należą do kompetencji władz lokalnych i regionalnych, a w szczególności na tych, które dotyczą działania usług transportu publicznego. Niniejszy raport stara się w szczególności zidentyfikować pewne kwestie, na których władze lokalne i regionalne powinny skupić swoją uwagę (w wielu przypadkach ma to już miejsce) oraz określić, w jaki sposób można wesprzeć te wysiłki poprzez współpracę z innymi Państwami Członkowskimi na szczeblu UE.

na 62. sesji plenarnej w dniach 16-17 listopada 2005 r. (posiedzenie z dnia 17 listopada) przyjęła jednogłośnie następującą opinię:

Stanowisko Komitetu Regionów

Kluczowe kwestie, którymi należy się zająć

1. Współpraca

1.1 Skuteczne bezpieczeństwo sieci transportu zależy od ścisłej współpracy pomiędzy wszystkimi zaangażowanymi agencjami, począwszy od personelu naziemnego obsługującego usługi transportowe, poprzez kierowników, polityków (lokalnych, regionalnych bądź krajowych), przed którymi odpowiadają, aż po policję i służby wywiadowcze. Konieczne jest zapewnienie konsekwentnego podejścia do środków odstraszających oraz skutecznych działań w przypadku ataku, na przykład w celu zapewnienia pomocy pasażerom, przy jednoczesnym zabezpieczeniu dowodów oraz działaniach w kierunku możliwie najszybszego przywrócenia funkcjonowania sieci. Konieczne jest zaangażowanie kadry zarządzającej we wszystkich agencjach.

1.2 Współpraca taka musi osiągnąć równowagę między poufnością, gdy jest ona konieczna, a wymianą informacji między agencjami, między Państwami Członkowskimi oraz ze społeczeństwem, gdy jest to możliwe. W przypadku obecności podmiotów sektora prywatnego, dla przykładu w postaci dostawcy usług transportowych bądź usług świadczonych w pobliżu węzłów transportowych (np. usługi sprzątnięcia, punkty sprzedaży detalicznej bądź inne przedsiębiorstwa znajdujące się

na terenie stacji kolejowych), powinny one być w pełni włączone w strategię zapewniania bezpieczeństwa.

1.3 Współpracę tę należy również rozszerzyć między regionami danego Państwa Członkowskiego jak i między regionami przygranicznymi w ramach UE, tak aby rozpowszechnić najlepsze praktyki i aby wszystkie właściwe agencje, począwszy od służb ratunkowych do władz transportowych, zostały natychmiast poinformowane w przypadku ataku terrorystycznego i mogły podjąć odpowiednie działania.

1.4 UE powinna nie tylko analizować wcześniejsze ataki na jej terytorium, w szczególności ataki bombowe na pociągi w Madrycie w roku 2004, lecz powinna uczyć się od innych państw z całego świata, które także doświadczyły ataków terrorystycznych, takich jak w Nowym Jorku, Tokio, czy Moskwie⁽¹⁾. Ponadto należy poczynić wysiłki w celu wykorzystania doświadczeń z innych sektorów (np. porównać reakcje sektora transportu lotniczego i naziemnego).

1.5 Podstawowe elementy współpracy europejskiej w zakresie bezpieczeństwa transportu już są gotowe do wdrożenia, jednak wysiłki te należy wzmożyć. Organizatorzy transportu współpracują za pośrednictwem forów takich jak grupa robocza ds. bezpieczeństwa w ramach Międzynarodowego Stowarzyszenia Transportu Publicznego (UITP). Służby ochrony kolei i przedsiębiorstwa kolejowe w Europie współpracują w ramach stowarzyszenia służb policji kolejowej i ochrony kolei (COLPOFER), które jest podmiotem powiązanym

⁽¹⁾ Patrz załącznik 1 zawierający wykaz niedawnych ataków terrorystycznych.

z Międzynarodowym Związkiem Kolei (UIC) ⁽²⁾. Służby ochrony kolei i metra w Holandii, Niemczech, Belgii, Włoszech i Wielkiej Brytanii wymieniają się informacjami oraz najlepszymi praktykami i poszukują dziedzin współpracy poprzez RAILPOL. Służby holenderskie zapewniają przewodnictwo i prowadzą sekretariat RAILPOL-u, który otrzymuje pewne wsparcie finansowe od UE na swoje działania. Wiele innych Państw Członkowskich pragnie dołączyć do tej grupy i proces ten należy popierać.

2. Szkolenie i planowanie

2.1 Po niedawnych atakach w Londynie służby transportowe i ratownicze zostały pochwalone za dobrze zorganizowaną akcję. Wydaje się, że ich skuteczne działania były wynikiem odpowiedniego szkolenia i opracowania przez różne służby strategii na wypadek sytuacji kryzysowej. Skuteczne wykorzystanie zasobów ludzkich może wiązać się z tworzeniem zespołów wyspecjalizowanego personelu, w tym specjalnych służb monitorowania sieci transportu, lub pracowników transportu bądź policji specjalnie wyszkolonych do analizowania obrazów z kamer przemysłowych.

2.2 Szczególnie przy radzeniu sobie z bezpośrednimi następstwami ataku nieocenione są regularne szkolenia dla pracowników transportu, włączając w to symulacje ataków terrorystycznych angażujących wszystkie właściwe agencje.

2.3 Opracowywanie planów na wypadek sytuacji kryzysowych może obejmować przywracanie normalnego działania po danym ataku, jak i szerzej rozumianej ciągłości działalności gospodarczej. Plany te można regularnie ćwiczyć i aktualizować w odpowiedzi na codzienne wydarzenia, jak awaria sprzętu bądź też czynniki zewnętrzne (np. pęknięcie wodociągu lub poważny wypadek drogowy). Podobnie planowanie na wypadek sytuacji kryzysowej powinno mieć wymiar transgraniczny, np. jasny podział odpowiedzialności na wypadek ataku na lub przy przejściu granicznym bądź udzielenie specjalistycznej pomocy Państwu Członkowskiemu, które może nie posiadać takich możliwości.

2.4 Ocena ryzyka stanowi istotną część planowania i szkolenia. Obejmuje ono monitorowanie zagrożeń światowych, systematyczną analizę przeszłych wydarzeń w celu wyciągnięcia wniosków, jak i ocenę poszczególnych zdarzeń (takich jak bagaż pozostawiony bez opieki) wtedy, kiedy mają one miejsce, aby zminimalizować niepotrzebne zakłócenia.

2.5 Pasażerowie korzystający z usług transportu zbiorowego, jak i przedsiębiorstwa korzystające z transportu, również mają kluczową rolę do odegrania. Potrzebują oni jednak jasnych i łatwo dostępnych informacji na przykład, w jaki sposób unikać wywoływania paniki, co robić w przypadku spostrzeżenia podejrzanego zachowania oraz co zrobić w przypadku ataku terrorystycznego. Informacje te powinny być

udostępnione w postaci skróconej w samych środkach komunikacji oraz w pełnej postaci na odpowiednich stronach internetowych. Ponadto potrzebne są strategie w celu zapewnienia pasażerów o bezpieczeństwie sieci, np. poprzez obecność personelu/policji lub kampanie reklamowe ⁽³⁾.

2.6 Wskazane jest przeprowadzanie w szkołach, innych instytucjach edukacyjnych oraz zakładach pracy kursów na temat możliwych zamachów terrorystycznych oraz zachowania podczas takich ataków, jak również rozdawanie ulotek i innych materiałów informacyjnych, w celu większego uwrażliwienia.

3. Wykorzystanie technologii informatycznych

3.1 Skuteczne systemy telewizji przemysłowej oraz monitoring okazały się mieć ogromne znaczenie zarówno zapobiegania przestępstwom jak i dla ich wykrywania. Systemy te winny spełniać pewne standardy oraz jasne wymagania operacyjne w celu zapewnienia np. możliwości zgrywania danych przy jednoczesnym pełnieniu funkcji monitorujących. Ponadto przedsiębiorstwa zlokalizowane na stacjach, w ich pobliżu lub w części infrastruktury transportowej mogą mieć swój własny system telewizji przemysłowej. Po właściwym poinstruowaniu i przeszkoleniu, zasoby te mogą stać się dodatkowymi „oczami i uszami” przy zwiększaniu bezpieczeństwa okolic systemów transportowych z niewielkim dodatkowym wpływem na normalne działanie tych przedsiębiorstw.

3.2 Bardzo istotne są również niezawodne sieci telefonii komórkowej. Choć w pewnych przypadkach może zaistnieć potrzeba wyłączenia tych sieci bądź ograniczenia ich usług jedynie do telefonów alarmowych, to zasadniczo odgrywają one istotną rolę w radzeniu sobie z następstwami ataków. Dla przykładu personel transportowy w okolicach dotkniętych atakiem może potrzebować usług telefonii komórkowej do łączności z centrum kontroli. Podobnie pasażerowie mogą odczuwać potrzebę pilnego skontaktowania się z rodziną bądź przyjaciółmi, co może przyczynić się do obniżenia niepokoju i zamętu w przypadku ataku terrorystycznego.

4. Projektowanie

4.1 Ważne jest, aby zapewniając i korzystając z infrastruktury i usług transportu publicznego, w specyfikacjach umów zostały w pełni uwzględnione wymogi bezpieczeństwa. Należy także rozważyć możliwość zmiany tych wymogów w świetle zmieniającej się sytuacji bezpieczeństwa.

⁽²⁾ Patrz np. wspólna deklaracja UITP i UIC w sprawie transportu publicznego i ochrony przed terroryzmem: <http://www.uitp.com/mediaroom/june-2004/full-declaration-geneva-en.cfm>

⁽³⁾ Przykładem może być kampania amerykańskiego Washington Metropolitan Area Transit Authority, w której wykorzystano rolę personelu przy zapewnieniu bezpieczeństwa. Patrz *Public Transport International*, maj 2004.

4.2 Należy zachęcać władze transportowe i innych użytkowników terenów sieci transportowej do przemyślenia planów istniejących obiektów, takich jak terminale transportowe czy pojazdy, w celu utrudnienia ukrycia w nich bomb, ułatwienia ewakuacji i obniżenia liczby ewentualnych ofiar oraz wysokości szkód w przypadku wybuchu lub innych form ataku terrorystycznego. Dla przykładu nie można uważać za właściwe dalsze powszechne użycie szkła oraz lekkich materiałów w ostatnich inwestycjach budowlanych, zwłaszcza w przypadku obszarów dzielonych z podmiotami działalności handlowej. Jednocześnie istnieją dowody, iż skuteczną metodą jest zapewnienie dobrej widoczności we wnętrzach oraz eliminacja potencjalnych kryjówek.

5. Finansowanie i zasoby

5.1 Działania mające na celu poprawę bezpieczeństwa komunikacji zbiorowej będą wymagały dodatkowych nakładów finansowych. W wielu przypadkach będą to znaczące i/lub niezbędne długoterminowo zasoby, np. bardziej zaawansowane technologie informatyczne, dodatkowe miejsca zawracania pociągów, większa liczba autobusów, personelu oraz specjalnych służb monitorowania, więcej szkoleń oraz kampanii informacyjnych na dużą skalę. Inicjatywy takie mogą zdecydowanie wykraczać poza obecne plany inwestycyjne mające głównie na uwadze odnowę infrastruktury i sieci transportowych. Możliwe jest bowiem, że w niektórych przypadkach obecne procesy finansowe przewidziane do zatwierdzania inwestycji transportowych mogą być niedostosowane do pozyskiwania funduszy na działania zwiększające odporność sieci.

5.2 Podczas gdy operatorzy sieci transportowych w sektorach publicznym i prywatnym, jak również inne odpowiedzialne agencje, muszą podjąć decyzję, jaka będzie najlepsza dla nich reakcja, niezbędne jest, aby po ustaleniu priorytetów nie zwlekano z działaniami ze względu na brak porozumienia w kwestii finansowania. Komisja, Państwa Członkowskie oraz władze lokalne i regionalne powinny odegrać swoją rolę w rozwiązaniu tej kluczowej kwestii.

5.3 Kwestią finansowania należy więc zająć się na wstępie, równoległe z innymi zagadnieniami. Należy dokonać oceny potencjalnych kosztów, choć istnieje możliwość, że ze względu na skalę niezbędnych działań niemożliwe będzie przerzucenie całkowitych kosztów środków bezpieczeństwa na pasażerów bez znacznego umniejszenia atrakcyjności komunikacji zbiorowej. Należy unikać znacznego wzrostu taryf w okresie, kiedy z uwagi na szereg czynników (środowiskowych, zdrowotnych, ekonomicznych) niezbędne jest zachęcanie do korzystania z komunikacji zbiorowej.

5.4 Dokonując oszacowania kosztów, Państwa Członkowskie oraz władze publiczne powinny wziąć pod uwagę koszt nie podjęcia starań mających na celu zredukowanie zagrożenia i skutków ataku terrorystycznego. Oprócz bezpośrednich kosztów zniszczeń oraz obrażeń w wyniku ataku, koszty te mogą także obejmować utratę przychodów spowodowaną zmniejszeniem turystyki, podróży, inwestycji i innego rodzaju aktywności gospodarczej utrzymujące się w dłuższym okresie czasu.

5.5 Potencjalne skutki mogą zostać znacznie zwiększone poprzez skoordynowane, być może jednoczesne ataki na wybrane kluczowe części jednej lub wielu sieci infrastruktury w celu maksymalizowania zakłóceń i/lub paniki oraz liczby ofiar. Poniższa tabela jasno przedstawia ich zasięg i znaczenie.

Straty poniesione w wyniku ataków

Opis	Koszt
Szacowany koszt całego łańcucha dostawczego broni masowego rażenia transportowanej w kontenerze	770 mln EUR
Spadek na rynkach europejskich (FTSE) bezpośrednio w następstwie ataków terrorystycznych w Madrycie	42 mln EUR
Koszt ataków internetowych na firmy na całym świecie w 2003	9,6 mln EUR
Koszty ataku terrorystycznego na dwa budynki World Trade Center z 11 września (bezpośrednie i pośrednie)	64 mln EUR

Źródło: Deloitte Research (kwoty przeliczone na euro według relacji 1 EUR = 1,3 USD)

5.6 Jednakże należy zauważyć, iż istnieją potencjalne korzyści płynące z poprawienia bezpieczeństwa systemów transportowych. Działania mające na celu odstraszanie terrorystów zniechęcają innych mających zamiar dokonać kradzieży, aktów wandalizmu czy agresji. Lepiej zaprojektowane i monitorowane terminale skutkują zwiększonym zaufaniem użytkowników i pasażerów, potencjalnie prowadząc do bardziej intensywnego korzystania z transportu publicznego. Ulepszony system planowania na wypadek sytuacji kryzysowych oraz praktyka w reagowaniu na ataki o dużej skali okażą się przydatne w wypadku incydentów nie mających charakteru ataków terrorystycznych.

Zalecenia Komitetu Regionów

1. KR wzywa Komisję i Państwa Członkowskie do potraktowania bezpieczeństwa transportu jako kwestii najwyższej wagi. KR jest zdania, że wszystkie szczeble władzy publicznej — wspólnotowy, krajowy, regionalny, lokalny — powinny mieć zintegrowane, kompatybilne i odpowiadające ich zadaniom strategie rozwiązywania zagrożeń bezpieczeństwa oraz niwelowania skutków zaistniałych ataków.

2. KR podkreśla, że o ile należy stworzyć bądź poprawić strategię bezpieczeństwa, to konieczne jest umożliwienie systemom komunikacji zbiorowej skutecznego działania z uwagi na oplakane następstwa społeczne, gospodarcze i środowiskowe w przypadku nie spełnienia tego warunku.

3. KR wzywa UE oraz Państwa Członkowskie do zachęcania operatorów transportu i wszystkie odpowiedzialne agencje do pogłębiania współpracy w ramach jednego jak i więcej Państw Członkowskich, korzystając z istniejących sieci operatorów transportu i służb ochrony środków transportu.

4. KR jest zdania, że współpraca taka mogłaby skupić się na stworzeniu zasad wymiany informacji w celu zwiększenia świadomości ataków terrorystycznych, umożliwienia przeprowadzenia ocen ryzyka, wyciągania wniosków z poprzednich ataków oraz stosowania najlepszych praktyk w wielu sektorach.

5. KR wyraża uznanie dla sprawnej reakcji służb ratowniczych, organizatorów transportu oraz społeczeństwa na ostatnie tragiczne ataki terrorystyczne. KR podkreśla, że ta reakcja była możliwa dzięki dobremu szkoleniu, planowaniu na wypadek sytuacji kryzysowej oraz wymianie informacji, i jest zdania, że wraz z właściwym projektowaniem wnętrza i zastosowaniem odpowiednich technologii informatycznych elementy te stanowią istotną część każdej strategii bezpieczeństwa transportu.

6. KR wzywa Komisję oraz Państwa Członkowskie do współpracy z operatorami telefonii komórkowej i operatorami

komunikacji zbiorowej w celu propagowania rozwoju, z korzyścią dla operatorów i pasażerów, bardziej niezawodnych usług telefonicznych na wypadek poważnych ataków. Ponadto wszelkie propozycje UE dotyczące przechowywania danych dotyczących komunikacji elektronicznej i telefonicznej dla celów bezpieczeństwa nie powinny osłabiać odnośnego istniejącego ustawodawstwa Państw Członkowskich.

7. KR przypomina Unii Europejskiej oraz Państwom Członkowskim, że sektor transportu drogowego jest narażony na ataki terrorystyczne, a także, że niezwykle ważne jest wprowadzenie powyższych zaleceń, które mają zastosowanie w tym sektorze, oraz informuje, że EKES odniesie się szczegółowo do tej dziedziny niebawem w przygotowywanej opinii.

8. KR jest zdania, że z uwagi na utrzymujące się zagrożenie terrorystyczne mało prawdopodobna jest wystarczająca poprawa strategii bezpieczeństwa transportu bez zaangażowania znacznych dodatkowych zasobów. KR wzywa zatem Komisję oraz Państwa Członkowskie do potraktowania tej kwestii jako pilnej, w celu zapewnienia, że niezbędna poprawa bezpieczeństwa nie będzie się opóźniać z powodu braku planowania finansowego.

Bruksela, 17 listopada 2005 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Peter STRAUB

Załącznik 1

Przykłady ostatnich tragicznych w skutkach ataków terrorystycznych w systemach komunikacji zbiorowej (wyłączając ostatnie ataki w Londynie):

1986	Paryż	RER linia A, bomba ukryta w torbie sportowej wybuchła, po tym jak pasażer wyrzucił ją z pociągu.
1994	Baku	Dwa ataki bombowe w metrze, w wyniku których zginęło 19 osób, a 19 było rannych.
1995	Tokio	Atak sarinem w metrze, w wyniku którego zginęło 12 osób, a 5 600 było rannych.
	Paryż	Atak bombowy na stacji Saint Michel spowodował śmierć 8 pasażerów, 120 odniosło rany.
1996	Paryż	Wybuch na stacji Port-Royal przyniósł śmierć 4 osób, 91 odniosło rany.
	Moskwa	Wybuch w pociągu metra zabił 4 pasażerów i ranił 12.
2000	Moskwa	Wybuch w przejściu podziemnym w pobliżu metra przyniósł śmierć 11 osób i ranił 60 innych.
2003	Daegu	Pojemnik na mleko zawierający łatwopalny płyn został podpalony w wagonie. W wyniku pożaru zginęło 120 osób, a 100 odniosło rany.
2004	Moskwa	W wyniku samobójczego ataku bombowego w porannych godzinach szczytu zniszczony został pociąg metra. Śmierć poniosło 40 pasażerów, a ok. 140 zostało rannych.
2004	Madryt	10 bomb ukrytych w plecakach wybuchło w przeciągu kilku minut w podmiejskich pociągach w czasie porannych godzin szczytu. W wyniku eksplozji zginęło 190 pasażerów, a 1 400 odniosło rany. Znalaziono kolejne 3 bomby, które zostały rozbrojone.

Opinia Komitetu Regionów w sprawie wniosku dotyczącego decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ustanowienia programu „Obywatele dla Europy” na rzecz promowania aktywnego obywatelstwa europejskiego w okresie od 2007 do 2013 r.

(2006/C 115/18)

Komitet Regionów,

uwzględniając wniosek dotyczący decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ustanowienia programu „Obywatele dla Europy” na rzecz promowania aktywnego obywatelstwa europejskiego w okresie od 2007 do 2013 r. (COM(2005) 116 wersja ostateczna);

uwzględniając decyzję Komisji Europejskiej z dnia 6 kwietnia 2005 r. o zasięgnięciu opinii Komitetu na temat wniosku dotyczącego decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ustanowienia programu „Obywatele dla Europy” na rzecz promowania aktywnego obywatelstwa europejskiego w okresie od 2007 do 2013 r. zgodnie z art. 151, art. 265 ust.1 i art. 308 TWE;

uwzględniając decyzję Przewodniczącego z dnia 20 stycznia 2005 r., powierzającą Komisji ds. Konstytucyjnych i Sprawowania Rządów w Europie przygotowanie opinii w sprawie wniosku dotyczącego decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ustanowienia programu „Obywatele dla Europy” na rzecz promowania aktywnego obywatelstwa europejskiego w okresie od 2007 do 2013 r.;

uwzględniając Traktat ustanawiający Konstytucję dla Europy, podpisany 29 października 2004 r., a w szczególności jego art. I-10 i III-280;

uwzględniając decyzję Rady 2004/100/WE z dnia 26 stycznia 2004 r. ustanawiającą wspólnotowy program działań na rzecz promowania aktywnego obywatelstwa europejskiego (udział społeczeństwa obywatelskiego) ⁽¹⁾;

uwzględniając swą opinię z dnia 20 listopada 2003 r. w sprawie wniosku dotyczącego decyzji Rady ustanawiającej wspólnotowy program działań na rzecz promowania aktywnego obywatelstwa europejskiego (udział społeczeństwa obywatelskiego) oraz komunikatu Komisji do Rady i Parlamentu Europejskiego w sprawie działań, jakie podjąć powinny Państwa Członkowskie w celu zapewnienia udziału wszystkich obywateli Unii w wyborach do Parlamentu Europejskiego w rozszerzonej Europie w 2004 r. (CdR 170/2003 fin) ⁽²⁾;

uwzględniając swą opinię z dnia 21 listopada 2002 r. w sprawie komunikatu Komisji do Rady, Parlamentu Europejskiego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów w sprawie strategii informacyjnej i komunikacyjnej dla Unii Europejskiej (COM (2002) 350 ostateczny, CdR 124/2002 fin) ⁽³⁾;

uwzględniając IV raport Komisji Europejskiej w sprawie obywatelstwa Unii za okres 1 maja 2001 r. — 30 kwietnia 2004 r. (COM (2004) 695 końcowy);

uwzględniając komunikat Komisji Europejskiej pt. „Obywatelstwo w praktyce: promocja kultury i różnorodności europejskiej poprzez programy na rzecz młodzieży, kultury, sektora audiowizualnego i uczestnictwa obywatelskiego” (COM (2004) 154 końcowy);

uwzględniając projekt opinii (CdR 120/2005 rev. 2) przyjęty dnia 4 października 2005 r. przez Komisję ds. Konstytucyjnych i Sprawowania Rządów w Europie (sprawozdawca: **Claude du GRANRUT**, radna regionu Pikardia, pierwszy zastępca mera Senlis, FR/EPP);

a także biorąc pod uwagę co następuje:

- 1) W części drugiej Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską ustanawia się obywatelstwo Unii; zgodnie z art. 17 Traktatu obywatelstwo Unii uzupełnia obywatelstwo krajowe, nie zastępując go jednak. Postanowienia te zamieszczone zostały również w art. I-10 Traktatu ustanawiającego Konstytucję dla Europy; Traktat ten zawiera ponadto Tytuł VI „Życie demokratyczne Unii”.
- 2) Obywatelstwo spełnia się przede wszystkim w najbliższym otoczeniu jednostki; aktywną rolę w jego upowszechnianiu odgrywać powinny — zgodnie z zasadą pomocniczości — władze lokalne i regionalne.

⁽¹⁾ Dz.U. L 30 z 4.2.2004, s. 6.

⁽²⁾ Dz.U. C 73 z 23.3.2004, s. 46.

⁽³⁾ Dz.U. C 73 z 26.3.2003, s. 46.

- 3) Jako organ reprezentujący władze lokalne i regionalne i odpowiedzialny za obronę demokracji oddolnej we wspólnotowym procesie decyzyjnym, Komitet Regionów w pierwszej kolejności winien być zainteresowany propagowaniem obywatelstwa europejskiego i jego wymiarem praktycznym.
- 4) Wyżej wspomnianą decyzją z dnia 26 stycznia 2004 r. Rada ustanowiła trzyletni wspólnotowy program działań na rzecz promowania aktywnego obywatelstwa europejskiego; należy kontynuować działania podjęte w ramach tego programu, na które przyznano kwotę odniesienia finansowego w wysokości 72 mln euro.
- 5) Wobec rozszerzenia Unii Europejskiej należy dołożyć szczególnych starań w celu propagowania obywatelstwa europejskiego w nowych Państwach Członkowskich.
- 6) Ponadto Rada Europy ogłosiła rok 2005 Europejskim Rokiem Edukacji Obywatelskiej w celu zwrócenia uwagi na znaczenie edukacji w propagowaniu i ochronie praw człowieka; w roku 2005 przy okazji III szczytu Rady Europy odbył się w Warszawie szczyt młodzieży, który pokazał, że aktywna i świadoma swej nowej tożsamości młodzież najlepiej służy propagowaniu aktywnych postaw obywatelskich.

na 62. sesji plenarnej w dniach 16-17 listopada 2005 r.(posiedzenie z dnia 17 listopada) przyjął jednogłośnie następującą opinię:

1. Stanowisko Komitetu Regionów

Komitet Regionów

1.1 **jest zdania**, iż Unia Europejska musi uświadamiać swym obywatelom europejski wymiar ich obywatelstwa;

1.2 **przekonany jest**, że wzrost różnorodności w ramach Unii wynikły z przystąpienia do niej z dniem 1 maja 2004 r. dziesięciu nowych Państw Członkowskich oraz ze zbliżającego się rozszerzenia Unii o kolejne państwa narzuca podjęcie szczególnych wysiłków na rzecz propagowania — zarówno w tych nowych państwach, jak i w piętnastu pozostałych — aktywnego obywatelstwa europejskiego, przy czym należy uwzględnić fakt, iż dzięki rozszerzeniu kulturalna, społeczna i językowa treść tego pojęcia została znacznie wzbogacona;

1.3 **wyraża zaniepokojenie** panującym wśród obywateli europejskich odczuciem, że dzieli ich duża odległość od miejsc, w których zapadają decyzje Unii Europejskiej oraz wrażeniem braku informacji, co powoduje zachowanie przez nich dystansu wobec procesu rozwoju politycznego Unii Europejskiej;

1.4 **zwraca uwagę** na wielką rolę, jaka w kształtowaniu aktywnego obywatelstwa europejskiego przypada samorządowi lokalnemu i regionalnemu;

1.5 **z zadowoleniem przyjmuje** wniosek dotyczący decyzji w sprawie ustanowienia programu działań na rzecz promowania aktywnego obywatelstwa europejskiego, przyznającej na ten program na lata 2007-2013 budżet w wysokości 235 mln euro. Ma to być kontynuacja programu realizowanego w latach 2004-2006, na który przyznano kwotę 72 mln euro. Komitet w wyżej wspomnianej opinii 170/2003 ubolewał nad szczupłością tych środków;

1.6 **jest zdania**, że propagowanie obywatelstwa stanowi zagadnienie o charakterze przekrojowym, i że trzeba je zatem uwzględniać również w ramach innych działań prowadzonych przez Unię Europejską. Zgodnie z tą koncepcją programy przyjmowane w dziedzinach edukacji, kultury i młodzieży powinny uwzględniać wymiar obywatelski, podobnie jak

działania podejmowane przez DG ds. Sprawiedliwości, Wolności i Bezpieczeństwa w ramach programu w dziedzinie praw podstawowych i obywatelstwa na okres 2007-2013;

1.7 **uważa** natomiast, że określone części programów, jak np. te propagujące wartości wspólne dla obywateli europejskich oraz upowszechniające wiedzę o znaczących wydarzeniach w ich historii, zawierają silny element problematyki obywatelstwa i lepiej mieściłyby się w programie „Obywatele dla Europy”;

1.8 **uważa**, że środkiem do poprawy jakości projektów na rzecz obywatelstwa jest wprowadzenie rozwiązań wspierających wymianę dobrych praktyk stosowanych na szczeblu lokalnym i regionalnym;

1.9 **z uznaniem odnotowuje** wysiłek podjęty przez Komisję Europejską w celu przeprowadzenia w kontekście omawianego wniosku szeroko zakrojonych konsultacji publicznych, których kulminacyjnym punktem było forum konsultacyjne zorganizowane w dniach 3-4 lutego 2005 r.; w obradach tych uczestniczył również Komitet;

1.10 **popiera** priorytetowe znaczenie nadane w programie działania partnerstwom miast, na które przeznaczono niemal jedną trzecią budżetu całego programu;

1.11 **stwierdza** jednakże, że wobec założeń budżetowych nowego programu należy oczekiwać mniejszej liczby finansowanych projektów i **wyraża zaniepokojenie**, gdyż sytuacja ta może odstręczyć projektodawców;

1.12 **uznaje**, że — z poszanowaniem przepisów krajowych — należy również popierać projekty partnerstwa innych organów samorządu lokalnego i regionalnego;

1.13 **uważa**, iż największe możliwości kształtowania tożsamości europejskiej występują na obszarach transgranicznych, gdzie stykają się ze sobą różne kultury narodowe, i **zachęca** do kontynuowania prac koncepcyjnych rozpoczętych m.in. w DG REGIO w sprawie ustanowienia transgranicznych struktur współpracy, które uwzględniać będą wymiar obywatelski;

1.14 **popiera** ideę umożliwienia udziału w programie państwom EFTA będącym sygnatariuszami Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym, krajom kandydującym korzystającym ze strategii przedakcesyjnej oraz krajom Zachodnich Bałkanów, zgodnie z konkluzjami Rady Europejskiej z Salonik z 19-20 czerwca 2003 r.; **wyraża** jednak **ubolewanie**, że proponowana decyzja nie uwzględnia obywateli Wspólnoty zamieszkujących poza jej terytorium;

1.15 **popiera** pomoc dla aktywnego społeczeństwa obywatelskiego w Europie i **podkreśla**, że projektom promowanym przez nie należy przyznać pierwszeństwo;

1.16 **podkreśla** znaczenie długofalowej, aktywnej polityki informacyjnej i komunikacyjnej, którą uznaje za bardziej pożyteczną od regularnego organizowania szeroko nagłaśnianych imprez, które nie zawsze przynoszą widoczne efekty;

1.17 **z uznaniem odnotowuje** wysiłki podjęte w celu zredukowania spoczywających na beneficjentach obciążeń biurokratycznych z jednoczesnym poszanowaniem obowiązujących przepisów finansowych, które mogłyby jeszcze zostać ulepszone;

1.18 **z zadowoleniem przyjmuje** projekty dotyczące procesu kontroli i oceny, w szczególności zaś planowane sporządzenie trzech raportów w roku 2010, 2011 i 2015; **ubolewa** jednak nad faktem, że do dziś dnia nie udostępniono żadnej częściowej oceny trwającego programu trzyletniego na lata 2004-2006.

2. Zalecenia Komitetu Regionów

Komitet Regionów

2.1 **liczy** na to, że Parlament Europejski i Rada uchwalą przedmiotową decyzję bez zbędnej zwłoki, aby zapewnić ciągłość realizowanych aktualnie działań w ramach trzyletniego programu na lata 2004-2006;

2.2 **wzywa** Komisję Europejską do uwzględnienia wymiaru obywatelskiego we wszystkich przedstawianych przez siebie wnioskach, zwłaszcza zaś w dziedzinie edukacji, kultury,

młodzieży i ochrony praw podstawowych, oraz do włączenia do programu, o którym mowa, określonych części innych programów, których głównym celem jest propagowanie tożsamości obywatelskiej;

2.3 **jest zdania**, że dla celów propagowania aktywnego obywatelstwa europejskiego w nowych Państwach Członkowskich należy zwiększyć zaplanowane środki i umieścić je w niezależnej linii budżetowej;

2.4 **kładzie nacisk** na konieczność szerszego upowszechnienia partnerstwa miast oraz **proponuje** zachęcanie innych organów samorządu lokalnego i regionalnego do zawierania partnerstw oraz do zaangażowania się w partnerstwa już istniejące na ich terytorium, korzystając z opisanych już dobrych praktyk;

2.5 **wyraża życzenie** zwrócenia szczególnej uwagi na propagowanie obywatelstwa europejskiego na obszarach transgranicznych;

2.6 **wnosi** o podjęcie refleksji nad sposobami propagowania idei obywatelstwa europejskiego wśród obywateli Wspólnoty zamieszkujących poza jej terytorium;

2.7 **zachęca** do prowadzenia długofalowej polityki informacyjnej i komunikacyjnej o wyraźnie europejskim rodowodzie, zorientowanej m.in. na młodzież;

2.8 **wzywa**, by wysiłki zmierzające do zmniejszenia wymogów administracyjnych były kontynuowane;

2.9 **pragnie**, by jednostki samorządu lokalnego i regionalnego przyjęły na siebie rolę przekazników polityki informacyjnej i komunikacyjnej;

2.10 **proponuje** opracowanie zalecenia mającego na celu wspieranie europejskiej edukacji obywatelskiej w szkołach i na uczelniach wyższych; kierownictwo tych działań winna objąć Komisja Europejska; Komitet natomiast chciałby brać w nich udział jako przedstawiciel jednostek samorządu, których kompetencje obejmują edukację.

Bruksela, 17 listopada 2005 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Peter STRAUB

**Opinia Komitetu Regionów w sprawie komunikatu Komisji dla Rady i Parlamentu Europejskiego
w sprawie sprawozdania z realizacji strategii leśnej UE**

(2006/C 115/19)

KOMITET REGIONÓW,

uwzględniając komunikat Komisji dla Rady i Parlamentu Europejskiego w sprawie sprawozdania z realizacji strategii leśnej UE, COM (2005) 84 końcowy,

uwzględniając decyzję Komisji z dn. 17 marca 2005 r. o zasięgnięciu jego opinii w tej sprawie, zgodnie z art. 265 ust. 1 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską,

uwzględniając decyzję swojego Prezydium z dn. 16 listopada 2004 r. powierzającą Komisji ds. Rozwoju Zrównoważonego przygotowanie opinii w tej sprawie,

uwzględniając rezolucję Rady z dnia 15 grudnia 1998 r. w sprawie strategii leśnej Unii Europejskiej,

uwzględniając swoją opinię z dn. 19 listopada 1997 r. w sprawie: „Management, use and protection of forests in the EU” („Gospodarka leśna oraz wykorzystanie i ochrona lasów w UE”) (CdR 268/1997) ⁽¹⁾,

uwzględniając swoją opinię z dn. 18 listopada 1999 r. w sprawie komunikatu Komisji dla Rady, Parlamentu Europejskiego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów w sprawie: „Forestry strategy for the European Union” („Strategii leśnej dla Unii Europejskiej”) (CdR 184/1999) ⁽²⁾,

uwzględniając swoją opinię z dn. 12 lutego 2003 r. w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie: „Monitoring of forests and environmental interactions in the Community” (Forest Focus) („Monitorowania lasów i interakcji środowiska we Wspólnocie”) (CdR 345/2002) ⁽³⁾,

uwzględniając projekt opinii (CdR nr 213/2005 rev.1) przyjęty w dniu 6 października 2005 r. przez Komisję ds. Rozwoju Zrównoważonego (sprawozdawca: Enrico Borghi, Radny Gminy Vogogna (IT-ALDE),

przyjął na 62. sesji plenarnej w dniach 16-17 listopada 2005 r. (posiedzenie z dnia 17 listopada) następującą opinię:

1. Stanowisko Komitetu Regionów

— uważa za konieczne ponowne usytuowanie strategii w „zmieniającym się kontekście politycznym”,

Komitet Regionów

1.1 **ocenia** pozytywnie fakt, że Komisja przygotowała dokument oceniający realizację strategii leśnej związany z rezolucją Rady z dnia 15 grudnia 1998 r.;

— proponuje opracowanie planu działania UE na rzecz zrównoważonej gospodarki leśnej, przegląd aktualnych instrumentów ułatwiających koordynację i współpracę między różnymi politykami sektorowymi, które mają wpływ na lasy, a także przegląd Stałego Komitetu ds. Leśnictwa;

1.2 **wyraża** zadowolenie z faktu, że wszystkie instytucje wspólnotowe dokonują analizy tego dokumentu, co jest oznaką coraz szerszego zainteresowania kwestią leśnictwa;

1.4 **podkreśla**, że ani obecnie obowiązujący Traktat o Unii Europejskiej, ani nowy Traktat konstytucyjny nie przewidują wspólnej polityki leśnej i nie zaliczają drewna do produktów rolnych. Wziąwszy pod uwagę fakt, że Komisja nie chciała skorzystać ze swego prawa do wystąpienia z inicjatywą legislacyjną, by stworzyć podstawę prawną, na szczeblu europejskim dostępne są jedynie instrumenty koordynacji i polityki środowiskowej, a w zakresie prawodawstwa dotyczącego rolnictwa — działania na rzecz lasów;

1.3 przyjmuje do wiadomości, że Komisja

— nie wyraża jednoznacznej opinii w sprawie wyników osiągniętych dzięki tej strategii,

— potwierdza aktualność zasad i podstawowych elementów strategii: zrównoważenia gospodarki leśnej, wielofunkcyjnej roli lasów i odniesienia do krajowych programów leśnych,

1.5 niemniej **przyjmuje do wiadomości** propozycję Komisji, by kontynuować, również w odniesieniu do strategii lizbońskiej i göteborskiej, rozwój strategii poprzez ustanowienie planu działania UE na rzecz zrównoważonej gospodarki leśnej, tak by stworzyć bardziej ustrukturyzowane i precyzyjne instrumenty i pewniej (w porównaniu do obecnych) je stosować w poszczególnych Państwach;

⁽¹⁾ Dz.U. C 64 z 27.2.1998, s. 25

⁽²⁾ Dz.U. C 57 z 29.2.2000, s. 96

⁽³⁾ Dz.U. C 128 z 29.5.2003, s. 41

1.6 co się tyczy rozwoju strategii europejskiej w skali światowej, **docenia** sporządzenie wyczerpującej listy istniejących dokumentów i porozumień, odnotowując jednocześnie, że także w tych przypadkach zastosowanie ma zasada pomocniczości, dla której konieczne są albo ratyfikacja porozumień międzynarodowych przez Państwa Członkowskie, albo też zapewnienie sposobów koordynacji ze strony organów wspólnotowych;

1.7 **uważa**, że las i tereny leśne, tak jak też woda (powiązanie między tymi dwoma elementami jest oczywiste) to dobra o znaczeniu strategicznym w skali światowej, które powinny stanowić przedmiot jednolitej polityki wspólnotowej, a nie wielu indywidualnych elementów, które trudno jest wpisać w kontekst wspólnego projektu; przy czym szczególną uwagę należy zwracać na związek przyczynowo-skutkowy pomiędzy wyrębem lasów a powodziami.

Elementy strategii leśnej

Komitet Regionów

1.8 **uważa**, że do tej pory nie zajmowano się w odpowiednim stopniu leśnictwem i przemysłem drzewnym w politykach wspólnotowych rozwoju gospodarczego i mimo tego, że łącznie stworzyły one wiele miejsc pracy i były źródłem wysokich obrotów handlowych w całej branży, są one uważane za sektor marginalny;

1.9 **uważa** za konieczne, by wykorzystanie różnych gatunków drewna wyprodukowanego w Europie, w tym także drewna produkowanego dla celów energetycznych, stało się przedmiotem długoterminowej strategii wspólnotowej. Promowanie zastosowania drewna powinno wiązać się z projektami informacyjnymi i komunikacyjnymi ilustrującymi jego cechy techniczne i możliwości zastosowania wychodzące poza tradycyjny zakres, w celu zastąpienia innych materiałów, których całkowity koszt, z uwzględnieniem wywozu odpadów po zakończeniu obróbki, staje się coraz większym obciążeniem;

1.10 **uważa** za konieczne, podobnie jak w przypadku drewna, pobudzenie za pomocą polityk rozwoju gospodarczego innych produktów leśnych, z których część została ujęta w sprawozdaniu, jak np.: korek, żywica, rośliny lecznicze, grzyby, jagody, oraz inne, które nie zostały uwzględnione, jak polowanie, pszczelarstwo, orzeszki sosnowe, kasztany i zioła;

1.11 **popiera** rozwój systemu certyfikacji lasów, która musi się stać środkiem służącym producentom do zaoferowania drewna na rynku wewnętrznym, tworząc w ten sposób zauważalną dla użytkowników i obywateli konkurencję. Systemy certyfikacji powinny pozostać dobrowolne, a ich elementy powinny być określane przez organizacje je proponujące. Władze nie powinny interweniować w opracowywanie poszczególnych systemów poprzez narzucanie przepisów, z wyjątkiem tych, które są potrzebne do zagwarantowania przejrzystości i zapobieżenia fałszywym informacjom;

1.12 **uważa za przydatne** realizację i intensyfikację inicjatyw promujących stosowanie części drewnianych o mniej-

szej wartości, odpadów pochodzących z obróbki drewna oraz drewna produkowanego dla celów energetycznych w produkcji ciepła i energii na terenach położonych w pobliżu obszarów produkcyjnych w celu zastąpienia innych tworzyw łatwopalnych. Należy przewidzieć środki umożliwiające funkcjonowanie rynku energii wyprodukowanej z drewna;

1.13 **uważa za konieczne**, by przyszedł plan wspierał różne organizacje sektora leśniczego, w zakresie własności gruntów, a także zastosowania, zwracając jednocześnie szczególną uwagę na konsolidację lub raczej odbudowanie elementów tej branży; jednocześnie należy pobudzać do działania i wspierać stowarzyszenia leśne;

1.14 **przyjmuje do wiadomości** coraz bardziej powszechną świadomość wielofunkcyjnej roli lasów i terenów zalesionych, jednakże, w większości przypadków nie jest ona odzwierciedlona w potencjale, jaki oferuje w gospodarce omawianych obszarów lub w dochodach mieszkańców, a w wielu przypadkach właściciele muszą się liczyć ze szczególnymi ograniczeniami prawa własności i innymi ograniczeniami narzuconymi przez władze. W tym zakresie nie znaleziono jeszcze rozwiązania, a polityki spójności i rozwoju obszarów wiejskich nie były do tej pory w stanie stworzyć właściwych bodźców i odpowiednio wesprzeć gospodarki obszarów leśnych. By przynajmniej częściowo rozwiązać ten problem, należy przyjąć środki łączące politykę leśną i rozwój obszarów wiejskich, zawarte we wniosku Komisji (COM (2004) 490 końcowy);

1.15 **uważa**, że cele lizbońskie i göteborskie ukierunkowane na ilościową i jakościową poprawę zatrudnienia oraz na coraz większą spójność społeczną powinny być również uwzględnione w trakcie przygotowywania planu, zarówno w zakresie osób zatrudnionych w branży leśnej, jak i w odniesieniu do danych obszarów;

1.16 **uważa za konieczne**, by plan promował włączenie do sektora dużej liczby specjalistów w dziedzinie leśnictwa, od których można by oczekiwać większej zdolności w zakresie dalszego rozwoju gospodarki leśnej. Wkład specjalistów będzie się również mógł przyczynić do organizowania oraz wspierania branży i zrzeszania się właścicieli oraz innych podmiotów. Plan musi przewidywać również programy i inicjatywy w zakresie odpowiedniego rozwoju zawodowego oraz całościowego kształcenia pracowników tej branży;

1.17 **potwierdza**, że zrównoważona gospodarka leśna, prawodawstwo sektorowe i środowiskowe, a także opracowywanie i realizacja programów muszą być przedmiotem odpowiednich działań informacyjnych i edukacyjnych na danych obszarach, by zapewnić współdziałanie i współpracę mieszkańców oraz rozwój społeczno-gospodarczy społeczności lokalnych;

1.18 **popiera** obecne inicjatywy FLEGT mające na celu zwalczanie nielegalnego wyrębu lasów i zapewnienie poszanowania porozumień międzynarodowych, wzywa do ich kontynuacji oraz ma nadzieję, że zostaną one w pełni zrealizowane na płaszczyźnie legislacyjnej;

1.19 **nakłania** instytucje unijne, by wprowadziły inicjatywy chroniące producentów europejskich przed nieuczciwą konkurencją ze strony produktów pochodzących z obszarów, gdzie nie są szanowane gwarancje ochrony pracowników i rodzimej ludności lokalnej, będących często ofiarami dużego wyzysku;

1.20 **potwierdza** swoje poparcie dla polityk ochrony środowiska UE obejmujących obszary leśne i z zadowoleniem przyjmuje stały wzrost liczby obszarów chronionych w Europie, a także inicjatywy na rzecz ochrony różnorodności biologicznej oraz zwalczania zjawiska pustynnienia;

1.21 **z zadowoleniem przyjmuje do wiadomości** fakt, że polityki środowiskowe stają się w coraz większym stopniu dziedzictwem całego społeczeństwa europejskiego i że działania wspólnotowe przyczyniły się do osiągnięcia tych pozytywnych rezultatów;

1.22 **podkreśla**, że plan musi wspierać przekształcanie formacji leśnych tak, by zwiększyć ich wielofunkcyjność, promować różnorodność biologiczną oraz stworzyć charakterystyczny krajobraz, a przede wszystkim ochronić zasoby wodne i jakość powietrza. W każdym wypadku należy wprowadzić w życie, określone w Rio de Janeiro zasady zrównoważonej gospodarki leśnej jak również strategiczne wytyczne na rzecz dopasowania formacji leśnych oraz całej gospodarki leśnej do zmian klimatycznych;

1.23 **wyraża** zaniepokojenie możliwością wystąpienia szkód dla środowiska naturalnego, wywołanych przez działalność leśników i działania pomocnicze na obszarach ekologicznie wrażliwych. W szczególności wyżyny torfowe potrzebują specjalnej ochrony;

1.24 **uważa**, że plan musi zawierać inicjatywy w zakresie badań naukowych i technologicznych dotyczące w szczególności:

- innowacyjnych zastosowań drewna, zwłaszcza w sektorze budowlanym, oraz innych surowców pochodzących z drewna,
- unowocześnienie sprzętu leśniczego oraz technologii,
- gospodarki leśnej ukierunkowanej na wielofunkcyjność;

1.25 **uważa**, że w zakresie badań najbardziej naglący charakter mają kwestie związane ze sposobami zalesiania, ponownego tworzenia drzewostanu leśnego i ponownego zalesiania oraz gospodarką leśną, których celem jest wsparcie pozyskiwania węgla w krótkiej i długiej perspektywie. Te kierunki badań powinny zostać odpowiednio ujęte w VII programie ramowym, z uwzględnieniem różnych cech środowiskowych i klimatycznych poszczególnych regionów europejskich;

1.26 **ma nadzieję**, że plan przewiduje zaplanowane i trwałe inicjatywy na szczeblu europejskim, mające na celu pobudzenie świadomości społecznej w zakresie wielorakich aspektów i korzyści związanych ze wspólnotowymi obszarami leśnymi. W szczególności zaś należy zaplanować kampanie informacyjne skierowane do wszystkich obywateli oraz inne, bardziej szczegółowe, działania adresowane do młodzieży, programy

związane z odwiedzaniem miejsc chronionych i różnych miejsc należących do branży leśnej, a także firm wykorzystujących drewno jako surowiec.

1.27 **przypomina** potrzebę zawarcia w planie szczegółowych wytycznych w sprawie ochrony lasów i terenów leśnych przed pożarami, zanieczyszczeniem i czynnikami biotycznymi oraz potrzebę zaakcentowania faktu, że formacje leśne mogą zapobiegać osypiskom, lawinom i powodziom;

1.28 **jest zdania**, że Państwa Członkowskie dysponują odpowiednim bodźcem podatkowym, by promować i zachęcać do odpowiednich propozycji oraz wytycznych polityki leśnej, w szczególności do tych, które odnoszą się do tworzenia stowarzyszeń lub mają znaczenie społeczne i środowiskowe. Plan mógłby dostarczać informacji na temat tego, co ma już miejsce w poszczególnych Państwach Członkowskich i promować współpracę.

2. Zalecenia Komitetu Regionów

2.1 **Komitet proponuje**, by rozważyć wszelkie możliwości ustanowienia podstaw prawnych dla wspólnotowej strategii leśnej, wzięwszy pod uwagę fakt, że kwestia ta ma już znaczenie globalne;

2.2 **wzywa**, by wszystkie instytucje wspólnotowe podjęły starania mające na celu szybkie wprowadzenie w życie wniosku Komisji, pod warunkiem, że nie zostanie on zmieniony, gwarantując w ten sposób, że przyszły plan nie będzie stanowić jedynie wytycznej dla Państw Członkowskich, lecz określi on również konkretne zobowiązania i zasoby służące do jego realizacji;

2.3 **uważa**, że plan europejski powinien zostać przyjęty przy zapewnieniu, że krajowe plany leśne zostaną przygotowane we wcześniej ustalonym terminie i że zawierać będą wskazówki przedstawione w planie wspólnotowym;

2.4 **proponuje**, by plan zawierał propozycje wspierania różnych elementów branży leśnej i przewidywał bodźce, by zapewnić jej funkcjonowanie, utrzymanie w dobrym stanie lasów o niewielkiej bądź zerowej wartości ekonomicznej, tworzenie stowarzyszeń skupiających właścicieli i najemców przy udziale specjalistów w dziedzinie leśnictwa, realizację i kontynuację działań, inicjatywy, usługi socjalne, środowiskowe i usługi na rzecz ochrony lasów, pod warunkiem, że są one zawarte w programach władz regionalnych i lokalnych;

2.5 **nakłania**, by w celu zapewnienia możliwych do realizacji porozumień na szczeblu globalnym, dołożyć jak największych starań w celu stworzenia nowego porozumienia w sprawie lasów, które byłoby obowiązującym na całym świecie instrumentem w zakresie gospodarki zrównoważonej, realizującym konkluzje Rady z dn. 26 kwietnia 2005 r.;

2.6 ponownie **zaleca**, by jako priorytet traktować związek między działalnością w dziedzinie leśnictwa a przemysłem wykorzystującym drewno, handel różnymi rodzajami drewna europejskiego oraz wsparcie dla całej branży leśnictwa, w jak największym stopniu koordynując działania służb Komisji;

2.7 **żąda** poprawienia i dalszego rozwijania możliwości zastosowania odnawialnej energii pochodzącej z gospodarki leśnej oraz silniejszego niż dotychczas zintegrowania ich ze strategią tematyczną Komisji dotyczącą energii odnawialnej, w taki sposób, aby wyraźnie uprzywilejować podmioty działające w sektorze gospodarki leśnej;

2.8 **uważa**, że plan powinien podejmować temat usług o wartości środowiskowej, turystycznej, kulturalnej i społecznej, związanych z lasem i terenami leśnymi, tak by były one cenione same w sobie, a także wskazywać kryteria oceny ekonomicznej, by zachęcić właścicieli i zarządców do zaoferowania tych usług na rynku. Tam, gdzie rynek ten nie istnieje, plan powinien proponować metodę oraz różne środki zapewniające, że wyliczony zysk środowiskowy przelicza się na korzyść dla właściciela lub zarządcy własności;

2.9 **wzywa**, by plan przewidywał, że działania finansowane przez władze mogą być realizowane przez organizacje właścicieli i producentów, jeżeli przejawiają one taką chęć i są do tego zdolne;

2.10 **uważa**, że plan musi zawierać elementy podstawowe, przydatne dla Państw Członkowskich i innych władz przy dokonywaniu przeglądu obecnie obowiązującego ustawodawstwa, którego niektóre aspekty stanowią z pewnością przeszkodę w realizacji celów wspólnotowych. Należy również przewidzieć działania upraszczające procedury administracyjne na wszystkich szczeblach;

2.11 **przyjmuje** propozycję Komisji, by dokonać przeglądu Stałego Komitetu ds. Leśnictwa, tak by był on w stanie współpracować nad opracowaniem planu i jego realizacją oraz cieszył się autorytetem w stosunkach z Państwami Członkowskimi;

2.12 **uważa**, że problematyka leśnictwa wewnątrz Komisji powinna być w takim stopniu wzmocniona strukturalnie i personalnie, aby możliwe było skuteczne wdrożenie europejskiego planu działań;

2.13 **proponuje**, by Komisja i Państwa Członkowskie powołały do życia forum ds. nauki i techniki w dziedzinie leśnictwa, w którego skład wchodziłoby przedstawiciele uniwersytetów, ośrodków badawczych i stowarzyszeń skupiających specjalistów, a którego zadaniem byłoby pogłębienie znajomości sytuacji, typologii oraz problematyki różnych formacji leśnych Unii, a także wskazanie inicjatyw oraz programów badań naukowych i technologicznych. Działalność forum musi być koordynowana i finansowana przez Komisję;

2.14 **wzywa**, by propozycja dotycząca planu została mu przedłożona w celu wydania opinii, zważywszy na wagę strategiczną polityki leśnej dla przyszłości społeczności lokalnych oraz fakt, że kwestie leśnictwa w wielu Państwach Członkowskich leżą w kompetencji władz regionalnych i lokalnych.

Bruksela, 17 listopada 2005 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Peter STRAUB

Opinia Komitetu Regionów w sprawie: „Wkład samorządów lokalnych i regionalnych w walkę ze zmianami klimatycznymi”

(2006/C 115/20)

KOMITET REGIONÓW,

uwzględniając wniosek prezydencji brytyjskiej z dnia 30 czerwca 2005 r. w sprawie sporządzenia raportu „Wkład samorządów lokalnych i regionalnych w walkę ze zmianami klimatycznymi” zgodnie z art. 265 ust. 1 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską,

uwzględniając decyzję Przewodniczącego Komitetu z dnia 25 lipca 2005 r. powierzającą przygotowanie tego raportu Komisji ds. Rozwoju Zrównoważonego,

uwzględniając wnioski z posiedzenia Rady z 22-23 marca 2005 r. oraz z posiedzenia Rady ds. Środowiska Naturalnego z 7 marca 2005 r.,

uwzględniając swoją opinię z dnia 21 września 2000 r. (CdR 189/2000 fin ⁽¹⁾) w sprawie zielonej księgi na temat handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych w Unii Europejskiej oraz komunikat Komisji do Rady i Parlamentu Europejskiego „Dążąc do Europejskiego Programu Zmian Klimatycznych (ECCP) — polityki i środki UE w celu zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych” (COM(2000) 87 wersja ostateczna i COM(2000) 88 wersja ostateczna),

uwzględniając przyjęty 28 czerwca 2005 r. przez Komisję ds. Rozwoju Zrównoważonego projekt opinii (CdR 65/2005 rév. 1) w sprawie komunikatu Komisji dla Rady i Parlamentu Europejskiego oraz Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Powstrzymywanie zmian klimatycznych na świecie” (COM(2005) 35 końcowy),

uwzględniając projekt opinii (CdR 215/2005 rev. 1) przyjęty dnia 6 października 2005 r. przez Komisję ds. Rozwoju Zrównoważonego (sprawozdawca: **Kenneth BODFISH**, przewodniczący rady miejskiej Brighton i Hove, UK/PES),

a także mając na uwadze, co następuje:

1. W klimacie obserwuje się zmiany. Naukowcy uznają zgodnie, że do roku 2100 możemy się spodziewać globalnego wzrostu temperatury rzędu 1,4 do 5,8°C.
2. Rada Ministrów UE stwierdziła w roku 1996, iż „uważa, że średnie temperatury na świecie nie powinny przekroczyć poziomu sprzed rewolucji przemysłowej o więcej niż 2°C”.
3. Skutki zmian klimatycznych odczuwalne będą na całym świecie oraz przede wszystkim na poziomie lokalnym w postaci niższych plonów, powodzi, pożarów lasów, szkód glebowych i erozji gleb, ograniczeń w spożyciu i wykorzystaniu wody, szkód w infrastrukturze drogowej i kolejowej, zaniku bioróżnorodności, przerw w dostawie energii elektrycznej, zmniejszenia rezerw paliw kopalnych, szkód strukturalnych i osiadania gruntu, problemów związanych z wyspami ciepła ⁽²⁾ i jakością powietrza.
4. Ekstremalne zjawiska pogodowe, powodujące np. powodzie, już dzisiaj oddziałują w istotny sposób na gospodarkę europejską, a w obliczu prognozowanych zmian klimatycznych okazać się mogą katastrofalne w skutkach.
5. Działania mające na celu zapobieganie zmianom klimatycznym wydają się rzeczywiście przynosić rezultaty, niemniej potrzeba będzie również pewnej kombinacji działań przystosowawczych i ograniczających odczuwalne już skutki tychże zmian.
6. Władze lokalne i regionalne odgrywają istotną rolę w monitorowaniu i ocenie zmian klimatycznych oraz informowaniu społeczności lokalnych i regionalnych o potencjalnych skutkach, jak również w zakresie opracowywania strategii łagodzenia i przystosowywania się do owych skutków oraz propagowania zrównoważonego wykorzystania zasobów energii,

na 62. sesji plenarnej w dniach 16-17 listopada 2005 r. (posiedzenie z dnia 17 listopada) jednogłośnie przyjął następującą opinię:

⁽¹⁾ Dz.U. C 22 z 24.1.2001, s. 30.

⁽²⁾ W ciepłe dni na obszarach miejskich temperatura powietrza może być o około 4°C wyższa niż w okolicy. Na terenie miast kombinacja zabudowy miejskiej i podmiejskiej w połączeniu z niewielką siłą wiatru oraz małym zachmurzeniem prowadzi do powstawania tzw. „miejskich wysp ciepła”.

1. Stanowisko Komitetu Regionów

Komitet Regionów

Wprowadzenie

1.1 **z zadowoleniem przyjmuje** dotychczasową wiodącą rolę Komisji Europejskiej oraz Rady Ministrów w działaniach związanych ze zmianami klimatycznymi oraz wzywa do kontynuowania owego zaangażowania w ramach polityki wobec zmian klimatycznych na okres po roku 2012;

1.2 **docenia** zaangażowanie, jakie Rada Ministrów wykazała w marcu 2005 r. przyjmując dalsze cele w zakresie redukcji emisji gazów oraz wzywa UE do zwiększenia nacisku na globalną strategię walki ze zmianami klimatycznymi, aby zaangażowanie to znalazło naśladowców również poza Unią;

1.3 **podkreśla**, że władze lokalne i regionalne odgrywają centralną i nieodzowną rolę z punktu widzenia bezpieczeństwa klimatycznego. To na barkach samorządów lokalnych i regionalnych spoczywa odpowiedzialność za dobro ich terenu, świadczenie kluczowych usług, od nich zależą warunki życia i pracy mieszkańców, one dysponują środkami przymusu, praktyczną wiedzą i posiadają legitymację demokratyczną. Gmina czy region przyczynić się może do stabilizacji klimatu, dbając o zrównoważone wykorzystanie energii, w sposób zupełnie poza zasięgiem jakiegokolwiek innej organizacji;

1.4 **uważa**, iż wszechstronna rola, jaką władze lokalne i regionalne odegrać mogą w walce ze zmianami klimatycznymi, zasługuje na większe, powszechne uznanie. Z tego względu należy zapewnić samorządom odpowiednie środki;

1.5 **podkreśla**, że zmiany klimatyczne często najboleśniej dotykają najbardziej niezdolnych, zarówno w UE, jak i poza nią, a ich możliwości przystosowania się do skutków owych zmian są zazwyczaj ograniczone. Walka ze zmianami klimatycznymi obejmować musi silniejszą koncentrację na walce z ubóstwem energetycznym i usprawnieniach w zakresie efektywności energetycznej, a także na uodparnianiu społeczności w obliczu przewidywanych przyszłych skutków;

1.6 **uważa**, iż w centrum wszystkich polityk znaleźć się powinna następująca „hierarchia energetyczna”:

- a) zmniejszenie zapotrzebowania na energię,
- b) bardziej efektywne wykorzystywanie energii,

c) stosowanie energii odnawialnej,

d) czyste i efektywne dalsze wykorzystywanie paliw kopalnych;

1.7 **odnotowuje**, że walka ze zmianami klimatycznymi często wiąże się z wieloma korzyściami dla gmin i regionów, w tym z poprawą konkurencyjności regionalnej gospodarki.

2. Zmiany klimatyczne szansą, a nie tylko zagrożeniem

2.1 **akcentuje**, że zmiany klimatyczne stanowią bezpośrednie zagrożenie dla Europy poprzez rosnącą niepewność zaopatrzenia w miarę kurczenia się zasobów paliw kopalnych oraz negatywne skutki nietypowych zjawisk pogodowych. Cała Europa stanie przed problemem rosnących kosztów ubezpieczeń, a w wielu wypadkach ubezpieczenie nieruchomości stanie się niemożliwe;

2.2 **zwraca uwagę**, że zmiany klimatyczne tworzą jedno z największych zagrożeń dla naszego stylu życia, niemniej stanowią także wielką szansę stworzenia bardziej zrównoważonej, sprzyjającej integracji i konkurencyjnej przyszłości;

2.3 **uważa**, że doświadczenia samorządów lokalnych i regionalnych mogą być owocne dla przyszłej polityki UE wobec zmian klimatycznych. W tym celu Komitet przedstawia poniżej szereg krótkich analiz przypadków, w których omawia się główne metody działań w walce ze zmianami klimatycznymi oraz wskazuje zalecenia na przyszłość.

3. Przykłady działań lokalnych i regionalnych ⁽³⁾

3.1 Promowanie doskonałości i wymiany doświadczeń

Partnerstwa w zakresie promowania doświadczeń służyc mogą poprawie i koordynacji realizacji lokalnych i regionalnych strategii walki ze zmianami klimatycznymi, jak również propagowaniu wiedzy i wymianie dobrych praktyk. Doświadczenia w ramach partnerstwa samorządów lokalnych i regionalnych przyniosły pozytywne rezultaty i dlatego powinno się je wykorzystywać na potrzeby tworzenia polityki na płaszczyźnie europejskiej oraz w poszczególnych krajach.

⁽³⁾ Przedstawione przykłady zebrano w drodze bezpośrednich kontaktów oraz poprzez sieci samorządów lokalnych w całej UE. Wiele z nich pochodzi ze Zjednoczonego Królestwa i odnosi się do krajowych projektów dotyczących walki ze zmianami klimatycznymi, prowadzonych w ramach brytyjskich stowarzyszeń samorządów lokalnych. Sprawozdawca zdaje sobie sprawę z istnienia licznych dalszych przykładów w całej UE i wyraża zadowolenie, że UE udziela silniejszego wsparcia dla międzynarodowej wymiany doświadczeń w zakresie tego rodzaju projektów.

Nagroda „Climate Star”, ufundowana przez *Climate Alliance*, przyznawana jest za wzorowe działania w walce ze zmianami klimatycznymi oraz służy dokumentowaniu zdobywanych doświadczeń i sukcesów odnoszonych w tej dziedzinie w całej Europie. Honorując doskonałość, promuje ona również wymianę doświadczeń pomiędzy władzami lokalnymi i regionalnymi. Również krajowe systemy w zakresie zrównoważonych źródeł energii, takie jak **Beacon Council Scheme (Anglia i Walia)**, skupiają się na wymianie doświadczeń i informacji dotyczących problemów napotykanym na szczeblu lokalnym.

3.2 Promowanie energii odnawialnej

Z uwagi na zagrożenia dla bezpieczeństwa klimatycznego coraz częściej trzeba będzie szukać sposobów pozyskiwania energii ze źródeł lokalnych. Lokalne wytwarzanie energii jest często bardziej efektywne, jako że przesył odbywa się na krótszych dystansach. Kluczową rolę z punktu widzenia rozwoju potencjału energii odnawialnej odgrywają samorządy lokalne i regionalne. Ze względu na realizowane przez siebie zadania w dziedzinie planowania i zamówień publicznych mają one istotny wpływ na lokalne zdolności produkcyjne oraz zużycie energii. Rozwój lokalnego zaopatrzenia w energię ze źródeł odnawialnych ma decydujące znaczenie z perspektywy tworzenia lokalnej bazy fachowej i technologicznej. Jednakże zaangażowanie obserwowane na poziomie lokalnym nie znajduje odzwierciedlenia na najwyższych szczeblach w UE. Sytuacja ta musi ulec zmianie, jeśli chcemy stworzyć fachowe i technologiczne podstawy dla niskowęglowej przyszłości.

Miasto Malmö (Szwecja), w ramach programu „Miasta na rzecz ochrony klimatu” Międzynarodowej Rady na rzecz Lokalnych Inicjatyw Środowiskowych (ICLEI), wybudowało nowe osiedle liczące 1 000 mieszkań, zasilane w 100 % energią ze źródeł odnawialnych. Zaopatrzenie w energię opiera się na lokalnych źródłach energii słonecznej, wiatrowej i wodnej, a także na energii pozyskiwanej z odpadów i ścieków wytwarzanych przez osiedle. Mieszkania wyposażone zostały w indywidualne liczniki energii elektrycznej, co umożliwia miastu ustalenie wzorców zużycia energii oraz odpowiednie zaplanowanie zdolności wytwórczych energii odnawialnej.

3.3 Pomiar i obniżanie poziomu emisji związków węgla na szczeblu lokalnym

Władze lokalne i regionalne odgrywać mogą istotną rolę w ocenie i kierowanie zużyciem energii oraz emisją związków węgla przez społeczność lokalną, w tym przez osoby prywatne i podmioty gospodarcze. W tym celu większy nacisk położyć należy na rozwój narzędzi oceny oddziaływania emisji związków węgla oraz poprawę dostępu do rzetelnych danych na temat zużycia energii.

W ramach **ogólnoeuropejskiej kampanii „DISPLAY”** władze lokalne i ich zarządy budynków komunalnych otrzymują

wsparcie w postaci specjalnego oprogramowania do kalkulacji zużycia energii. Ponadto jednostki te zachęca się do udostępniania w przystępny sposób informacji na temat zużycia energii w budynkach publicznych dla zwiększenia świadomości znaczenia efektywności energetycznej.

3.4 Walka ze zmianami klimatycznymi — szereg korzyści o charakterze społecznym, ekologicznym i gospodarczym

Systematycznie niskie zużycie energii w gospodarstwach domowych oraz w produkcji przyczyni się do podniesienia jakości życia społeczności lokalnej poprzez zmniejszenie ryzyka, poprawę bezpieczeństwa na ulicach dzięki zastosowaniu bardziej zrównoważonych systemów komunikacji oraz budowę domów oferujących większy komfort niezależnie od warunków pogodowych. Realizatorami wspomnianych usprawnień będą samorządy lokalne i regionalne, promując lokalne inicjatywy, tworząc rynki oraz racjonalizując miejscową gospodarkę zasobami.

Rada Brighton i Hove (Anglia) powołała do życia *Energy Action Partnership*, które ma na celu zapewnienie lepszych warunków mieszkaniowych najbardziej narażonym, w tym osobom starszym, lokatorom niewielkich mieszkań oraz osobom, które niedawno wyszły ze szpitala. Do roku 2005, czyli w ciągu zaledwie dwóch lat od swego powstania, partnerstwo to zdołało poprawić warunki mieszkaniowe w 361 gospodarstwach domowych, co spowodowało redukcję emisji CO₂ o 128 ton w skali roku. Nieskomplikowane procedury zarządzania funduszami oraz dobrze przemyślana struktura przetargów organizowanych przez partnerstwo zaowocowały w niedługim czasie istotnymi korzyściami dla społeczeństwa.

We współpracy z samorządem lokalnym szkockiego okręgu Midlothian **miasto Heerleen (Niderlandy)** buduje rejonowy system ciepłowniczy wykorzystujący gorącą wodę pochodzącą z kopalni węgla, w których zakończono już wydobywanie, do ogrzewania budynków w okolicy. Jednocześnie ze wspomnianą technologią na szeroką skalę wykorzystuje się energię słoneczną, w tym również w budynkach publicznych, w celu jak najszerzego rozpowszechnienia innowacji oraz propagowania idei energii odnawialnej na terenie całego miasta i w sąsiednich gminach w Niemczech.

3.5 Działania na szczeblu lokalnym w szeregu dziedzin

Istniejące budynki, osiedla, jak również dotychczasowe style życia i zarobkowania należy dostosować w taki sposób, byśmy potrafili poradzić sobie z nieprzewidywalnymi, różnicowanymi i potencjalnie ekstremalnymi zjawiskami pogodowymi. W realizacji tego celu pomogą gminom proste, solidne i krótkie linie zaopatrzenia. Odporność na zmiany klimatyczne poprawić można, gwarantując zaspokojenie na miejscu podstawowych potrzeb, takich jak pożywienie, ciepło, światło oraz zapewniając lokalną infrastrukturę np. w postaci sklepów.

Rada miasta Bristol (Anglia) prowadzi pilotażowy program „Food for Life” w 20 wybranych szkołach rejonowych, kupując świeże, nieprzetworzone i sezonowo zróżnicowane produkty spożywcze na potrzeby szkolnych stołówek. Rada współpracuje z *Primary Healthcare Trust* (lokalnym funduszem zdrowia) oraz *Soil Association* (brytyjską organizacją pozarządową wydającą certyfikaty BIO).

3.6 Promowanie wzrostu zatrudnienia

Zmiany klimatyczne i strategie zrównoważonego zużycia energii stanowią okazję do zajęcia się fundamentalnymi problemami zagrażającymi naszym społecznościom oraz wypracowania fachowej wiedzy i umiejętności na przyszłość. Partnerstwa pomiędzy lokalną społecznością, samorządem lokalnym i regionalnym, instytucjami edukacyjno-wychowawczymi i służbą zdrowia, a także — co ważne — przedsięwzięciami z sektora prywatnego zaowocują silniejszym poczuciem wspólnoty celów oraz propagować będą ideę inwestycji w oszczędzanie.

Rada okręgu Newark i Sherwood (Anglia) zdołała niemal wyeliminować ubóstwo energetyczne wśród osób zamieszkujących budynki komunalne. W roku 1984 zaledwie 6% mieszkań miało ogrzewanie, na które lokatorzy mogli sobie pozwolić, obecnie odsetek ten wynosi 98,4% dzięki inwestycjom w poprawę efektywności energetycznej. Poprzez programy poprawy warunków mieszkaniowych przez 18 lat każdego roku powstawało na poziomie lokalnym 30 miejsc pracy. Całkowite wydatki na 7 500 nieruchomości w okresie 1988-2008 wyniosły w przybliżeniu 24 miliony euro (16 milionów funtów). Oprócz nowych miejsc pracy Newark zawdzięcza wspomnianym programom również lepsze wyniki w szkołach oraz mniej zaburzeń zdrowia psychicznego wśród mieszkańców. Rada wyliczyła, że korzyści wynikające z programów pokryły poniesione nakłady już w ciągu czterech lat.

3.7 Poprawa zdrowia i dobrego samopoczucia społeczności lokalnej

Ubóstwo energetyczne dotyka wielu gospodarstw domowych w Europie i stanowi istotne zagrożenie dla zdrowia. Również upały, jakich doświadczyliśmy ostatnimi laty spowodowały już wzrost liczby zgonów w wyniku wyczerpania upałem ponad dotychczasową średnią. Władze lokalne i regionalne mogą poprzez przepisy budowlane i w zakresie planowania oraz poprzez efektywniejsze ogrzewanie i inne instalacje zapewnić większy komfort w należących do nich zasobach lokalowych oraz większą niezależność budynków od zewnętrznych warunków pogodowych, dbając przy tym o ograniczanie emisji związków węgla dzięki lepszej wentylacji i poprawie efektywności energetycznej.

Rada okręgu Carrick (Anglia) we współpracy ze spółdzielniami lokatorskimi i innymi członkami *Beacon Community Regeneration Partnership* dokonała usprawnień w zakresie efektywności energetycznej na terenie komunalnego osiedla *Beacon Housing Estate* w Falmouth, które należy do najbardziej zagrożonych obszarów Kornwalii. W rezultacie poprawiono efektywność energetyczną w 900 mieszkaniach, w ciągu pierwszego roku w 300 mieszkaniach zainstalowano centralne ogrzewanie oraz poprawiono izolację, dzięki czemu całkowite oszczędności uzyskane w wydatkach na ogrzewanie wyniosły 274 000 euro (186 000 funtów). Zdaniem przedstawicieli partnerstwa

poprawa warunków mieszkaniowych zaowocowała również szeregiem innych zmian: nastąpiła poprawa stanu zdrowia mieszkańców, w tym pięćdziesięcioprocentowy spadek liczby osób cierpiących na astmę, lokalne szkoły donoszą o stu-procentowej poprawie wyników standardowych egzaminów wśród chłopców, nastąpił drastyczny spadek przestępczości, w tym odnotowuje się mniejszą liczbę przypadków przemocy w rodzinie oraz skrócenie listy dzieci zarejestrowanych przez władze lokalne jako zagrożone, wandalizm spadł do nienotowanego dotąd poziomu, zwiększyło się zatrudnienie, jest coraz więcej chętnych do zamieszkania w okolicy, a także obserwuje się niezwykle wzrost poczucia wspólnoty.

Mieszkańcy okolic **Lewenburg (Niderlandy)** mieli kłopoty ze zdrowiem z uwagi na wilgoć w ich domach, problemy z ogrzewaniem oraz przeciągi. Miasto Groningen koordynuje obecnie projekt z prowincją Groningen, z agencją federalną, konsultantami i jednym z wielkich banków, którego celem jest dokonanie bilansu energetycznego gospodarstw domowych i zapewnienie właścicielom domów niskoprocentowanych pożyczek hipotecznych na potrzeby poprawy panujących w nich warunków, bez konieczności ponoszenia dodatkowych kosztów. W rezultacie wspomnianych działań nastąpiła poprawa zdrowia mieszkańców oraz spadek wydatków na energię.

3.8 Zmiana zachowań

Władze lokalne i regionalne podjąć muszą współpracę z sektorem prywatnym i innymi obszarami sektora publicznego celem zawiązania partnerstw, które przyczynią się do stworzenia możliwości obniżenia zużycia energii. Działania takie podjęto już w Anglii i Walii, gdzie Stowarzyszenie Samorządów Lokalnych opracowało program „Miasto 2025”, który przewiduje stworzenie bardziej zrównoważonej społeczności przy pomocy istniejących już technologii. W tej zrównoważonej przyszłości, na potrzeby której nie trzeba rozwijać żadnych nowych technologii, korzystać się będzie z pojazdów o napędzie elektrycznym, będzie więcej terenów zielonych, energię wytwarzać się będzie w elektrociepłowniach, a ulice projektowane będą w taki sposób, by ludzie rezygnowali z samochodów. Tego rodzaju wizja stać się powinna elementem polityk takich jak strategia tematyczna na rzecz środowiska miejskiego, aby dopomóc samorządom lokalnym i regionalnym w podjęciu decyzji, które poprowadzą je w kierunku bardziej zrównoważonej przyszłości przy zastosowaniu istniejących technologii oraz wiedzy fachowej.

Burmistrz **Londynu** wprowadził pierwszą w Europie dzienną opłatę z tytułu przeciążenia ruchem w lutym 2002 r. System ten skutecznie ograniczył ruch, zmniejszając jego natężenie o 30%, a emisje dwutlenku węgla w strefie objętej opłatami spadły obecnie o 20% poniżej poziomu z roku 2002. Dzięki zmniejszeniu liczby poruszających się po mieście samochodów wzrosła prędkość przejazdu środków komunikacji miejskiej; ponadto coraz więcej londyńczyków dojeżdża do pracy na rowerze. Opłaty przyniosły dodatkowe przychody, które przeznaczono na poprawę komunikacji miejskiej w Londynie. Wśród inicjatyw burmistrza Londynu na rzecz walki ze zmianami klimatycznymi należy wymienić również powołanie nowej agencji *London Climate Change Agency* (Londyńska Agencja ds. Zmian Klimatycznych), która we współpracy z przedsiębiorstwami sektora prywatnego wdroży w całym

Londynie projekty energetyczne zmierzające do redukcji bądź całkowitego wyeliminowania emisji związków węgla z zastosowaniem najczystszych technologii, stwarzając przez to nowe szanse rozwoju gospodarczego. Burmistrz planuje również utworzenie do 2008 r. „strefy niskiej emisji”; z ulic Wielkiego Londynu znikną wówczas te ciężarówki, autokary, autobusy i taksówki, które generują najwięcej zanieczyszczeń.

We **Włoszech** ponad 350 organów lokalnych (gminnych i prowincjonalnych) przyjęło i wprowadziło w życie tzw. lokalne agendy 21 oraz połączyło się w stowarzyszenie, w celu rozpowszechnienia koncepcji i osiągnięć w realizacji zintegrowanego planowania lokalnego. Na podstawie szeregu wskaźników każde miasto opracowało strategię obniżenia emisji dwutlenku węgla poprzez: redukcję zużycia energii, uświadczenie różnych kategorii i grup docelowych społeczeństwa (w tym szkół), propagowanie wspólnej kultury w zakresie ochrony środowiska oraz przeprowadzenie działań i kampanii informacyjnych o charakterze krótko-, średnio- i długoterminowym.

3.9 Usługi energetyczne, a nie energia sama w sobie

Społeczeństwo musi zrozumieć, że ludzie nie chcą zużywać energii dla samej energii, pragną natomiast usług lub korzyści, jakie może ona zapewnić, takich jak ciepło, oświetlenie czy prywatne środki transportu. Niektóre spośród związanych z energią uzyskać można bez zużywania samej energii, projektując budynki w taki sposób, aby ogrzewało je słońce oraz umożliwiając ludziom dostęp do potrzebnych im usług bez konieczności używania samochodów.

Zasada „umów o zarządzanie energią” powinna znaleźć szersze zastosowanie w całej UE celem zagwarantowania wszystkim społecznościom dostępu do oszczędności energii, jakie oferują przedsiębiorstwa usług energetycznych (Energy Savings Companies (ESCO)). Korzyść dla klientów z dostarczania energii przez ESCO polega na tym, że uzyskują oni zmodernizowany system energetyczny bez konieczności dokonywania inwestycji oraz zarządzania takim systemem. ESCO są nie tylko dostawcami energii, świadczą również usługi energetyczne, takie jak pomiary efektywności energetycznej. Samorządy lokalne pełnią tutaj nieodzowną rolę zaufanych pośredników dla potrzeb projektów energetycznych, zlecając wykonanie i zamontowanie efektywnych energetycznie instalacji i urządzeń oraz zapewniając środki na poprawę efektywności energetycznej w mieszkalnictwie komunalnym. Władze lokalne znajdują się w idealnej pozycji do zwiększania potencjału oszczędności energetycznych poprzez zakładanie ESCO bądź zachęcanie przedsiębiorstw energetycznych do przekształcania się w ESCO poprzez oferowanie gospodarstwom domowym pakietów usług i rekompensowanie kosztów uzyskiwanymi oszczędnościami energii. Zaangażowanie władz lokalnych lub regionalnych jest szczególnie istotne dla zagwarantowania dostępu do oszczędności energii wszystkim podmiotom, tj. zarówno gospodarstwom domowym, jak i przedsiębiorstwom.

3.10 Bardziej efektywne wykorzystywanie energii

UE musi się bardziej skoncentrować na zwiększaniu efektywności wykorzystania każdej jednostki zużywanej energii poprzez stosowanie efektywniejszych urządzeń i instalacji,

łącznie generowanie ciepła i energii elektrycznej oraz ocieplanie budynków.

W roku 1990 **Rada miasta Leicester (Anglia)** wyznaczyła sobie cel redukcji zużycia energii i emisji dwutlenku węgla do roku 2025 o 50 %. Szczególny nacisk położono na monitorowanie zużycia energii w mieście poprzez system inteligentnych liczników przekazujących co pół godziny dane z całego miasta. Ponadto rada miejska powołała specjalne Centrum Energetyczne świadczące kompleksowe usługi energetyczne wszystkim mieszkańcom, w tym prowadzące sprzedaż wydajnych urządzeń do korzystania z energii odnawialnej. Centrum to było pionierem w dziedzinie rozwoju technologii niskowęglowych, propagując ich zastosowania oraz występując w roli łącznika pomiędzy klientami a wykonawcami. Jego działalność obejmowała m.in. szkolenia z zakresu stosowania technologii niskowęglowych przeznaczone dla miejscowych przedstawicieli handlowych.

3.11 Jak najszerze stosowanie energii ze źródeł odnawialnych w kontraktach w ramach zamówień publicznych

Władze lokalne i regionalne odpowiadają za 16 % całkowitego PKB w Europie. Obecnie wiele samorządów wskazuje określone formy energii odnawialnej jako wymagane w przypadku niektórych bądź wszystkich zastosowań oraz stawia taki wymóg przy budowie nowych budynków mieszkalnych.

Londyńska gmina królewska Lewisham prowadzi politykę „zielonych zamówień publicznych” od 1999 roku. Do listopada 2000 r. 100 % energii elektrycznej pochodziło ze źródeł odnawialnych, a gmina ta stała się trzecim co do wielkości nabywcą ekologicznej energii w całej Europie Zachodniej. Brak stabilności dostaw ekologicznej energii elektrycznej spowodował, że gdy rozpisywano drugą procedurę przetargową w 2004 r., wymóg pochodzenia elektryczności ze źródeł odnawialnych obniżono do jedynie 80 %. Celem władz Lewisham była pomoc w stworzeniu rynku energii odnawialnej, a obecnie wiele samorządów lokalnych i instytucji sektora publicznego idzie w ich ślady.

3.12 Włączanie problematyki zmian klimatycznych do wszystkich obszarów polityki

Polityki UE, krajowe, regionalne i lokalne należy zweryfikować pod kątem problematyki zmian klimatycznych celem dostosowania ich do zagrożeń w dziedzinie bezpieczeństwa klimatycznego. Dokonać tego można z zastosowaniem procedur oceny oddziaływania aktów prawnych, jak również nakłaniając rządy poszczególnych państw, by rozważyły wprowadzenie zachęt podatkowych zmierzających do bardziej zrównoważonego zużycia energii.

Rada hrabstwa Middlesborough (Anglia) opracowała procedurę oceny, która ma na celu ustalenie oddziaływania zmian klimatycznych na cały szereg świadczonych przez nią usług. Przygotowany we współpracy z organizacją pozarządową moduł oceny oddziaływania zmian klimatycznych pozwolił wszystkim służbom samorządowym w hrabstwie na ocenę potencjalnego oddziaływania zmiennych zjawisk pogodowych na świadczone przez nie usługi. W rezultacie, w 16 obszarach usług dla ludności, w których podjęto się dokonania oceny,

wprowadzono szereg zmian w zakresie sposobu świadczenia usług obejmujących m.in. przyznanie służbom drogowym zwiększonych środków na wypadek powodzi, decyzję o zainstalowaniu osłon przeciwsłonecznych wokół budynków komunalnych, aby uniknąć przegrzewania się pomieszczeń oraz nadmiernego nasłonecznienia, a także odnowienie bitumicznych nawierzchni dróg z uwzględnieniem wyższych temperatur, jakich prawdopodobnie należy się spodziewać w ciągu najbliższych 20 lat.

3.13 Zaangażowanie całej społeczności poprzez zmiany klimatyczne

Skala wyzwań w dziedzinie bezpieczeństwa klimatycznego oznacza, że działania przystosowawcze i łagodzące skutki zmian klimatycznych przynieść mogą realne efekty jedynie przy zaangażowaniu całego społeczeństwa, począwszy od samorządów lokalnych i regionalnych, a skończywszy na konsumentach i przedsiębiorstwach. Potrzeba będzie także całego pakietu środków, by zapewnić możliwie najlepsze wykorzystanie poprawy jakości życia uzyskanej w ramach walki ze zmianami klimatycznymi. Wiele spośród zarysowanych tutaj rozwiązań będzie skutecznymi wyłącznie jako element zintegrowanego programu działań. Na przykład znaczne ograniczenie wykorzystania samochodów na potrzeby prywatne akceptowalne będzie dla większości osób jedynie w przypadku zagwarantowania im wysokiej jakości lokalnej infrastruktury usługowej oraz dobrze rozbudowanego, zrównoważonego systemu komunikacji publicznej. Rezygnacja z jazdy własnym samochodem pozwoliłaby na zmniejszenie ruchu ulicznego oraz swobodniejszy przepływ towarów i usług, usprawniając tym samym komunikację publiczną, czego doświadczono w płatnej strefie stworzonej w centrum Londynu. To z kolei zwiększa atrakcyjność innych zrównoważonych środków lokomocji, takich jak rower. Realizacja „szczytnych celów” w zakresie poprawy wymaga zaangażowania całego społeczeństwa.

Londyńska królewska gmina Islington stworzyła system „ambasadorów energii”, którzy przechodzą szkolenia w zakresie efektywności energetycznej i zaangażowania społeczeństwa. Odwiedzają oni mieszkańców, małe i średnie przedsiębiorstwa oraz szkoły, przedstawiając zużycie energii w gminie i metody jego obniżania poprzez „kontrole energetyczne” budynków.

4. Zalecenia Komitetu Regionów

Komitet Regionów

4.1 **wzywa** Komisję do uznania, iż walka ze zmianami klimatycznymi wymaga kompleksowego podejścia, poprzez współpracę wszystkich szczebli władz i samorządów, w porozumieniu z sektorem prywatnym, służbą zdrowia, szkolnictwem, społecznością lokalną i organizacjami zajmującymi się efektywnością energetyczną;

4.2 **wzywa** Komisję do uznania wyjątkowej roli samorządów lokalnych i regionalnych oraz zapewnienia im odpowiednich środków na potrzeby projektów prezentacyjnych i propagujących problematykę zmian klimatycznych, jak

również do wyraźnego uwzględnienia owej roli w dokumentach politycznych, takich jak przyszła Biała księga w sprawie efektywności energetycznej;

4.3 **wzywa** UE, by podjęła się realizacji uzgodnionych podczas Rady Europejskiej w marcu 2005 r. celów dalszej redukcji emisji szkodliwych związków o co najmniej 60-80 % do roku 2050 oraz by zadbała, iż te ambitne cele znajdą swoje odzwierciedlenie na forach międzynarodowych, w tym w ramach Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu;

4.4 **z zadowoleniem przyjmuje** nacisk na problematykę zmian klimatycznych kładziony przez obecną prezydentkę UE i grupę G8 oraz wzywa przyszłe prezydencje UE do kontynuacji takiego podejścia;

4.5 **zachęca** Komisję i rządy Państw Członkowskich do weryfikacji polityki własnej oraz prowadzonej przez Światową Organizację Handlu i międzynarodowe instytucje finansowe, takie jak Bank Światowy, pod kątem problematyki zmian klimatycznych;

4.6 **wzywa** Komisję do podjęcia starań o usunięcie z rynku najbardziej nieefektywnych energetycznie produktów poprzez podnoszenie minimalnego dozwolonego poziomu efektywności energetycznej urządzeń co kilka lat o 10 lub 20 procent we wszystkich kategoriach produktów, w których występują znaczne różnice w poziomie zużycia energii pomiędzy produktami najlepszymi a najgorszymi;

4.7 **wzywa** Komisję do uznania, iż znaczący wzrost potrzeb mieszkaniowych wynikający z rosnącej liczby ludności, zwłaszcza na obszarach miejskich, stanowi niezwykłą okazję do wprowadzenia norm efektywności energetycznej budynków znacznie wykraczających poza przewidziane dyrektywą w sprawie charakterystyki energetycznej budynków z 2002 roku. Okazji tej nie wolno przeoczyć. Przepisy budowlane powinny również koncentrować się na propagowaniu wykorzystania naturalnego ocienienia i wentylacji celem ograniczenia stosowania klimatyzacji;

4.8 **popiera** włączenie problematyki zmian klimatycznych do procesów planowania i gospodarowania zasobami wodnymi;

4.9 **wzywa** Komisję do ścisłej współpracy z sektorem prywatnym, zmierzającej do opracowania nowych form ubezpieczenia, które uwzględniałyby zmiany klimatyczne oraz oferowały odpowiednie produkty;

4.10 **wzywa** Komisję do zapewnienia samorządom lokalnym i regionalnym lepszego i bardziej ujednoliconego dostępu do istotnych z lokalnego punktu widzenia, aktualnych danych na temat zużycia energii, z dokładnością aż do poziomu określonego kodu pocztowego, przy zachowaniu dbałości o ochronę prywatności poszczególnych konsumentów. Bez wspomnianych informacji władze lokalne i regionalne nie będą w stanie pokierować w pełni przejściem na gospodarkę niskowęglową;

4.11 **wzywa** Komisję do uwzględnienia wkładu lokalnych strategii i działań wobec zmian klimatycznych w realizację celów zatrudnienia, wzrostu gospodarczego i konkurencyjności w ramach strategii lizbońskiej oraz do ustanowienia silniejszych powiązań pomiędzy agendą lizbońską a polityką wobec zmian klimatycznych;

4.12 **wzywa** Komisję oraz rządy Państw Członkowskich do stworzenia wspólnej kampanii informacyjnej, we współpracy z samorządami lokalnymi i regionalnymi, mającej na celu wskazanie i uzmysłowienie, jak dramatycznie przedstawia się sytuacja w obliczu zmian klimatycznych oraz potrzeby natychmiastowych działań;

4.13 **wzywa** Komisję do wykorzystania dotychczasowych wysiłków podejmowanych na szczeblu lokalnym i regionalnym w odniesieniu do różnego oddziaływania zmian klimatycznych w zależności od płci czy sytuacji społecznej w celu uchronienia kobiet przed nieproporcjonalnymi (*) skutkami owych zmian;

4.14 **popiera** propozycję wykorzystania środków z budżetu polityki regionalnej na potrzeby rozwoju zrównoważonego (oraz zmian klimatycznych);

4.15 **wzywa** Komisję do silnego powiązania przygotowywanej strategii tematycznej na rzecz środowiska miejskiego ze strategią tematyczną na rzecz jakości powietrza dla zapewnienia należytego zaangażowania w walkę ze zmianami klimatycznymi we wszystkich obszarach polityki;

4.16 **wzywa** Radę Ministrów do przyjęcia bardziej ambitnych, uwzględniających dłuższą perspektywę celów w dziedzinie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych, aby umożliwić lokalnym decydom rozwój lokalnego potencjału w zakresie energii ze źródeł odnawialnych;

4.17 **wzywa** Komisję do zobowiązania się do współpracy z samorządami lokalnymi i regionalnymi oraz ich europejskimi sieciami w celu stworzenia wspólnej wizji prawdziwie niskowęglowej przyszłości oraz jej urzeczywistnienia w poszczególnych gminach, miastach i regionach, wykorzystując jak najlepiej istniejące technologie oraz rozwijając niezbędne umiejętności. Komisja powinna zadbać o ułatwienie takowej współpracy poprzez większy nacisk na wymianę doświadczeń zdobywanych na szczeblu lokalnym i regionalnym.

Bruksela, 17 listopada 2005 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Peter STRAUB

(*) Zgodnie z ostatnimi badaniami podejmowanymi przez *Climate Alliance*, www.klimabuendnis.org.

Raport perspektywiczny Komitetu Regionów w sprawie wdrożenia dyrektywy w sprawie składowania odpadów (1999/31/WE) na szczeblu regionalnym i lokalnym

(2006/C 115/21)

KOMITET REGIONÓW,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej z 10 grudnia 2004 r. o sporządzenie raportu perspektywicznego w sprawie wdrożenia dyrektywy w sprawie składowania odpadów (1999/31 EC) na szczeblu regionalnym i lokalnym, zgodnie z art. 265 ust. 1 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską,

uwzględniając protokół z września 2001 roku o współpracy pomiędzy Komisją Europejską a Komitetem Regionów, w którym zachęca się Komitet Regionów do „opracowania dokumentów strategicznych analizujących sprawy, które Komisja uważa za istotne; te »raporty perspektywiczne« dogłębniej przeanalizują problemy w dziedzinach, w których Komitet Regionów ma odpowiednie zasoby informacji lokalnej”,

uwzględniając decyzję Przewodniczącego Komitetu z 20 stycznia 2005 r. powierzającą sporządzenie raportu perspektywicznego na ten temat Komisji ds. Rozwoju Zrównoważonego,

uwzględniając dyrektywę Rady 1999/31/WE z 26 kwietnia 1999 r. w sprawie składowania odpadów,

uwzględniając sprawozdanie Komisji dla Rady i Parlamentu Europejskiego w sprawie strategii krajowych na rzecz zmniejszenia odpadów ulegających biodegradacji, które trafiają na składowiska zgodnie z art. 5 ust. 1 dyrektywy 1999/31/WE w sprawie składowania odpadów (COM(2005)105 wersja ostateczna),

uwzględniając dyrektywę Rady z 15 lipca 1975 r. w sprawie odpadów (75/442/EWG) (tzw. dyrektywa ramowa o odpadach) zmienioną dyrektywami 91/156/EWG, 91/692/EWG oraz decyzjami 76/431/EWG, 94/3/WE i 96/350/WE,

uwzględniając swoją opinię w sprawie komunikatu Komisji „W kierunku strategii tematycznej w sprawie zapobiegania powstawaniu odpadów i ich recyklingu”, (COM(2003) 301 — CdR 239/2003 ⁽¹⁾),

uwzględniając wyniki badań ankietowych dotyczących wdrożenia dyrektywy w sprawie składowania odpadów (1999/31 WE) na szczeblu regionalnym i lokalnym zleconych przez Komitet Regionów ⁽²⁾,

uwzględniając swój projekt raportu perspektywicznego (CdR 254/2005 rev. 1) przyjęty w dniu 6 października 2005 r. przez Komisję ds. Rozwoju Zrównoważonego (Sprawozdawca: Wim van Gelder, Komisarz Królowej w prowincji Zeeland (NL/EPP)),

a także mając na uwadze, co następuje:

- 1) Ilość odpadów wytwarzanych w Europie wzrosła znacznie na przestrzeni ostatnich dziesięcioleci. Zapobieganie powstawaniu odpadów, ich utylizacja i usuwanie należą do głównych wyzwań polityki w zakresie środowiska naturalnego w UE. W związku z tym, szósty wspólnotowy program działań w zakresie środowiska naturalnego określa zmniejszanie ilości odpadów i ich zagospodarowywanie jako główny priorytet.
- 2) Składowanie nadal pozostaje dominującą metodą usuwania odpadów w wielu częściach UE. Składowiska odpadów spełniające niskie standardy ekologiczne często stanowią zagrożenie dla ludzkiego zdrowia i dla środowiska na skutek zanieczyszczenia powietrza, wody i gleby oraz poprzez przyczynianie się do globalnego ocieplenia na skutek wytwarzania gazów cieplarnianych.
- 3) Zgodnie z tzw. hierarchią odpadów ich usuwanie powinno być jedynie ostatecznością. Lepszym rozwiązaniem jest zmniejszanie ilości odpadów, ich powtórne wykorzystywanie i recykling.
- 4) Zasada bliskości oraz osiągnięcie samowystarczalności w zakresie usuwania odpadów na każdym poziomie określono jako podstawy polityki UE w dziedzinie odpadów,

przyjął jednogłośnie na 62. sesji plenarnej w dniach 16-17 listopada 2005 r. (posiedzenie z dnia 17 listopada) następujący raport perspektywiczny:

⁽¹⁾ Dz.U. C 73 z 23.3.2004, s. 63.

⁽²⁾ Opracowanie przedstawiające wyniki badania ankietowego zostanie opublikowane pod koniec 2005 r. W badaniu, które odbyło się w czerwcu i lipcu 2005 r. wzięło udział prawie 200 samorządów regionalnych z 23 Państw Członkowskich. Więcej szczegółów odnośnie wyników ankiety znajduje się w załączniku (wyłącznie w wersji angielskiej)

1. Stanowisko Komitetu Regionów

Komitet Regionów

Uwagi ogólne

1.1 **przyjmuje z zadowoleniem** wnioski Komisji Europejskiej o sporządzenie raportu, ponieważ jest to pierwszy z raportów tego typu odnoszący się do wdrożenia dyrektywy UE w sprawie polityki ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym, a tym samym pogłębia współpracę pomiędzy Komisją a Komitetem Regionów;

1.2 **przyjmuje z zadowoleniem** szeroki udział władz regionalnych i lokalnych w swojej ankiecie na temat wdrożenia dyrektywy w sprawie składowania odpadów na szczeblu regionalnym i lokalnym, co wskazuje na znaczenie tej dyrektywy dla szczebla regionalnego i lokalnego;

1.3 **zwraca uwagę**, że z powodu odmiennych uwarunkowań demograficznych i geograficznych, różnych struktur organizacyjnych i systemów zagospodarowywania odpadów w Państwach Członkowskich, ich regionach i gminach, stan wdrożenia dyrektywy w sprawie składowania odpadów na szczeblu regionalnym i lokalnym w poszczególnych krajach rozszerzonej Unii (UE-25) jest zróżnicowany;

1.4 **podkreśla**, że w UE-25 władze lokalne i regionalne są odpowiedzialne za stosowanie istotnej części wspólnotowej polityki ochrony środowiska, zaś zagospodarowywanie odpadów stanowi jeden z najważniejszych aspektów tej polityki. Ogólnie rzecz biorąc kompetencje w zakresie udzielania zezwoleń na składowanie odpadów, zatwierdzania planów zagospodarowywania składowisk, procedur likwidacji składowisk, kontroli i inspekcji najczęściej leżą w gestii władz regionalnych, natomiast władze lokalne zwykle odgrywają główną rolę w ustalaniu lokalizacji składowisk i są odpowiedzialne za infrastrukturę dla zbiórki odpadów pochodzących z gospodarstw domowych. Uwydatnia to potrzebę ścisłej współpracy pomiędzy władzami wszystkich szczebli we wdrażaniu dyrektywy;

1.5 **podkreśla**, że odejście od prostego usuwania odpadów w kierunku bardziej zrównoważonej polityki, koncentrującej się na zapobieganiu powstawaniu odpadów, ich powtórnym wykorzystaniu i recyklingu wymaga znaczących wysiłków i zaangażowania dodatkowych zasobów ludzkich i finansowych będących w posiadaniu władz regionalnych i lokalnych;

1.6 **dochodzi do wniosku**, że skutki prowadzenia polityki zagospodarowywania odpadów w ujęciu ogólnym, a w szczególności polityki składowania odpadów, odczuwa się najsilniej na szczeblu lokalnym i dlatego wymagane jest szczególne uwzględnienie zainteresowanych podmiotów lokalnych. Większość władz regionalnych i lokalnych zasięga opinii społeczności lokalnych odnośnie planowanej lokalizacji składowisk odpadów i procedury udzielania zezwoleń. Podczas gdy ok. połowa władz zasięga opinii organizacji pozarządowych, rzadko kiedy dotyczy to lokalnych przedsiębiorstw;

Wysiłki na rzecz wdrożenia dyrektywy i obecny stan jej wdrożenia

1.7 **uważa**, że w większości Państw Członkowskich dokonano na szczeblu krajowym i/lub regionalnym znaczących

wysiłków na rzecz transpozycji dyrektywy w sprawie zagospodarowywania odpadów do ustawodawstwa krajowego i/lub regionalnego. Jednak szereg Państw Członkowskich nie dotrzymało terminu ⁽³⁾ ustanowienia krajowych strategii zredukowania ilości odpadów ulegających biodegradacji, jakie trafiają na składowiska odpadów, a tym samym opóźniło realizację celów związanych z tą redukcją;

1.8 **stwierdza**, że wyniki ankiety i dodatkowych badań ujawniły poważne różnice pod względem stanu wdrożenia dyrektywy w UE. Wiele Państw Członkowskich, a zarazem znaczna liczba władz regionalnych i lokalnych, doświadcza trudności ze spełnieniem wymogów niniejszej dyrektywy, podczas gdy inne dostosowują się do jej wymogów bez specjalnych problemów;

1.9 **zwraca uwagę**, że według władz regionalnych i lokalnych dokonano znacznych wysiłków w celu zapewnienia, że składowiska spełniają wymogi techniczne. Niezbędne będzie jednak podjęcie dalszych wysiłków w szeregu Państw Członkowskich. Uważa się, że znaczna większość istniejących składowisk odpadów już spełnia wymogi dyrektywy lub ma zostać do nich dostosowana do 2007 r., natomiast składowiska nie spełniające tychże wymogów zostaną zlikwidowane;

1.10 **stwierdza**, że składowiska odpadów w nowych Państwach Członkowskich wykazują obecnie ogólnie niższy stopień spełnienia wymogów dyrektywy w sprawie składowania odpadów niż składowiska w starych Państwach Członkowskich, głównie ze względu na fakt, że rozwiązywanie problemu odpadów ma tam jedynie krótką tradycję, zaś krajowe strategie zagospodarowywania odpadów zostały w nich określone dopiero niedawno;

1.11 **wyraża żal**, że odnośnie procesu transpozycji a następnie wdrożenia dyrektywy w odnośnych Państwach Członkowskich, większość władz regionalnych i lokalnych uważa, że nie została odpowiednio poinformowana, ani też nie przeprowadzono z nimi odpowiednich konsultacji. Ogólnie więcej konsultacji przeprowadzono w starych Państwach Członkowskich, a więcej informacji podano w nowych Państwach Członkowskich;

1.12 **przyjmuje z zadowoleniem** fakt, że dyrektywa w sprawie składowania odpadów odegrała pewną rolę w zwiększeniu przekazywania władzom regionalnym i lokalnym obowiązków w zakresie składowisk odpadów w kilku krajach, zwłaszcza w nowych Państwach Członkowskich, ale wyraża **ubolewanie**, że rzadko towarzyszyło temu przekazywanie zasobów finansowych i ludzkich na rzecz realizacji nowych zadań, co oznaczało nałożenie na władze regionalne i lokalne dodatkowych obciążeń;

1.13 **potwierdza**, że także na skutek wdrożenia dyrektywy w sprawie zagospodarowywania odpadów zmniejszyła się ilość odpadów ulegających biodegradacji, jaka trafia na składowiska odpadów. Większy spadek można odnotować na terenach, na których władze regionalne i lokalne wprowadziły środki ograniczające ilość składowanych odpadów ulegających biodegradacji, jeszcze zanim dyrektywa w sprawie zagospodarowywania odpadów weszła w życie, takie jak kampanie mające na celu zwiększenie świadomości, tworzenie infrastruktury dla selektywnej zbiórki i instrumenty ustawowe (np. przepisy w sprawie selektywnej zbiórki odpadów);

⁽³⁾ 16 lipca 2003 r. w przypadku starych Państw Członkowskich i 1 maja 2004 r. w przypadku nowych Państw Członkowskich.

1.14 **podkreśla**, że dyrektywa wskazuje jedynie cele dotyczące zmniejszenia ilości odpadów kierowanych na składowiska, lecz nie ustanawia celów dla innych programów utylizacji odpadów, np. dla recyklingu, jak to miało miejsce w dyrektywie w sprawie zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego (dyrektywa WEEE);

Znaczenie składowania odpadów

1.15 **potwierdza**, że w UE występują wielkie różnice pod względem wytwarzania i utylizacji odpadów w ujęciu ogólnym oraz roli ich składowania w szczególności. Kilku Państwom Członkowskim udało się oddzielić wytwarzanie odpadów od wzrostu gospodarczego oraz poważnie zmniejszyć ilość odpadów ulegających biodegradacji, jakie trafiają na składowiska odpadów i już obecnie spełniają one przyszłe cele odnośnie redukcji ilości odpadów, ustanowione w dyrektywie. Jednak w innych Państwach Członkowskich ilość wytworzonych odpadów nieustannie wzrasta, a ich składowanie wciąż odgrywa dominującą rolę;

1.16 **zwraca uwagę**, że w przyszłości w całej UE można oczekiwać spadku znaczenia składowania odpadów, przynajmniej w odniesieniu do odpadów komunalnych. Jednakże pomimo inicjatyw w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów i recyklingu nadal będzie istniała potrzeba pozbywania się niepalnych odpadów i pozostałości nie nadających się do ponownego wykorzystania i dlatego można oczekiwać, że składowanie odpadów nadal będzie odgrywać pewną rolę w łańcuchu ich utylizacji;

Główne problemy związane z wdrożeniem dyrektywy

1.17 **określa** następujące zagadnienia jako główne problemy, na jakie władze lokalne i regionalne natrafiają podczas wdrażania dyrektywy:

- a. *Realizacja celów dotyczących zmniejszenia ilości odpadów ulegających biodegradacji, które trafiają na składowiska odpadów:* Władze regionalne i lokalne, zwłaszcza w Państwach Członkowskich, w których krajowa strategia zmniejszenia ilości bioodpadów nie została jeszcze przyjęta, lub miało to miejsce dopiero niedawno, uważają to zagadnienie za kluczowe. Często jest ono związane z brakiem rozwiniętego rynku powtórnego wykorzystania odpadów ulegających biodegradacji w tych krajach. Ponadto za problem uważa się brak w krajowych strategiach skutecznych instrumentów ograniczenia ilości odpadów ulegających biodegradacji.
- b. *Projektowanie, eksploatacja i rekultywacja składowisk:* Większość władz uważa projektowanie, eksploatację i rekultywację za trudne, przynajmniej w niektórych przypadkach; rekultywacja wydaje się być najtrudniejszym zagadnieniem. Szywność wymogów technicznych stwarza niekiedy problemy, ponieważ nie pozostawia ona miejsca na szczegółowe dostosowanie do warunków geologicznych, innowacyjnych technik lub postępu wiedzy.
- c. *Brak środków finansowych i zasobów ludzkich:* Zmiana polityki zagospodarowywania odpadów ze zdominowanej przez ich usuwanie na bardziej zrównoważone podejście wymaga znacznych zasobów finansowych i ludzkich. Większość

władz regionalnych i lokalnych, szczególnie w nowych Państwach Członkowskich, realizujących określone cele odnoszące się do odpadów ulegających biodegradacji, uważa brak tych zasobów za główny problem.

- d. *Brak świadomości społecznej:* Wiele władz regionalnych i lokalnych walczy o podniesienie świadomości społecznej i nakłaniania swoich obywateli i przedsiębiorstwa do współpracy w ramach programów selektywnej zbiórki odpadów.
- e. *Złożoność procedur:* W następstwie dyrektywy w sprawie składowania odpadów, zwłaszcza w krajach, które poprzednio nie miały wyraźnie określonej polityki składowania odpadów, procedury udzielania zezwoleń stały się bardziej złożone i dłuższe.
- f. *Wyrzucanie odpadów w miejscach niedozwolonych:* Składowanie jest często tanim sposobem pozbywania się odpadów. Wraz ze wzrostem opłat za składowanie, często nasila się zjawisko wyrzucania odpadów w miejscach niedozwolonych, co wymaga zdecydowanego przeciwdziałania.
- g. *Transport odpadów:* W następstwie dyrektywy w sprawie zagospodarowywania odpadów zamyka się wiele lokalnych składowisk, zaś nowe składowiska odpadów obsługują większe terytoria. Prowadzi to często do zwiększenia transportu odpadów, co przynosi koszty i wywiera negatywny wpływ na środowisko. Problem ten może być odczuwalny zwłaszcza na rzadko zaludnionych terenach.
- h. *Brak równych warunków działania:* Z uwagi na różne harmonogramy wdrażania, odmienne standardy ekologiczne i koszty usuwania odpadów, a częściowo także definicje recyklingu, nie istnieją na razie równe warunki działania pomiędzy Państwami Członkowskimi (a czasami także w obrębie jednego Państwa Członkowskiego). W następstwie tego stanu rzeczy, często silne zachęty finansowe przyczyniają się do eksportu (legalnego lub nielegalnego) odpadów do krajów sąsiadujących, co jest sprzeczne z zasadą bliskości i celem samowystarczalności w zakresie utylizacji odpadów. Ponadto powoduje to także wzrost transportu odpadów na duże odległości.
- i. *Niebezpieczeństwo zbyt wąskiego podejścia:* Istnieje niebezpieczeństwo, że dyrektywa zachęca jedynie do zmniejszenia ilości odpadów komunalnych, lecz lekceważy pozostałe kategorie odpadów, których redukcja jest także bardzo ważna, jak np. odpady przemysłowe.
- j. *Brak wytycznych:* Działanie na rzecz selektywnej zbiórki odpadów ulegających biodegradacji i utworzenie rynku powtórnego wykorzystania takich odpadów może być trudne na skutek braku wytycznych lub źródeł odniesienia w tej sprawie;

Koszty i korzyści

1.18 **dochodzi do wniosku**, że władze regionalne i lokalne zgłaszają wzrost kosztów składowania odpadów w wyniku wdrożenia dyrektywy. Jednakże główny ciężar ponoszą nie tyle władze, co operatorzy składowisk, obywatele i przedsiębiorstwa, na których operatorzy przerzucają wzrost kosztów;

1.19 **dochodzi do wniosku**, że jedynie mniejszość władz lokalnych i regionalnych otrzymała określone środki częściowo lub w pełni pokrywające koszty wdrożenia dyrektywy w sprawie zagospodarowywania odpadów oraz że dla władz, które otrzymały dodatkowe środki, wdrożenie dyrektywy wydaje się być ogólnie łatwiejsze;

1.20 **podkreśla** korzystne skutki dyrektywy dla środowiska: w odczuciu znacznej większości władz regionalnych i lokalnych wdrożenie dyrektywy wpłynęło korzystnie na środowisko. Korzystne skutki dotyczą zmniejszenia oddziaływania składowiska na wody powierzchniowe, wody gruntowe, glebę, powietrze i zdrowie człowieka. Ponadto może się ona przyczynić do zmniejszenia ilości powstających gazów cieplarnianych. Władze, które widzą mniej pozytywnych skutków dla środowiska lub w ogóle ich nie zauważają, często znajdują się w Państwach Członkowskich, w których już wcześniej istniało ustawodawstwo zbliżone do omawianej dyrektywy;

1.21 **zwraca uwagę**, że w następstwie wdrożenia dyrektywy w sprawie składowania odpadów, w przyszłości oczekuje się zmniejszenia ogólnych kosztów oczyszczania gleby i wód gruntowych w miejscu składowiska;

1.22 **podkreśla**, że większość władz lokalnych i regionalnych uważa, że wdrożenie dyrektywy w sprawie składowania odpadów przyczyniło się do wspierania bardziej zaawansowanych technologii składowania w porównaniu z sytuacją sprzed wdrożenia, przynosząc w ten sposób korzyści ekologiczne i finansowe, np. wykorzystanie gazu składowiskowego do wytwarzania energii. Jednakże dyrektywa nie pozostawia miejsca na stosowanie innowacyjnych technik, a zatem po zakończeniu okresu usprawnień technologicznych utrwała istniejącą sytuację;

1.23 **zwraca uwagę**, że wdrożenie dyrektywy w sprawie składowania odpadów, o ile przyczynia się ono do dywersyfikacji programów utylizacji odpadów, może pomóc w tworzeniu nowych miejsc pracy w sektorze zagospodarowywania odpadów;

1.24 **stwierdza**, że znaczna większość władz regionalnych i lokalnych uważa, iż stawki pobierane przez operatorów składowisk w całości pokrywają koszty składowania, spełniając tym samym wymogi dyrektywy w sprawie składowania odpadów; **ostrzega**, że składowiska odpadów, w przypadku których wymogi te nie są spełnione i które przyjmują odpady po niższych kosztach, mogą zachęcać do eksportu odpadów. Ponadto niskie opłaty za składowanie nie stanowią wystarczającej zachęty do usuwania odpadów w bardziej zrównoważony sposób;

1.25 **dochodzi do wniosku**, że sterowanie rynkiem (usuwania) odpadów za pomocą instrumentów finansowych, takich jak podatki od składowania lub inne bodźce, może wzmocnić pożądaną kierunek usuwania odpadów poprzez ich utylizację przy wykorzystaniu alternatywnych metod;

1.26 **stwierdza**, że w większości Państw Członkowskich istnieje podatek od składowania odpadów oraz że wysokość tego podatku jest mocno zróżnicowana. Jednak ponad jedną trzecią władz regionalnych i lokalnych nie wprowadziła podatku od składowania odpadów lub innych bodźców finan-

sowych w celu zmniejszenia ilości odpadów ulegających biodegradacji, jakie trafiają na składowiska. W większości Państw Członkowskich, w których istnieje podatek od składowania odpadów, wpływy z niego są przekazywane do ogólnego funduszu podatkowego, ale w niektórych przypadkach zasilają one specjalne fundusze ekologiczne przewidziane m.in. na promocję zapobiegania powstawaniu odpadów i finansowanie programów recyklingu;

Czynniki powodzenia:

1.27 **dochodzi do wniosku**, że następujące czynniki powodzenia można określić jako niezbędne dla pomyślnego wdrożenia dyrektywy w sprawie składowania odpadów:

a. *Podjęcie proaktywne:* Nie ulega wątpliwości, że pewne działania na rzecz wdrożenia tego, co miało stać się dyrektywą w sprawie zagospodarowywania odpadów w niektórych Państwach Członkowskich zostały zapoczątkowane w pierwszej połowie poprzedniego dziesięciolecia, o ile nie wcześniej. Dzięki temu proaktywnemu podejściu, po transpozycji dyrektywy do ustawodawstwa krajowego lub regionalnego wiele władz regionalnych i lokalnych było w stanie stosunkowo łatwo spełnić wymogi w wyznaczonych terminach.

b. *Umieszczenie wdrożenia dyrektywy w szerszym kontekście:* Wdrożenie dyrektywy nie powinno być postrzegane jako odizolowany środek polityki. Składowanie odpadów jest częścią gospodarki zasobami materiałowymi i należy je umieścić w tym kontekście na poziomie polityki. Dlatego też ważne jest opracowanie zintegrowanych strategii krajowych, regionalnych i lokalnych, które wiążą je z innymi programami utylizacji odpadów, lecz także z innymi obszarami polityki, np. polityką zamówień i efektywności zasobów.

c. *Wyposażenie władz regionalnych i lokalnych w środki potrzebne do wypełniania ich obowiązków:* Ustanowienie nowych programów recyklingu i alternatywnych programów utylizacji, organizowanie kampanii na rzecz zwiększenia świadomości, modernizacja składowisk odpadów itp. wymaga wiedzy oraz zasobów ludzkich i finansowych od władz regionalnych i lokalnych. Dlatego też przekazywanie środków przez władze wyższego szczebla lub możliwość wprowadzenia przez rząd mechanizmów fiskalnych jest często wstępnym warunkiem realizacji celów dyrektywy w sprawie składowania odpadów.

d. *Współpraca władz wszystkich szczebli i wymiana informacji:* Ponieważ zadanie wprowadzenia dyrektywy do praktyki w prawie wszystkich Państwach Członkowskich musi zostać zrealizowane na różnych szczeblach władzy, ścisła współpraca pomiędzy tymi szczeblami jest sprawą zasadniczą dla właściwego wdrożenia dyrektywy. Obejmuje to wymianę wiedzy o tym, w jaki sposób spełnić nowe, bardziej surowe wymogi odnośnie budowy, eksploatacji, zamykania i rekultywacji składowisk i jakie mogą być alternatywne programy utylizacji. Ponadto, polityka zagospodarowywania odpadów często musi pokonywać granice administracyjne sąsiadujących gmin i regionów, np. przy tworzeniu wspólnych urzędzeń do utylizacji odpadów lub programów recyklingu.

- e. *Zachęty finansowe*: Ponieważ przedsiębiorstwa działają głównie zgodnie z logiką ekonomiczną, ważną sprawą jest stworzenie bodźców w celu ograniczenia ilości odpadów trafiających na składowiska poprzez uczynienie składowania metodą droższą, przykładowo poprzez podatek od składowania odpadów.
- f. *Wspieranie alternatywnych rozwiązań*: Aby powstrzymać odpady przed trafieniem na składowiska, trzeba stworzyć zainteresowanym podmiotom ekonomicznie opłacalne alternatywy utylizacji odpadów. Dlatego też należy wspierać rozwiązania alternatywne, tam, gdzie one nie istnieją lub są niewystarczające. Aby uniknąć wzrostu transportu odpadów, należy zachęcać do stosowania rozwiązań lokalnych, jak np. kompostowanie odpadów w gospodarstwach domowych lub utylizacja odpadów w urządzeniach znajdujących się na terenie zakładów pracy.
- g. *Walka z wyrzucaniem odpadów w miejscach niedozwolonych*: Rosnące koszty utylizacji odpadów mogą zachęcać do ich nielegalnego pozbywania się. Aby zapobiec pozbywaniu się odpadów w sposób niedozwolony i zniechęcić do takiego zachowania potrzebne jest zastosowanie zestawu środków. Środki te wymagają, przynajmniej w okresie przejściowym, skierowania dodatkowych zasobów ludzkich do realizacji tego zadania.
- h. *Zwiększenie świadomości społecznej i zasięganie opinii zainteresowanych podmiotów*: Aktywny udział ludności i przedsiębiorstw jest niezbędny dla zmniejszenia ilości odpadów wytwarzanych i składowanych. Dlatego też niezbędne są kampanie informacyjne oraz zasięganie opinii zainteresowanych podmiotów, w połączeniu z zapewnieniem skutecznej infrastruktury;

Najlepsze praktyki

1.28 **podkreśla**, że w UE istnieją liczne przypadki najlepszych praktyk we wdrażaniu dyrektywy w sprawie składowania odpadów. Dotyczą one technik innowacyjnych jak również środków polityki, które okazały się skuteczne. Wymienia się tu tylko kilka z nich:

- a) Kampania na rzecz wzrostu świadomości społecznej

Devon Authorities Recycling Partnership (partnerstwo ds. recyklingu władz hrabstwa Devon) zaplanowało i przeprowadziło sześciomiesięczną ogólnokrajową kampanię uświadamiająco-edukacyjną na temat odpadów. W wyniku wygranego przetargu partnerstwo otrzymało od Departamentu Środowiska, Żywności i Rolnictwa (DEFRA) sumę 1119 tys. funtów na przeprowadzenie kampanii na rzecz wzrostu świadomości społecznej i analiz odnośnie odpadów.

Celem kampanii było:

- zwiększenie masy materiału poddanego recyklingowi, konkretnie poprzez zwiększenie udziału w programach recyklingu i/lub poprzez poprawę jakości i wzrost ilości zgromadzonego materiału;
- zebranie informacji na temat użytkowania istniejących urzędzeń do recyklingu i uzyskanie od społeczeństwa

wyjaśnienia, dlaczego uczestniczy/nie uczestniczy ono w programach recyklingu, jakie są dostępne, a także zachęcenie do takiego uczestnictwa;

- wykorzystanie zebranych informacji w celu zapewnienia skuteczności przyszłych kampanii na rzecz zwiększenia świadomości społecznej.

Kampania składała się z 4 głównych części: analiza odpadów, monitorowanie udziału, kampania „od drzwi do drzwi” oraz media i edukacja.

Najważniejsze wnioski z kampanii są następujące:

- mieszkańcy mają pozytywne odczucia w stosunku do recyklingu i chcą w nim uczestniczyć;
- brak udziału nie wynika z apatii, ale głównie ze względów praktycznych, takich jak brak pojemnika ulicznego, brak możliwości transportu, i brak miejsca na przechowywanie;
- recykling prowadzony przy użyciu ulicznych pojemników sortujących jest najbardziej preferowaną metodą recyklingu;
- recykling prowadzony na ulicy odnotował gwałtowny 31 % wzrost w stosunku do ilości zebranej w poprzednim roku;
- wzrost ilości odpadów pozostałych kierowanych na składowiska został ograniczony do 0,88 % w okresie 2002/03, w porównaniu do 3,3 % w okresie 2001/02;
- społeczeństwo chce poddawać recyklingowi opakowania kartonowe i opakowania z tworzyw sztucznych i zbierać te materiały do ulicznych pojemników, tam gdzie jeszcze nie ma to miejsca;
- reklama telewizyjna okazała się najbardziej skutecznym medium.

- b) Walka z wyrzucaniem odpadów w miejscach niedozwolonych

W mieście **Pezinok na Słowacji**, zamknięcie komunalnego składowiska odpadów oraz zwiększenie opłat za składowanie zachęciło do wyrzucania odpadów w miejscach niedozwolonych.

Dlatego też podjęto następujące środki:

- zwiększenie świadomości społecznej w celu doinformowania ludności;
- poprawa oświaty ekologicznej w szkołach;
- utworzenie „policji ekologicznej” i ścisłe monitorowanie postępowania społeczeństwa w odniesieniu do odpadów;
- nadanie organom rządowym większych uprawnień do karania podmiotów łamiących prawo odnoszące się do odpadów;
- zwiększenie kar dla osób prywatnych i przedsiębiorstw i uproszczenie procedur wymierzania sankcji;
- umieszczenie punktów skupu złomu w pobliżu składowisk odpadów w celu zmniejszenia ilości złomu trafiającego na składowiska;

- umieszczenie zgniaterek do opakowań typu PET w pobliżu sklepów sprzedających towary w takich opakowaniach;
- zorganizowanie szkolenia dla ludności w zakresie kompostowania odpadów domowych;
- współpraca ze szkołami podstawowymi w organizowaniu zbiórki opakowań wielowarstwowych;
- ustalenie opłat za odpady szklane;
- zwiększenie stawek za odpady komunalne;
- obniżenie stawek za odpady sortowane.

c) Przekazywanie środków finansowych na projekty zapobiegania powstawaniu odpadów i ograniczenia ich ilości

Włoski region Marche, obszar objęty Celem 2, wykorzystał fundusze strukturalne UE do wdrożenia swojej strategii zapobiegania wytwarzaniu i redukcji odpadów komunalnych. Strategia ta była wprowadzana w życie głównie poprzez finansowanie projektów realizowanych na szczeblu lokalnym. Ponieważ odnotowano wysoki wskaźnik udziału gmin, a wstępne wyniki były pozytywne, władze regionu zdecydowały się kontynuować ten projekt po wygaśnięciu finansowania ze strony UE.

d) Rekultywacja krajobrazowa składowisk po zakończeniu eksploatacji

W raczej płaskim krajobrazie Holandii, składowiska wystają na wysokość 30 — 45 metrów. Ze względów estetycznych specjalną uwagę poświęca się rekultywacji krajobrazowej składowiska. Ponadto, ponieważ wolna powierzchnia w tym kraju jest ograniczona, a przez to także droga, zamknięte składowiska często zaczynają pełnić funkcje rekreacyjne. Z tego powodu, a także po to, aby zwiększyć stopień akceptacji dla składowisk, w fazie rekultywacji przeprowadza się często ich przekształcenie.

Za przykład może tu służyć byłe składowisko w okolicy **Spaarnwoude**. Po zakończeniu eksploatacji, zostało ono przekształcone w teren rekreacyjny obejmujący następujące obiekty:

- kryta hala narciarska,
- sztuczna ściana do wspinaczki,
- teren do wędrówek pieszych,
- trasa dla rowerów górskich,
- rampa saneczkowa.

Ponadto teren został obsadzony drzewami i krzewami, aby lepiej pasował do otaczającej okolicy.

2. Zalecenia

Komitet Regionów

2.1 **zaleca** Komisji, Państwom Członkowskim oraz władzom regionalnym i lokalnym szerokie informowanie o wymienionych powyżej czynnikach powodzenia w celu wspierania lepszego wdrożenia;

2.2 **proponuje** utworzenie centrum eksperckiego do którego władze krajowe, regionalne i lokalne, operatorzy wysy-

pisk, organizacje pozarządowe i inne zainteresowane podmioty będą mogły się zwracać po informacje, porady w sprawie konkretnych problemów (technicznych i organizacyjnych) i wymianę najlepszych praktyk i któremu można byłoby także powierzyć funkcję katalizatora wprowadzania do praktyki zaleceń podanych w niniejszym raporcie. Najlepszym rozwiązaniem byłoby włączenie takiego centrum eksperckiego do już istniejącej organizacji jako jej nowego zadania;

2.3 **zaleca** okresowe przeprowadzanie przeglądów technik innowacyjnych i postępu wiedzy oraz informowanie o nich zainteresowanych podmiotów;

2.4 **zaleca** uczynienie z dyrektywy w sprawie składowania odpadów bardziej zintegrowanej części EU polityki zagospodarowywania odpadów, a także popieranie raczej wdrożenia zintegrowanego niż sektorowego;

2.5 **apeluje do** Komisji o ułatwienie, w szczególności poprzez przyszłe strategie, zapobiegania powstawaniu odpadów i recyklingu, dalszego rozwoju inicjatyw dotyczących recyklingu oraz, o ile to wskazane, o włączenie środków wspomagających, zwłaszcza w małych Państwach Członkowskich, w których trudniej jest uzyskać korzyści skali;

2.6 **nawołuje** Komisję do podjęcia wysiłków na rzecz zlikwidowania zachęt do prowadzenia „turystyki odpadowej” spowodowanych zróżnicowaniem ekologicznych standardów utylizacji/usuwania odpadów pomiędzy Państwami Członkowskimi oraz na rzecz przyspieszenia realizacji równych warunków działania;

2.7 **domaga się** lepszej koordynacji pomiędzy krajowymi władzami odpowiedzialnymi za podatki od składowania odpadów. Oczywiście z uwagi na to, że podatki są ogólnie sprawą politycznie delikatną, nie musiałyby to koniecznie oznaczać wprowadzenia podatku od składowania odpadów zharmonizowanego na poziomie Wspólnoty;

2.8 **zaleca** Komisji ściśle monitorowanie wdrożenia dyrektywy przy pomocy opracowań i innych wyprzedzających działań w celu pomocy władzom krajowym, regionalnym i lokalnym spełniającym wymogi i uniknięcia procedury związanej z naruszeniem. Obejmuje to przydzielenie odpowiednich zasobów ludzkich na realizację tego zadania;

2.9 **wzywa** Komisję do zbadania, czy zmniejszenie ilości odpadów ulegających biodegradacji, jakie trafiają na wysypiska, doprowadziło do przesunięcia środków, które działają skutecznie na rzecz ograniczenia wpływu na środowisko;

2.10 **nawołuje** Komisję do większej elastyczności przy dokonywaniu przeglądu dyrektywy w sprawie zagospodarowywania odpadów, odnośnie:

- wymogów dotyczących projektu i budowy składowiska, tak aby były one lepiej dostosowane do lokalnych warunków geologicznych. Można to zrobić raczej poprzez włączenie definicji celu (minimalny poziom ochrony) niż środków osiągnięcia celu;
- technik innowacyjnych w celu uniknięcia sytuacji zastoju, w której nie można wykorzystać nowych osiągnięć;

2.11 **nawołuje** Komisję do uwzględnienia wymiaru regionalnego i lokalnego przy formułowaniu przyszłej europejskiej polityki zagospodarowywania odpadów w ujęciu ogólnym oraz składowania odpadów w ujęciu szczegółowym;

2.12 **nawołuje** Państwa Członkowskie do zapewnienia, by ich krajowe strategie zmniejszenia ilości bioodpadów trafiających na składowiska nie tylko prowadziły do szerszego zastąpienia składowania odpadów ich spalaniem, ale także obejmowały środki skuteczniej ograniczające wpływ na środowisko;

2.13 **nawołuje** Państwa Członkowskie do zapewnienia pełnego udziału władz regionalnych i lokalnych w transpozycji środków dotyczących prawodawstwa UE, kiedy ponoszą one, tak jak w przypadku dyrektywy w sprawie zagospodarowywania odpadów, główny ciężar jej praktycznego zastosowania;

2.14 **nawołuje** Państwa Członkowskie do zapewnienia, by przekazywaniu obowiązków władzom regionalnym i lokalnym towarzyszyło przekazywanie zasobów;

2.15 **apeluje** do Państw Członkowskich o wspieranie ścisłej współpracy wszystkich szczebli władzy na rzecz szybkiego wdrożenia dyrektywy;

2.16 **apeluje do** władz regionalnych i lokalnych o pełne uwzględnienie wszystkich zainteresowanych podmiotów w decyzjach dotyczących składowisk odpadów w ujęciu szczegółowym oraz polityki zagospodarowywania odpadów w ujęciu ogólnym;

2.17 **proponuje**, by w ramach konsultacji, które powinny towarzyszyć dalszej ocenie dyrektywy w sprawie składowania odpadów w ujęciu szczegółowym oraz polityki zagospodarowywania odpadów w ujęciu ogólnym Komitet Regionów odgrywał ważną rolę partnerską.

Bruksela, 17 listopada 2005 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Peter STRAUB
